

A. 5 l) och m). Förslag om anslag för dessa ändamål har framförts i anslagsäskandena för de senaste två budgetåren. Motiveringen framgår av IX ht 1958 s. 248 under A. 5 l) och m).

A. 5 n). En ökning av denna delpost har äskats senast för innevarande år (IX ht 1959 s. 161 under A. 5 m)).

A. 5 o). Denna utgiftsökning grundar sig helt på avtalsenliga lönehöjningar och är av automatisk karaktär.

A. 5 p). En ökning av delposten har visat sig behövlig.

B. 2. Med hänsyn till höjda biljettpriser och dagtraktamenten är en uppräkning med 1 100 kr. nödvändig. Redan under budgetåret 1958/59 har överskridande varit ofrånkomligt.

B. 3 b). Delposten till övriga expenser måste på grund av ökade telefon- och papperskostnader m. m. höjas med 1 000 kr.

B. 4. Denna utgiftspost har under budgetåret 1958/59 visat sig otillräcklig för kontinuerlig publicering av försöksresultaten. Beloppet föreslås ökat med 1 200 kr.

B. 5 b). I enlighet med det av Kungl. Maj:t godkända nya avtalet föreslås denna delpost höjd med 3 000 kr.

B. 5 e). Ökningen föranledes av höjda arbetslöner samt även av belastningen under budgetåret 1958/59.

B. 5 g). En ökad förbrukning av besprutnings- och gödselmedel har medfört en stegrad belastning å delposten.

B. 5 h). För mekanisering av försöksarbetet erfordras förnyelse och komplettering av inventariebeståndet särskilt i fråga om sprutor och traktorredskap.

B. 5 i). Denna delpost har under flera år varit otillräcklig. Särskilt har det visat sig svårt att anskaffa erforderligt material av prydnadsväxter.

B. 5 j). Till följd av lönestegringar och automatiska ålderstillägg till flera av arbetarna föreligger behov av en höjning av posten med 20 000 kr.

B. 5 k). Höjda prenumerationspriser på tidskrifter och dyrare inbindning har gjort en mindre uppräknig nödvändig.

B. 5 l). Denna delpost har undergått en viss höjning i enlighet med kollektivavtalets bestämmelser. Ett nytt städningssområde har dessutom tillkommit.

B. 5 n). Till denna delpost hänföres bl. a. skatter, sjukvård för arbetare m. m. För utjämning föreslås en höjning med 1 300 kr.

Y t t r a n d e n. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök*, som avgivit yttrande såvitt angår omkostnadsstaten för statens trädgårdsförsök, tillstyrker institutsstyrelsens förslag i denna del.

Lantbruksstyrelsen, som yttrat sig över institutsstyrelsens framställning i vad denna rör institutets verksamhet med undantag för statens trädgårdsförsök, tillstyrker en uppräknig av de under punkterna A 3 b), A 5 b), A 5 i), A 5 j), A 5 l)—A 5 n) samt A 5 p) upptagna anslagsposterna med samma belopp, som lantbruksstyrelsen föreslog förra året (IX ht 1959 s. 162). Lant-

bruksstyrelsen föreslår härjämte en uppräknig av de under punkterna A 2, A 5 k) och A 5 o) upptagna anslagsposterna till reseersättningar resp. förbrukningsartiklar för institutionen för mejerikemi och mejeribakteriologi samt städning och renhållning med 800 resp. 2 500 och 6 800 kr. Vad slutligen angår anslagsposten A 5 g) förordar lantbruksstyrelsen i anslutning till vad styrelsen föreslagit i yttrandet över utredningen av statens sakrevision rörande Alnarps trädgårdar, att för kostnaderna för undervisningsodlingar vid Alnarps trädgårdar anvisas ett belopp av 100 000 kr.

Lantbruksstyrelsen föreslår vidare — under hänvisning till sitt föregående år (IX ht 1959 s. 182) avgivna yttrande — att anslaget till stipendier uppräknas med 4 000 kr.

Över institutstyrelsens anslagsäskanden har yttrande avgivits även av *jordbrukshögskoleutredningen*. Angående innehållet i detta yttrande torde få hänvisas till redogörelse under lantbrukshögskolans avlöningsanslag.

I detta sammanhang torde i anslutning till institutstyrelsens hemställan under punkt A 5 g) angående medel till täckande av eventuell förlust å rörelsen vid Alnarps trädgårdar under budgetåret 1960/61 få anmälas en av *institutstyrelsen* den 17 november 1958 gjord framställning om anvisande av ett belopp å 95 467 kr. 86 öre för täckande av förlust vid trädgårdarna under budgetåret 1957/58. I framställningen anföres bl. a. följande.

Förutsättningarna för trädgårdsrörelsen har varit övervägande ogynnsamma under budgetåret 1957/58. Enligt styrelsen synes därför ett något bättre resultat kunna förväntas åtminstone under vissa år. Efter en inom institutet verkställd undersökning angående förutsättningarna för en ekonomiskt lönande trädgårdsodling vid Alnarp har styrelsen emellertid kommit till den uppfattningen, att en ekonomiskt lönande trädgårdsdrift knappast är möjlig under nuvarande förhållanden. Styrelsen anser uppenbart, att undervisningsverksamheten försvårar och i vissa fall utgör ett direkt hinder för en rationell uppläggning av verksamheten. Å andra sidan synes enligt styrelsens mening inte möjligt att åsidosätta undervisningens berättigade krav. I avvaktan på statsmakternas ställningstagande till trädgårdsskoleutredningens avgivna och jordbrukshögskoleutredningens kommande förslag anser sig styrelsen inte böra föreslå någon radikal omläggning av verksamheten. Styrelsen framhåller slutligen, att alla möjligheter till rationalisering av driften emellertid kommer att beaktas.

Sedermera har institutstyrelsen i skrivelse den 2 oktober 1959 dels anmält, att rörelsen vid Alnarps trädgårdar under budgetåret 1958/59 lämnat ett överskott å 40 932 kr. 12 öre, dels hemställt, att sagda överskott, i den mån det därtill förslår, måtte få användas för täckande av tidigare uppkommet underskott. Det av institutstyrelsen i skrivelsen den 17 november 1958 äskade beloppet skulle därigenom kunna nedbringas till 54 535 kr. 74 öre.

Över institutstyrelsens framställning den 17 november 1958 har yttrandet avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, lantbruksstyrelsen, statens sakrevision samt styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök.

I *samtliga yttranden* tillstyrkes, att medel anvisas för täckande av förlusterna å trädgårdsrörelsen under budgetåret 1957/58.

I några yttranden har även berörts frågan om den framtida verksamheten vid trädgårdarna. Efter att ha erinrat om bl. a. dels det år 1956 av särskilt tillkallad utredningsman avgivna förslaget till åtgärder i syfte att begränsa förlusterna å trädgårdsrörelsen, för vilket närmare redogjorts i IX ht 1957 s. 111—115, dels trädgårdsskoleutredningens förslag anför *statskontoret* bl. a., att ämbetsverket anser klarlagt, att kommersiella odlingar vid institutet inte erfordras ur undervisningens synpunkt. Av denna anledning och med hänsyn till osäkerheten i fråga om det framtida ekonomiska resultatet anser statskontoret, att det borde allvarligt övervägas att avveckla den rent merkantila rörelsen vid Alnarps trädgårdar. Detta synes utan olägenhet kunna genomföras utan att avvakta den departementala behandlingen av trädgårdsskoleutredningens betänkande eller av jordbrukshögskoleutredningens kommande förslag. Även *lantbruksstyrelsen* anser viktigt, att frågan om avvecklingen av den merkantila rörelsen göres till föremål för övervägande.

Statens sakrevision har i anledning av uppdraget att avge utlåtande över institutsstyrelsens förenämnda framställning den 17 november 1958 verkställt en särskild utredning rörande de ekonomiska förhållandena vid Alnarps trädgårdar i avsikt att klargöra orsakerna till förlusten och för att om möjligt kunna anvisa utvägar till nedbringande av underskotten i framtiden. På grundval av denna utredning förordar sakrevisionen en gränsdragning mellan undervisningsodlingar och merkantila odlingar. Förslaget innebär i huvudsak följande.

Till undervisningens förfogande ställes, förutom den s. k. prydnadsanläggningen, sammanlagt 5,5 ha öppen jord och 996 m² växthusyta att användas för odlingar, som helt skulle tjäna undervisningsändamål såsom övningar, demonstrationer m. m. Denna undervisningsträdgård beräknas draga en nettokostnad av omkring 83 000 kr., sedan försäljningsintäkterna, vilka beräknats till omkring 50 000 kr., samt ett belopp å 12 600 kr. motsvarande elevernas arbete frånräknats. Vidare skulle enligt förslaget vissa friställda arealer överlämnas till Alnarps egendom, medan i trädgårdarnas regi skulle drivas merkantila odlingar, uppgående till 7,5 ha plantskola och ca 2 600 m² växthusodlingar. De merkantila odlingarna beräknas medföra ett överskott av ca 45 000 kr. Det ekonomiska utbytet vid Alnarps trädgårdar skulle sålunda enligt sakrevisionens förslag stanna vid ett årligt underskott av 38 000 kr., vilket på sätt närmare utvecklats i förslaget torde kunna täckas utan egentlig anslagshöjning.

Därest statsmakterna skulle finna, att av statens trädgårdsförsök framförda krav på ökade växthusutrymmen bör tillgodoses, synes enligt sakrevisionens mening i första hand friställda växthusytor vid Alnarps trädgårdar böra ställas till förfogande, varigenom avsevärda investeringskostnader skulle kunna inbesparas. Den merkantila rörelsegrenen vid trädgårdarna finge härvid nedskäras i motsvarande grad.

Sakrevisionen har även övervägt ett alternativ, enligt vilket undervisningsodlingarna skulle inskränkas till att endast omfatta sortimentsodlingar, under det att demonstrationer och övningar skulle förläggas till privata handelsträdgårdar. Revisionen framhåller, att det väl kan synas förmånligt ur ekonomisk synpunkt men att konsekvenserna med hänsyn till undervisningens effektivitet m. m. enligt revisionens mening ter sig så svår-

överskådliga, att revisionen för sin del inte är beredd att förorda detta alternativ.

Över sakrevisionens förslag har yttrandena avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, lantbruksstyrelsen, styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, jordbrukshögskoleutredningen samt Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund. I förevarande sammanhang torde få lämnas följande kortfattade redogörelse för det huvudsakliga innehållet i sistnämnda yttrandena.

Statskontoret anser sig inte böra motsätta sig ett genomförande av den förordade omläggningen. Skulle driftsresultatet bli betydligt sämre än vad sakrevisionen räknat med, synes frågan om trädgårdarnas omfattning böra upptagas till förnyat övervägande. Enligt förslaget bör under omkostnadsanslaget beräknas ett belopp å 38 000 kr. för täckande av eventuell förlust. Motsvarande belopp bör uppföras såsom inkomst i trädgårdarnas stat.

Enligt *riksräkenskapsverket* skulle inte, efter vissa korrigeringar i de av sakrevisionen gjorda beräkningarna, under förutsättning att dessa i övrigt är riktiga, under omkostnadsanslaget behöva beräknas några medel för täckande av förlust å trädgårdsrörelsen.

Lantbruksstyrelsen anser sakrevisionens beräkning av inkomsterna från undervisningsodlingarna alltför optimistisk. Då de årliga kostnaderna för dessa odlingar enligt lantbruksstyrelsens uppfattning bör beräknas till ca 100 000 kr., synes sakrevisionens förslag inte innebära möjligheter att minska statens kostnader för trädgårdarna. Med hänsyn härtill och då frågan om eventuell överlåtelse av vissa växthus för försöksändamål inte är löst, synes det vara lämpligast att vid trädgårdarna tills vidare bibehålla den under de tre senaste åren tillämpade driftsformen, d. v. s. viss åtskillnad mellan undervisningsträdgård och merkantil odling samt särskild driftsledare. Styrelsen föreslår, att å riksstaten till täckande av kostnader för undervisningsodlingar vid Alnarps trädgårdar upptages ett årligt belopp av tills vidare 100 000 kr.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök anser, att statsmakternas ställningstagande till trädgårdsskoleutredningens betänkande och jordbrukshögskoleutredningens förslag måste avvaktas, innan någon ändring av den nuvarande organisationen göres.

Även *styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* anser, att frågan bör övervägas i samband med behandlingen av nyssnämnda båda utredningsförslag. I avvaktan härpå bör ett belopp uppföras i institutets omkostnadsstat för täckande av ett eventuellt underskott.

Jordbrukshögskoleutredningen räknar med att behovet av ytterligare växthusutrymme för undervisnings-, forsknings- och försöksverksamheten inom trädgårdsområdet kommer att uppgå till 3 800 m². De växthus, som nu disponeras av Alnarps trädgårdar, synes användbara för nämnda verksamhet. Detta medför ett minskat nybyggnadsbehov.

Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund anser förslaget lämpligt avvägt i fråga om omfattningen av sortiments- och undervisningsodlingarna. Enligt förbundet, som anser den beräknade nettoavkastningen av den merkantila växthusodlingen väl optimistisk, bör hela den merkantila verksamheten vid Alnarps trädgårdar upphöra. Förbundet anser vidare ytterst tveksamt om en inkomst av 50 000 kr. kan uppnås från sortiments- och undervisningsodlingarna. För ett årligt anslag av ca 100 000 kr. bör det dock vara möjligt att uppehålla sådana odlingar vid Alnarp i den omfattning, som föreslagits. Ett

alternativ till ett nedläggande helt av de merkantila odlingarna vid Alnarp vore enligt förbundet, att såväl växthusetdelen som plantskoledelen utarrenderades till enskilda brukare.

Departementschefen

Innan jag närmare redogör för mitt ställningstagande till institutsstyrelsens förslag rörande medelsbehovet till *institutets verksamhet utom trädgårdsförsöken*, vill jag till behandling upptaga frågan om medelsanvisningen för nästa budgetår till de ändamål, vartill medel hittills anvisats under anslaget till Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Stipendier m. m. Anledningen härtill är ett av mig i det följande i samband med beräkningen av skogshögskolans omkostnadsanslag framlagt förslag, som berör även förevarande anslag. Jag har nämligen för avsikt att i berörda sammanhang föreslå ändrade bestämmelser för erhållande av elevstipendier vid bland annat högre mejerikursen och högre trädgårdskursen vid institutet. I samband därmed kommer jag även att föreslå, att medel för ändamålet i fortsättningen skall anvisas under åttonde huvudtiteln. Det nyssnämnda stipendieanslaget, som för innevarande budgetår är uppfört med 17 000 kronor, skulle vid bifall till förslaget kunna minskas med det belopp å 8 800 kronor, vilket för närvarande disponeras för utdelande av fyra elevstipendier. Vid sådant förhållande synes återstoden av stipendieanslaget, det vill säga det för studieresor avsedda beloppet å 8 200 kronor, från och med nästa budgetår lämpligen böra anvisas under förevarande omkostnadsanslag samt uppföras under en särskild, obetecknad anslagspost i omkostnadsstaten. Anslaget bör sålunda för detta ändamål höjas med 8 200 kronor.

Vad därefter angår de av institutsstyrelsen begärda anslagshöjningarna har jag inte något att erinra mot den föreslagna uppräkningsdelen till städning och renhållning med 6 800 kronor. Med hänsyn till höjda traktamenten synes anslagsposten till reseersättningar böra höjas med 500 kronor. Jag kan vidare tillstyrka en höjning av delposterna till övriga expenser, till förbrukningsartiklar för mejeriförsöken, till förbrukningsartiklar för institutionen för mjölkprodukternas teknologi samt till förbrukningsartiklar för institutionen för mejerikemi och mejeribakteriologi. Höjningen av sistnämnda poster synes emellertid böra begränsas till respektive 600, 800, 500 och 400 kronor.

Beträffande institutsstyrelsens framställningar om medel för täckande av underskott å rörelsen vid Alnarps trädgårdar torde till en början få erinras om att 1957 års riksdag med anledning av hemställan i statsverkspropositionen (IX ht p. 29) dels anvisade ett belopp av 583 500 kronor till täckande av sådana förluster vid trädgårdarna, som uppkommit under budgetåren 1949/50—1955/56, dels medgav att förevarande anslag för budgetåret 1956/57 finge tagas i anspråk för täckande av under budgetåret eventuellt uppkommande förlust. Enligt uppgifter i de nu aktuella framställningarna uppstod även under sistnämnda budgetår en förlust å cirka 28 800 kronor. I nyssnämnda statsverksproposition anmäldes, att vissa åtgärder då redan

vidtagits i fråga om trädgårdarna, varigenom ett bättre driftsresultat erhöles. Sålunda hade ledningen av trädgårdarna anförtrotts åt en särskild driftsledare. Vidare hade viss minskning av personalen ägt rum och driften rationaliserats även i andra hänseenden.

Av den föregående redogörelsen framgår, att det, trots de sålunda vidtagna åtgärderna, uppstått en förlust å cirka 95 500 kronor i trädgårdsrörelsen under budgetåret 1957/58. Såsom även framhållits av institutstyrelsen torde detta relativt stora underskott huvudsakligen ha förorsakats av de övervägande ogynnsamma förutsättningar, som rådde under berörda budgetår. I enlighet med institutstyrelsens förslag torde medel böra ställas till förfogande för täckande av sistnämnda förlust. Därest riksdagen inte har något att invända häremot, har jag för avsikt att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att medge, att institutets för innevarande budgetår anvisa de omkostnadsanslag må för ändamålet överskridas med erforderligt belopp. Den under budgetåret 1958/59 uppkomna vinsten bör således inte tagas i anspråk för ändamålet.

Den av institutstyrelsen i dess framställning berörda frågan rörande viss omläggning av verksamheten vid Alnarps trädgårdar i syfte att uppnå ett bättre ekonomiskt resultat har, såsom framgår av den föregående redogörelsen, närmare utretts av statens sakrevision, som därvid föreslagit en bestämd gränsdragning mellan undervisningsodlingarna och de merkantila odlingarna vid trädgårdarna. Förslaget har i princip tillstyrkts av remissmyndigheterna, även om delade meningar rått i fråga om beräkningen av inkomsterna av de olika odlingarna och om lämpligheten av att redan nu taga definitiv ställning till verksamhetens framtida organisation. För egen del anser jag i likhet med flera av remissmyndigheterna, att man utan större olägenhet bör kunna låta anstå med prövningen av frågan om en dylik omorganisation i avvaktan på ställningstagandet till trädgårdsskoleutredningens betänkande och jordbrukshögskoleutredningens kommande förslag. Detta framför allt med hänsyn till att det tydligen måste anses osäkert, om trädgårdsrörelsen efter en eventuell omläggning i enlighet med sakrevisionens förslag kommer att ge det ekonomiskt fördelaktigare resultat, som revisionen räknat med. Enligt min mening synes sålunda verksamheten vid Alnarps trädgårdar under budgetåret 1960/61 böra bedrivas i huvudsak i samma form som under de senaste åren. Jag förutsätter därvid, att institutstyrelsen beaktar alla möjligheter till rationalisering och förbättring över huvud taget av driften vid trädgårdarna. Mot bakgrunden av det sålunda anförda och med hänsyn till svårigheten att nu förutse, vilka driftsresultat som kan uppnås under innevarande och nästa budgetår, är jag inte nu beredd taga ställning till frågan om medelsanvisning för täckande av eventuellt kommande förluster vid trädgårdarna. Medel för detta ändamål synes sålunda enligt min mening inte böra beräknas under förevarande anslag för nästa budgetår.

Övriga nu inte särskilt nämnda utgiftsposter bör för nästa budgetår upptagas med samma belopp som i nu gällande omkostnadsstat. Jag anser mig

inte heller i år kunna tillstyrka, att under anslaget beräknas särskilda medel till anskaffning av förbrukningsartiklar för lantbruksavdelningen och trädgårdsavdelningen.

I enlighet med det anförda och då de särskilda uppbördsmedlen i enlighet med institutsstyrelsens förslag bör beräknas till oförändrade belopp, bör omkostnaderna för institutets verksamhet utom trädgårdsförsöken under nästa budgetår beräknas till (379 600 + 8 200 + 6 800 + 500 + 600 + 800 + 500 + 400 =) 397 400 kronor.

Beträffande omkostnaderna för *statens trädgårdsförsök* kan jag tillstyrka institutsstyrelsens förslag om uppräknig av delposterna till ersättning till Skaraborgs läns hushållningssällskap för lokalhyra, till driftkostnader vid Öjebyns försöksstation samt till städning och renhållning med respektive 3 000, 600 och 2 100 kronor. Anslagsposten till reseersättningar synes med hänsyn till höjda traktamenten böra ökas med 500 kronor. Vidare föreslår jag, att delposten till bränsle, lyse och vatten uppräknas med 1 600 kronor, delposten till övriga expenser med 400 kronor, anslagsposten till publikationstryck med 600 kronor, delposten till förbrukningsartiklar och gödslingsmedel med 1 000 kronor, delposten till inköp av inventarier med 400 kronor samt delposten till dagsverken m. m. med 10 000 kronor. Övriga utgiftsposter i den nu gällande omkostnadsstaten för statens trädgårdsförsök torde böra bibehållas vid oförändrade belopp. Med hänsyn till att även de särskilda uppbördsmedlen i enlighet med institutsstyrelsens förslag torde böra beräknas till oförändrade belopp, kan omkostnaderna för trädgårdsförsöken under nästa budgetår beräknas till (336 400 + 3 000 + 600 + 2 100 + 500 + 1 600 + 400 + 600 + 1 000 + 400 + 10 000 =) 356 600 kronor.

Vid bifall till vad jag föreslagit i det föregående skulle Alnarps-institutets omkostnadsanslag för budgetåret 1960/61 behöva uppföras med 754 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 754 000 kronor.

[52] 10. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Materiel

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	34 000	35 500	26
1958/59	34 000	34 003	23
1959/60 (statsliggaren s. 875)	40 000		
1960/61 (förslag)	43 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* (skr. 20/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 10 000 kr.

M o t i v. Styrelsen har gång efter annan framhållit, att detta anslag varit otillräckligt och hemställt om en väsentlig höjning av detsamma. Detta har beaktats i så måtto, att anslaget fr. o. m. innevarande budgetår ökats med 6 000 kr. Denna höjning är emellertid otillräcklig och styrelsen hemställer ånyo om höjning av anslaget till 50 000 kr.

Y t t r a n d e n. Över institutsstyrelsens anslagsäskanden har yttrande avgivits av *jordbrukshögskoleutredningen*. Redogörelse för detta yttrande återfinnes under lantbrukshögskolans avlöningsanslag.

Lantbruksstyrelsen förordar, liksom förra året, att anslaget uppräknas till 50 000 kr.

Departementschefen

Förevarande anslag bör enligt min mening för nästa budgetår höjas med 3 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:*
Materiel för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 43 000 kronor.

[53] 11. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Nyanskaffning och underhåll av utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	36 000	18 080	29 562
1958/59	110 000	100 031	39 531
1959/60 (statsliggaren s. 876)	45 000		
1960/61 (förslag)	50 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* (skr. 20/8 1959) hemställer, att anslaget uppföres med 225 500 kr. Den närmare fördelningen av beloppet på olika ändamål framgår av följande sammanställning.

Institutets gemensamma behov

1. Möblering och inredning i lärosalar i slottet 40 000
2. Möblering och inredning i kårlokaler 20 000

Lantbruksavdelningen

3. Underhåll av museiföremål 4 000

Mejeriavdelningen

4. Laboratorieutrustning m. m. 51 500

Trädgårdsavdelningen

5. Laboratorieutrustning 25 000

<i>Statens mejeriförsök</i>	
6. Laboratorieutrustning	40 000
<i>Statens trädgårdsförsök</i>	
7. Bevattningsanläggning och laboratorieutrustning	27 000
<i>Underhåll</i>	
8. Underhåll av utrustning	18 000
	225 500

Motiv. Anslag för nämnda ändamål har i stort sett begärts även för innevarande budgetår. Beträffande de under punkterna 1—3 angivna ändamålen har inga medel ställts till förfogande och beträffande laboratorieutrustning har tillgängliga medel icke medgivit nyanskaffning i samma takt som nya behov uppstått. En mycket betydande eftersläpning har därigenom uppkommit.

1—3. Utöver vad som tidigare anförts beträffande dessa poster framhåller styrelsen särskilt angelägenheten av att medel ställs till förfogande för underhåll av museiföremål.

4. Behov föreligger att inköpa en centrifug till institutionen för mjölkprodukternas teknologi för en beräknad kostnad av 25 000 kr. Vidare erfordras allmän laboratorieutrustning vid institutionen för mejerikemi och mejeribakteriologi till ett beräknat belopp av 24 000 kr. samt en kalkyleringsmaskin för mejeriekonomiska institutionen till en kostnad av 2 500 kr.

5. Vid trädgårdsavdelningen kvarstår behov av laboratorieutrustning till en beräknad kostnad av 25 000 kr.

6. Den eftersläpning i fråga om nyanskaffning och modernisering av laboratorieutrustningen vid mejeriförsöken, som uppstått under de senaste åren, medför ett anslagsbehov av 40 000 kr. för avhjälpande av uppkomna brister i utrustningen.

7. Under den torra sommaren 1959 har flera försök med köksväxter misslyckats, emedan möjlighet saknas för bevattning. Liknande erfarenheter har gjorts under tidigare år, vilket klart visar behovet av anordning för bevattning. För en dylik bevattningsanläggning erfordras 10 000 kr. Vidare behöver institutionens laboratorium en spektrofotometer för snabbanalyser jämte annan laboratorieutrustning till en sammanlagd kostnad av 17 000 kr.

8. För underhåll av befintlig utrustning har beräknats ett belopp av 18 000 kr. Motsvarande belopp har avsatts för samma ändamål under innevarande budgetår.

Y t t r a n d e n. Under återopande av att anslaget under många år varit otillräckligt för erforderliga nyanskaffningar och underhåll tillstyrker *lantbruksstyrelsen*, att detsamma för budgetåret 1960/61 uppräknas med 30 000 kr. till 75 000 kr. att användas av institutstyrelsen för en successiv upp- rustning vid de olika institutionerna i enlighet med vad institutstyrelsen föreslagit.

Redogörelse för av *jordbrukshögskoleutredningen* avgivet yttrande över institutsstyrelsens anslagsäskanden har lämnats under lantbrukshögskolans avlöningsanslag.

Departementschefen

Institutsstyrelsen har i sina äskanden hemställt om en betydande anslagshöjning för tillgodoseende av institutets behov av medel för nyanskaffning och underhåll av utrustning. Jag är emellertid inte beredd tillstyrka, att förevarande anslag för nästa budgetår uppräknas med mer än 5 000 kronor till 50 000 kronor. Liksom förra året förutsätter jag därvid, att det föreslagna beloppet skall användas, förutom till underhåll av utrustning, för anskaffning av apparatur och annan laboratorieutrustning. Enligt min mening bör sålunda sagda belopp inte disponeras varken för möblering och inredning i lärosalar i slottet och i kårlokaler eller för underhåll av museiföremål. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på institutsstyrelsen att med beaktande av vad nyss sagts bestämma den närmare dispositionen av anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:*
Nyanskaffning och underhåll av utrustning för budgetåret
1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[54] **12. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Bokinköp och bokbindning**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	15 000	16 145	156
1958/59	16 000	15 860	296
1959/60 (statsliggaren s. 876)	16 000		
1960/61 (förslag)	16 500		

Y r k a n d e. *Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* (skr. 20/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 4 000 kr.

M o t i v. Alnarpsinstitutets bibliotek är landets enda specialbibliotek för trädgårdslitteratur och det är därför av stor vikt, att åtminstone de viktigare nyutkomna böckerna på detta område kan anskaffas och hållas tillgängliga för undervisning och forskning över hela landet. Biblioteket har ett mycket värdefullt bestånd av äldre litteratur i trädgårdsanläggning men på grund av de senaste årens knappa anslag har dessa samlingar ej kunnat hållas å jour, varför medel nu behövs för komplettering av böcker och tidskriftsserier, nödvändiga för undervisningen vid institutet. Som ytterligare motivering för en höjning av anslaget anföres ökade kostnader för inbindning och successivt stigande prenumerationspriser på nära nog alla tidskrifter.

Y t t r a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* förordar ett oförändrat anslag för nästa budgetår.

Redogörelse för av *jordbrukshögskoleutredningen* avgivet yttrande över institutsstyrelsens anslagsäskanden har lämnats under lantbrukshögskolans avlöningsanslag.

Departementschefen

Jag är inte beredd tillstyrka att förevarande anslag uppräknas med mer än 500 kronor till 16 500 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 16 500 kronor.

[55] 13. *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Trädgårdsekonomisk byrå*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	13 200	13 198
1958/59	15 000	14 630
1959/60 (statsliggaren s. 876)	15 000	
1960/61 (förslag)	15 500	

Under anslaget har för innevarande budgetår beräknats dels utgifter å 62 500 kr. till avlöningar och å 6 500 kr. till omkostnader, dels inkomster av bokföringsavgifter med 54 000 kr.

Y r k a n d e. *Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* (skr. 20/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 7 500 kr. Styrelsen beräknar därvid utgifterna för avlöningar till 72 000 kr. och för omkostnader till 20 500 kr. Å andra sidan väntas inkomsterna av bokföringsavgifter stiga till 70 000 kr.

M o t i v. Såsom skäl för uppräkningsåberopar styrelsen i första hand vad som framförts i anslagsäskandena för budgetåret 1957/58. Vidare har löner och omkostnader stigit ytterligare sedan nu gällande stat fastställts.

Y t t r a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* förordar, liksom föregående år (IX ht 1959 s. 183), att anslaget uppräknas med 2 000 kr.

Över institutsstyrelsens anslagsäskanden har yttrande avgivits även av *jordbrukshögskoleutredningen*. Redogörelse härför har lämnats under lantbrukshögskolans avlöningsanslag.

Departementschefen

Den av institutsstyrelsen föreslagna uppräkningsåberopar styrelsen i första hand vad som framförts i anslagsäskandena för budgetåret 1957/58. Vidare har löner och omkostnader stigit ytterligare sedan nu gällande stat fastställts. För detta ändamål bör anslaget uppräknas med 500 kronor. Det torde få an-

komma på Kungl. Maj:t att fastställa ny stat för anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Trädgårdsekonomisk byrå* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 15 500 kronor.

[56] 14. *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Lokal och fast försöksverksamhet*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	39 000	39 146	70
1958/59	43 000	42 953	117
1959/60 (statsliggaren s. 876)	43 000		
1960/61 (förslag)	44 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* (skr. 20/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 2 000 kr.

M o t i v. Såsom institutstyrelsen framhållit i anslagsäskandena för innevarande budgetår kräver försöksvärdarna numera större ersättning än tidigare för fullföljande av försöken och statens försöksgårdar har begärt full kompensation för gjorda utlägg. En ökning av anslaget med 2 000 kr. har därför visat sig nödvändig.

Y t t r a n d e n. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* tillstyrker institutstyrelsens framställning.

Redogörelse för av *jordbrukshögskoleutredningen* avgivet yttrande över institutstyrelsens anslagsäskanden återfinnes under lantbrukshögskolans avlöningsanslag.

Departementschefen

Med hänsyn till vissa automatiska kostnadsökningar torde förevarande anslag böra uppräknas med 1 000 kronor till 44 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Lokal och fast försöksverksamhet* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 44 000 kronor.

[57] 15. *Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	103 900	104 361
1958/59	113 500	110 786
1959/60 (statsliggaren s. 876)	107 500	
1960/61 (förslag)	107 400	

Y r k a n d e. *Skolöverstyrelsen* (skr. 18/8 1959) hemställer — med överlämnande av anslagsframställning från styrelsen för specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande — att anslaget höjes med 100 kr. i enlighet med följande sammanställning.

	1959/60	Ökning eller minskning
1. Rektorsarvode	1 200	+ 300
2. Löner i övrigt	72 020	+ 1 480
3. Ersättning till folkhögskolan Vilan för undervisning ..	15 910	+ 315
4. Ersättning till garantiföreningen för utgiftsökning	2 800	— 1 930
		+ 165

M o t i v. 1. Beträffande detta yrkande, vilket framförts tidigare år, erinrar skolöverstyrelsen ånyo om att ökningen synes skälig i jämförelse med vad som utgår vid kommunala gymnasier av motsvarande storlek.

2 och 3. Överstyrelsen har vid sina beräkningar utgått från att samma förutsättningar skall gälla som tidigare år.

4. Överstyrelsen anser, att ersättningen bör utgå med det belopp, som redovisats såsom förlust.

Departementschefen

Den av skolöverstyrelsen förordade höjningen av arvudet till rektor finner jag mig inte kunna tillstyrka. Med hänsyn härtill och då jag inte har något att erinra mot skolöverstyrelsens beräkning av anslaget i övrigt, bör detta för nästa budgetår uppföras med ett till 107 400 kronor minskat belopp.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 107 400 kronor.

[58] 16. Understöd åt lantushållningsseminariet å Rimforsa

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	238 200	277 545
1958/59	266 900	271 631
1959/60 (statsliggaren s. 877)	270 800	
1960/61 (förslag; beräknat belopp) ...	305 000	

Under åberopande av vad chefen för ecklesiastikdepartementet anført under åttonde huvudtiteln vid anmälan av anslagen till statens skolköksseminarium m. fl. läroanstalter hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Understöd åt lanthushållningsseminariet å Rimforsa* för budgetåret 1960/61 beräkna ett förslagsanslag av 305 000 kronor.

[59] 17. **Lantbruksskolan vid Ultuna: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	111 000	121 254
1958/59	132 300	131 972
1959/60 (statsliggaren s. 877)	133 200	
1960/61 (förslag)	137 700	

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (skr. 20/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 3 000 kr. Förslaget innebär, att posten avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med 1 200 kr. på grund av löneklassuppflyttning. Vidare har posten rörligt tillägg uppräknats med 1 800 kr., vilket föranleds av de höjda tilläggen fr. o. m. år 1959.

Departementschefen

I enlighet med högskolestyrelsens framställning bör anslaget för nästa budgetår uppräknas med 3 000 kronor på grund av löneklassuppflyttning samt höjningen av det rörliga tillägget. Därutöver torde anslagsposten till kompensation för höjda folkpensionsavgifter böra uppräknas med 1 500 kronor. Anslaget, som sålunda för nästa budgetår bör uppföras med 137 700 kronor, bör fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för lantbruksskolan vid Ultuna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	51 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	71 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 400

Summa kronor 137 700

b) till *Lantbruksskolan vid Ultuna: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 137 700 kronor.

[60] 18. Lantbruksskolan vid Ultuna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	14 100	17 681
1958/59	20 800	20 416
1959/60 (statsliggaren s. 878)	21 900	
1960/61 (förslag)	24 000	

Y r k a n d e. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 20/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 7 000 kr. enligt följande sammanställning.

	Utgifter resp. inkomster		Stat	Ökning
	1957/58	1958/59	1959/60	
1. Övriga expenser	7 099	7 098	7 100	+ 4 100
2. Övriga utgifter				
a) skolinventarier och undervisningsmateriel	2 051	989	1 000	+ 1 000
b) ersättning till Ultuna egendom för kosthåll	61 300	69 300	69 000	+ 7 500
				+ 12 600
3. Särskilda uppbördsmedel				
ersättning från Ultuna egendom				
för dagsverken	68 000	72 000	72 000	+ 5 600
			Nettoutgift	7 000

M o t i v. 1. För städning, renhållning, underhåll av golv, sotning och eldning, som ombesörjes av Ultuna egendom, erhåller egendomen f. n. ej full kompensation. För att helt täcka dessa kostnader har anslagsposten uppräknats.

2 a). I skolans stat för budgetåret 1938/39 var upptaget 2 000 kr. till skolinventarier och undervisningsmateriel. Detta belopp sänktes för budgetåret 1939/40 till 1 000 kr. och har sedan dess varit oförändrat. Beloppet är otillräckligt för anskaffning av tidsenlig undervisningsmateriel samt för underhåll av skolinventarier.

2 b) och 3. Ersättningen till Ultuna egendom för kosthåll har uppräknats till 5 kr. per kostdag. De verkliga kostnaderna för budgetåret 1957/58 uppgick till 4 kr. 90 öre per kostdag. Ultuna egendoms ersättning till lantbruksskolan för dagsverken har höjts med 70 öre per dagsverke till 9 kr. 70 öre.

Departementschefen

Jag har inte något att erinra mot förslaget om höjning av delposten till ersättning till Ultuna egendom för kosthåll med 7 500 kronor, samtidigt som de särskilda uppbördsmedlen uppräknas med 5 600 kronor. Detta medför en ökning av medelsbehovet under anslaget med 1 900 kronor. Övriga av hög-

skolestyrelsen föreslagna anslagshöjningar anser jag mig däremot kunna biträda endast i så måtto, att jag föreslår, att delposten till övriga expenser uppräknas med 200 kronor. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med (21 900 + 1 900 + 200 =) 24 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksskolan vid Ultuna: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 24 000 kronor.

[61] 19. Bidrag till vissa lantbruksundervisningsanstalter: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	7 476 000	7 643 497
1958/59	8 470 400	9 855 771
1959/60 (statsliggaren s. 879)	8 693 200	
1960/61 (förslag)	9 460 300	

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget uppräknas med 850 700 kr. i enlighet med följande sammanställning.

	Anslag 1959/60	Ökning
1. Bidrag till avlöningar, pensionsavgifter, arvoden åt speciallärare, arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen, kompensation för höjda folkpensionsavgifter (med utgångspunkt från föreslaget antal skolor och lärare samt nu gällande löne-, pensions- och statsbidragsgrunder)	8 680 400	+ 767 100
2. 14 ämneslärare vid lantbruks-, lantmanna-, trädgårds- och fruktodlingsskolorna Ao 23 i st. f. Ao 21	—	+ 21 900
3. Rektorerna vid lantbruksskolorna Ao 23 i st. f. Ao 21	—	+ 61 700
4. Bidrag till kostnader för trädgårdslärlingskurser vid lantmannaskolor, folkhögskolor m. fl. skolor	7 200	—
5. Bidrag till kostnader för korrespondenskurser för trädgårdslärlingar :	5 600	—
	8 693 200	+ 850 700

De under punkterna 1—3 äskade beloppens fördelning på de olika slagen av skolor framgår av följande sammanställning.

Skolor	Avlö- ningar	Pensions- avgifter	Arvoden åt spe- ciallärare	Arbets- givar- bidrag	Kompen- sation för höjda folkpen- sionsav- gifter	Summa
Lantbruksskolor	238 500	19 900	29 500	1 700	4 000	293 600
Lantmannaskolor	4 195 900	332 700	358 700	29 400	71 100	4 987 800
Lanthushållsskolor	3 539 700	279 500	77 500	32 000	60 000	3 988 700
Trädgårdsskolor	176 700	13 800	12 200	1 100	3 000	206 800
Fruktodlingsskola	47 400	3 900	1 800	300	800	54 200
Summa	8 198 200	649 800	479 700	64 500	138 900	9 531 100

Motiv. 1. Vid anslagsberäkningen har lantbruksstyrelsen räknat med följande antal skolor och lärare.

	3 lant- bruks- skolor	50 lant- man- na- skolor	41 lant- hushålls- skolor	2 träd- gårds- skolor	Frukt- odlings- skolan i Urshult	Antal lärare
Rektorer	3	50	41	2	1	97
Ämneslärare	3	79	97	4	1	184
Ikke-ordinarie ämneslärare	5	62	70	1	—	138
Antal lärare	11	191	208	7	2	419

Jämfört med anslagsberäkningen för innevarande budgetår innebär detta en ökning med sex lärare för lantmannaskolorna samt 20 lärare för lant-hushållsskolorna. Ehuru antalet skolor förblir oförändrat, räknar lant-bruksstyrelsen dock med vissa förskjutningar i fråga om förläggning och antal lärare vid skolorna. Angående det beräknade antalet skolor och lä-rare anför styrelsen i övrigt följande.

Då av Kungl. Maj:ts prövning beror, om Tomelilla lantmannaskola (två lärare) med utgången av oktober 1959 skall ersättas med en lantmannaskola i Östra Ljungby (beräknat två lärare), har lantbruksstyrelsen räknat med en överflyttning av förstnämnda skola till Östra Ljungby. Enligt beslut av Kungl. Maj:t den 23 januari 1959 kommer Kvinnersta lanthushållsskola (beräknat åtta lärare) att fr. o. m. år 1960 ersätta de nuvarande lanthus-hållsskolorna i Fellingsbro och Kävesta (tillhopa fyra lärare). Vidare har lantbruksstyrelsen i skrivelser till Kungl. Maj:t hemställt, att Västerbot-tens läns landsting och styrelsen för Vemmenhögs m. fl. häraders lant-manna- och lanthushållsskoleförening såsom huvudmän för lanthushålls-skolorna i Levar resp. Skurup måtte förklaras behöriga att uppbära stats-bidrag enligt de för de lägre lantbruksundervisningsanstalterna gällande grunderna, för lanthushållsskolan i Levar fr. o. m. januari 1960 och för lant-hushållsskolan i Skurup (beräknat fyra lärare) fr. o. m. november 1960. Lanthushållsskolan i Levar står färdig att börja sin första kurs under janu-ari månad 1960. Lantbruksstyrelsen har därför räknat med fem lärar-tjänster för denna skola. Beträffande Skurup har uppförandet av byggnad-er ännu icke påbörjats. Huruvida skolbyggnaderna skall hinna färdig-ställas före början av läsåret 1960/61 torde bero på utvecklingen av ar-

betsmarknadsläget inom området. Med hänsyn härtill har lantbruksstyrelsen icke medtagit Skurups lantshushållsskola i anslagsberäkningarna.

Den föreslagna ökningen med sex lärare vid lantmannaskolorna betingas av utvidgad maskinundervisning vid Skurups och Svalövs lantmannaskolor samt med utökat antal kurser och elever vid Hussborgs, Gamleby, Vilans och Nytorps lantmannaskolor och härav följande behov av flera lärarkrafter vid dessa skolor.

Utöver tidigare nämnda nio nya lärartjänster vid lantshushållsskolorna räknar lantbruksstyrelsen med ytterligare elva nya tjänster.

Eftersom lantshushållsskolorna i Sötåsen och Rättvik torde kunna mottaga ett större antal elever, har lantbruksstyrelsen ansett erforderligt, att lärartjänsterna vid vardera skolan ökas med en. De resterande nio nyuppförda tjänsterna har sedan budgetåret 1957/58 varit inrättade vid envar av lantshushållsskolorna i Bräkne-Hoby, Osby, Nuntorp, Sätilla, Bjärtorp, Snöån, Dalkarlså, Gran och Tornedalen. Då det vid avgivande av tidigare förslag till anslagsäskande varit ovisst, huruvida behovet av ifrågakvarande tjänster skulle bli permanent, har styrelsen icke medtagit dem i sina anslagsberäkningar. Elevtillströmningen till lantshushållsskolorna ökas emellertid alltjämt och det kan nu bedömas som tämligen säkert, att de anförda skolorna framdeles kommer att ha ett beständigt behov av de nyinrättade tjänsterna. Lantbruksstyrelsen framhåller i detta sammanhang vikten av att i nuvarande arbetsmarknadsläge, särskilt för ungdomen, skolornas resurser i form av byggnader och utrustning utnyttjas till det yttersta och att skolorna därför tillgodoses med behövliga lärarkrafter.

Lantbruksstyrelsen nämner vidare, att styrelsen vid anslagsberäkningen för innevarande budgetår utgick från att behov av tre lärare förelåg vid vardera Fellingsbro och Kävesta lantshushållsskola samt av fem lärare vid Apelryds lantshushållsskola. På grund av den faktiska elevfrekvensen vid dessa skolor tilldelades emellertid Fellingsbro och Kävesta lantshushållsskolor vardera endast två lärartjänster, medan Apelryds lantshushållsskola tilldelades sju lärartjänster. För nästa budgetår räknar lantbruksstyrelsen med fortsatt behov av sju lärartjänster vid Apelryd.

Det ökade anslagsbehovet till avlöningar sammanhänger med dels det sålunda beräknade större antalet lärartjänster, dels löneklassförändringar, dels beräknad tjänstetidsbefordran av därtill behöriga ämneslärare i lönegrad Ao 16 till lönegrad Ae 17 vid lantshushållsskolorna, dels höjningen av det rörliga tillägget och kallortstilläggen fr. o. m. den 1 juli 1959 dels ock de fr. o. m. den 1 juli 1959 införda bestämmelserna om avgiftskompensation till skolornas lärarpersonal för höjda folkpensionsavgifter.

Det ändrade anslagsbehovet till pensionsavgifter beror dels av de nya pensionsbestämmelser, som blivit gällande fr. o. m. den 1 juli 1959, dels av det större lärarantalet, dels av beräknad tjänstetidsbefordran av vissa lärare vid lantshushållsskolorna.

Anslagsökningen för arvoden åt speciallärare står vid lantbruks- och lantmannaskolorna i samband med utvidgad skogs- och maskinundervisning samt vid lantshushållsskolorna med ökat elevantal. Ökningen av medelsbehovet till arbetsgivarbidrag beror av det större antalet lärare vid skolorna.

I detta sammanhang erinrar lantbruksstyrelsen om att 1954 års riksdag medgivit Kungl. Maj:t att — efter närmare utredning i varje särskilt fall —

från förevarande anslag utbetala bidrag till engångsavgifter till statens pensionsanstalt i anslutning till de senaste årens pensionsregleringar för lantbruksundervisningsanstaltens lärarpersonal. Då lantbruksstyrelsen f. n. icke kan förutse, i vilken omfattning ansökningar om sådant bidrag kommer att göras, kan lantbruksstyrelsen icke nu lämna någon uppgift om det för ändamålet erforderliga anslagsbehovet. Eftersom vid beräkningen av det för pensionsavgifter erforderliga beloppet hänsyn således endast tagits till fortlöpande engångsavgifter men icke till uppkommande engångsbelopp, kan kostnaderna för bidrag till pensionsavgifter komma att överstiga 638 400 kr.

2 och 3. Under återopande av tidigare anförda skäl (IX ht 1959 s. 191 under 2 och 3) förnyar lantbruksstyrelsen sina ifrågavarande framställningar.

Departementschefen

Den föreslagna lönegradsuppflyttningen av vissa ordinarie ämneslärartjänster vid lantbruks-, lantmanna-, trädgårds- och fruktodlingsskolorna samt av rektorerna vid lanthushållsskolorna kan jag inte biträda. Då jag i övrigt inte har något att erinra mot lantbruksstyrelsens beräkning av förevarande anslag, föreslår jag, att detta för nästa budgetår uppräknas med 767 100 kronor till 9 460 300 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa lantbruksundervisningsanstalter: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 9 460 300 kronor.

[62] 20. Bidrag till vissa lantbruksundervisningsanstalter: Driftkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	1 816 000	1 843 566
1958/59	2 011 000	2 166 877
1959/60 (statsliggaren s. 881)	2 326 800	
1960/61 (förslag)	2 516 600	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget avses 2 298 200 kr. till driftkostnader och till arvoden åt skolläkare samt 28 600 kr. för utbetalning till skogs- och lantbruksakademien såsom ersättning för hyra till byggnadsstyrelsen för fyra till akademiens trädgårdsskola upplåtna byggnader å Experimentalfältet.

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 492 200 kr. i enlighet med följande sammanställning.

	Anslag 1959/60	Ökning
1. Bidrag till driftkostnader och arvoden åt skolläkare (med nu gällande bidragsgrunder)	2 298 200	+ 189 800
2. Höjning av nu utgående grundbidrag och tilläggs- bidrag	—	+ 302 400
3. Hyra till byggnadsstyrelsen för fyra till akademiens trädgårdsskola upplåtna byggnader å Experimental- fältet	28 600	—
	<hr/> 2 326 800	<hr/> + 492 200

M o t i v. 1. Med ledning av till lantbruksstyrelsen inkomna uppgifter rörande den beräknade omfattningen av skolornas kursverksamhet beräknar styrelsen ökningen av beloppet till skolornas driftkostnader och skolläkararvoden enligt följande sammanställning.

	Grundbidrag	Tilläggs- bidrag	Bidrag till skolläkar- arvoden	Ökning
Lantbruksskolor	—	+ 4 600	—	+ 4 600
Lantmannaskolor	+ 17 900	+ 14 500	+ 3 200	+ 35 600
Lanthushållsskolor	+ 8 200	+ 140 200	+ 1 200	+ 149 600
Trädgårdsskolor	—	—	—	—
Fruktodlingsskola	—	—	—	—
Summa	+ 26 100	+ 159 300	+ 4 400	+ 189 800

Ändringarna i anslagsbehovet sammanhänger med att lantbruksstyrelsen räknar med ökat antal elever vid lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolorna samt utvidgad kursverksamhet vid lantmanna- och lanthushållsskolorna. Att grund- och tilläggsbidragen icke stiger i samma proportion beror av statsbidragsbestämmelsernas utformning, för vilken redogjordes redan föregående år (IX ht 1959 s. 192 under 1). Det ökade medelsbehovet till bidraget till skolläkararvoden förklaras av det högre elevantalet.

2. I anslagsäskandena för budgetåren 1958/59 och 1959/60 har lantbruksstyrelsen hemställt om en uppräknig av dels grundbidraget vid lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolorna med 2 kr. till 28 kr. per undervisningsdag samt med 1 000 kr. till 13 900 kr. för läsår vid trädgårdsskolorna och med 550 kr. till 7 000 kr. för läsår vid fruktodlingsskolan, dels av tilläggsbidraget med 40 öre till 3 kr. 20 öre om dagen för varje elev, som deltagar i maskinskötarkurs, och med 20 öre till 1 kr. 60 öre om dagen för varje annan elev. Lantbruksstyrelsen erinrade därvid om att statsbidragen till skolornas driftkostnader, då kungörelsen 1951:664 om statsbidrag till lantbruksundervisningsanstalter trädde i kraft den 1 november 1951, avsågs skola täcka 75 procent av kostnaderna för kursverksamheten vid skolorna samt påvisade med siffror den minskning av driftkostnadsbidragens reella värde, som inträffat läsåret 1955/56. Då värdeförsämringen av bidra-

gen sedan dess blivit alltmer accentuerad, är lantbruksstyrelsen nödsakad att förnya sin hemställan om en uppräknings av bidragen, så att dessa i någon mån får den reella storlek, som förutsattes vid statsbidragsbestäm- melse- rnas tillskapande. Den kostnadsökning för statsverket, som följer av lantbruksstyrelsens förslag, uppgår till i runt tal 302 400 kr. De i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag sålunda förhöjda grund- och tilläggsbidra- gen fördelar sig å de olika slagen av skolor på sätt som framgår av följande sammanställning, i vilken jämväl redovisas det beräknade medelsbehovet till arvoden åt skolläkare.

	Grundbidrag	Tilläggs- bidrag	Bidrag till skolläkar- arvoden	Summa
Lantbruksskolor	30 700	70 800	600	102 100
Lantmannaskolor	395 000	790 600	15 000	1 200 600
Lanthushållsskolor	344 000	1 066 600	12 100	1 422 700
Trädgårdsskolor	27 800	26 200	300	54 300
Fruktodlingsskola	7 000	3 500	200	10 700
Summa	804 500	1 957 700	28 200	2 790 400

Departementschefen

Då enligt min mening de nuvarande grunderna för beräkningen av stats- bidraget till driftkostnaderna vid här ifrågavarande undervisningsanstal- ter bör bibehållas i avvaktan på slutförandet av 1955 års lantbruksundervis- ningskommittés arbete, kan jag inte biträda lantbruksstyrelsens förslag om höjning av de enligt nu gällande regler utgående grundbidragen och tilläggs- bidragen. Däremot har jag inte något att erinra mot den av styrelsen med tillämpning av nu gällande statsbidragsgrunder gjorda beräkningen av me- delsbehovet under anslaget. Detta torde sålunda för nästa budgetår böra uppräknas med 189 800 kronor till 2 516 600 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa lantbruksundervisningsanstalter:*
Driftkostnader för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslags-
anslag av 2 516 600 kronor.

[63] 21. Bidrag till jordbrukets yrkesskolor

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	319 600	317 978
1958/59	353 100	290 987
1959/60 (statsliggaren s. 881)	354 800	
1960/61 (förslag)	354 300	

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1959) hemställer, att ansla- get uppräknas med 20 200 kr. Den begärda ökningen fördelar sig på föl- jande poster.

	1959/60	Ökning eller minskning
1. Lönekostnader		
a) 2 yrkeslärare A 15 i st. f. A 14	—	+ 2 025
b) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	—	+ 4 410
c) hyror för tjänstebostäder	16 369	+ 532
d) lärarlöner i övrigt	208 623	— 5 743
e) ersättning åt speciallärare	15 402	— 52
f) ersättning åt vikarier	5 700	+ 600
g) ersättning åt förmanspersonal	44 960	— 1 830
h) arbetsgivarbidrag till sjukförsäkringen	—	+ 1 663
2. Driftkostnader	80 010	+ 18 684
3. Skillnad mellan beräknat och anvisat belopp för bud- getåret 1959/60	—	— 105
		<hr/> + 20 185

Den beräknade fördelningen av anslaget mellan de olika skolorna framgår av följande tabell.

Skola	Avlöningar		Driftkostnader		Summa	
	1959/60	1960/61	1959/60	1960/61	1959/60	1960/61
Gälö	88 667	92 491	37 242	43 398	125 909	135 889
Sorselegården	101 161	104 543	23 148	30 816	124 309	135 359
Pålkem	84 857	79 257	19 620	24 480	104 477	103 737
Summa	274 685	276 291	80 010	98 694	354 695	374 985

Motiv. 1 a). Då yrkeslärarna vid de centrala verkstadsskolorna m. fl. utbildningsanstalter från den 1 juli 1957 är placerade i lägst lönegrad A 15 anser lantbruksstyrelsen, i överensstämmelse med vad styrelsen i sina anslagsäskanden för budgetåren 1958/59 och 1959/60 anfört, att yrkeslärarna vid jordbrukets yrkesskolor bör, räknat från den 1 juli 1959, placeras i samma lönegrad. Merkostnaden för uppflyttning av yrkeslärarna vid Gälö och Sorselegården från lönegrad A 14 till A 15 uppgår till 2 025 kr.

1 b). Jämlikt bestämmelserna i kungörelsen 1959: 373 äger befattningshavarna vid de övriga lantbruksundervisningsanstalterna erhålla kompensation för höjda folkpensionsavgifter räknat från den 1 juli 1959, varvid statsbidrag till avgiftskompensationen skall utgå enligt de bestämmelser, som gäller för statsbidrag till kostnader för övriga avlöningsförmåner. Lantbruksstyrelsen föreslår, att ifrågavarande avgiftskompensation även skall utgå till lärarpersonalen vid jordbrukets yrkesskolor samt att statsbidrag till densamma utgår enligt de bestämmelser, som gäller för statsbidrag till kostnader för övriga avlöningsförmåner vid dessa skolor. Merkostnaden för avgiftskompensationen uppgår i runt tal till 4 400 kr.

1 c). Lantbruksstyrelsen har jämlikt av Kungl. Maj:t den 30 juni 1959

lämnat bemyndigande fastställt nya hyresbelopp för bostäderna vid jordbrukets yrkesskolor för tiden fr. o. m. den 1 juli 1959. De sålunda fastställda hyresbeloppen understiger de för budgetåret 1959/60 beräknade beloppen med 532 kr.

1 d). Minskningen är av automatisk karaktär.

1 e). En beräknad höjning av statsbidraget till speciallärare vid Sorselegården resp. minskning av detsamma till motsvarande lärare vid Pålkem innebär, att statsbidraget till speciallärare totalt sett beräknas minska med i runt tal 50 kr.

1 f). Då hittills beräknat belopp till ersättning åt vikarier vid Sorselegårdens jordbruksskola visat sig otillräckligt, har det härför erforderliga beloppet höjts med 600 kr. till 2 800 kr.

1 g). På grund av höjning av det rörliga tillägget för förmanspersonalen vid Sorselegårdens jordbruksskola erfordras en ökning av statsbidraget med 770 kr. Vid de båda övriga jordbruksskolorna uppväges höjningen av det rörliga tillägget av löneminskning på grund av dels löneklassförändringar i samband med anställandet av nya befattningshavare, dels höjda hyresavdrag för tiden fr. o. m. den 1 juli 1959, varför behovet av statsbidrag till löner åt förmanspersonalen vid dessa skolor beräknas minska med 2 600 kr. Behovet av statsbidrag till avlöning åt förmanspersonalen vid jordbruksskolorna beräknas därför totalt sett minska med 1 830 kr.

1 h). Samtliga lantbruksundervisningsanstalter med undantag av jordbrukets yrkesskolor uppbär fr. o. m. den 1 juli 1957 statsbidrag med de belopp, som erfordras för att täcka 90 procent av kostnaderna för de arbetsgivarbidrag, som skolorna skall erlagga för anställda befattningshavare enligt lagarna om allmän sjukförsäkring och moderskapshjälp. Lantbruksstyrelsen föreslår, att statsbidrag till ifrågavarande arbetsgivarbidrag även skall utgå till jordbrukets yrkesskolor enligt samma grunder, som gäller för övriga lantbruksundervisningsanstalter. Merkostnaden härför uppgår till i runt tal 1 660 kr.

2. Lantbruksstyrelsen framhåller ånyo, att statsbidraget till jordbruksskolornas driftkostnader bör utgå efter samma grunder som till övriga lantbruksundervisningsanstalter. Grundbidraget bör utgå med 28 kr. per undervisningsdag och tilläggsbidraget med $(30 \times 1,60 =)$ 48 kr. per elev och månad.

Departementschefen

Jag är inte beredd att, innan 1955 års lantbruksundervisningskommitté avgivit sina förslag, förorda någon ändring av grunderna för beräkningen av statsbidragen till driftkostnader vid jordbrukets yrkesskolor. Jag kan inte heller tillstyrka förslaget om lönegradsuppflyttning för yrkeslärarna. Däremot har jag inte något att erinra mot att bidrag utgår till kompensationen för höjda folkpensionsavgifter. Under anslaget bör för detta ändamål beräknas ett belopp av 4 400 kronor. Med hänsyn till vad statskontoret anfört i yttrande över en i annat sammanhang gjord framställning i ämnet och det för-

hållandet att övriga lantbruksundervisningsanstalter erhållit täckning för kostnaderna för arbetsgivarbidrag enligt lagarna om allmän sjukförsäkring och om moderskapshjälp, vill jag inte heller motsätta mig, att även jordbrukets yrkesskolor erhåller täckning för dylika kostnader. Detta medför en ökning av medelsbehovet under anslaget med 1 700 kronor. Vad sålunda föreslagits bör endast gälla de befattningshavare, vilkas lön utgår med belopp, motsvarande vissa av Kungl. Maj:t särskilt angivna lönegrader.

Mot lantbruksstyrelsens anslagsberäkning i övrigt har jag inte något att erinra. Med hänsyn härtill torde anslaget för nästa budgetår böra minskas med i runt tal 500 kronor till 354 300 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till jordbrukets yrkesskolor* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 354 300 kronor.

[64] 22. **Särskilda utbildningskurser**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	122 800	163 313	24 848
1958/59	141 300	127 031	39 117
1959/60 (statsliggaren s. 882)	136 700		
1960/61 (förslag)	138 500		

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 80 300 kr. enligt följande sammanställning.

	Anvisat 1959/60	Ökning
<i>Mejeriskola</i>		
1. Huvudman	4 000	—
2. Huvudlärare	2 200	—
3. Timplärare	3 400	—
<i>Utbildningskurser</i>		
4. För ladugårdsskötare	9 500	+ 1 500
5. » svinskötare	7 600	—
6. » fårskötare	2 000	—
7. » kontrollassistenter	14 250	+ 2 250
8. » mjölkbedömare	1 100	+ 500
9. » köttklassificerare	1 600	—
10. Trädgårdskurser	12 000	—
11. Psykologisk-pedagogisk kurs för 9 yj-lärare och instruktörer	—	+ 30 000

	Anvisat 1959/60	Ökning
<i>Fortbildningskurser</i>		
12. För mejeripersonal	23 000	—
13. » konsulenter, lärare m. fl.	71 450	+ 30 650
14. Ersättning för reservation, som stått till förfogande under budgetåret 1958/59		+ 15 400
		<u>+ 80 300</u>

M o t i v. 1, 2 och 3. För driften vid mejeriskolan beräknas oförändrat medelsbehov i avvaktan på resultatet av den utredning, som den lägre mejeriundervisningen är föremål för. Timlärararvode till speciallärare, som är agronom eller folkskollärare, förutsättes liksom hittills utgå efter löneklass CT 12 kungörelsen 1950: 495 angående timarvode till vissa lärare vid civila och militära skolor.

4. För budgetåret 1960/61 beräknas oförändrat antal kurser eller tio stycken. Statsbidraget till lärare beräknas oförändrat. Statsbidraget till driftkostnader, 90 kr. per elev, är mycket lågt i förhållande till motsvarande bidrag i skolornas ordinarie kurser. För att i någon mån utjämna dessa skillnader anser lantbruksstyrelsen, att driftbidraget för ladugårdsskötarkurser bör höjas med 30 kr. till 120 kr. per elev. Det innebär för tio kurser med vardera fem elever en höjning av driftkostnadsbidraget med 1 500 kr. till 6 000 kr.

7. För nästa budgetår planeras tio kurser. Statsbidraget till driftkostnader är för innevarande budgetår fastställt till 15 kr. per elev, vilket är mycket lågt i förhållande till motsvarande bidrag i skolornas ordinarie kurser. I dessa senare beräknas driftkostnadsbidraget till 1 kr. 40 öre per elev och dag, medan 15 kr. per elev i kontrollassistentkurserna motsvarar 31 öre per elev och dag. Lantbruksstyrelsen framför därför ånyo sitt yrkande om en höjning med 15 kr. till 30 kr. per elev. Detta innebär en höjning av driftkostnadsbidraget med 2 250 kr. till 4 500 kr.

8. En kurs för mjölkbedömare planeras för 20 elever. Lantbruksstyrelsen åberopar de skäl, som anförts under föregående punkt, och föreslår att statsbidraget till lärare höjes från 800 kr. till 1 000 kr. per kurs och att statsbidraget till driftkostnader, som nu utgår med 15 kr. per elev, höjes till 30 kr. per elev, vilket medför en höjning av statsbidraget med 500 kr.

11. Av skäl, som redovisades i föregående års statsverksproposition (IX ht 1959 s. 198 under 11), äskas 30 000 kr. för ifrågakurser. Lantbruksstyrelsen anför, att under innevarande budgetår kommer en kurs att anordnas. Då särskilda medel för kursen icke beviljats, ser sig styrelsen nödsakad att vidtaga högst väsentliga inskränkningar i fortbildningsverksamheten för konsulenter, lärare m. fl. Styrelsen framhåller vidare följande.

Antalet distrikt, där enhetsskolan försöksvis genomförts, ökar och därmed även antalet elever som väljer jordbruksutbildning under sista skolåret. Det må nämnas, att 1955 års sakkunniga för yrkesutbildningens centrala ledning och viss lärarutbildning i sitt betänkande angående utbildning av lärare i yrkesämnen (SOU 1959: 8) beräknat, att antalet elever i yrkesgrenen 9 y jord-

bruk kommer att undergå en ökning från 307 budgetåret 1961/62 till 3607 budgetåret 1972/73. Elevernas jordbruksutbildning torde komma att genomföras dels i samarbete med befintliga lantbruksundervisningsanstalter, dels inom enhetsskolans egen ram. I båda fallen behövs lärare med speciell utbildning att taga hand om och undervisa den ålderskategori, varom här är fråga. För att tillgodose det alltmer ökade behovet av sådana lärarkrafter är det nödvändigt, att redan nu en ordnad lärarutbildning kommer till stånd.

Lantbruksstyrelsen understryker, att för förevarande kurser måste särskilda medel anvisas. Styrelsen har icke möjlighet att med reserverade medel på samma sätt som under innevarande budgetår bidra till kostnaderna för en sådan kurs och att i detta syfte vidtaga inskränkningar i den övriga kursverksamheten finner styrelsen högst betänkligt och kan därför icke tillstyrka en sådan åtgärd. Styrelsen, som i ärendet samrått med skolöverstyrelsen, hemställer därför, att för budgetåret 1960/61 ett belopp å 30 000 kr. måtte anvisas för en psykologisk-pedagogisk kurs för blivande lärare i enhetsskolans 9 y jordbruk samt för blivande instruktörer vid hushållningssällskap och lantbruksnämnder.

13. Beträffande denna punkt framhåller lantbruksstyrelsen bl. a. angelägenheten av att den fortbildningsverksamhet, som byggts upp under senare år, ytterligare utvecklas och förstärkes. En del av berörda medel utnyttjas för kortare kurser i pedagogik och psykologi för lärare och konsulenter. Så länge icke någon ordnad pedagogisk utbildning finnes för denna personal framstår sådana kurser som synnerligen angelägna. I övrigt anför lantbruksstyrelsen i huvudsak följande.

Lantbruksstyrelsen har under en följd av år anordnat fortbildningskurser för lärarpersonalen vid lantbruksundervisningsanstalterna samt för konsulenter, assistenter och instruktörer vid hushållningssällskap och lantbruksnämnder. Det sammanlagda antalet befattningshavare uppgår för skolornas del till ca 375, för hushållningssällskapens till ca 330 och för lantbruksnämndernas del till ca 385. I dessa siffror ingår endast personal, som aktivt deltar i undervisning eller som sysslar med fältarbete inom sällskapens och nämndernas verksamhetsområden. För samtliga dessa kategorier är kravet på kontinuerlig fortbildning stort. Jordbrukets tekniska utveckling sker snabbt och de ekonomiska betingelserna undergår ständiga förändringar. I undervisning och rådgivning på dessa områden måste de kunskaper, som förmedlas vara aktuella.

14. Vid bestämmandet av anslagsbeloppet för innevarande budgetår togs hänsyn till att en reservation å 15 400 kr. beräknades föreligga vid budgetårets ingång. Den 1 juli 1960 förväntas ingen annan reservation förefinnas än vad som kan hänföras till att det särskilda anslaget till mejeriskolan eventuellt icke heller detta budgetår kommer att utnyttjas.

Departementschefen

Under anslaget har för innevarande budgetår beräknats 9 600 kronor till bidrag till en mejeriskola. Till den med anslaget avsedda kursverksamheten i övrigt har utöver anvisat belopp å 127 100 kronor beräknats stå till förfogande en reservation å 15 400 kronor eller sammanlagt 142 500 kronor. Enligt min mening bör ett belopp av samma storlek ställas till förfogande

för sistnämnda verksamhet även under nästa budgetår. Den av lantbruksstyrelsen föreslagna ökningen av medelsanvisningen för ändamålet anser jag mig således inte kunna tillstyrka. Detta innebär, att jag inte är beredd att i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag förorda någon höjning av vissa av de nu utgående bidragsbeloppen. Liksom under föregående budgetår bör emellertid, inom den nu angivna kostnadsramen, medel få tagas i anspråk för en kurs för blivande lärare på enhetsskolans jordbrukslinje i klass 9 y och för blivande instruktörer vid lantbruksnämnder och hushållningssällskap. I anslutning härtill vill jag även föreslå, att inom sagda kostnadsram skall få disponeras erforderligt belopp till lokala informationskurser för konsulenter och instruktörer vid lantbruksnämnderna och hushållningssällskapen i fråga om de nya riktlinjerna för jordbrukets rationalisering.

För i det föregående angivna ändamål skulle således erfordras en medelsanvisning av 152 100 kronor. Då emellertid det för mejeriskolan avsedda beloppet inte torde komma att utnyttjas under innevarande budgetår och med hänsyn till att därutöver en reservation å 4 000 kronor redan nu kan beräknas föreligga å anslaget vid utgången av budgetåret, torde det vara tillfyllest om anslaget för nästa budgetår uppföres med (152 100 — 9 600 — 4 000 =) 138 500 kronor. Denna medelsanvisning överstiger med 1 800 kronor det för innevarande budgetår anvisade beloppet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda utbildningskurser* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 138 500 kronor.

[65] 23. Studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	1 850 000	2 141 574
1958/59	1 900 000	2 873 798
1959/60 (statsliggaren s. 883)	2 100 000	
1960/61 (förslag)	2 700 000	

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 600 000 kr.

M o t i v. Genom beslut av 1957 års riksdag genomfördes fr. o. m. ingången av år 1958 vissa ändringar av studiehjälpen. Kungl. Maj:t har med stöd av detta beslut utfärdat allmänt studiehjälpsreglemente (1958: 326). Andra kapitlet av reglementet behandlar de allmänna studiebidragen och gäller även för lantbruksundervisningsanstalterna. Genom kungörelsen 1959: 356 har sådan ändring vidtagits i reglementet, att studiehjälp tillkommer jämväl utländsk elev, som är medborgare i Danmark, Finland, Norge eller Island eller flykting eller därmed likställd, så ock annan utländsk elev, som är bosatt här i riket och icke vistas här huvudsakligen i syfte att erhålla utbild-

ning för att därefter återvända till hemlandet. Vad beträffar särskilt studiebidrag, utbildningsbidrag och stipendier gäller kungörelsen 1953:575 angående statlig studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m. med däri genom kungörelsen 1957:615 gjorda ändringar. Lantbruksstyrelsens uppskattning av medelsbehovet för budgetåret 1960/61 framgår av följande sammanställning.

	Studiebidrag		Utbildningsbidrag	Stipendier	Summa	Ökning
	särskilt	allmänt				
1. Lantbruksskolor med ladugårdsförmans- och maskinskötarkurser						
1959/60	2 500	—	60 000	22 000	84 500	
1960/61	3 000	1 500	60 000	25 000	89 500	+ 5 000
2. Lantmannaskolor med maskinskötar-, kontrollassistent- och ladugårdsförmanskurser						
1959/60	490 000	40 000	22 000	413 000	965 000	
1960/61	560 000	80 000	25 000	550 000	1 215 000	+ 250 000
3. Lanthushållsskolor						
1959/60	400 000	35 000	—	430 000	865 000	
1960/61	530 000	90 000	—	500 000	1 120 000	+ 255 000
4. Trädgårds- och fruktodlingsskolor						
1959/60	30 000	—	—	65 000	95 000	
1960/61	30 000	—	—	70 000	100 000	+ 5 000
5. Driftsledarkursen vid Alnarp						
1959/60	23 000	—	—	27 000	50 000	
1960/61	23 000	—	—	35 000	58 000	+ 8 000
6. Trädgårdskurser vid folkhögskolor						
1959/60	6 000	—	—	6 000	12 000	
1960/61	6 000	1 400	—	6 000	13 400	+ 1 400
7. Hovslagarkurser						
1959/60	1 200	—	—	3 000	4 200	
1960/61	1 200	—	—	3 000	4 200	—
8. Praktiska och teoretiska svinskötarurser						
1959/60	—	—	3 000	400	3 400	
1960/61	—	—	3 000	400	3 400	—
9. Ladugårdsskötarurser						
1959/60	—	—	—	5 000	5 000	
1960/61	—	—	—	5 000	5 000	—
10. Mejeriskolan vid Alnarp						
1959/60	3 000	—	—	9 000	12 000	
1960/61	3 000	—	—	12 000	15 000	+ 3 000
11. Lägre mejeriskolor						
1959/60	—	—	2 000	3 000	5 000	
1965/61	—	—	2 000	3 000	5 000	—
Summa						
1959/60	955 700	75 000	87 000	983 400	2 101 100	
1960/61	1 156 200	172 900	90 000	1 209 400	2 628 500	+ 527 400

Departementschefen

I enlighet med lantbruksstyrelsens beräkning torde anslaget för nästa budgetår bära uppföras med ett till 2 700 000 kronor förhöjt belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m. för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kronor.

[66] 24. Bidrag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisningsanstalter

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget-årets utgång
1957/58	2 500 000	2 879 643	4 205 797
1958/59	1 500 000	1 716 308	3 989 489
1959/60 (statsliggaren s. 883)	1 000 000		
1960/61 (förslag)	500 000		

Y r k a n d e. Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 3 000 000 kr.

M o t i v. Lantbruksstyrelsen erinrar om att styrelsen i sina förslag till anslagsäskanden upprepade gånger framhållit behovet av en upprustning av undervisningsanstalterna för den lägre lantbruksundervisningen. Yrkesutbildningen inom industri, hantverk och olika vårdnadsyrken har under de senaste åren befunnit sig i snabb tillväxt, till icke oväsentlig del beroende på generösare bidragsgivning från statens sida än tidigare. Yrkesutbildningen inom jordbruket har däremot under senare år snarare kommit i ett sämre ekonomiskt läge än förut. Upprustningsbehovet vid lantbruksundervisningsanstalterna har endast kunnat tillgodoses i ringa omfattning med de anslagsmedel, som tidigare ställts till förfogande, och sedan anslaget för budgetåret 1958/59 nedskrivits från 2 500 000 kr. till 1 500 000 kr. och för innevarande budgetår till 1 000 000 kr. har situationen blivit synnerligen prekär. I övrigt anför styrelsen i huvudsak följande.

F. n. finns hos lantbruksstyrelsen ansökningar till ännu ej igångsatta byggnadsarbeten från 26 skolor, varav tio lanthushållsskolor, representerande en sammanlagd byggnadskostnad av i runt tal 16 000 000 kr. Vid icke mindre än 40 skolor har byggnadsarbeten färdigställt eller påbörjats representerande en sammanlagd beräknad byggnadskostnad av i runt tal 25 000 000 kr. Statsbidragsfrågan har i dessa fall ej prövats, utan skolans huvudman förskotterar hela byggnadskostnaden. Huvudman för ifrågavarande skolor är i de flesta fall landstingen, som har ekonomiska möjligheter att förskottera byggnadskostnaderna. Där förening eller stiftelse står såsom huvudman för skola, torde sådan förskottering icke kunna ske med hänsyn till huvudmannens ekonomiska ställning. Såsom framgår av det anförda har ansökningarna om statsbidrag till ännu ej igångsatta arbeten nedgått från beräknade 20 000 000 kr. förra året till 16 000 000 kr., men i gengäld har de av huvudmannen förskotterade byggnadskostnaderna ökat från 15 000 000 kr. till beräknade 25 000 000 kr. eller med 10 000 000 kr.

Vid skolor i olika delar av landet finns dessutom uppgjorda planer på byggnadsarbeten, vilka planer ännu ej föranlett någon ansökning om statsbidrag, beroende på att vederbörande med hänsyn till anhopningen av re-

dan inläggande ansökningar anser det utsiktslöst att nu ingiva ytterligare sådana.

Utöver de tidigare omnämnda ansökningarna föreligger ansökningar från sex skolor om ytterligare statsbidrag med i runt tal 1 335 000 kr. till byggnadsarbeten, vilka redan utförts, men där byggnadskostnaderna blivit högre än vad som ursprungligen beräknats och statsbidrag följaktligen sökts till täckande av vederbörlig del av den sålunda uppkomna merkostnaden.

I sina förslag till anslagsäskanden framhöll lantbruksstyrelsen förra året att behovet av gymnastik- och samlings-salar gjort sig alltmera gällande, och enligt lantbruksstyrelsens mening vore en ökning av byggnadsanslaget önskvärdt även ur denna synpunkt.

Såsom lantbruksstyrelsen upprepade gånger anfört i sina tidigare skrivelser med förslag till anslagsäskanden är det i hög grad angeläget, att den alltmera ökade eftersläpningen i fråga om beviljande av statsbidrag kan inhämtas inom rimlig tid. Med anledning härav anser lantbruksstyrelsen, att — med all hänsyn tagen till det statsfinansiella läget — anslaget för budgetåret 1960/61 bör upptagas till ett belopp av åtminstone 4 000 000 kr.

1958 års besparingsutredning har i sitt den 6 augusti 1959 avgivna betänke (SOU 1959: 28) behandlat bl. a. förevarande anslag. Utredningen erinrar inledningsvis om följande nu gällande bestämmelser för här ifrågakörande bidragsgivning.

Landsting, hushållningssällskap eller sådan förening eller stiftelse, som har till ändamål att upprätthålla lantmannaskola, lantbruksskola, lanthushållsskola eller jordbrukets yrkesskola och vilkens stadgar blivit fastställda av Kungl. Maj:t, må enligt kungörelsen 1939: 910 i mån av tillgång på medel kunna erhålla statsbidrag till uppförande av för dylik skola erforderliga lokaler, däri inbegripet bostäder åt elever, till om- eller tillbyggnad av sådana lokaler eller till förvärv av byggnad för skolans behov. I princip utgår bidraget med tre fjärdedelar av den av Kungl. Maj:t godkända byggnadskostnaden eller kostnaden för förvärv av byggnad för skolan. I regel utgår bidrag inte till byggnad, som är erforderlig för drivande av jordbruk vid skolan. Ansökan om statsbidrag ställes till Kungl. Maj:t och inges till lantbruksstyrelsen. Vid ansökan skall fogas bl. a. utredning angående behovet av byggnadsåtgärderna eller anskaffningen.

Med ledning av uppgifter inhämtade från lantbruksstyrelsen lämnar utredningen vidare följande redogörelse för förloppet av ett bidragsärende.

Vederbörande huvudman, i allmänhet landstinget, inger framställning till lantbruksstyrelsen. Härvid bifogas bl. a. utredning angående behovet av det planerade byggnadsarbetet eller förvärvet av befintlig byggnad, ritningar och kostnadsförslag m. m. enligt föreskrifterna i kungörelsen 1939: 910. På grundval av ansökningshandlingarna bedömer lantbruksstyrelsen behovet av det föreslagna byggnadsarbetet eller förvärvet och granskar härvid kostnadsförslaget tillsammans med byggnadsstyrelsen. Om kostnadsförslaget godkännes och byggnadsarbetet eller förvärvet i övrigt befinnes av behovet påkallat och i enlighet med villkoren i förenämnda kungörelse, meddelar lantbruksstyrelsen, att styrelsen i sinom tid hos Kungl. Maj:t kommer att tillstyrka statsbidrag. När medelstillgången så medger, överlämnar styrelsen i tur och ordning ansökningarna jämte eget yttrande till Kungl. Maj:t, som efter godkännande av kostnadsförslaget m. m. beviljar statsbidrag. Byggnadsarbeten eller förvärv av byggnader kommer ofta till stånd avsevärd tid, innan statsbidrag kan bli utbetalat, när medelstillgången sedan längre tid inte svarat mot de sålunda lämnade förhandsbeskeden.

Angående den uppkomna eftersläpningen, de senaste årens medelsanvisning under anslaget samt omfattningen av de av resp. huvudmän förskottade kostnaderna torde få hänvisas till betänkandet (s. 232 och 233).

Utredningen framhåller de allvarliga statsfinansiella olägenheter, som uppkommer när på sätt som här skett statsbidrag utöver föreliggande anslagsram ställes i utsikt med stöd av en författningsbestämmelse. Detta gäller även om denna innehåller en reservation för att bidrag skall utgå endast i mån av tillgång på medel. I förevarande fall har uppkommit en eftersläpning, som inte kan undanröjas utan en betydligt ökad medelsanvisning. Besparingsutredningen förutsätter att — i avvaktan på resultatet av 1955 års lantbruksundervisningskommittés arbete, vilket bl. a. skall beröra antalet lägre lantbruksundervisningsanstalter, som kan beräknas bli erforderligt i framtiden — i fråga om denna bidragsgivning särskild vaksamhet iakttagas, så att felinvesteringar på området undvikas.

Yttranden. Över besparingsutredningens uttalande beträffande förevarande anslag har yttranden avgivits av lantbruksstyrelsen, 1955 års lantbruksundervisningskommitté, Svenska landstingsförbundet, Sveriges lantbruksförbund, Hushållningssällskapens förbund samt Norrbottens läns hushållningssällskap. Angående innehållet i dessa yttranden torde här få återgivas följande.

Lantbruksstyrelsen instämmer i vad besparingsutredningen anfört angående de olägenheter, som är förenade med det nu tillämpade systemet, enligt vilket statsbidrag utöver föreliggande anslagsram kan ställas i utsikt med stöd av en författningsbestämmelse. I stället borde enligt styrelsen medel ha anvisats under förevarande anslag i behövlig omfattning för tillgodoseende av bidragsbehovet till genomförande av nödvändiga byggnadsarbeten vid ifrågavarande undervisningsanstalter.

1955 års lantbruksundervisningskommitté anför, att den avser att inom några månader framlägga bl. a. förslag rörande administrationen av förevarande anslag. Kommitténs arbete har dock ännu icke framskridit så långt, att kommittén anser sig nu kunna yttra sig i frågan.

Svenska landstingsförbundet framhåller, att det beträffande lantbruksundervisningsanstalterna varit en strävan från statliga myndigheters sida att få till stånd en snabb utbyggnad av nya moderna skolor. När dessa stått färdiga, har det ej varit möjligt att erhålla författningsenligt statsbidrag, då tillräckliga medel ej anvisats för ändamålet. Enligt förbundet synes det önskvärt dels att en bättre samordning mellan mål och medel på den statliga sidan eftersträvas, dels att medelsanvisningen för ändamålet ökas, så att den ackumulerade skulden kan minskas inom rimlig tid.

Sveriges lantbruksförbund anför, att förbundet icke har något att erinra mot besparingsutredningens uttalande. Förbundet förutsätter, att motsvarande försiktighet iakttagas även i fråga om annan statsunderstödd byggnadsverksamhet.

Hushållningssällskapens förbund instämmer i de av utredningen påpekade olägenheterna av nuvarande system för medelsanvisningen och därvid rådande eftersläpning. I avvaktan på pågående utredning torde dock några särskilda åtgärder knappast böra göras.

Norrbottens läns hushållningssällskap anför i ett av länsstyrelsen i länet överlämnat yttrande, att sällskapet för sin del vill understryka betydelsen av en opartisk utredning och bedömning av behovet av skolor. Dessutom kunde

säkerligen en del inbesparas genom standardisering av vissa byggnadsfrågor och genom begränsning av vissa byggnadsdetaljer, kanske t. o. m. genom viss samordning för utnyttjande av undervisningslokaler för närliggande lantmanna- och lanthushållsskolor.

Departementschefen

1955 års lantbruksundervisningskommitté har att bland annat undersöka riktlinjerna för utbyggnaden och lokaliseringen av här ifrågavarande undervisningsanstalter ävensom grunderna för beräkningen av bidragsbeloppen. Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av innevarande år. I avvaktan på utredningens förslag synes särskild återhållsamhet med medelsanvisningen under förevarande anslag vara påkallad. Att helt upphöra med bidragsgivningen till detta ändamål ens för en övergående period torde å andra sidan inte vara lämpligt. Jag vill därför föreslå, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett till 500 000 kronor minskat belopp. Jag vill därvid framhålla angelägenheten av att den fortsatta planeringen av ifrågavarande byggnadsverksamhet i avvaktan på ställningstagande från statsmakternas sida till nyssnämnda utredningsförslag, såsom besparingsutredningen förutsatt i sitt betänkande, präglas av särskild vaksamhet, så att felinvesteringar på området undvikas.

I detta sammanhang torde jag få erinra om, att Kungl. Maj:t genom beslut den 23 januari 1959 medgivit Norrbottens läns landsting att under vissa närmare angivna villkor dels övertaga och tills vidare åtnjuta ett stående räntefritt lån å 325 000 kronor, som den 30 juni 1943 för förvärv av fastigheten Björkfors 2^a, Nederkalix socken, lämnats hushållningssällskapet i länet från av riksdagen för budgetåren 1936/37 och 1939/40 anvisade reservationsanslag till Bidrag till Norrbottens läns hushållningssällskap för inrättande av lantbruksskola, dels övertaga statsbidrag å 169 174 kronor, som beviljats sällskapet till vissa byggnadsarbeten vid lantmannaskolan i Björkfors, och å 13 211 kronor, som beviljats sällskapet för maskinanskaffning m. m. vid skolan. Av ärendet framgår vidare, att av lånet kvarstår 315 884 kronor oguldet samt att landstinget träffat överenskommelse med sällskapet om att huvudmannskapet för och äganderätten till nyssnämnda lantmannaskola liksom sällskapets övriga lantmanna- och lanthushållsskolor skall från och med den 1 januari 1959 övergå till landstinget. Vad sålunda förekommit har jag härigenom velat bringa till riksdagens kännedom.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisningsanstalter* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[67] 25. Bidrag till undervisningsmateriel för maskinundervisning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	165 000	268 013	12 273
1958/59	165 000	126 485	50 788
1959/60 (statsliggaren s. 883)	165 000		
1960/61 (förslag)	165 000		

Reservationen vid utgången av budgetåret 1958/59 var i sin helhet disponerad.

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 35 000 kr.

M o t i v. Lantbruksstyrelsen erinrar om att den i tidigare äskanden visat på den starka mekanisering, som sker inom jordbruket, och de därav betingade kraven på tillfredsställande utrustning för undervisningen i maskinlära. Samma förhållande råder inom lantbrukets undervisningen. Den starkt stegrade användningen av maskiner i lantbrukets undervisningen samt den under de allra sista åren snabbt utbredda frystekniken ställer stora krav på skolornas maskinutrustning. De ständiga prisstegringarna har minskat skolornas möjligheter att med anslaget hjälp förnya maskinbeståndet i takt med den tekniska utvecklingen. Detta framgår av den stora disproportionen mellan sökta och beviljade bidrag. I ansökningarna för budgetåret 1958/59 uppgick de beräknade beloppen för inköp av maskiner för lantbruksskolorna till 55 000 kr. och för lantbruks- och lantmannaskolor m. fl. till 371 000 kr. eller tillhopa 426 000 kr.

Departementschefen

Jag är inte beredd tillstyrka lantbruksstyrelsens hemställan om uppräknings av förevarande anslag. Detta bör uppföras med oförändrat belopp av 165 000 kronor. I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till undervisningsmateriel för maskinundervisning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 165 000 kronor.

[68] 26. Reseunderstöd för studier på lantbrukets område¹

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	20 000	22 263	12 693
1958/59	26 000	31 270	7 423
1959/60 (statsliggaren s. 884)	30 000		
1960/61 (förslag)	75 000		

¹ Tidigare rubrik Reseunderstöd för studier på jordbrukets område.

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget uppräknas med 15 000 kr. Styrelsen upplyser, att av reservationen å anslaget den 30 juni 1959 utgjorde 3 500 kr. beviljade men ännu ej utbetalade bidrag.

Vidare föreslår lantbruksstyrelsen, att 20 000 kr. av anslaget får av styrelsen disponeras för utdelande av resestipendier för lärare vid lantbruksundervisningsanstalterna samt för konsulenter m. fl. befattningshavare vid hushållningssällskap och lantbruksnämnder i huvudsaklig överensstämmelse med vad som föreskrivits om resestipendier i kungörelsen 1958: 595.

M o t i v. Av samma motiv som åberopats i tidigare års anslagsäskanden (IX ht 1959 s. 209) anser lantbruksstyrelsen, att anslaget bör höjas.

Lantbruksstyrelsen förutsätter, att det belopp, över vilket veterinärstyrelsen förfogar för utbetalning av resestipendier åt legitimerade veterinärer, upptages till oförändrat 4 000 kr.

Beträffande sättet för beviljande av bidrag anför lantbruksstyrelsen slutligen följande.

Med undantag för det belopp, som är avsett för resestipendier för veterinärer, disponeras anslaget av lantbruksstyrelsen enligt föreskrifter, som Kungl. Maj:t meddelar i varje särskilt fall. En del av anslaget utgår till årligen återkommande i stort sett fasta bidrag till särskilda ändamål. Återstoden av anslaget har under senare år disponerats för reseunderstöd åt befattningshavare vid lantbruksundervisningsanstalter, hushållningssällskap och lantbruksnämnder samt i mycket betydande utsträckning åt anställda vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut samt vid jordbrukets övriga vetenskapliga institutioner. Medlen har fördelats efter ansökningar, som har behandlats och beslutats i tidsföljd. Ett sådant förfaringssätt är enligt lantbruksstyrelsens mening icke alltid lämpligt. I vissa andra fall vid fördelning av resestipendier åt lärare tillämpas en annan metod. Enligt kungörelsen 1958: 595 om resestipendier åt lärare vid yrkesundervisningsanstalter skall sålunda ansökningarna, sedan de före viss tid ingivits till läroanstaltens rektor, av denne överlämnas till överstyrelsen för yrkesutbildning, som så snart ske kan skall besluta angående fördelning av tillgängliga stipendiemedel. Ett liknande tillvägagångssätt med fördelning av stipendiemedlen en å två gånger om året, då samtliga inkomna ansökningar kunde inbördes jämföras, skulle för här ifrågavarande personal skapa bättre garantier för att medlen utnyttjades till de mest angelägna studieresorna. Det skulle också medföra väsentliga förenklingar om lantbruksstyrelsen — på samma sätt som överstyrelsen för yrkesutbildning — bemyndigades att fördela de reseunderstöd, varom här är fråga.

Departementschefen

Under åberopande av vad jag anförde i det föregående i samband med mitt under lantbruksattachéernas avlöningsanslag framförda förslag om minskning av antalet lantbruksattachéer eller lantbruksrepresentanter föreslår jag, att förevarande anslag uppräknas med 45 000 kronor till 75 000 kronor. Av anslaget torde i förekommande fall reseunderstöd få beviljas även för studier på skogsbrukets område. I anslutning härtill torde anslaget rubrik

lämpligen böra ändras till Reseunderstöd för studier på lantbrukets område. Vad slutligen angår lantbruksstyrelsens hemställan om bemyndigande för styrelsen att besluta om fördelning av viss del av anslaget vill jag anföra, att det enligt min mening inte torde föreligga anledning för Kungl. Maj:t att i detta hänseende meddela ändrade föreskrifter för anslagets disposition.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reseunderstöd för studier på lantbrukets område* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

G. Övrig forsknings- och försöksverksamhet på jordbrukets område

[69] 1. Främjande av forskning på jordbrukets område m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	950 000	904 222	413 679
1958/59	1 100 000	915 522	598 157
1959/60 (statsliggaren s. 884) ..	1 300 000		
1960/61 (förslag)	1 430 000		

Y r k a n d e. *Jordbrukets forskningsråd* (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 700 000 kr. till 2 000 000 kr.

M o t i v. I sina motiv för höjt anslag erinrar forskningsrådet om att för allmän jordbruksforskning, d. v. s. uppgifter, vilka ej är att hänföra till mutations- eller lagringsforskning, under budgetåren 1945/59 sammanlagt utdelats ca 3 630 000 kr., utgörande ej fullt 60 procent av under samma tid sammanlagt sökt belopp. Det är sålunda en betydande del av det i form av ansökningar anmälda behovet av forskningsanslag, som icke kunnat tillgodoses. I verkligheten föreliggande behov har emellertid varit större, i det att vid ansökan om anslag hänsyn togs till rådets medelstillgångar. Beträffande mutationsforskning och lagringsforskning, där anslagsberedningen sker genom särskilda kommittéer, förekommer i ännu högre grad en anpassning till anslagsramen av de hos rådet slutligen anmälda behoven. Relationen mellan sökta och beviljade belopp kan därför i dessa fall icke användas som mätare på föreliggande anslagsbehov.

Genom reservationsanslagets höjning under senare år har rådets resurser givetvis förbättrats. Anslagshöjningarna har emellertid varit relativt blygsamma. Sedan mutations- och lagringsforskning ur anslagsökningen för innevarande budgetår tillgodosetts med för dessa ändamål beräknade anslagshöjningar kvarstår i anslagsförstärkning för allmän jordbruksforskning endast 180 000 kr. För en normal utveckling av vår jordbruksforskning, motsvarande jordbrukets berättigade anspråk, har enligt rådets mening realvärdetegringen av reservationsanslaget varit otillräcklig och skett i för långsam takt.

En betydande anslagshöjning för främjande av ifrågavarande forskning motiveras först och främst av forskningens avgörande betydelse för jordbrukets fortgående utveckling. Den genomgripande omvandling, som näringen sedan krigsslutet undergått, har vidare aktualiserat ett stort antal problem, för vilkas lösning omfattande forskning kräves. Icke minst utvecklingen under de senaste åren såväl av själva jordbruksdriften som på

den internationella marknaden för jordbruksprodukter har ställt jordbruket i mera direkt beroende av forskning än tidigare. Efter utredning och förslag av universitetsutredningen, som framhåller forskningens stora betydelse för samhällsutvecklingen och vitsordar forskningsrådets nödvändighet och funktionsduglighet, har de andra forskningsråden erhållit betydande höjningar av sina anslag för främjande av forskning. Samma principiella motivering som härvid varit avgörande bör, enligt rådets mening, kunna återopas för en mera väsentlig höjning även av anslaget till jordbrukets forskningsråd.

Oaktat motivering föreligger för en mera väsentlig anslagshöjning, har rådet vid övervägande av sitt förslag till anslagsäskande för budgetåret 1960/61 med hänsyn till det statsfinansiella läget ansett sig böra begränsa sin begäran om höjning av reservationsanslaget till främjande av forskning på jordbrukets område till 700 000 kr., varigenom anslaget skulle komma att uppgå till 2 000 000 kr. Härav beräknar rådet för allmän jordbruksforskning 1 200 000 kr., för mutationsforskning 430 000 kr. samt för lagringsforskning 370 000 kr.

Departementschefen

Under senare år har en inte obetydlig förstärkning skett av de anslagsmedel som avsetts för främjande av jordbruksforskning. Bland annat har under förevarande anslagsrubrik anvisats successivt ökade belopp, så att medelsanvisningen för innevarande budgetår ligger 950 000 kronor högre än för budgetåret 1954/55. Med hänsyn till den stora betydelse forskningen har för den fortsatta rationaliseringen och effektiviseringen av jordbruksnäringen vill jag förorda att ett till 1 430 000 kronor förhöjt belopp nästa budgetår ställes till jordbrukets forskningsråds förfogande för stöd åt skilda grenar av ifrågavarande forskning. Av totalbeloppet torde 320 000 kronor böra avses för mutationsforskning och 225 000 kronor för lagringsforskning. Vidare bör ett av Kungl. Maj:t senare fastställt belopp avdelas för främjande av angelägen strålskyddsforskning vid vissa under jordbruksdepartementet sorterande institutioner.

Under återopande av det sagda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av forskning på jordbrukets område* m. m. för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 1 430 000 kronor.

[70] 2. Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	222 800	232 507
1958/59	242 600	239 872
1959/60 (statsliggaren s. 884)	263 000	
1960/61 (förslag)	285 700	

Y r k a n d e. *Styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader* (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med avrundat 83 900 kr. enligt följande beräkning.

	Ökning
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) 1 agronom Ae 21	22 147
b) 1 ingenjör	20 400
c) 1 ingenjör	20 400
d) 1 skrivbiträde i reglerad befordringsgång	8 308
2. <i>Lönereglering</i>	
1 förste assistent Ae 23 i st. f. Ae 21	2 664
3. <i>Omräkning</i>	
a) löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	533
b) rörligt tillägg	6 728
c) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	2 800
	83 980

1 a). Vid anstalten handhas de jordbruksekonomiska utredningarna och arbetet med byggnadskostnadsindex m. m. av en agronomutbildad försöksledare. De allt mera ökade kraven på forskningsanstalten från olika statliga myndigheter i fråga om ekonomiska utredningar i anslutning till jordbrukets byggenkap gör det emellertid omöjligt för en ensam person att klara detta arbete. Lång tids eftersläpning med begärda utredningar har blivit en följd av denna brist på arbetskraft. Dessutom åligger det denna avdelning att i första hand svara för informations- och upplysningens verksamhet beträffande pågående försök. De skriftliga förfrågningarna rörande byggenkap och vad därmed sammanhänger ökar för varje år. Därjämte har under senaste åren ett stort antal kurser varit förlagda till anstalten, exempelvis av lantbruksstyrelsen anordnade informationskurser för lantbrukarnämndernas och hushållningssällskapens tjänstemän samt av anstalten i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen anordnade kurser för i första hand arbetslösa lantarbetare. Såväl det ökade antalet besökare som de ökade krav på anstalten i fråga om aktuell skriftlig rådgivning nödvändiggör personalförstärkning, för såvitt ej denna del av verksamheten skall behöva inskränkas eller t. o. m. helt inställas.

1 b). Förslag om inrättande vid anstalten av en ingenjörsbefattning för elkraftfrågor har framförts i de senaste två årens anslagsskrivelser. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1958 s. 297, p. 1 b).

1 c). Vid åtskilliga tillfällen har styrelsen framhållit behovet av personal för viss byggnadsverksamhet ute i fältet. Sådan verksamhet har i viss omfattning tidigare kunnat bedrivas med nuvarande personal. Emellertid är anstaltens nuvarande personal så hårt engagerad med arbete vid anstalten att något fältarbete numera är uteslutet, om icke anstalten kan erhålla personalförstärkning. Verksamheten berör i mycket stor utsträckning egendomar tillhörande staten, landstingen, stiftsnämnder, kommuner, jordbrukets

fackskolor m. fl. Fr. o. m. 1959 har forskningsanstalten övertagit byggnadsprojekteringen i fråga om ekonomibyggnader, såväl i fråga om nybyggen som renovering och underhåll vid lantbrukshögskolan med statens lantbruksförsöks försöksgårdar, liksom egendomarna vid Ultuna. Även från Alnarpsinstitutet har liknande önskemål framförts. Enbart den statliga byggnadsprojekteringen kan genom inbesparing av arkitektarvoden f. erdubbelt betala ett arvode för en ingenjörutbildad arbetskraft vid forskningsanstalten. Därtill bör läggas vinsterna av att moderna principer tillämpas vid den statliga byggenskapen. Särskilt försöksgårdar och liknande är vidare utomordentliga demonstrationsobjekt för allehanda byggnadsdetaljer. Vid projekteringsarbete hos enskilda personer uttager anstalten fr. o. m. den 1 ju. i 1959 en viss ersättning. Styrelsen hemställer, att ett arvode om 20 400 kr. anvisas för anställande av ingenjörutbildad arbetskraft för omfördälda arbeten, till dess att styrelsen kan överblicka hur detta arbete stabiliseras till sin omfattning.

1 d). Förslaget motiveras med att behovet av kontorsarbetskraft ökat till följd av stegrad efterfrågan på tjänster från anstalten genom brev, telefonförfrågningar m. m., större belastning å anstaltens telefonväxel, utbytes-service med utlandet av forskningsmeddelanden m. m. En del av skrivbiträdeslönen kompenseras av intäkter vid försäljningen av meddelanden.

2. Tjänsten inrättades fr. o. m. budgetåret 1953/54 för en civilingenjör med uppgift att bedriva försök och forskning med problem rörande transportfrågor i djurstallar, fodertransportanordningar, anordningar för spannmålstransporter i magasin o. s. v. I konkurrens med enskilda företagare är det emellertid omöjligt att någon längre tid få behålla en civilingenjör i denna löneställning. Sedan tjänsten inrättades har den innehafts av ej mindre än fem innehavare. F. n. är tjänsten vakant efter två resultatlösa ledigförklaringar jämte personliga kontakter med tänkbara sökande. Detta förhållande är nu ohållbart för anstalten. De ifrågavarande arbetsuppgifterna pockar nu mer än någonsin på sin lösning. Transportfrågorna i djurstallarna måste lösas i samband med planeringen i övrigt av dessa byggnader, varför denne befattningshavare tidvis intar en nyckelställning i detta viktiga arbete.

3 a) — c). Höjningarna är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. *Arbetsmarknadsstyrelsen* (skr. 1/10 1959) — som erinrar om att styrelsen under de senaste två åren vid forskningsanstalten anordnat kurser i underhålls- och reparationsarbeten för arbetslösa lantarbetare — anser från de synpunkter styrelsen har att beakta att anstaltens anslagsäskanden är väl motiverade med hänsyn bl. a. till nödvändigheten av att i arbetslöshetsbekämpande syfte kunna utnyttja anstaltens personella och andra resurser.

Departementschefen

Forskningsanstaltens yrkande att få anlita en ingenjörutbildad arbetskraft för projekteringsarbeten och därmed förenad verksamhet mot en arvodeskostnad av 20 000 kronor anser jag mig endast kunna biträda i begrän-

sad omfattning och förordar att ett belopp av 10 000 kronor ställes till anstaltens förfogande till bestridande av lönekostnader för dylik expertis. I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör tjänsten som förste assistent i lönegrad Ae 21 vid forskningsanstalten uppflyttas till lönegrad Ae 23 och er-hålla tjänstebenenämningen förste ingenjör. Av förenämnda båda förslag be-tingad anslagsökning belöper sig till sammanlagt 12 600 kronor.

Löneklassförändringar m. m., rörligt tillägg och kompensation för höjda folkpensionsavgifter påkallar en uppräknig av anslaget med ytterligare 10 100 kronor. Forskningsanstaltens övriga, nu ej särskilt berörda förslag kan jag ej biträda.

Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i ef-terföljande hemställan.

Å personalförteckningen bör en tjänst som förste assistent i lönegrad Ae 21 utbytas mot en tjänst som förste ingenjör i lönegrad Ae 23.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	33 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	15 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	194 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	37 700
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 400

Summa kronor 285 700

c) till *Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader*:
Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 285 700 kronor.

[71] 3. Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	78 500	92 263
1958/59	110 900	122 419
1959/60 (statsliggaren s. 885)	112 400	
1960/61 (förslag)	111 900	

Y r k a n d e. Styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 22 100 kr. enligt följande beräkning.

	Utgifter		Anslag	Ökning eller minskning
	1957/58	1958/59		
1. Reseersättningar	23 800	26 300	20 600	+ 12 400
2. Utrustning	4 044	3 984	6 000	+ 10 000
3. Övriga expenser	15 002	17 002	11 800	+ 12 200
4. Ersättning till jordbruks- driften	—	—	46 000	+ 2 500
				+ 37 100
5. Särskilda uppbördsmedel .				— 15 000
				+ 22 100

Innan styrelsen närmare ingår på de olika posterna i omkostnadsstaten anför styrelsen i en *allmän motivering* bl. a. att omkostnadsanslaget alltifrån anstaltens tillkomst varit orealistiskt beräknat. Styrelsen har varje år nödgats begära överskridanden och ständigt framhållit det ohållbara i denna situation. Enligt statsmakternas beslut får jordbruket ej längre belastas med dylika kostnader eller kostnader för försöksverksamheten, utan en konsekvent åtskillnad måste hädanefter göras i bokföring och medelsförvaltning mellan å ena sidan jordbruket och å andra sidan anstalten. Det framstår därför för styrelsen såsom oundgängligen nödvändigt, att den hittillsvarande disproportionen mellan avlöningsstat och omkostnadsstat rättas till. Skall det vara någon mening med anstaltens verksamhet är det nödvändigt att försöksresultaten, som själva saknar egenvärde, föres ut och utnyttjas i praktisk verksamhet. Likaså är det nödvändigt, att experiment vid anstalten kan utföras i sådan omfattning att inte försöksarbetet hämmas av brist på medel.

M o t i v. 1. Anstaltens verksamhet kräver att en mängd försök och observationer måste utföras i olika delar av landet. Det är ej blott klimatiska och andra förhållanden, som nödvändiggör detta, utan därjämte den omständigheten, att många byggnadsexperiment i vissa fall kan utan annan kostnad än resekostnad inplaceras i andra än de egna försöksgårdarnas byggen. Anstaltens arbetsuppgifter med vattenreningsförsök för lantgårdar och viss annan bebyggelse på landsbygden kräver vidare oundgängligen resor. En mängd utredningar i anslutning till myndigheternas åtalshot mot egendom tillhörande såväl stat som kommuner och enskilda nödvändiggör också, att stundom flera personer från anstalten måste medverka i utredningar på ort och ställe.

Styrelsen har varje år nödgats begära överskridande av reseanslaget. Ändock har reseräkningar för stundom flera tusen kronor släpat efter från föregående budgetår. För löpande budgetår har ett anslag om 20 600 kr. anvisats. På grund av traktamentsersättningshöjningen fr. o. m. den 1 juli

1959 behövde anslaget för detta budgetår vara lägst 28 000 kr. för att komma i paritet med anslaget för budgetåret 1958/59. Redan pågående verksamhet kan således inte fullföljas, om inte anstalten erhåller förbättrat reseanslag under budgetåret. För budgetåret 1960/61 beräknar styrelsen anslagsbehovet till 33 000 kr.

2. Av det yrkade beloppet hänför sig 6 000 kr. till de under avlöningsanslaget föreslagna nya tjänsterna och 4 000 kr. till inredning av ny arkivlokal.

3. Anslagsbelastningen å posten till övriga expenser uppgick förra budgetåret till 17 002 kr., sedan styrelsen nödgats begära att få överskrida anslagsposten med 6 000 kr. Vissa olikviderade fakturor fick ändå överföras till nu löpande budgetår. Därtill kommer ökade telefonkostnader och ökad anskaffning av skrivmateriel dels på grund av ökad verksamhet vid anstalten, dels till följd av den föreslagna personalförstärkningen.

4. Ersättning till jordbruksdriften utgår för löpande budgetår med 46 000 kr., utgörande ersättning för arrendeavgift för försöksgårdarna. Højningen av posten till 48 500 kr. är föranledd av förhöjt arrende.

5. Inkomstposten Ersättning för vissa uppdrag, försålda meddelanden m. m. beräknas för nästkommande år komma att uppgå till 15 000 kr.

Departementschefen

Anstaltsstyrelsens förslag till ökning av vissa angivna poster under omkostnadsanslaget finner jag mig endast i viss utsträckning kunna biträda. Enligt min mening bör anvisningen till reseersättningar höjas med 6 000 kronor, till utrustning med 2 000 kronor, till övriga expenser med 4 000 kronor samt till ersättning till jordbruksdriften med 2 500 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit samt med hänsyn till beräknad inkomstuppbörd under anslaget synes medelanvisningen å detsamma kunna minskas med 500 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader:*
Omkostnader för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 111 900 kronor.

[72] 4. *Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Försöksverksamheten*

	Anslag
1959/60 (statsliggaren s. 886)	88 000
1960/61 (förslag)	48 000

Förevarande reservationsanslag har uppförts för första gången å riksstaten för nu löpande budgetår. Utöver anvisade belopp skall anslaget årligen tillföras uppkommande överskott å jordbruksdriften. Av det under anslaget

för innevarande budgetår anvisade beloppet å 88 000 kr. avses 50 000 kr. som ersättning för att några överskottsmedel från jordbruksdriften inte kan påföras anslaget förrän vid slutet av budgetåret 1959/60.

Y r k a n d e. *Styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader* (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 12 000 kr.

M o t i v. Under budgetåret 1958/59 anslags för försöksverksamheten 48 000 kr., vartill kom av jordbruket bestridda kostnader för verksamheten med 50 000 kr., eller sammanlagt 98 000 kr. Under löpande budgetår har anslaget sålunda i verkligheten reducerats med 10 000 kr., trots höjda byggnadskostnader.

Departementschefen

Vid bedömning av medelsbehovet under detta anslag skall beaktas att föregående år anvisades 50 000 kronor — totalanslaget var 88 000 kronor — som engångsbelopp i anledning av att överskottsmedel från jordbruksdriften inte, såsom förut varit fallet, får användas för täckande av försökskostnader under budgetåret 1959/60 liksom ej heller under budgetåren därefter. Överskottet för verksamhetsåret 1959/60 påföres reservationen å detta anslag per den 30 juni 1960.

Med hänsyn till betydelsen av den forsknings- och försöksverksamhet som bedrivs vid anstalten vill jag föreslå att ett belopp av 48 000 kronor anvisas under förenämnda anslagsrubrik för att jämte de överskottsmedel, högst 50 000 kronor, som Kungl. Maj:t finner böra användas därtill, disponeras för sagda verksamhet under nästa budgetår. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Försöksverksamheten* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 48 000 kronor.

[73] 5. Bidrag till jordbrukstekniska institutet

	Anslag
1957/58	325 000
1958/59	325 000
1959/60 (statsliggaren s. 886)	325 000
1960/61 (förslag)	325 000

Jämlikt bemyndigande av 1945 års riksdag (prop. 37; rskr. 272) träffade Kungl. Maj:t avtal med jordbrukstekniska föreningen angående inrättande och drivande av ett jordbrukstekniskt institut. Enligt avtalet skulle staten till kostnaderna för institutets verksamhet vid full utbyggnad bidra med 250 000 kr. om året och föreningen med ett årligt belopp av lägst 40 000 kr. Enligt beslut av 1953 års riksdag (IX ht s. 208; rskr. 9) har statsbidraget höjts till 325 000 kr. Föreningens bidrag har ökat till lägst 50 000 kr. Dessa ändringar har sedermera intagits i avtalet. Avtalet gäller för perioder om

fem år. Sker ej uppsägning förlänges avtalet automatiskt för ytterligare fem år. Nuvarande avtal har enligt beslut av Kungl. Maj:t den 25 juni 1959 uppsagts med giltighet fr. o. m. den 1 juli 1960.

Y r k a n d e. *Styrelsen för jordbrukstekniska institutet* (skr. 15/8 1959) hemställer dels att till bidrag till jordbrukstekniska institutet för nästa budgetår anvisas ett anslag av 500 000 kr., dels att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att med jordbrukstekniska föreningen träffa överenskommelse om nytt avtal.

M o t i v. Den genom beslut av 1953 års riksdag genomförda höjningen av statsbidraget till föreningen från 250 000 kr. till 325 000 kr. kompenserade långt ifrån hela den allmänna löne- och kostnadsstegring, som ägt rum mellan åren 1945 och 1953. Efter sistnämnda år har löner och omkostnader stigit ytterligare. Institutets verksamhet har redan kraftigt hämmats av detta förhållande, och ytterligare inskränkningar genom brist på medel kommer att få starkt menliga inverkingar på institutets arbetsmöjligheter. Den mest framträdande svårigheten är att de otillräckliga anslagen omöjliggjort återbesättandet av flera av de befattningar, som beräknats för verksamheten, vilket medfört att institutet undan för undan måst inskränka sin verksamhet i den mån icke tillfälliga anslag från fonder och stiftelser kunnat erhållas. Enligt institutets mening bör i ett nytt avtal inflyta bestämmelser om att Kungl. Maj:t fastställer grunderna för den fast anställda personalens löner och pensioner samt att Kungl. Maj:t — som fallet är beträffande andra statsunderstödda institut, växtförädlingsanstalter m. fl. — ställer medel till förfogande härför och för allmänna löneförhöjningar.

En annan svårighet har varit att institutet i större omfattning än som från början avsetts måst ställa resurser till förfogande för undervisningen vid lantbrukshögskolans maskintekniska institution. Institutet räknar dock med att jordbrukshögskoleutredningen i sitt kommande betänkande kommer att föreslå erforderlig förstärkning av maskintekniska institutets resurser.

Då det är möjligt att olika omständigheter såsom överläggningar med näringslivets representanter om ökade bidrag till institutet, utredning om personalens anställnings- och avlöningsförhållanden samt jordbrukshögskoleutredningens förslag om maskintekniska institutionen kan komma att medföra, att ett nytt avtal ej kan ingås före den 1 juli 1960 räknar institutets styrelse med att i så fall en provisorisk överenskommelse träffas för budgetåret 1960/61 i avvaktan på det definitiva avtalet. Under alla omständigheter är en väsentlig höjning av anslaget och en höjning av bidragen oundgängligen nödvändig redan från den 1 juli 1960.

Departementschefen

Gällande avtal mellan Kungl. Maj:t och jordbrukstekniska föreningen angående drivande av det jordbrukstekniska institutet i Uppsala har såsom förut nämnts genom Kungl. Maj:ts beslut den 25 juni 1959 uppsagts med giltighet från och med den 1 juli 1960. Det är min avsikt att, sedan riksdagen

beslutat om statsbidragets storlek för nästa budgetår, föranstalta om nytt avtal med föreningen. Avtalet bör vara ettårigt med hänsyn till det inom kort väntade betänkanudet från jordbrukshögskoleutredningen. Nämda betänkande berör nämligen bland annat maskintekniska institutionen vid lantbrukshögskolan, vilken institution delvis har personal m. m. gemensam med jordbrukstekniska institutet.

Medelsanvisningen för budgetåret 1960/61 bör enligt min uppfattning hållas oförändrad i avvaktan på ställningstagandena i samband med prövningen av jordbrukshögskoleutredningens kommande förslag liksom även på resultatet av de förhandlingar som i anslutning därtill bör ske rörande det lägsta belopp jordbrukstekniska föreningen därefter skall erlægga som bidrag till finansieringen av institutets verksamhet.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att på i huvudsak i det föregående berörda grunder träffa nytt avtal med jordbrukstekniska föreningen

b) till *Bidrag till jordbrukstekniska institutet* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 325 000 kronor.

[74] 6. Bidrag till Sveriges utsädesförening

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	1 267 900	1 442 000
1958/59	1 492 100	1 492 100
1959/60 (statsliggaren s. 886)	1 492 100	
1960/61 (förslag)	1 625 000	

Y r k a n d e. *Styrelsen för Sveriges utsädesförening* (skr. 29/7 1959) hemställer, att förevarande anslag höjes med 335 200 kr. till 1 827 300 kr. enligt följande beräkning.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) 2 förste assistenter på kromosomavdelningen resp. kemiska avdelningen	+ 42 100
b) 1 assistent på kemiska avdelningen	+ 11 100
c) 1 kontorist på huvudkontoret	+ 11 700
d) 2 förste assistenter vid Ultunafilialen resp. vid Röbbäcksdalen .	+ 44 300
2. <i>Personalminskning</i>	
medel för förstärkning av arbetskraften vid filialen i Ultuna ..	— 5 000
3. <i>Löne- och arvodesreglering m. m.</i>	
a) löne-reglering för den lägre ordinarie personalen	+ 16 500
b) arvoden och traktamenten åt styrelseledamöter och revisorer .	+ 2 000

	Ökning eller minskning
c) löneökning och löneklassförändringar	+ 42 600
d) pensionsavgifter	+ 29 700
e) arbetsgivarbidrag till allmänna sjukförsäkringen	+ 3 900
f) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 19 500
g) arbetsgivaravgift för tilläggspension	+ 52 500
4. Utgiftsändringar i övrigt	
a) försöksverksamheten utom resistensförädling	+ 12 100
b) resistensförädling	+ 60 000
c) kontrollverksamheten	— 2 800
d) fasta och lokala sortförsök	+ 1 100
e) substationen vid Röbbäcksdalen	+ 10 000
f) substationen vid småländska höglandet	+ 6 000
g) ledning av och samarbete med filialerna	+ 500
h) resekostnader och representation	+ 3 000
i) bibliotek m. m.	+ 2 900
j) tidskriften	+ 3 300
k) trycksaker	+ 1 600
l) kontorsutgifter	— 2 200
m) post och telefon	+ 1 800
n) frakter	+ 600
o) uppvärmning och belysning	+ 8 300
p) städning och övrig renhållning	+ 2 200
q) underhåll av byggnader	+ 25 500
r) underhåll och inköp av inventarier	+ 2 500
s) underhåll av trädgård, park och vägar	+ 1 400
t) förevisning för besökande	+ 1 000
5. Inkomstförändringar	
a) ökade anslag	— 20 000
b) ökade inkomster av kemiska avdelningen	— 47 600
c) övriga inkomstökningar	— 6 900
	+ 335 200

Motiv. 1 a)—c). Styrelsen upprepar sina 1955—1958 gjorda framställningar om att ifrågasvarande befattningar måtte regleras. Föreningens verksamhet har efter hand utvidgats avsevärt, och nya verksamhetsgrenar har tillkommit. Föreningen har ingen motsvarighet till extra-ordinarietjänsterna i statliga verk och institutioner, och det är ej möjligt att på arvodesbefattningar utan pensionsförmåner i längden få behålla personal med erforderliga kvalifikationer. Någon ökning av statsbidraget erfordras ej, enär lönekostnaderna för de berörda befattningarna, 64 900 kr., motsvaras av dels en beräknad överföring från kemiska laboratoriets driftskonto till lönekontot om 39 900 kr., dels en minskning av bidraget till försöksverksamheten om

21 100 kr. samt av bidraget till kontorsutgifter å 3 900 kr. (jfr punkterna 4 a) och 1) samt 5 b)).

1 d). Inrättandet av en ordinarie assistenttjänst vid filialen i Ultuna, vilken begärts sedan 1948, är ett av föreningens mest angelägna önskemål. Redan verksamhetens omfattning vid filialen motiverar klart inrättande av en ordinarie assistenttjänst. Härtill kommer det intima samarbete, som äger rum mellan filialen och lantbrukshögskolan, varvid filialen ställer material till förfogande för högskolans studerande, och filialföreståndaren åtager sig demonstrationer och föreläsningar för dessa. Samarbetet ställer särskilda krav på föreståndaren och ökar behovet av kvalificerad assistenthjälp åt honom.

Assistenttjänsten vid Röbbäcksdalen är nödvändig, om föreningen på av Röbbäcksdalsutredningen i dess 1954 avlämnade betänkande föreslaget sätt skall kunna medverka i verksamheten vid Röbbäcksdalen. Assistenten avses därjämte vara föreståndaren för västernorrlandsfilialen behjälplig i dennes omfattande förädlingsverksamhet för södra och mellersta Norrlands kustområden.

2. Vid bifall till föreningens yrkande om reglering av en förste assistentbefattning vid Ultunafilialen räknar föreningen med att de 5 000 kr., som av 1957 års riksdag anvisades till förstärkning av arbetskraften vid berörda filial, utgår.

3 a). Den av statsmakterna vid 1957 och 1958 års riksdagar beviljade löne-regleringen för viss ordinarie personal i förmansställning eller på speciella ansvarsposter omfattade ej samtliga de kategorier av tjänster, som var upptagna i föreningens ansökan härom. Beträffande de kategorier, som sålunda uteslutits, gör föreningen under denna punkt förnyad framställning om löne-reglering i enlighet med i 1957 års ansökan framlagt förslag.

3 b). Av 1957 års riksdag beviljad ökning av anslaget till styrelse och revisorer räcker ej till för att täcka de verkliga kostnaderna härför, varför föreningen ånyo hemställer om ytterligare höjning av posten.

3 c)–f). Ökningarna är av automatisk karaktär.

3 g). Posten Arbetsgivaravgifter till allmänna tilläggspensionen är ny och har beräknats enligt bestämmelserna härför i lagen om försäkring för allmän tilläggspension (SFS 1959: 291).

4 a). Under posten har beräknats 9 100 kr. för höjda löner åt den kollektivavtalsanställda personalen och 4 100 kr. för ökade hyreskostnader. Dessutom har tillagts 20 000 kr., motsvarande ökade bidrag från Sveriges oljeväxtintressenter och Wasa spisbrödsfabrik om vardera 10 000 kr. (jfr p. 5 a)). Från det sammanlagda beloppet har dragits lönen, 21 100 kr., åt förste assistenten på kromosomavdelningen, vars tjänst föreslagits bli reglerad (se p. 1 a)).

4 b). I föreliggande ansökan hemställs om en höjning av posten för resistensförädling med 60 000 kr., nämligen förutom i föl yrkat belopp om 25 000 kr. (IX ht 1959 s. 239 p. 4 b)) ytterligare 35 000 kr. för driften av de resistensväxthus, som beräknas uppförda av erhållna donationsmedel.

4 c). Förändringen utgöres å ena sidan av en ökning med 200 kr. till följd av höjda löner åt kollektivavtalsanställd personal och å andra sidan av en minskning om 3 000 kr. av teknisk natur beroende på sedan länge gällande praxis, att summan av löner och driftsanslag för kontrollverksamheten skall överensstämja med inkomsterna från statens centrala frökontrollanstalt. Då lönerna på grund av inträffade löneökningar höjes med 3 000 kr., måste driftskontot minskas med motsvarande belopp.

4 d)—g). De yrkade beloppen är desamma som dem som yrkades i fjol. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1959 s. 239, p. 4 c)—e).

4 h). Föreningen anser sig ej ha erhållit full kompensation för senast inträffade höjningar av resekostnader och traktamenten.

4 i)—k). Liknande yrkanden framfördes i fjol (jfr IX ht 1959 s. 239, p. 4 h)—j)).

4 l). Föreningen räknar under denna punkt å ena sidan med en höjning av 1 700 kr. på grund av ökade kostnader för extra arbetshjälp och kontorsmateriel och å andra sidan med en minskning av 3 900 kr., därest den föreslagna regleringen av en kontoristbefattning kommer till stånd.

4 m)—n). Styrelsen anför, att någon kompensation för ökade taxor inte erhållits på flera år.

4 o)—p). De föreslagna ökningarna beror på ökade priser och ökade löner, för vilka kompensation ej tidigare erhållits.

4 q)—t). Yrkandena är desamma som i fjolårets anslagsskrivelse (jfr IX ht 1959 s. 239—40, p. 4 p)—s)).

5 a). Ifrågavarande inkomstökning beror på ökat anslag från Sveriges oljeväxtintressenter för oljeväxtförädling och nytt anslag från AB Wasa spisbrödsfabrik för rågförädling.

5 b). Inkomstökningen sammanhänger med den föreslagna regleringen av vissa tjänster och lönerregleringen av en del lägre befattningar samt på lönehöjning och löneklassförändringar för kemiska avdelningens personal. Skulle de begärda tjänsteregleringarna inte bifallas, skall ifrågavarande belopp minskas med 41 700 kr.

5 c). Nämda post beror på genomförd hyreshöjning i utsädesföreningens fastigheter.

Y t t r a n d e. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 17/9 1959) tillstyrker liksom föregående år inrättande av befattningarna som förste assistent vid kromosomavdelningen samt vid Ultuna- och Västernorrlandsfilialerna liksom kontoristtjänsten i lönegrad Ao 9. Styrelsen finner det lämpligast att överförandet till ordinarie lönestat som förste assistent och assistent vid kemiska avdelningen till vidare bör anstå i avvaktan på Kungl. Maj:ts slutliga ställningstagande till frågan om organisationen av den statsunderstödda analysverksamheten. Styrelsen tillstyrker även den lönerreglering för viss lägre ordinarie personal som föreningen föreslagit. Av utsädesföreningen begärt anslag till resistensförädlingen tillstyrkes. Mot utgiftsökningarna i övrigt eller mot inkomstberäkningarna har högskolestyrelsen intet att erinra. Beträffande inkomstberäkningarna er-

inrar styrelsen om att gällande avtal mellan utsädesföreningen och Sveriges utsädes AB utgår den 1 oktober 1959. Därest det nya avtalet skulle innebära bättre villkor för föreningen än f. n., torde frågan om statsbidrag till föreningen böra bedömas mot denna bakgrund.

Departementschefen

Frågan om de framtida formerna för finansiering av växtförädlingsverksamheten i landet, vilken verksamhet jag anser vara av stor vikt för jordbruksnäringens fortskridande produktivitets- och inkomstförbättring, har under det senaste året varit föremål för fortsatta överväganden inom jordbruksdepartementet liksom också vid internationella överläggningar i syfte att söka uppnå en konvention angående skydd åt nya växtförädlingsprodukter. Så snart övervägandena avslutats avser jag framlägga vid desamma framkomna förslag.

I fråga om budgetåret 1960/61 kan jag inte tillstyrka någon sådan höjning av anslaget till Sveriges utsädesförening som föreningen hemställt om. För min del vill jag föreslå en anslagshöjning med 132 900 kronor, varav 35 000 kronor bör disponeras för utbyggnad av resistensförädlingen vid institutionen i överensstämmelse med de riktlinjer i ämnet som godkänts av 1959 års riksdag (prop. 138; JoU 26; rskr. 261). I övrigt bör medelsanvisningen avse viss täckning av föreningens ökade utgifter för löpande löner och omkostnader.

I enlighet med det sagda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Sveriges utsädesförening* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 1 625 000 kronor.

[75] 7. Bidrag till den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm

	Anslag
1957/58	210 000
1958/59	210 000
1959/60 (statsliggaren s. 888)	210 000
1960/61 (förslag)	210 000

Yrkande. *W. Weibull AB med Weibullsholms växtförädlingsanstalt* (skr. 30/7 1959) anhåller om ett till avrundat 500 000 kr. förhöjt anslag för nästa budgetår enligt följande beräkning.

1. Bidrag till allmän växtförädlingsverksamhet	470 000
2. Bidrag till intensifierad resistensförädlingsverksamhet	35 000
	<hr/>
	505 000

Motiv. 1. Bolagets kostnader för växtförädlingsverksamheten utgjorde senaste budgetåret exklusive sortäktetskontroll genom statens centrala

frökontrollanstalt 1 084 204 kr. och beräknas för innevarande budgetår till 1 200 000 kr. För nästa budgetår väntas kostnaderna uppgå till 1 271 500 kr. Statsbidraget har sedan budgetåret 1953/54 utgjort 210 000 kr. Till följd av utgiftsökningarna har bidragets andel i bolagets totalkostnader exklusive sortäktlighetskontroll under denna tid minskat från ca 27 till ca 19 procent.

Bolaget baserar, i avvaktan på förslag av Kungl. Maj:t rörande det framtida statliga stödet till växtförädlingsanstalterna, sin ansökan om bidrag för den allmänna verksamheten på de förslag som avgivits av 1953 års växtförädlingsutredning i betänkande SOU 1956: 4. Bolaget har därvid utgått ifrån att om en lagstiftning om rättsskydd för växtförädlingen genomföres ett uttagande av licensavgifter ej kan beräknas ge något ekonomiskt resultat förrän budgetåret 1961/62. Växtförädlingsutredningens förslag innebar att statsbidraget till Weibullsholm skulle motsvara 35 procent av det till Sveriges utsädesförening utgående bidraget, dock högst 45 procent av kostnaderna för förädlingsverksamheten. En beräkning av 35 procent av det för innevarande budgetår till utsädesföreningen utgående statsanslaget, exklusive kostnader för resistensförädling och för kvalitetsundersökning av lin (1 350 000 kr.) ger ett bidrag om ca 470 000 kr., vilket belopp understiger den av växtförädlingsutredningen förordade s. k. spärregeln om 45 procent av kostnaderna.

2. Yrkande om ett särskilt belopp för resistensförädlingsverksamheten har framförts i anslagsskrivelserna för de senaste två åren. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1958 s. 314 och 1959 s. 242. Det yrkade beloppet motsvarar 45 procent av de beräknade kostnaderna för verksamheten.

Y t t r a n d e. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 21/9 1959) tillstyrker, att Weibullsholms växtförädlingsanstalt för nästa budgetår tilldelas ett statsbidrag av 500 000 kr. till anstaltens praktiskt-vetenskapliga verksamhet.

Departementschefen

Då jag inte anser mig böra förorda någon ändrad medelsanvisning under detta anslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 210 000 kronor.

[76] 8. Bidrag till institutet för växtförädling av frukt och bär¹

	Anslag
1957/58	100 000
1958/59	100 000
1959/60 (statsliggaren s. 888)	100 000
1960/61 (förslag)	200 000

¹ Anslagets tidigare rubrik: Bidrag till Föreningen för växtförädling av fruktträd.

Å tilläggsstat för budgetåret 1958/59 har föreningen beviljats anslag med ytterligare 65 000 kr. för verksamhetsåret 1958.

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1959) föreslår, att anslaget — i avvaktan på resultatet av utredningen rörande den organisatoriska utformningen av den fortsatta verksamheten vid Balsgårdsinstitutionen — för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 190 000 kr.

M o t i v. I en till lantbruksstyrelsens framställning fogad skrivelse har Föreningen för växtförädling av fruktträd hemställt om ett anslag av 230 000 kr. såsom bidrag till växtförädlingsverksamheten vid institutionen Balsgård under kalenderåret 1960. Av särskild vid skrivelsen fogad berättelse över verksamheten år 1958 framgår, att inkomster och utgifter under nämnda kalenderår balanserat på ett belopp av 283 006 kr. Av inkomsterna har ca 100 000 kr. härrört från medlemsavgifter, kommunala och privata anslag, försålda trädgårdsprodukter samt hyror, arrenden och räntor, medan återstoden huvudsakligen utgjorts av statsanslag.

För kalenderåret 1959 har föreningen av riksdagen beviljats ett bidrag av 100 000 kr. Då oavsett detta anslag ett underskott å 85 000 kr. beräknas uppstå å verksamheten vid institutionen under samma år, har föreningen i särskild skrivelse anhållit, att denna brist måtte täckas genom ansåg å tilläggsstat. *Lantbruksstyrelsen* har, med hänsyn till att bristen sannolikt ej kommer att underskrida 85 000 kr., tillstyrkt ansökningen i fråga. Det sammanlagda behovet av statsbidrag för år 1959 har sålunda kunnat begränsas till 185 000 kr. Med oförändrat pris- och löneläge torde föreningen enligt styrelsens mening på ett någorlunda tillfredsställande sätt fortsättningsvis kunna fullfölja verksamheten i nuvarande omfattning, om statsbidrag av samma storleksordning lämnas. Om emellertid hänsyn togs till förväntade högre lönekostnader år 1960 samt på grund av ökad skuldsättning stegrade räntekostnader, torde en uppräknig av anslaget med minst 5 000 kr. till 190 000 kr. vara erforderlig.

Härefter torde få anmälas det av utredningsmannen landshövding Per Westling den 16 september 1959 överlämnade *betänkandet med förslag till omorganisationen av den till Balsgård i Kristianstads län förlagda institutionen för förädling av fruktträd*. Utredningsmannen tillkallades i juni 1958 såsom sakkunnig för att verkställa berörda utredningsarbete. Jag torde i korthet få redovisa de i betänkandet framlagda redogörelserna och förslagen.

Utredningsmannen uttalar beträffande n u l ä g e t bl. a. följande.

Balsgårdsinstitutionen är en på enskilt initiativ tillkommen anstalt för växtförädling av frukt och bär. Den har sedan tillkomsten i början av 1940-talet drivits av Föreningen för växtförädling av fruktträd. Statsbidrag har under större delen av denna tid utgått till verksamheten. De senaste åren har institutionens ekonomi starkt försämrats. Föreningen för växtförädling av fruktträd, Balsgårdsinstitutionens ägare, är en ideell förening med ändamål, enligt föreningens stadgar, att verka för växtförädling av fruktträd och bärbuskar samt denna växtförädlings tillgodogörande inom landet. För-

eningen har f. n. 400—500 medlemmar, varav de flesta är enskilda fruktodlare. Föreningen bedriver ingen verksamhet utöver den som avser Balsgård. Arbetet vid institutionen avser i första hand fruktträd, främst då äpple, som omfattar ca 70 procent av de på kvarter utsatta fröplantorna, men också päron, plommon, körsbär och grundstammar. Därjämte bedrivs i viss omfattning växtförädling av bärväxter med tyngdpunkt på jordgubbar och hallon. Särskilt i vad avser fruktträd är det förädlingsmaterial, som finnes på Balsgård, att anse som mycket omfattande även internationellt sett.

Syftet med förädlingsverksamheten är att skapa nya sorter med god vinterhärdighet hos träden, hög avkastning, lämplig mognadstid, motståndskraft mot sjukdomar och parasitangrepp samt hög fruktkvalitet för olika konsumtionsändamål. Kölldlaboratoriet vid Balsgård utnyttjas härvidlag för prövning av vinterhärdigheten hos materialet. I fråga om bärväxterna beaktas också lämplighet för djupfrysning och annan konservering samt transporthållbarhet.

I vad avser de nyare växtförädlingsmetoderna inom fruktslagen, nämligen de som utnyttjar kromosomtalsförändringar och mutationer, har Balsgård från början fått en framskjuten och internationellt ansedd ställning. Bestrålning av växtmaterial för erhållande av mutationer äger rum såväl vid Balsgårds radiokoboltanläggning som — för anstaltens räkning — vid andra institutioner.

I detta sammanhang må erinras om att växtförädling av frukt och bär bedrivs, förutom vid Balsgård, av statens trädgårdsförsök i Alnarp. Denna verksamhet sker inom ramen för de ordinarie ekonomiska och personella resurserna därstädes. Huvuddelen av det av statens trädgårdsförsök tidigare omhändertagna materialet av fruktträd har efter hand överförts till Balsgård. Av bärväxter finnes fortfarande vid Alnarp ett betydande växtförädlingsmaterial. Dock synes nya, mera omfattande förädlingsprojekt ej stå på programmet.

Beträffande institutionens ekonomiska ställning anför utredningsmannen i huvudsak följande.

Balsgård och dess ägare, Föreningen för växtförädling av fruktträd, har gemensam ekonomi. Föreningen driver som nämnts ingen annan verksamhet än den vid Balsgård.

1953 års växtförädlingsutredning lämnade i betänkandet Statens stöd åt växtförädlingen m. m. en redogörelse för Balsgårds ekonomi från år 1943 till omkring år 1954. Av denna redogörelse framgick bl. a. att staten lämnat bidrag till verksamheten fr. o. m. budgetåret 1945/46. De två första budgetåren utgick därvid bidraget med 12 000 kr. per år. Bidraget höjdes sedan successivt och bestämdes för budgetåret 1955/56 till 100 000 kr. Växtförädlingsutredningen anförde vidare, att föreningen praktiskt taget sedan institutionens tillkomst haft att kämpa med driftsekonomiska svårigheter. Under första hälften av 1950-talet hade dessa svårigheter accentuerats, främst beroende på ökade lönekostnader och kostnadsstegringar i övrigt samt, bortsett från statsbidraget, minskade intäkter. För en utförligare redogörelse för föreningens ekonomi under åren 1943—1954 torde få hänvisas till nyssnämnda betänkande.

Inkomsterna och utgifterna för verksamheten under åren 1955—1958 framgår av nedanstående sammanställning.

	1955	1956	1957	1958
<i>Inkomster</i>				
Föreningens tillskott, inkomster av driften m. m...	35 178	30 772	38 381	40 773
Statsanslag å riksstaten ¹	100 000	100 000	100 000	100 000
Övriga anslag till verksamheten i allmänhet	18 500	163 934	12 000	15 500
Anslag till särskilda ändamål	60 677	39 852	50 148	48 762
	214 355	334 558	200 529	205 035
<i>Utgifter</i>				
Löner	147 322	147 987	169 419	192 797
Omkostnader	86 526	84 871	84 279	82 227
Pensionsavgifter	8 065	7 937	7 965	7 981
	241 913	240 795	261 663	283 005
Överskott (+) eller underskott (—)	— 27 558	+ 93 763	— 61 134	— 77 970

¹ 1955 års anslag är anvisat å 1955/56 års riksstat, 1956 års å 1956/57 års riksstat o. s. v.

² Därav från Wallenbergska stiftelsen 150 000 kr.

Av sammanställningen över inkomster och utgifter kan bl. a. utläsas att inkomsterna under åren 1955—1958 varit i stort sett oförändrade och utgjort något över 200 000 kr. per år, dock att förenämnda engångsanslag från Wallenbergska stiftelsen medförde en kraftig ökning av 1956 års inkomster. Utgifterna för verksamheten har under samma tid stigit från ca 240 000 kr. till ca 280 000 kr. Utgiftsökningen faller helt på lönerna. I sammanhanget bör ihågkommas, att institutionens personal under nämnda tid icke utökats. Underskott har uppkommit årligen utom år 1956. Underskotten tenderar att stiga: år 1955 utgjorde underskottet ca 28 000 kr., år 1958 ca 78 000 kr.

För år 1959 kan inkomsterna beräknas till 259 000 kr., varav föreningsmedlemmarnas tillskott och inkomster av driften m. m. 40 000 kr., statsanslaget 165 000 kr., övriga anslag till verksamheten i allmänhet 13 000 kr. samt anslaget till särskilda ändamål 41 000 kr. Motsvarande utgifter beräknas till 279 000 kr., varav löner 201 000 kr., omkostnader 70 000 kr. och pensionsavgifter 8 000 kr. Underskottet för år 1959 skulle enligt dessa beräkningar bli 20 000 kr. Av det nämnda statsanslaget har 65 000 kr. anvisats av riksdagen å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 utöver tidigare för budgetåret anvisade 100 000 kr.

Institutets tillgångar — däri inbegripna de vid utgången av vederbörande år balanserade anslagen till särskilda ändamål — har vid slutet av räkenskapsåren 1955—1958 varit följande.

	1955	1956	1957	1958
<i>Tillgångar</i>				
Likvida medel	60 515	105 555	46 099	10 168
Inventarier	30 000	30 000	30 000	30 000
Fastigheten	158 000	158 000	158 000	203 000
Diverse	14 106	6 162	8 851	549
	262 621	299 717	242 950	243 717
<i>Skulder och eget kapital</i>				
Banklån ¹	30 000	—	—	100 000
Oförbrukade anslag från Wallenbergska stiftelsen ..	43 172	89 245	71 404	42 742
Ständiga medlemmars fond	12 631	12 631	12 831	12 831
Eget kapital	160 338	187 897	149 870	71 899
Diverse	16 480	9 944	8 845	16 245
	262 621	299 717	242 950	243 717

Den ogynnsamma utvecklingen med stigande underskott har medfört att föreningens ekonomiska ställning försämrats. Föreningens eget kapital sådant det upptages i balansräkningen har från år 1955 till år 1958 minskat från ca 160 000 kr. till ca 72 000 kr. Tendensen är här av större intresse än de absoluta talen eftersom de senare på ett avgörande sätt är beroende av vilket värde fastigheten åsättes. De likvida medlen har under samma tid minskat från 61 000 kr. till ca 10 000 kr. Likviditeten har sålunda starkt försämrats.

Utredningsmannen redogör för tidigare utredningar rörande Balsgårdsinstitutionen, varvid han närmare analyserar det av 1953 års växtförädlingsutredning avgivna betänkandet. Här torde få hänvisas till sagda betänkande.

Vad angår behovet och förutsättningarna i fråga om växtförädling av frukt och bär uttalar sig utredningsmannen härefter bl. a.

Utredningsmannen har gjort vissa bedömanden av dels behovet av sortförbättringar för fruktträdens och bärväxternas del, dels växtförädlingens möjligheter att åstadkomma sådana förbättringar. De resultat, som utredningsmannen vid dessa bedömanden kommit fram till, avviker icke från de slutsatser, som 1953 års växtförädlingsutredning tidigare redovisat.

Värdet av konsumtionen av frukt och bär i vårt land uppgår till stora belopp. En betydande del av konsumtionen tillgodoses genom import. Det torde finnas fog för åsikten, att denna import till icke ringa del sammanhänger med att vi saknar lämpliga sorter av frukt och bär. En förbättring i olika avseenden av de svenska sorterna skulle därför kunna beräknas medföra, att den inhemska produktionen kunde täcka en större del av konsumtionen. Vidare bör beaktas, att med de betydande totala produktionsvärden, varom här är fråga, även relativt sett måttliga förbättringar i avkastning eller i kvalitet av odlingsmaterialet kommer att ge i absoluta tal räknat betydande vinster.

De förslag utredningsmannen kommit fram till redovisar han sålunda.

Utredningsmannen har bedömt det vara ekonomiskt motiverat att bedriva växtförädling av fruktträd och bärväxter.

Balsgårdsinstitutionen framstår som centrum för förädlingen av fruktträd och bärväxter i vårt land. Det statliga stödet åt förädlingen av nämnda växtslag bör därför enligt utredningsmannens mening i första hand taga sig uttryck i bidrag till verksamheten vid Balsgård av sådan storlek att ett rationellt arbete möjliggöres därstädes.

I fråga om valet mellan olika former av statsunderstödd organisation vill utredningsmannen anföra följande. Den organisationsform, som branschforskningsinstitutet företräder, synes — i de fall, där effektiv medverkan från näringslivet kan erhållas — erbjuda flera fördelar. Bl. a. erhåller branschforskningsinstitutet från vederbörande bransch bidrag, bundna genom fleråriga avtal, varigenom möjlighet ges att planera verksamheten på längre sikt. Genom att på detta sätt även branschen får ansvar för verksamheten bildas en intressegemenskap och befrämjas samarbetet mellan institutet och den bransch, som institutet i första hand skall gagna, vilket verkar stimulerande på arbetet inom institutet. Utredningsmannen vill också erinra om att chefen för handelsdepartementet vid olika tillfällen förklarat sig ha goda erfarenheter av denna organisationsform i vad gällt de under handelsdepartementet hörande instituten.

Det anförda synes utredningsmannen giva vid handen att bärande skäl finnes för att Balsgårdsinstitutionen organiseras i form av ett halvstatligt institut av samma typ som branschforskningsinstitutet. Utredningsmannen får därför — i enlighet med jordbrukshögskoleutredningens rekommendation — föreslå, att förhållandet mellan staten, olika grupper av icke-statliga intressenter och själva anstalten regleras i enlighet härmed.

Med denna organisationsform skall grunden för den fortsatta verksamheten vid Balsgård utgöras av ett avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt en stiftelse, bildad av olika intressenter i verksamheten, å andra sidan. Bland grundarna av stiftelsen bör ingå Föreningen för växtförädling av fruktträd såsom företrädare för de enskilda, mindre fruktodlarna. Av avtalet skall framgå att Kungl. Maj:t och stiftelsen åtager sig att ansvara, enligt i avtalet närmare angivna grunder, för verksamheten vid ett till Balsgård förlagt växtförädlingsinstitut. De utöver avtalet erforderliga föreskrifterna för verksamheten skall meddelas i stadgar för institutet, fastställda av Kungl. Maj:t, samt i övrigt i arbetsordning och andra föreskrifter, meddelade av styrelsen för institutet.

Institutet föreslås skola benämnas Institutet för växtförädling av frukt och bär.

Ledningen av institutet skall utövas av en styrelse bestående av ordförande och tio övriga ledamöter. Denna styrelse blir lika stor som vid flertalet förenämnda halvstatliga branschforskningsinstitut och torde medgiva, att styrelsen blir allsidigt sammansatt. Med hänsyn till att, som av det följande kommer att framgå, utredningsmannen räknar med att en stor del av institutets inkomster skall utgöras av statsbidrag, har utredningsmannen ansett det skäligt, att statens inflytande i styrelsen blir betydande. I enlighet härmed föreslås, att Kungl. Maj:t skall utse styrelsens ordförande samt fem övriga ledamöter. Stiftelsen för växtförädling av frukt och bär utser återstående fem ledamöter. Styrelsen utser inom sig vice ordförande.

Utredningsmannen har kommit till den uppfattningen, att en fortsatt effektiv verksamhet kräver en vidgad utgiftsram. Härvid har ett belopp av 350 000 kr. syntts utredningsmannen vara ett minimum, innebärande en utgiftsökning i förhållande till år 1958 med ca 67 000 kr. och i förhållande till de beräknade kostnaderna för år 1959 med 71 000 kr. En utgiftsram av denna storlek lämnar möjlighet till en nödvändig konsolidering av det nu bedrivna arbetet, bl. a. genom förbättrade pensioneringsförhållanden, ökad utrustningsanskaffning och förbättring av fastighetsunderhållet. — Ramen medger därjämte upptagande av angelägna nya arbetsuppgifter — avseende såväl förädling som försök — för vilka i första hand erfordras teknisk assistans och en ökning av den timavlönade personalen.

Utredningsmannen föreslår, att verksamheten fr. o. m. den 1 juli 1960 finansieras sålunda. Statens bidrag ökas till 200 000 kr. för budgetår. De övriga intressenternas bidrag ökas från f. n. ca 25 000 kr. till 125 000 kr. Till detta kommer de till oförändrat belopp upptagna inkomsterna av verksamheten, 25 000 kr. Härigenom skulle erhållas en årlig inkomst av 350 000 kr., vilken svarar mot de beräknade utgifterna.

Institutionens fasta personal omfattar f. n. åtta månadsavlönade befattningshavare jämte sex—sju kollektivavtalsanställda eller eljest timavlönade årsarbetare.

Enligt utredningsmannens mening bör personalen vid Balsgård — främst då den tillfälligt anställda personalen — något utvidgas. Flera viktiga arbeten skulle härigenom kunna upptagas.

Avtalet mellan Kungl. Maj:t och stiftelsen innehåller inga bestämmelser

om personalens löner. Bestämmandet av personalens löner har i stället, liksom vid jordbrukstekniska institutet, helt överlämnats åt institutets styrelse, varom bestämmelse intagits i 3 § stadgarna.

Frågan om ordnandet av personalens pensionering behandlades av 1953 års växtförädlingsutredning, som föreslog, att personalen skulle anslutas till statens pensionsanstalt. — Utredningsmannen vill i denna fråga erinra om att SPA-pensioneringens omfattning är under utredning av en av chefen för finansdepartementet den 30 juni 1959 tillkallad utredning. F. n. torde därför knappast föreligga möjlighet att — även om så ansåges önskvärt — ansluta personalen till pensionsanstalten. Genom den av 1959 års riksdag beslutade allmänna tilläggspensioneringen har därjämte pensioneringsspörsmålet kommit i ett nytt läge. Enligt utredningsmannens mening bör av nämnda anledningar i varje fall tills vidare pensioneringen av personalen bygga på den allmänna tilläggspensioneringen. De därmed förenade, på arbetsgivaren ankommande premien skall givetvis erläggas av institutet.

Över utredningens förslag har yttranden avgivits av *statskontoret*, *lantbruksstyrelsen*, efter hörande av hushållningssällskapen i Kronobergs, Blekinge, Malmöhus och Kristianstads län, *Hushållningssällskapens förbund*, *statens växtskyddsanstalt*, *statens centrala frökontrollanstalt*, *lantbruks-högskolan och statens lantbruksförsök*, *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut*, *jordbrukets forskningsråd*, *jordbrukshögskoleutredningen*, *utredningen rörande nytt finansieringssystem för SPA-pensioneringen och vissa därmed sammanhängande spörsmål*, *trädgårdsnäringsutredningen*, *skogs- och lantbruksakademien*, *föreningen för växtförädling av frukt-träd* samt *Knut och Alice Wallenbergs stiftelse*.

Statskontoret har ingenting att erinra mot att verksamheten vid Balsgård bedrivs efter i huvudsak samma grunder som vid de s. k. branschforskningsinstitutet. Enligt statskontorets mening bör emellertid det statliga finansiella stödet begränsas till högst 150 000 kr. per år. Det statliga bidraget bör vidare ställas i relation till övriga intressenters bidrag sålunda, att staten med nyssnämnda maximering bidrager till täckande av nettoutgifterna för institutets drift med högst lika stort belopp som de icke-statliga intressenterna. Vidkommande personalens löner anser ämbetsverket att såsom villkor för statsbidragsgivning till institutet bör uppställas, att lönesättningen följer vissa ramföreskrifter, som bör intagas i avtalet. Vidare anser statskontoret, att större funktionsduglighet skulle vinnas, om antalet ledamöter nedbringades till exempelvis sju.

Lantbruksstyrelsen tillstyrker i princip betänkandet. Beträffande utredningsmannens förslag att efter hand allt förädlingsarbete på frukt- och bärödlingsens område i landet skall koncentreras till Balsgård, finner styrelsen emellertid, att huvudparten av förädlingsarbetet bör kunna förläggas till Balsgård, men att denna princip icke skall tillämpas, så att den hindrar val av forskningsuppgifter vid andra vetenskapliga institutioner.

Blekinge läns hushållningssällskap förordar, att växtförädlingsinstitutionen vid Balsgård organiseras i huvudsaklig överensstämmelse med det i föreliggande betänkande framlagda förslaget.

Malmöhus läns hushållningssällskap tillstyrker förslaget samt framhåller, att upprätthållandet av institutionen i Balsgård är ett i viss mån gemensamt intresse för de nordiska länderna. Hushållningssällskapet betonar betydelsen av ett samarbete mellan de nordiska länderna på detta område.

Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut tillstyrker förslaget men

påpekar, att det nya institutet icke bör få inkräkta på forskningsarbetet och resurserna vid de till Alnarp förlagda institutionerna. Utredningsmannens uttalande, att allt hithörande förädlingsarbete så småningom skall förläggas till Balsgård synes innebära monopolställning, som ej är önskvärd. De statliga institutionerna bör som hittills ha full frihet att inom ramen för sina resurser upptaga aktuella problem till behandling.

Jordbrukshögskoleutredningen vill i huvudsak tillstyrka de framförda förslagen och uttalar sin tillfredsställelse över att dessa förslag kunnat utformas efter de riktlinjer som utredningen framlade i skrivelse den 16 juni 1958 till chefen för jordbruksdepartementet.

Trädgårdsnäringsutredningen tillstyrker förslaget samt framhåller, att den av utredningsmannen föreslagna vidgade utgiftsramen är till fullo motiverad.

Utredningen rörande nytt finansieringssystem för SPA-pensioneringen och vissa därmed sammanhängande spörsmål, som icke ingått på andra i betänkandet behandlade frågor än sådana, som berör frågan om eventuell pensionering genom SPA av anställningshavarna vid Balsgårdsinstitutionen, ansluter sig till utredningsmannens uppfattning, att det i nuvarande läge icke torde vara möjligt att upptaga frågan om SPA-anslutning av personalen vid Balsgård.

Övriga remissinstanser tillstyrker i princip förslaget.

Departementschefen

I överensstämmelse med de synpunkter, som i förenämnda betänkande redovisats av den särskilt tillsatte sakkunnige med uppdrag att verkställa utredning rörande Balsgårdsinstitutet, finner jag att staten alltjämt bör stödja den sedan länge bedrivna verksamheten vid sagda institut. Dess arbete som i allt väsentligt är direkt inriktat på vetenskaplig forsknings- och försöksverksamhet synes vara av värde för trädgårdsnäringen i stort och särskilt för fruktodlingen. Likaså i enlighet med utredningsförslaget förordar jag, att institutet organiseras i form av ett halvstatligt sådant av samma typ som de redan existerande s. k. halvstatliga branschforskningsinstitutet. Med hänsyn till de goda erfarenheter man haft av branschforskningsinstitutet, synes det mig vara lämpligast att Balsgårdsinstitutet organiseras på samma sätt. Grunden för den fortsatta verksamheten vid Balsgård skall sålunda vara ett avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena sidan, samt en stiftelse, bildad av de icke-statliga intressenterna, å andra sidan. Avtalet skall kompletteras av stadgar för institutet, vilka skall fastställas av Kungl. Maj:t. Förslag till avtal och stadgar har av utredningsmannen uppgjorts i huvudsaklig anslutning till vad som gäller för nämnda branschforskningsinstitut. En av förutsättningarna för att avtalet skall godkännas av Kungl. Maj:t bör vara att de å den nuvarande Föreningen för växtförädling av fruktträd tillhöriga egendomen Balsgård befintliga anläggningarna med tillhörande mark, försöksfält och inventarier utan vederlag upplåtes till institutet under avtalsperioden.

I enlighet med utredningsförslaget förordar jag, att ledningen av institutet jämlikt avtalet skall utövas av en styrelse bestående av ordförande och tio övriga ledamöter. Flertalet av de förut nämnda branschforsknings-

institutet har styrelser av samma storlek, vilken inrymmer möjligheter att erhålla en allsidig styrelsesammansättning. Då en stor del av institutets inkomster kommer att utgöras av statsbidrag, anser jag i likhet med utredningsmannen, att statens inflytande bör bli betydande. Därför förordar jag, att Kungl. Maj:t skall utse styrelsens ordförande samt fem av de övriga ledamöterna. Stiftelsen utser återstående fem ledamöter. Vice ordförande bör styrelsen utse inom sig. Avtalet innehåller inga bestämmelser om institutspersonalens löner eller om dess pensionering. Liksom statskontoret anser jag dock att såsom villkor för statsbidragsgivning till institutet bör uppställas, att lönesättningen följer vissa föreskrifter, som bör intagas i avtalet. Jag finner vidare lämpligt att Kungl. Maj:t för varje budgetår fastställer plan beträffande den huvudsakliga dispositionen av de till institutets förfogande ställda medlen. Vidkommande pensioneringsfrågan föreslår jag, i anslutning till utredningsförslaget och SPA-utredningens yttrande, att avgörandet i denna fråga får anstå.

Avtalet mellan staten och stiftelsen skall gälla för en tid av fem år och skall träda i kraft den 1 juli 1960. Utredningsmannen har med stöd av bemyndigande den 6 november 1959 till jordbruksdepartementet ingivit ett under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande upprättat avtal.

Den ekonomiska situationen vid Balsgårdsinstitutet har sedan ett antal år tillbaka varit sådan, att svårigheter förelegat för institutet att finansiera verksamheten. Under åren 1955—1958 har de årliga utgifterna stigit från omkring 240 000 kronor till omkring 280 000 kronor per år. Inkomsterna har i stort sett varit oförändrade och utgjort något över 200 000 kronor per år. För verksamhetsåret 1959 har inkomsterna beräknats till 194 000 kronor med bortseende från det belopp å 65 000 kronor, som anvisats å tilläggsstat för budgetåret 1958/59 och som avsetts för täckande av underskott i verksamheten under 1958. Utgifterna har för år 1959 beräknats till 279 000 kronor, varav löner 201 000 kronor, omkostnader 70 000 kronor och pensionsavgifter 8 000 kronor. Underskottet för år 1959 skulle enligt dessa beräkningar komma att visa sig uppgå till 85 000 kronor. Utredningsmannen föreslår, att verksamheten från och med den 1 juli 1960 finansieras sålunda. Statens bidrag ökas till 200 000 kronor för verksamhetsår. De övriga intressenternas bidrag ökas från för närvarande cirka 25 000 kronor till lägst 125 000 kronor. Till detta kommer de till oförändrat 25 000 kronor upptagna inkomsterna av verksamheten. Härigenom skulle erhållas en årlig inkomst av 350 000 kronor, vilket belopp motsvarar de beräknade utgifterna. Av de institutioner, som yttrat sig över betänkandet, har övervägande flertalet i princip tillstyrkt förslaget. Ehuru det sammanlagda belopp intressenterna enligt det preliminära avtalet skall bidra med ej uppgår till mer än 63 procent av det föreslagna statsanslaget, vill jag likväl — under hänvisning till betydelsen av ifrågasvarande verksamhet och till att institutet nu skall erhålla en fastare organisation — föreslå en höjning av statsbidraget för det verksamhetsår, som skall börja den 1 juli 1960 med 100 000 kronor till förutnämnda belopp å 200 000 kronor.

Till Balsgårdsinstitutet anvisade statsbidrag bör ställas till lantbruksstyrelsens förfogande för att på rekvisition utbetalas till institutet. Bokföringen och redovisningen vid institutet bör i anslutning till omorganisationen läggas om till att avse budgetår. Då hittillsvarande anslagsanvisning hänförts till visst kalenderår — den senaste anvisningen till verksamhetsåret 1959 — och förenämnda omläggning såsom förut angivits skall ske per den 1 juli 1960, synes Föreningen för växtförädling av fruktträd i särskild ordning böra tilldelas visst statsbidrag för första halvåret 1960. Jag avser därför att senare denna dag framlägga förslag om att för sagda halvår skall å tilläggsstat för budgetåret 1959/60 anvisas ett bidragsbelopp av 85 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna de i det föregående angivna grunderna för statens stöd till verksamheten vid institutet för växtförädling av frukt och bär

b) till *Bidrag till institutet för växtförädling av frukt och bär* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 200 000 kronor.

[77] 9. Bidrag till förädlingsarbeten med sojaväxter

	Anslag
1957/58	20 000
1958/59	20 000
1959/60 (statsliggaren s. 889)	20 000
1960/61 (förslag)	20 000

Y r k a n d e. *Algot Holmberg & Söner Aktiebolag* (skr. 10/7 1959) anhåller om ett från 20 000 kr. till 30 000 kr. höjt statsbidrag till fullföljande under år 1959 av förädlingsarbeten med sojaväxter.

Y t t r a n d e. *Statens jordbruksnämnd* förordar liksom föregående år, under hänvisning till uttalanden i 1953 års växtförädlingsutrednings betänkande om statens stöd åt växtförädlingen m. m. samt med hänsyn till penningvärdets fall, att statsbidraget höjes till 25 000 kr.

Departementschefen

Någon höjning av anslaget är jag inte beredd att tillstyrka. För ifrågasvarande ändamål torde sålunda böra anvisas ett oförändrat belopp av 20 000 kronor. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till förädlingsarbeten med sojaväxter* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 20 000 kronor.

[78] 10. Täckdikningsförsök m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	100 000	160 000	—
1958/59	125 000	125 000	—
1959/60 (statsliggaren s. 889)	150 000		
1960/61 (förslag).....	152 500		

Av medelsanvisningen för innevarande budgetår avses 80 000 kr. (1958/59: 95 000 kr.) till försöksverksamhet och forskning samt 70 000 kr. (1958/59: 45 000 kr.) till avlöningskostnader.

Y r k a n d e. I en av styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök med eget utlåtande överlämnad skrivelse den 11 augusti 1959 hemställer *täckdikningsförsöksnämnden*,

1) att vid täckdikningsförsöksnämnden fr. o. m. den 1 juli 1960 inrättas en statsagronombefattning i Ao 26, en förste assistentbefattning i Ae 21, en assistentbefattning i Ae 19 och en kontorsbiträdestjänst i Ae 5, eller, därest förslaget ej kan bifallas, att det för avlöningar avsedda beloppet höjes med 3 900 kr. till 73 900 kr.

2) att till försöksverksamheten på täckdikningens område och den i anslutning därtill bedrivna forskningen anvisas 109 000 kr. eller, därest detta belopp ej kan anvisas, lägst 95 000 kr.

M o t i v. 1. Motsvarande förslag har framförts under en följd av år i nämndens anslagsskrivelser. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1959 s. 245, p. 1.

2. Av beloppet å 109 000 kr. hänför sig 85 000 kr. till kostnader för skötsel av försök, extra personal, resor och expenser samt 24 000 kr. till kostnader för forskning i anslutning till försöksverksamheten. Höjningarna motiveras med ändringarna i penningvärdet sedan resp. 1947 och 1949. Om en uppräknings med hänsyn till kronans fall inte kan genomföras så är det dock enligt nämnden oundgängligen nödvändigt att det för förevarande ändamål anvisade beloppet återställes till sin ursprungliga storlek, nämligen 95 000 kr., varav 75 000 kr. för skötsel av försök m. m. och 20 000 kr. för forskning.

Y t t r a n d e. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* tillstyrker täckdikningsförsöksnämndens förslag om inrättande av fasta tjänster för nämndens personal samt om anslag å 109 000 kr. till kostnader för försöksverksamheten och forskning i anslutning därtill.

Departementschefen

I avvaktan på jordbrukshögskoleutredningens betänkande rörande forskningen, undervisningen och försöksverksamheten vid, bland annat, lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök anser jag mig ej heller i år

böra taga ställning till spørsmålet om inrättande av fasta tjänster vid täckdiktningförsöksnämnden.

För täckande av automatiskt stegrade avlöningskostnader är jag beredd att tillstyrka en anslagshöjning med 2 500 kronor. Någon ytterligare ökning av anslaget kan jag däremot inte förorda, varför anslaget bör uppföras med 152 500 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Täckdiktningförsök m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 152 500 kronor.

H. Veterinärväsendet m. m.**[79] 1. Veterinärstyrelsen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	729 000	740 158
1958/59	827 000	753 133
1959/60 (statsliggaren s. 889)	834 900	
1960/61 (förslag)	842 300	

Veterinärstyrelsen (skr. 26/8 1959) hemställer, att anslagsposterna till rörligt tillägg och kompensation för höjda folkpensionsavgifter höjes med 15 000 resp. 9 300 kr.

Departementschefen

Med hänsyn till belastningen å anslaget under det sistlidna budgetåret finner jag viss minskning kunna ske beträffande den i avlöningsstaten upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Vid sådant förhållande bör motsvarande jämkningar göras i de av veterinärstyrelsen beräknade automatiska utgiftshöjningarna. Jag föreslår för min del, att anslaget totalt ökas med endast 7 400 kronor, varvid jag räknar med en sänkning av förutnämnda icke-ordinariepost med 13 000 kronor samt höjningar av anslagsposterna till rörligt tillägg och kompensation för höjda folkpensionsavgifter med 11 400 respektive 9 000 kronor. Då jag i övrigt inte förordar några ändringar av anslagets fördelning på olika poster i förhållande till vad som nu gäller, bör staten för budgetåret 1960/61 fastställas i enlighet med staförslaget i efterföljande hemställan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för veterinärstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	332 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	9 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	361 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	124 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	13 900
	Summa kronor 842 300

- b) till *Veterinärstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 842 300 kronor.

[80] 2. Veterinärstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	84 400	71 741
1958/59	91 300	85 741
1959/60 (statsliggaren s. 890)	91 300	
1960/61 (förslag)	93 400	

Y r k a n d e. *Veterinärstyrelsen* (skr. 26/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 2 100 kr. enligt följande beräkning.

	Utgifter resp. inkomster		Anslag resp. särskilda upp- bördsmedel 1959/60	Ökning
	1957/58	1958/59		
1. Publikationstryck	6 700	9 600	7 400	+ 2 600
2. Inkomst av försålda publikationer ..	1 500	2 100	1 000	+ 500
			Nettoökning	+ 2 100

M o t i v. Den av veterinärstyrelsen å anslagsposten till publikationstryck för budgetåret 1958/59 bokförda belastningen uppgick till ca 12 300 kr. (Ca 2 700 kr. utbetalades dock först efter nämnda budgetårs utgång.) Försiktigheten synes bjuda att posten uppräknas, förslagsvis till 10 000 kr. Å andra sidan kan inkomsterna av försålda publikationer väntas bli 500 kr. högre än vad som beräknats för innevarande budgetår.

Departementschefen

Då jag biträder veterinärstyrelsens förslag att på grund av stegrade kostnader för styrelsens publiceringsverksamhet höja anslaget med 2 100 kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Veterinärstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 93 400 kronor.

[81] 3. Veterinärstaten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	5 075 000	5 688 214
1958/59	5 668 800	5 913 958
1959/60 (statsliggaren s. 891)	5 723 000	
1960/61 (förslag)	6 068 000	

Y r k a n d e. *Veterinärstyrelsen* (skr. 26/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 360 000 kr. enligt följande beräkning.

	Ökning
1. 1 distriktsveterinär	+ 17 700
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän	+ 200 000
3. Rörligt tillägg	+ 86 300
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 56 000
	+ 360 000

Motiv. 1. Den 29 september 1953 avgav veterinärstyrelsen förslag till ny indelning av riket i veterinärdistrikt. Detta förslag innebar bl. a. inrättande av ett nytt distrikt benämnt Lidhults distrikt i Kronobergs län. Veterinärstyrelsen föreslår nu, att ytterligare en distriktsveterinärtjänst inrättas avsedd för sagda distrikt.

2. Ifrågakvarande anslagspost bör med hänsyn till belastningen uppräknas med 200 000 kr.

3—4. Anslagsökningarna under förevarande punkter är, liksom den under 2, av automatisk karaktär.

Departementschefen

Veterinärstyrelsens förslag om medelsanvisning under anslaget för nästa budgetår för avlöande av ytterligare en distriktsveterinär anser jag mig inte kunna biträda. Då departementsberedningen av styrelsens framställning i övrigt i berörda ärende ännu ej helt avslutats, torde jag i sinom tid för Kungl. Maj:t ånyo få anmäla detta.

I förra årets statsverksproposition erinrade jag om att den då nyligen beslutade löneregleringen för distriktsveterinärer uppskattats innebära en kostnadsökning för statsverket av inemot 200 000 kronor. Med hänsyn till osäkerheten beträffande den väntade belastningen ansåg jag nämnda löne-reglering emellertid då ej böra föranleda någon uppräkning av anslaget. Sedan belastningssiffrorna för budgetåret 1958/59 nu blivit tillgängliga, finner jag mig på förevarande grund kunna tillstyrka en anslagsuppräkning av nyssnämnd storleksordning. Jag föreslår därför, att de i avlöningsstaten upptagna anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till rörligt tillägg påföres 170 000 respektive 30 000 kronor. Posten till rörligt tillägg bör därutöver på grund av 1959 års allmänna löne-reglering tillföras 86 000 kronor. Anslagsposten till kompensation för höjda folkpensionsavgifter torde vidare böra uppräknas med 59 000 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående anfört, behöver förevarande anslag för nästa budgetår uppräknas med sammanlagt (170 000 + 30 000 + 86 000 + 59 000 =) 345 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för veterinärstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 470 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	90 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	615 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	804 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	89 000
	Summa kronor 6 068 000

b) till *Veterinärstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 6 068 000 kronor.

[82] 4. Veterinärstaten: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	118 600	141 048
1958/59	123 600	134 856
1959/60 (statsliggaren s. 895)	141 900	
1960/61 (förslag)	141 400	

För innevarande budgetår är anslagsposten till kursverksamhet upptagen med 7 800 kr. för anordnande av en fortbildningskurs för länsveterinärer (1 800 kr.) och en kurs i bakteriologisk köttkontroll (6 000 kr.).

Veterinärstyrelsen (skr. 26/8 1959) hemställer om medel till anordnande under nästa budgetår av allenast en kurs i bakteriologisk köttkontroll. Som motiv åberopas vad styrelsen om motsvarande kurs anförde i fjolårets anslagsskrivelse (IX ht 1959, s. 252—253 under 2). Med hänsyn till erfarenheterna från en under sistförflutna budgetår anordnad liknande kurs anser sig styrelsen emellertid böra beräkna kostnaderna till 7 000 kr. Då någon förändring av anslaget i övrigt ej ifrågasättes, kan anslaget minskas med 800 kr.

Departementschefen

I överensstämmelse med veterinärstyrelsens förslag vill jag förorda, att under anslaget beräknas medel för anordnande av en kurs i bakteriologisk köttkontroll. Kursen bör planeras så, att kostnaderna för densamma rymmes inom ett belopp av 6 700 kronor. Då för innevarande budgetår till kursverksamhet beräknats 7 800 kronor, möjliggöres därigenom en anslagsminskning av 1 100 kronor. Samtidigt anser jag emellertid, att de från anslaget utgående expensmedlen till länsveterinärerna — vilka medel sedan budgetåret 1957/58 upptagits med 9 600 kronor — bör uppräknas med 600 kronor till 10 200 kronor. Vid bifall jämväl härtill kommer anslagsminsk-

ningen sålunda att stanna vid 500 kronor och anslaget för nästa budgetår att behöva uppföras med (141 900 — 500 =) 141 400 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av veterinärstyrelsen meddela närmare bestämmelser om nyssnämnda, för nästa budgetår planerade kursverksamhet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärstaten: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 141 400 kronor.

[83] 5. *Statens veterinärmedicinska anstalt: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	2 127 500	2 375 166
1958/59	2 517 500	2 498 092
1959/60 (statsliggaren s. 896)	2 535 000	
1960/61 (förslag)	2 615 700	

Y r k a n d e. *Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* (skr. 20/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 191 300 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Ökning eller minskning
1. Personalförstärkningar	
a) 1 laborator Ae 26	+ 30 200
b) 1 kanslibitråde Ae 7	+ 11 300
c) 1 laboratoriebiträde i reglerad befordringsgång	+ 11 300
d) 1 institutionsbiträde Ae 5	+ 10 181
2. Personalminskning	
1 assistent Ae 19	— 20 900
3. Löneregleringar m. m.	
a) 4 avdelningsföreståndare Bo 1 i st. f. Ao 26	+ 10 960
b) 4 laboratorer Ao 26 i st. f. Ao 24	+ 6 740
c) 1 laborator Ao 26 i st. f. Ae 24	+ 1 685
d) 1 laborator Ae 26 i st. f. Ae 24	+ 2 959
e) 3 konsulenter Ae 26 i st. f. Ae 24	+ 4 800
f) 1 konsulent Ae 26 i st. f. Ae 24 (avlönad från jaktvårdsfonden)	—
g) 1 konsulent Ae 23 i st. f. Ag 23	—
h) 1 konsulent Ae 24 i st. f. Ag 23 (avlönad från statens lappfond)	—
i) 1 byrådirektör Ao 26 i st. f. sekreterare Ao 23	+ 1 600
j) 1 assistent Ao 17 i st. f. kassör Ao 13	+ 948
k) 1 biblioteksassistent Ao 11 i st. f. kontorist Ao 9	+ 1 500
l) 1 instrumentmakare Ao 11 i st. f. reparatör Ao 9	+ 765
m) 1 kansliskrivare Ao 10 i st. f. kontorist Ao 9	+ 694

	Ökning eller minskning
n) 1 förste expeditionsvakt Ao 8 i st. f. vaktmästare Ao 7	—
o) 1 tvättföreståndare Ao 7 i st. f. Ae 7	—
p) 2 förste biträden Ao 5 i st. f. Ae 5	—
q) 5 biträden Ao 4 i st. f. Ae 4	—
r) personal för särskilda undersökningar (1 fältassistent Ag 21 i st. f. Ag 19)	+ 1 200
4. Omräkning	
a) 1 laboratorieassistent Ao 13 i st. f. Ao 12	+ 920
b) 2 laboratorieassistenter Ao 11 i st. f. förste laboratoriebiträden Ao 10	+ 1 661
c) 3 laboratorieassistenter Ae 11 i st. f. förste laboratoriebiträden Ae 10	+ 2 294
d) 1 laboratorieassistent Ae 11 i st. f. laboratoriebiträde Ae 9	+ 1 359
e) 1 förste fotograf Ao 11 i st. f. institutionsvaktmästare Ao 9	+ 1 585
f) 3 institutionstekniker Ao 9 i st. f. institutionsvaktmästare Ao 8	+ 2 209
g) 1 institutionstekniker Ae 9 i st. f. institutionsvaktmästare Ae 8	+ 735
h) 1 stallförman Ao 9 i st. f. Ao 8	+ 735
i) personal för särskilda undersökningar	+ 2 600
j) löneklassförändringar, m. m.	+ 25 000
k) rörligt tillägg	+ 45 000
l) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 31 200
	<u>+ 191 230</u>

Motiv. I en allmän motivering framför anstaltsstyrelsen i huvudsak samma synpunkter som föregående år (IX ht 1959, s. 254).

Därutöver anför styrelsen beträffande föreslagna löner regleringar, att styrelsen funnit det vara sin oavvisliga plikt att särskilt i fråga om chefs-tjänstemännen i samlad form redovisa de kompetenskrav och de däremot svarande löneställningar, som fordras för att anstalten på bästa sätt skall kunna fylla sin uppgift till gagn för det svenska jordbruket och för folkhälsoarbetet i vårt land. Kan inte eftersläpningen på detta område hämtas upp, måste allvarliga farhågor yppas inom en snar framtid för anstaltens personella resurser.

1 a) samt 2. Ifrågavarande förslag har upptagits i anstaltsstyrelsens anslagsaskanden upprepade gånger sedan år 1948. I årets anslagsskrivelse anför styrelsen följande.

Vid patologisk-anatomiska avdelningen finnes f. n. under avdelningsföreståndaren endast en befattningshavare i laborators ställning. Dock handhar avdelningen två skilda arbetsområden, nämligen dels obduktionerna, dels de mikroskopiska undersökningarna. Båda fordrar tillsyn och ledning av en kvalificerad och erfaren arbetskraft i likhet med vad fallet är vid anstaltens två övriga större avdelningar, vid vilka laboratorstjänster finnes inrättade för samtliga ingående underlaboratorier. För att även patologisk-

anatomiska avdelningens arbete skall kunna organiseras på ett rationellt sätt och med garanti för betryggande säkerhet i diagnostiken erfordras därför ytterligare en laboratorstjänst för denna avdelning. Årligen företages sålunda ca 8 000 obduktioner och behandlas ca 5 000 preparatfall. Genom att hushållningssällskapen och andra utomstående institutioner i allt större utsträckning anlitar anstalten för makroskopiskt svårtydda obduktionsfall har det diagnostiska arbetet även kvalitativt sett blivit mera komplicerat, så att dess behöriga fullgörande även av denna anledning oundgängligen kräver tillgång till ytterligare en tjänst med den kompetens, som fordras av en laborator. Förutom det diagnostiska arbetet förekommer vid patologisk-anatomiska avdelningen även demonstrationer av obduktionsmaterial för de studerande vid veterinärhögskolan, fortbildning av veterinärer från hushållningssällskapen och värnpliktiga militärveterinärer samt handledning av utländska stipendiaters forskningsarbeten. Genom inrättande av den ifrågakvarande laboratorstjänsten skulle slutligen även beredas erforderliga möjligheter för avdelningens veterinärer till sådan vetenskaplig forskning, som avdelningen instruktionsenligt är ålagd. Tillkomsten av en ny laboratorstjänst möjliggör, att en assistenttjänst tills vidare kan indragas.

1 b) och c). Beträffande motiven till dessa förslag, som framförts jämväl tidigare, torde få hänvisas till IX ht 1959, s. 257 under 1 f) resp. 1958, s. 332 under 1 m) och 1959, s. 256 under 1 b).

1 d). Vid viruslaboratoriet tjänstgör f. n. en laborator, två laboratoriebiträden och ett biträde. Arbetet vid laboratoriet har kontinuerligt ökat, beroende på utbredningen av olika slags virussjukdomar i landet. Härigenom har uppstått brist på personal, lokaler och utrustning, som ej förstärkts efter laboratoriets inrättande år 1949. I samband med diagnostiserandet av olika slags hos husdjur förekommande virussjukdomar använder laboratoriet även för rutinarbeten sådana undersökningsmetoder, t. ex. vävnadskulturmetodik, som fordrar väsentligt mer arbete än vad hittills varit fallet. Till följd härav är det ena laboratoriebiträdet i stort sett sysselsatt endast med vävnadskulturarbete och laboratoriets enda biträde, som även utför vaktmästararbete, handhar det speciella disk- och steriliseringsarbete, som måste utföras i ett vävnadskulturlaboratorium. På grund av de ökade arbetsuppgifterna måste en personalförstärkning ske. Styrelsen föreslår därför inrättandet av en institutionsbiträdestjänst i lönegrad Ae 5. Detta biträde skulle efter viss tids utbildning kunna överta arbetet med anläggning av vävnadskultur från ett av laboratoriebiträdena, som sedan skulle kunna utföra andra uppgifter vid laboratoriet.

3 a)—f). Yrkandena under dessa punkter ansluter sig i huvudsak till anstaltsstyrelsens åren 1956 och 1957 (IX ht 1957, s. 205—206 under 1—8 resp. 1958, s. 331—332 under 1 b), 1e), 2 a), 2 c) och 3 a)—f)) framlagda förslag beträffande löneställningen för avdelningsföreståndare, laboratorer och konsulenter vid anstalten. Här må erinras, att styrelsen i princip utgår från den lönegradsplacering, som redan genomförts i fråga om jämförbara tjänstemän vid universitet och andra högskolor. Särskilt hänvisas till veterinärhögskolan. Styrelsen framhåller vidare, att den i skrivelse till Kungl. Maj:t den 24 augusti 1954 hemställt om sådan ändring i anstaltens

instruktion, att bl. a. för avdelningsföreståndare, laboratorer och konsulenter skulle fordras kompetens utöver den som kräves för att antagas som docent. I konsekvens därmed bör enligt styrelsen anstaltens nämnda befattningshavare uppflyttas i den adekvata lönegraden, minst B 1, efter dokumentering av däremot svarande kompetens och på därom i varje särskilt fall gjord framställning. Styrelsen påyrkar, att anstaltens laboratorer fr. o. m. nästa budgetår genom en generell uppflyttning till lönegrad A 26 knappar in på det orimliga avstånd till universitetens och högskolornas laboratorer, som uppkommit genom de senares uppflyttning till B-planet. I anslutning härtill föreslår styrelsen en revidering av den år 1958 beslutade befordringsgången för konsulenterna, så att slutlönegraden efter fem års tjänstetid såsom konsulent blir A 26 med möjlighet — i händelse av bifall till berörda förslag om ändrade kompetensföreskrifter — till uppflyttning till B 1 efter dokumenterad s. k. förstärkt docentkompetens. Av de två laboratorbefattningarna, som f. n. är extra ordinarie, bör enligt styrelsen den ena, inrättad år 1949 och placerad å viruslaboratoriet, i samband med en uppflyttning i lönegrad överföras å ordinarie stat.

3 g). Ifrågasvarande förslag framfördes även i fjol. Beträffande motivet torde få hänvisas till IX ht 1959, s. 257—258 under 3 b). Anstaltsstyrelsen framhåller i årets anslagsskrivelse, att mastitkonsulenttjänstens nuvarande löneställning inte är tillräckligt lockande för att under längre tid kunna å tjänsten kvarhålla önskvärda tjänstinnehavare. Sålunda har efter varandra två kvalificerade konsulenter begärt och erhållit entledigande, och trots två gånger under våren företagna ledigförklaringar är det f. n. osäkert om — med nuvarande anställningsvillkor — någon person med tillräcklig vetenskaplig utbildning skall kunna erhållas å befattningen för den närmaste tiden.

3 h). Sedan år 1955 finnes vid anstalten en renkonsulenttjänst med arvode, som f. n. motsvarar lönen i löneklass A 23. Arvodet jämte övriga av renveterinärens forsknings- och andra arbetsuppgifter föranledda kostnader ersättes anstalten från statens lappfond. Anstaltsstyrelsen framhåller, att behov av tjänsten kommer att föreligga för överskådlig tid framåt. Då av innehavaren måste fordras förståelse för samernas speciella problem samt förmåga att vinna deras förtroende och medverkan, skulle ett ombyte å tjänsten medföra synnerlig olägenhet. Styrelsen framför därför som ett bestämt krav förslag om att jämväl renkonsulenttjänsten, vars nuvarande innehavare sedan augusti 1955 varit förordnad å tjänsten, inplaceras i nyssnämnda befordringsgång. Den bör därför fr. o. m. nästa budgetår uppföras i lönegrad Ae 24. Det förutsättes samtidigt, att erforderliga medel för avlöande av renkonsulenten fortfarande skall utgå från statens lappfond.

3 i). Detta förslag har framförts jämväl de närmast föregående åren. Beträffande motiven torde få hänvisas till IX ht 1956, s. 182—183 under 1. Anstaltsstyrelsen framhåller därutöver bl. a., att vissa administrativa chefsbefattningar vid akademiska lärosäten och vid med anstalten direkt jämförliga institutioner under senare år uppflyttats i högre lönegrad. Sålunda

har vid statens bakteriologiska laboratorium och statens institut för folkhälsan tillkommit byrådirektörstjänster, varvid emellertid arbetsåliggandena för dessa tjänstemän utformats i huvudsaklig överensstämmelse med anstaltssekreterarens. Styrelsen finner det för sin del mycket önskvärt att, i den mån smärre avvikelser f. n. råder beträffande arbetsuppgifter och befogenheter för anstaltssekreteraren i förhållande till nyssnämnda byrådirektörer, dessa skiljaktigheter elimineras i samband med den föreslagna tjänsteombildningen.

3 j). Beträffande förstärkning av kassörens avlöningsförmåner har anstaltsstyrelsen tidigare framställt förslag (IX ht 1957, s. 208—209 under 20 samt 1958, s. 332 under 3 g)). Styrelsen anför nu i huvudsak följande.

Kassörstjänsten är en kombinerad tjänst omfattande under sekreterarens överinseende bl. a. handhavande och ansvar för kassarörelse, räkningssgranskning, upprättande och granskning av avlöningslistor, bokföringsgöromål, inkomst- och utgiftskontroll. En betydelsefull arbetsuppgift för kassören utgör därutöver förberedande och utförande av talrika upphandlingsärenden, exempelvis de årligen återkommande inköpen av laboratorieglass, kemikalier och förpackningsmaterial. Genom sin centrala position i fråga om den kamerala verksamheten har kassören ofta att biträda med olika slags sammanställningar, ekonomiska kalkyler och anslagsberäkningar m. m. Kassören biträder även sekreteraren med administrativa göromål och brukar under dennes semester förordnas att uppehålla sekreterartjänsten. I detta sammanhang framhålles även den icke oväsentliga ökning av det kamerala arbetet vid anstaltens kansliavdelning, som inträffat under de senaste åren genom tillförande till anstalten av särskilda anslag och donationer för olika aktuella forskningsuppgifter m. m. Att denna arbetsökning på den kamerala sidan kunnat bemästras utan förstärkning av kanslipersonalen synes främst få tillskrivas kassörens stora duglighet och effektivitet.

Styrelsen erinrar även om att vid statens institut för folkhälsan för biträde med kamerala göromål m. m. inrättats en assistenttjänst i lönegrad Ae 17. De med denna tjänst förenade arbetsuppgifterna överensstämmer i huvudsak med kassörens vid anstalten åligganden. Vidare finnes vid statens bakteriologiska laboratorium för kamerala arbetsuppgifter anställda såväl kamrerare som bokhållare och kassör.

3 k). Beträffande motivet för ifrågavarande yrkande torde få hänvisas till IX ht 1959, s. 254—255 under 1 a) och 2 a). Den föreslagna nya lönegradsplaceringen är emellertid enligt årets anslagsskrivelse A 11 i st. f. tidigare A 10.

3 l). Förslag om uppflyttning av ifrågavarande tjänst har framförts jämväl tidigare. Beträffande motivet torde få hänvisas till IX ht 1957, s. 207 under 14. Anstaltsstyrelsen föreslår i årets anslagsskrivelse att tjänsten — i överensstämmelse med nu gällande normer för lönegradsplacering av teknisk biträdespersonal — uppflyttas till lönegrad A 11 och i samband därmed erhåller benämningen instrumentmakare.

3 m). Bland ifrågavarande befattningshavares arbetsuppgifter nämnes särskilt dagligen förekommande stenografering samt brevskrivning å främmande språk såsom engelska, tyska och franska, varvid vederbörande ofta

självständigt får uppgöra förslag till brevtexter, utföra översättningsarbeten, utskrifter av vetenskapliga avhandlingar samt registreringsarbete. Allt detta förutsätter mycket goda språkkunskaper. Härtill kommer den speciella ansvarsställning, som åvilar befattningshavaren såsom handsekreterare åt anstaltens chef. Styrelsen finner en förbättrad löneställning synnerligen väl motiverad.

3 n)—q). Dessa förslag har framförts även tidigare. Beträffande motiven torde få hänvisas till IX ht 1959, s. 258—259 under 3 g) samt 1958, s. 335 under 3 p)—r).

3 r) och 4 i). För avlöningar till personal för särskilda undersökningar har innevarande budgetår anvisats en anslagspost å 154 200 kr., varav 73 700 kr. till undersökningar rörande tillverkning av mul- och klövsjukevaccin, 78 500 kr. till undersökningar rörande lymfadenos hos nötkreatur samt 2 000 kr. till andra särskilda undersökningar. För nästa budgetår äskar anstaltsstyrelsen oförändrat belopp till sistnämnda ändamål. Till de båda förstnämnda ändamålen föreslår styrelsen 75 000 resp. 81 000 kr., eller en ökning av tillhoppa 3 800 kr.

Ökningen är beräknad att täcka kostnaderna för en lönegradshöjning för den till lymfadenosundersökningarna knutne fältassistenten (ca 1 200 kr.), ävensom för 1959 års allmänna lönereglerng beträffande den personal, som avlönas från ifrågavarande båda delposter till lymfadenos- och mul- och klövsjukeundersökningar. Rörande fältassistenten anför styrelsen, att det är av vital betydelse för det fortsatta arbetet, att hans tjänst höjes från lönegrad Ag 19 till lönegrad Ag 21. Fältassistentens arbetsuppgifter har så småningom blivit alltmer krävande såväl kvalitativt som kvantitativt och utgör numera en integrerande del av det grupparbete, varom här är fråga. Det kan därför enligt styrelsen icke vara ändamålsenligt, att fältassistenten tillhör en lönegrad, som icke underskrides av någon annan veterinär tjänsteman i riket och som gör riskerna för hans övergång till annan verksamhet högst betydande. Sådan övergång skulle få en för hela gruppen olycklig effekt, vilken icke utan ansenlig tidsförlust skulle kunna hävas. Genom uppflyttning till Ag 21 skulle fältassistenten kunna knytas fastare och på längre sikt till gruppen än vad som nu är fallet.

4 a)—h). Dessa yrkanden framställs i anledning av vad som föreslagits i propositionen 1959: 152.

4 j). Med ledning av medelsåtgången å avlöningsposterna under nästföregående budgetår och de beräknade avlöningskostnaderna under innevarande budgetår anser anstaltsstyrelsen vissa uppräknningar av såväl ordinarie- som icke-ordinarieposterna erforderliga såsom en följd av beviljade löneklass-uppflyttningar, genom ökade lönekostnader i anledning av beslutad arbetstidsförkortning m. m. Styrelsen finner det vidare angeläget att med tillämpning av den nyligen beslutade reglerade befordringsgången för laboratoriebiträden kunna uppflytta högst sex laboratoriebiträden i lönegrad Ae 7, vilka fullgör mera kvalificerade arbetsuppgifter, till lönegrad Ae 9. Även dessa uppflyttningar kommer att medföra kostnadsökningar, som icke förutsetts vid avlöningsstatens fastställande. För att sålunda bringa avlöningsposterna i bättre överensstämmelse med den påräkneliga medelsåtgången för redan

befintlig personal, förordar styrelsen en uppräknig av ordinarieposten med 10 000 kr. och icke-ordinarieposten med 15 000 kr.

4 k)—1). Ökningarna är, liksom de under 4 j) föreslagna, av automatisk natur.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför i anledning av anstaltsstyrelsens förslag följande.

Ämbetsverket ställer sig tveksamt till frågan huruvida den föreslagna förstärkningen med ett laboratoriebiträde i reglerad befordringsgång, vilket är avsett som biträdes hjälp åt serumkontrollanten, är erforderlig. Därest en sådan hjälpkraft dock prövas böra ställas till serumkontrollantens förfogande, ifrågasätter statskontoret, om inte tillräcklig avlastning kan ernås genom anställande av ett laboratoriebiträde på halvtid. Yrkandena om inrättande av en ny laboratoristjänst i lönegrad Ae 26 vid patologisk-anatomiska avdelningen ävensom av ett institutionsbiträde i lönegrad Ae 5 avstyrkes. Då ansvällningen av arbetsuppgifter på konsulentavdelningen synes vara av den storleksordning, att konsulenternas arbetskapacitet på grund av biträdesbrist ej kunnat till fullo utnyttjas, vill statskontoret inte motsätta sig inrättandet av en biträdesbefattning på denna avdelning. Tills vidare synes dock tillräckligt att härför anställa ett biträde i reglerad befordringsgång. Vad härefter gäller den på anstaltens avlöningsstat uppförda posten till avlöningar till personal för särskilda undersökningar har därunder upptagna förslag, ur de synpunkter statskontoret har att företräda, inte väckt ämbetsverkets erinran. Statskontoret ifrågasätter dock, om inte genom vissa kostnadsbesparingar posten bör kunna upptagas med oförändrat belopp. Frågan om fältassistentens lönegrads placering torde närmast vara att betrakta som en B-fråga och som sådan inte böra prövas av statskontoret.

Departementschefen

Anstaltsstyrelsens begäran om personalförstärkningar anser jag mig inte kunna bifalla. Härav följer att jag ej heller biträder det förslag till personalminskning, som direkt sammanhänger med yrkandet om inrättande av en ny laboratoristjänst. I fråga om löneregleringar kan jag endast i viss utsträckning tillmötesgå styrelsens yrkande beträffande kontoristtjänsten på anstaltens bibliotek. Yrkandet bör enligt min mening bifallas i så måtto, att tjänsten omändras till en biblioteksassistenttjänst i lönegrad Ao 10. Omändringen synes påkalla en anslagshöjning med 800 kronor. Styrelsens förslag till ändrad lönegrads placering av s. k. teknisk biträdespersonal torde få prövas i annat sammanhang. Till sagda personal synes böra hänföras de i styrelsens yrkanden upptagna tjänsterna som reparatör, laboratorieassistent, förste laboratoriebiträde, laboratoriebiträde, institutionsvaktmästare och stallförman. Vad angår yrkandena om anslagsuppräknig till följd av 1959 års allmänna lönereglering kan jag helt biträda det, som avser avlöningar till personal för särskilda undersökningar. Denna anslagspost bör sålunda ökas med 2 600 kronor, vilken summa skall anses belöpa sig till lika stor del å vardera undersökningsobjektet lymfadenos hos nötkreatur och tillverkning av mul- och klövsjukevaccin. Däremot anser jag uppräknigen i övrigt på grund av nämnda allmänna lönereglering kunna stanna vid 42 500 kronor. Anstaltsstyrelsens förslag om ökad medelstildelning på

grund av löneklassförändringar m. m. finner jag mig kunna biträda endast såtillvida, att jag föreslår en anslagshöjning med 1 100 kronor i anledning av den beslutade arbetstidsförkortningen samt 7 300 kronor för att möjliggöra viss uppflyttning av laboratoriebiträden i den reglerade beföringsgången. Slutligen bör enligt min mening anslagsposten till kompensation för höjda folkpensionsavgifter höjas med 26 400 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit behöver förevarande anslag höjas med $(800 + 2\,600 + 42\,500 + 1\,100 + 7\,300 + 26\,400 =)$ 80 700 kronor till 2 615 700 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Å personalförteckningen bör en tjänst som kontorist i lönegrad Ao 9 utbytas mot en tjänst som biblioteksassistent i lönegrad Ao 10.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens veterinärmedicinska anstalt, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för statens veterinärmedicinska anstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	733 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	400
3. Avlöningar till personal för särskilda undersökningar, <i>förslagsvis</i>	156 800
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 320 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	364 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	40 900

Summa kronor 2 615 700

c) till *Statens veterinärmedicinska anstalt: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 615 700 kronor.

[84] 6. Statens veterinärmedicinska anstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	680 700	690 910
1958/59	703 000	708 207
1959/60 (statsliggaren s. 898)	716 900	
1960/61 (förslag)	757 700	

Y r k a n d e. *Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* (skr. 20/8 1959) hemställer, att anslaget ökas med 108 100 kr.

	Utgifter		Anslag 1959/60	Ökning eller minskning
	1957/58	1958/59		
1. Reseersättningar	9 386	13 507	11 000	+ 3 000
2. Bränsle, lyse och vatten	121 984	101 542	125 000	— 15 000
3. Särskilda undersökningar	98 620	88 407	97 000	+ 24 100
4. Inköp och underhåll av inven- tarier och apparatur	46 919	30 059	40 000	+ 28 000
5. Förbrukningsartiklar	191 425	224 105	190 000	+ 43 000
6. Inköp och underhåll av djur .	83 328	99 658	95 000	+ 25 000
				<hr/> + 108 100

Motiv. 1. Anstaltsstyrelsen framhåller, att den nedräkning av förevarande anslagspost, som gjordes för innevarande budgetår, var alldeles för stor. Därpå pekar bl. a. belastningssiffran för budgetåret 1958/59, som är 13 840 kr. Ändock har under sistnämnda budgetår konsulentresor företagits i betydligt mindre omfattning än vanligt, bl. a. på grund av att mastitkonsulenttjänsten under en del av budgetåret stått vakant. När denna tjänst inom kort beräknas bli återbesatt, synes det oundvikligt, att den nya tjänstinnehavaren får företaga vissa studiebesök till hushållningssällskap, som anordnar mastitbekämpande. I och med att konsumenten blir införsatt med sina arbetsuppgifter tillkommer dennes mera reguljära resor. Med hänsyn härtill och även för att reseverksamheten för anstaltens föreståndare, avdelningsföreståndare, övriga konsulenter m. fl. skall kunna ombesörjas i för arbetsuppgifternas behöriga fullgörande nödvändig utsträckning synes det styrelsen nödvändigt med en betydligt mindre restriktiv medelstilleddning än för innevarande budgetår. Styrelsen förordar för sin del en uppräkningsmed 3 000 kr.

2. Till följd av ett mycket gynnsamt utfall av driften vid anstaltens oljeanläggning samt fördelaktiga bränsle- och elkraftinköp m. m. har medelsåtgången under budgetåret 1958/59 betydligt understigit det för budgetåret anvisade beloppet, 125 000 kr. Anstaltsstyrelsen anser det därför sannolikt, att posten för nästa budgetår kan minskas något. I betraktande av den osäkra prisutvecklingen å oljebränsle m. fl. hithörande varuslag kan styrelsen för sin del dock ej förordna större reduktion än med 15 000 kr.

3. Ifrågavarande anslagspost är för innevarande budgetår uppförd med 97 000 kr., varav 18 000 kr. till undersökningar rörande tillverkning av mul- och klövsjukevaccin, 61 000 kr. till undersökningar rörande lymfadenos hos nötkreatur samt 18 000 kr. till andra särskilda undersökningar. För nästa budgetår äskar anstaltsstyrelsen till nämnda tre ändamål resp. 18 000 (oförändrat), 85 100 (+ 24 100) och 18 000 (oförändrat) kr.

Höjningen av det för lymfadenosundersökningarna avsedda beloppet har enligt styrelsen befunnits erforderlig för följande ändamål, nämligen 500 kr.

för klinisk-kemiska arbeten samt 23 600 kr. för försöksdjur. Av sistnämnda belopp avses 3 600 kr. för fortsatt observation och kontroll av på Norslund uppställda nötkreatur, vilka år 1957 ympats med lymfadenosmaterial, samt 20 000 kr. för fortsatta studier över sambandet mellan piroplasmosympning och leukos.

4. Av det för innevarande budgetår anvisade beloppet avses lägst 15 000 kr. för löpande utgifter och underhåll och 25 000 kr. för inköp av apparatur. Även för nästa budgetår erfordras lägst 15 000 kr. för löpande utgifter. Härutöver föreligger behov av medel för inköp av följande apparatur.

Vid bakteriologiska avdelningen erfordras två laboratoriecentrifuger kostnadsberäknade till 7 300 kr., ett torrskåp för 600 kr. och en autoklav för 1 500 kr. För att underlätta och effektivisera rengöringen av de stora golvytorna i patologisk-anatomiska avdelningens obduktionssal föreslås inköp av en golvrengöringsmaskin kostnadsberäknad till 2 600 kr. Med hänsyn till angelägenheten av att upptaga tillverkning av två nya vaccinslag (det ena mot valpsjuka och det andra mot virusenterit hos mink) behöver viss laboratorieutrustning anskaffas till serum-vaccinlaboratoriet, nämligen äggkläckningsmaskin, dispenseringsapparat, homogenisator, centrifug, frysbox och kylskåp, allt för en beräknad sammanlagd kostnad av 13 000 kr. För driften i tuberkulinlaboratoriet erfordras metallbackar till de hyllställningar, där glaskolvar med tuberkelbacillkulturer förvaras, (6 000 kr.), ny förbättrad uppvärmning i två termostatrum (2 000 kr.), en såningsbox för sådden av tuberkelbaciller (3 000 kr.) samt en speciellt konstruerad rullvagn för transport av inokulerade kolvar (1 500 kr.). Parasitologiska avdelningen är i starkt behov av ett modernt forskningsmikroskop, såväl för forskningsarbetet som i det mera kvalificerade rutinarbetet. För detta ändamål upptages 5 500 kr. För serumkontrollanten upptages 5 000 kr. till inköp av en centrifug samt frysbox och kylskåp. Slutligen beräknas 5 000 kr. för ej specificerad utrustning och oförutsedda utgifter.

5. Medelsåtgången för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1958/59 var nära 235 000 kr. Från posten bestrides bl. a. utgifter för glasvaror, kemikalier och substratmaterial. Anstaltsstyrelsen betonar, att anstaltens möjlighet att i inskränkande syfte avsevärt påverka åtgången av förbrukningsartiklar är avhängig av de anspråk på undersökningar i diagnostiskt och annat syfte samt på preparat för diagnostik, profylax och terapi, vilka bland andra de inom djursjukvården och födoämneskontrollen verksamma ställer på anstalten och som denna enligt sin instruktion är skyldig tillmötesgå. Någon nedgång av dessa anspråk har icke kunnat märkas. Vid bedömningen av de utgifter, vilka skäligen måste påräknas under nästa budgetår, bör enligt styrelsen vidare beaktas den ständigt fortgående prisstegringen å de flesta varuslag. Denna stegring torde enbart under det senaste året ha uppgått till i genomsnitt tio procent (bl. a. till följd av höjda tullavgifter).

På grund härav finner styrelsen nödvändigt med en väsentligt förbättrad medelstillgång under ifrågavarande delpost för nästkommande budgetår. Härvid kommer även i fråga den utökning av verksamheten avseende produktion av bakteriologiska preparat, varom styrelsen framställt förslag under närmast föregående punkt. För den planerade tillverkningen av vaccin mot valpsjuka hos mink beräknas nämligen dels ägg för virusodling, dels

vissa andra förbrukningsartiklar bli erforderliga för sammanlagt 8 000 kr. årligen. Då anslagsbehovet för förbrukningsartiklar vid oförändrad verksamhet av styrelsen uppskattas till lägst 225 000 kr., förordar styrelsen i anledning av nämnda förslag om utökning av vaccinproduktionen att posten för nästa budgetår uppföres med 233 000 kr., innebärande en höjning med 43 000 kr.

6. Medelsåtgången beträffande denna delpost var under föregående budgetår ca 113 000 kr. Av väsentlig betydelse för bedömningen av den väntade belastningen är — förutom foderpriserna — bl. a. inköpspriserna på serumhästar och andra försöksdjur. Hittills har genom arméintendenturförvaltningens medverkan tillhandahållits kasserade militärhästar för ett pris av f. n. 700 kr. per styck. Under budgetåret 1960/61 beräknas ett 20-tal hästar behöva inköpas. Med hänsyn till att vid armén numera kasseras ett mindre antal hästar är det icke osannolikt, att sådana även måste inköpas i öppna marknaden, varvid priser av upp till 1 500 kr. ifrågakommer. Med hänsyn härtill och med beaktande jämväl av behovet av försöksdjur för den planerade tillverkningen av vaccin mot valpsjuka hos mink anser sig styrelsen icke kunna uppföra ifrågavarande delpost med lägre belopp än 120 000 kr., vilket innebär en uppräknings med 25 000 kr.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför i anledning av anstaltsstyrelsens förslag följande.

Anslagsposten till reseersättningar nedräknades för innevarande budgetår från 16 600 kr. till 11 000 kr. och föreslås nu höjd till 14 000 kr. Förslaget på denna punkt kan statskontoret inte biträda utan förordar även för budgetåret 1960/61 ett belopp å 11 000 kr. till reseersättningar. Mot den föreslagna höjningen av posten till särskilda undersökningar har statskontoret intet att andraga. Vad angår den begärda höjda medelsanvisningen till inköp och underhåll av inventarier har ämbetsverket erfarit, att den angelägnaste förstärkningen avser den bakteriologiska avdelningen. Med anskaffande av golvrengöringsmaskin till en beräknad kostnad av 2 600 kr. torde böra anstå. Vidare ställer sig statskontoret tveksamt inför medelsanvisning för budgetåret 1960/61 för tillmötesgående av de önskemål om särskilda anordningar, som framförts för serum-vaccinlaboratoriets räkning. Mot bakgrunden härav kan statskontoret inte tillstyrka den begärda höjningen av delposten till inköp och underhåll av inventarier med 28 000 kr. Ämbetsverket föreslår för sin del, att delposten uppräknas med högst 10 000 kr. Till förslagen om ökning av delposterna till förbrukningsartiklar och till inköp och underhåll av djur anser statskontoret det omöjligt att nu kunna fatta mera definitiv ställning. Alltför många ovissa faktorer spelar här in. Statskontoret föreslår i detta läge oförändrad medelstilldelning på dessa punkter.

Departementschefen

Anstaltsstyrelsens förslag att uppräknas anslagsposten till reseersättningar med 3 000 kronor föranleder ingen erinran från min sida. Å andra sidan torde, såsom också styrelsen anför, delposten till bränsle, lyse och vatten kunna nedräknas med visst belopp. Jag föreslår för min del, att detta belopp bestämmes till 17 500 kronor. Beträffande posten till särskilda undersökningar — under vilken för innevarande budgetår beräknats 18 000 kronor till un-

dersökningar rörande tillverkningen av mul- och klövsjukevaccin, 61 000 kronor till undersökningar rörande lymfadenos hos nötkreatur samt 18 000 kronor till andra särskilda undersökningar — har anstaltsstyrelsen begärt höjning av det för lymfadenosundersökningar avsedda beloppet med 24 100 kronor. Jag finner mig kunna förorda en höjning av det belopp, som beräknats för sistnämnda undersökningar, med allenast 7 800 kronor. Samtidigt föreslår jag emellertid en uppräknig av de övriga båda delbeloppen under anslagsposten med vardera 500 kronor. Med hänsyn till angelägenheten av att upptaga tillverkning av två nya vaccinslag — det ena mot valpsjuka och det andra mot virusenterit hos mink — har styrelsen föreslagit viss anslagsförstärkning. Detta förslag kan jag i princip biträda. Sedan tillverkningen kommit i gång beräknas densamma inbringa inkomster till full täckning av därå belöpande kostnader. På grund av i första hand nyssnämnda vaccintillverkning tillstyrker jag sålunda en höjning av delposten till inköp och underhåll av inventarier och apparatur med 6 500 kronor. Delposterna till förbrukningsartiklar samt till inköp och underhåll av djur bör enligt min mening med hänsyn till den väntade medelsförbrukningen — därvid hänsyn även skall tagas till den föreslagna tillverkningen av vaccin mot valpsjuka hos mink — uppräknas med 25 000 respektive 15 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda anfört behöver anslaget för nästa budgetår ökas med (3 000 — 17 500 + 7 800 + 500 + 500 + 6 500 + 25 000 + 15 000 =) 40 800 kronor till 757 700 kronor.

I detta sammanhang torde få anmälas, att på riksstatens inkomstsida för nästa budgetår beräknats en höjning av inkomsterna från anstaltens verksamhet med i runt tal 500 000 kronor. Av denna summa har — sedan inkomstutfallet för budgetåret 1958/59 blivit klarlagt — cirka 200 000 kronor beräknats inflyta redan med nuvarande omfattning av verksamheten och vid oförändrade avgiftstaxor. Återstående del av ökningen, i runt tal 300 000 kronor, förutsättes kunna åvägabringas genom höjningar av gällande undersöknings- och preparattaxor m. m., genom införande av konsultationsavgifter vid den av anstalten bedrivna konsulentverksamheten samt genom försäljning av tidigare berörda vaccin mot vissa sjukdomar hos mink. Med utgångspunkt härifrån torde det få ankomma på veterinärstyrelsen att fastställa nya undersöknings- och preparattaxor m. m. för statens veterinärmedicinska anstalt.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens veterinärmedicinska anstalt: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 757 700 kronor.

[85] 7. Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	6 100	5 313
1958/59	11 000	6 653
1959/60 (statsliggaren s. 898)	11 000	
1960/61 (förslag)	12 400	

Y r k a n d e. Veterinärstyrelsen (skr. 26/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 1 200 kr.

M o t i v. Ny byggnad för karantänsanstalten i Haparanda blev färdig under hösten 1958 och togs omedelbart i bruk. Erfarenheten har sedan givit vid handen, att kontinuerlig eldning i det elektriska värmeledningssystemet är erforderlig i större utsträckning än vad man kalkylerat med. Orsaken härtill är faran för att vattnet — om kontinuerlig eldning under den kalla årstiden ej sker — skall frysa i ledningarna. Enligt vad karantänsveterinären efter samråd med på området sakkunnig beräknat skulle posten till expenser för möjliggörande av nödvändig uppvärmning behöva höjas från 1 800 kr. till 3 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med veterinärstyrelsens förslag vill jag förorda en förstärkning av anslaget med 1 200 kronor för att säkerställa karantänsanstaltens behov av uppvärmning under den kalla årstiden. För tillgodoseende av anstaltens expensbehov i övrigt anser jag en ytterligare uppräknig böra ske med 200 kronor, varför anslaget för nästa budgetår behöver uppföras med 12 400 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 12 400 kronor.

[86] 8. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar, m. m.

Under förevarande rubrik har sammanförts de i förra årets huvudtitel upptagna förslagsanslagen Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar och Bidrag vid försäkring mot förluster på grund av smittsamma husdjurssjukdomar. Talen i följande tablå avser sålunda de sammanlagda beloppen för nämnda båda anslag.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	1 730 100	1 445 864
1958/59	1 530 100	1 480 982
1959/60 (statsliggaren s. 899 och 902) .	1 270 100	
1960/61 (förslag)	1 085 000	

Yrkande. Veterinärstyrelsen (skr. 26/8 1959) hemställer, att anslaget Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar minskas med i runt tal 45 000 kr. samt att anslaget Bidrag vid försäkring mot förluster på grund av smittsamma husdjurssjukdomar uppföres med oförändrat belopp av 100 kr.

	Utgifter		Anslag 1959/60	Ökning eller minskning
	1957/58	1958/59		
1. Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen	713 664	799 103	700 000	—
2. Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen	363 919	313 659	260 000	— 85 000
3. Åtgärder mot salmonellainfektioner hos djur	—	—	—	+ 100 000
4. Övriga åtgärder till förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar	357 290	353 241	309 900	— 59 900
5. Bidrag vid försäkring mot förluster på grund av smittsamma husdjurssjukdomar	—	—	100	—
				<hr/> — 44 900

Motiv. 1. Till kontroll, nedslaktning av tuberkulösa djur m. m. beräknar veterinärstyrelsen samma belopp som för innevarande budgetår eller 700 000 kr. Ehuru antalet återfall av sjukdomen är relativt fåtaliga, uppträder dock sådana sporadiskt i alla delar av landet. Styrelsen finner en sådan minskning i kontrollåtgärderna, att den skulle nämnvärt påverka anslagsbehovet, alltför riskfylld och innebära fara för spoliering av hittills vunna resultat. Den ojämna belastningen av anslaget under de senaste budgetåren har sin grund i en något ojämn fördelning av undersökningsområdenas storlek samt i viss mån en förskjutning i utbetalningen å insända räkningar från ett budgetår till det efterföljande. Totalt ökas intervallen mellan kontrollundersökningarna fortlöpande för varje år.

2. Smittsam kastning har under förlidet budgetår icke uppträtt i landet. Som tidigare planerats skall s. k. ABR-undersökning vid mejerierna under nästa budgetår utföras allenast en gång. Kostnaderna härför beräknas till i runt tal 140 000 kr. Till enskilda besättningsundersökningar vid misstänkt positiva ABR-prov samt vid kastningsfall torde åtgå ca 10 000 kr. Till undersökning av andra orsaker till smittsam kastning än *Brucella abortus* Bang torde med hänsyn till medelsåtgången under förlidet budgetår 25 000 kr. vara tillfyllest. Sammanlagt erfordras alltså ett belopp av 175 000 kr., vilket med 85 000 kr. understiger det för innevarande budgetår anvisade.

3. Veterinärstyrelsen föreslår, att medelsanvisning till ifrågavarande ändamål sker under en särskild anslagspost i stället för såsom hittills under rubriken Övriga åtgärder till förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar. Då statsverkets direkta utgifter för ändamålet under sistförflutna budgetår utgjorde i runt tal 100 000 kr., bör enligt styrelsen den nya posten upptagas med motsvarande belopp.

4. Från denna anslagspost bestrides f. n. utgifter för åtgärder mot mul- och klövsjuka, bisjukdomar, paratyfus, svinbrucellos m. fl. sjukdomar. För innevarande budgetår har ett belopp av 309 900 kr. beräknats under förevarande rubrik.

Veterinärstyrelsen anför, att utgifterna under sistlidna budgetår för nyss angivna ändamål uppgått till ca 250 000 kr., varav de största posterna var 96 000 kr. för inköp från Danmark av mul- och klövsvjukevaccin och 33 000 kr. för bekämpande av svinbrucellos. Medelsåtgången under nästa budgetår beträffande de utgiftsändamål, som skall tillgodoses från ifrågavarande anslagspost, har till stor del ett direkt samband med förekomsten av epizootier och deras bekämpande och låter sig därför icke på förhand beräkna. Epizootiläget såväl i vårt land som å kontinenten förefaller emellertid ej oroväckande. Det synes därför enligt styrelsens mening icke påkallat att nu räkna med andra utgifter utöver dem, som är av mera regelmässig art. Med hänsyn tagen till det belopp å 100 000 kr., som enligt vad styrelsen anført under nästföregående punkt bör utbrytas till en särskild anslagspost, föreslås att posten till övriga åtgärder till förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar upptages med 250 000 kr.

5. Styrelsen framhåller, att under senare år några medel icke utbetalats från anslaget. Det är emellertid icke möjligt att förutse, vilka anspråk som kan komma att ställas på anslaget under nästa budgetår.

Y t t r a n d e. *Riksräkenskapsverket*, som yttrat sig över det budgettekniska förslaget beträffande åtgärder mot salmonellainfektioner, anför att förslaget icke ur de synpunkter ämbetsverket har att företräda givit anledning till någon erinran.

Departementschefen

Under anslaget Bidrag vid försäkring mot förluster på grund av smittsamma husdjurssjukdomar — respektive annan motsvarande beteckning — har sedan åtskilliga år upptagits ett formellt belopp av 100 kronor. För att nedbringa antalet anslagspunkter under nionde huvudtiteln vill jag föreslå, att nämnda anslag utgår och att medelsanvisning för ändamålet i fortsättningen sker från anslagsposten till övriga åtgärder till förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar under förevarande anslag. Då någon reell medelsberäkning för ifrågavarande bidragsbehov ej heller synes påkallad beträffande budgetåret 1960/61 bör det formella beloppet av 100 kronor vid omläggningen bortfalla.

Vad härefter angår medelsberäkningen för de ändamål, som under innevarande budgetår skall tillgodoses från anslaget Förekommande och häm-

mande av smittsamma husdjurssjukdomar, kan jag biträda veterinärstyrelsens förslag härom såvitt avser anslagsposten till åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen. Denna anslagspost bör sålunda nedräknas med 85 000 kronor till 175 000 kronor. Av sistnämnda belopp är 25 000 kronor avsedda för fortsatt undersökning av andra orsaker till smittsam kastning än *Brucella abortus* Bang. Styrelsens förslag att medelsanvisning till åtgärder mot salmonellainfektioner hos djur i fortsättningen skall ske under en särskild anslagspost i stället för såsom hittills under rubriken Övriga åtgärder till förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar, sammanhänger med en av styrelsen den 7 september 1959 till jordbruksdepartementet ingiven framställning angående utfärdande av bestämmelser till motverkande av salmonellainfektion bland djur. Då departementsberedningen av sistnämnda ärende ännu ej hunnit avslutas, är jag inte beredd att nu förorda den begärda anslagstekniska omläggningen. Medelsberäkningen under sist berörda anslagspost bör enligt min mening bibehållas oförändrad. Till åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen har för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 700 000 kronor. Beloppet är avsett att till övervägande del användas för undersökningsarvodet till veterinärer i samband med tuberkulinkontroll. Enligt den av 1958 års riksdag antagna planen för sagda kontroll skall — såvida ej sjukdomen åter blossar upp — intervallerna mellan ifrågavarande kontrollundersökningar fortlöpande förlängas och den statliga medelsanvisningen för undersökningarna upphöra med utgången av nästa budgetår. Förlängningen av de berörda intervallerna bör medföra ett alltmer sjunkande anslagsbehov. Jag föreslår med hänsyn härtill, att anslagsposten i fråga nedräknas med 100 000 kronor.

Vid bifall till vad jag nu förordat bör förevarande anslag uppföras med 1 270 100 — 100 — 85 000 — 100 000 =) 1 085 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar, m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 085 000 kronor.

[87] 9. Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	270 000	211 302
1958/59	250 000	232 678
1959/60 (statsliggaren s. 902)	230 000	
1960/61 (förslag)	230 000	

Y r k a n d e. *Veterinärstyrelsen* (skr. 26/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 10 000 kr.

M o t i v. Till stöd för sin hemställan anför styrelsen följande.

Ifrågavarande verksamhet, som fortgått sedan år 1954, har till ändamål att genom kliniska m. fl. undersökningar på produktionsplatsen i kombination med laboratorieundersökningar motverka förekomsten av juverinflammationer och därigenom ej mindre förbättra produktionsresultatet för djurägaren än även höja leverantörsmjölakens hygieniska kvalitet. Hittills har huvudsakligen enskilda besättningar varit anslutna till denna kontroll. Försök har emellertid nyligen igångsatts med anslutning av samtliga leverantörer till några mejerier. Hur försöken kommer att utfalla kan emellertid ej med någon grad av säkerhet fastställas förrän efter fyra å fem års förlopp. Enär såväl laboratorie- som fältundersökningar är i hög grad kostnadskrävande och i varje fall under försökstiden måste göras mera omfattande än vad man har anledning förmoda kan bli fallet i ett senare skede, är enligt veterinärstyrelsen fortsatta bidrag av nöden.

Departementschefen

Enligt min mening torde det vara tillfyllest att under förevarande anslag anvisa ett oförändrat belopp av 230 000 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 230 000 kronor.

[88] 10. *Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	625 000	537 723
1958/59	625 000	512 250
1959/60 (statsliggaren s. 902)	575 000	
1960/61 (förslag)	525 000	

Veterinärstyrelsen (skr. 26/8 1959) hemställer, att anslaget med hänsyn till belastningen minskas med 50 000 kr.

Departementschefen

Veterinärstyrelsens förslag att med hänsyn till belastningen nedräkna anslaget med 50 000 kronor anser jag böra godtagas trots den ökning av kostnaderna, som inträtt från och med den 1 januari 1959 i anledning av ändringar i veterinärtaxan. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 525 000 kronor.

[89] 11. Veterinärhögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	2 673 000	3 016 867
1958/59	3 094 600	3 188 368
1959/60 (statsliggaren s. 902)	3 181 900	
1960/61 (förslag)	3 421 100	

Y r k a n d e. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 10/7 1959) hemställer, att anslaget höjes med 416 200 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Ökning eller minskning
1. Personalförstärkningar	
a) 1 laborator Bo 1 vid avdelningen för farmakologi	+ 37 008
b) 1 forskardocent Ae 24	+ 27 144
c) 1 förste assistent Ae 21 vid medicinska avdelningen för idisslare	+ 23 244
d) 1 förste assistent Ae 21 vid kliniska centrallaboratoriet	+ 23 244
e) 1 bibliotekarie Ae 21	+ 23 244
f) 1 avdelningssköterska Ag 7 vid medicinska avdelningen för icke-idisslare	+ 11 292
g) 2 diskerskor Ag 5 vid avdelningen för födoämneshygien och vid kliniska centrallaboratoriet	+ 20 352
h) 2 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång vid avdelningen för kirurgi och vid röntgenavdelningen	+ 16 584
2. Personalminskning	
Personal för särskilda undersökningar	— 6 000
3. Löneregleringar	
a) 1 byrådirektör Ao 25 i st. f. intendent Ao 23	+ 2 808
b) 1 assistent (livsmedelskemist) Ae 19 i st. f. Ag 19	—
c) 2 kontorister Ae 9 i st. f. kanslibiträden Ae 7 vid avdelningen för obstetrik och gynekologi och vid biblioteket	+ 2 424
4. Omräkning m. m.	
a) 1 lärare i hovsjukdomar m. m., 13 laboratorer och 2 prosektorer Bo 1 i st. f. Ao 26	+ 110 400
b) 2 förste assistenter Ae 21 i st. f. assistenter Ae 19	+ 4 536
c) uppflyttning av 33 tekniska biträdestjänster	+ 32 908
d) löneklassförändringar och tjänstetidsbefordran	+ 7 812
e) extra arbetskraft på grund av arbetstidsförkortning	+ 18 644
f) vikariatsersättningar m. m.	+ 3 356
g) rörligt tillägg	+ 51 000
h) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 6 200
	<hr/>
	+ 416 200

Motiv. I en allmän motivering framför högskolestyrelsen i huvudsak samma synpunkter som de senaste tre åren. Beträffande denna allmänna motivering torde få hänvisas till IX ht 1957, s. 179.

1 a). Detta förslag har framförts i tidigare års anslagsäskanden, senast år 1956. Beträffande motivet torde få hänvisas till IX ht 1957, s. 179 under 1 a). Högskolestyrelsen påpekar i årets anslagsskrivelse därutöver, att förordnandet för den docent, som fr. o. m. år 1955 knutits till avdelningen, utgår med ingången av budgetåret 1960/61 utan att författningsenligt kunna förlängas.

1 b). Detta förslag framfördes även i förra årets anslagsäskanden. Beträffande motivet torde därför få hänvisas till IX ht 1959, s. 287 under 1 a). Högskolestyrelsen upplyser därutöver, att ca 15 yngre veterinärer f. n. är sysselsatta med forskningsarbeten, som beräknas resultera i docentkompetens under tiden fram till den 1 september 1960.

1 c). Den för nötkreaturens fulla utnyttjande i jordbruksproduktionen betydelsefulla forsknings- och undervisningsverksamhet, som bedrivs vid medicinska avdelningen för idisslare och som redan tillfört kreatursskötseln så många goda rön, bör enligt högskolestyrelsen icke få avmattas till följd av för knappt tillräckliga personalresurser. Som den vetenskapligt utbildade personalen allenast utgöres av en professor och en laborator, framstår inrättandet av en befattning såsom förste assistent vid denna avdelning med dess betungande undervisning såsom en den mest tvingande nödvändighet. Vådan av ytterligare dröjsmål understrykes särskilt av det förhållandet, att avdelningen, som hittills kunnat disponera över en med medel från finska staten avlönad assistent för undervisning av finska veterinärmedicine kandidater, med största sannolikhet kommer att berövas denna möjlighet från den 1 juli 1960, då alltså läget för avdelningen, om ändring icke sker, kommer att bli helt enkelt katastrofartat.

1 d). Eftersom verksamheten vid centrallaboratoriet ytterligare ökat i avsevärd utsträckning, föreligger enligt styrelsens bestämda uppfattning numera ett starkt behov av heltidsanställd sakkunnig hjälpkraft och styrelsen förordar därför inrättande vid laboratoriet av en befattning såsom förste assistent samt anför till stöd härför följande.

Vid kliniska centrallaboratoriet, som tillkom år 1949, utgöres den vetenskapligt utbildade personalen av allenast en laborator, som tillika är avdelningsföreståndare och till sitt förfogande har två laboratoriebiträden. Sedan laboratoriets lokalfråga numera blivit, låt vara provisoriskt, ordnad och förutsättningar därigenom skapats för omfattande kliniskt analysarbete, har det visat sig, att den nuvarande personalen icke förslår till att bemästra de omfattande arbetsuppgifterna, men styrelsen har det oaktat, med hänsyn till pågående utredning, icke funnit sig kunna omedelbart framställa förslag om inrättande vid laboratoriet av ytterligare biträdesbefattningar. Styrelsen förordade emellertid åren 1956 och 1958 (se IX ht 1957, s. 181 under 1 d)), att sakkunnig hjälpkraft i form av en förste amanuens skulle ställas till laboratorns förfogande för kontroll av rutinarbeten, varigenom laboratorn, till fromma för forskningsarbetet, skulle uppnå behövlig avlastning i fråga om mera rutinmässiga göromål och högskolan samtidigt erhålla

en utbildningstjänst å det ur veterinärvårdens synpunkt betydelsefulla område, som klinisk kemi representerar.

1 e). Vid högskolans bibliotek finnes allenast, förutom bibliotekarien (förste bibliotekarie), sedan den 1 juli 1952 en biblioteksassistent i lönegrad Ae 10 med halvtidstjänstgöring och ett kanslibitråde i lönegrad Ae 7, varjämte styrelsen av omständigheterna nödgats fr. o. m. den 1 november 1957 medgiva anställande av ytterligare en assistent i lönegrad A 10, likaledes med halvtidstjänstgöring. Högskolestyrelsen finner en avsevärd förstärkning av bibliotekets arbetskrafter vara ofrånkomlig och då, på grund av rådande förhållanden, resultatet av pågående utredning icke utan våda synes kunna i förevarande fall avvaktas, hemställer styrelsen om inrättande av en bibliotekarietjänst i lönegrad Ae 21.

1 f) och g). Då dessa förslag framförts jämväl tidigare, torde hänvisningar här få göras beträffande 1 f) till IX ht 1959, s. 287 under 1 d) och beträffande 1 g) — vilket förslag framförts i de tre närmast föregående årens anslagsäskanden — till IX ht 1957, s. 181 under 1 f).

1 h). Nybyggnaden för stationär hundklinik toges i bruk fr. o. m. läsåret 1959/60. I samband därmed erfordras ett kontorsbiträde vid avdelningen för kirurgi för fullgörande av erforderlig journal- och bokföring samt övriga löpande skriv- och kontorsgöromål ävensom ett kontorsbiträde vid röntgenavdelningen, där röntgenbiträdenas med röntgenarbete direkt sammanhängande arbetsuppgifter kommer att ökas i sådan omfattning, att det ej längre kan vara rimligt, att dessa biträden såsom hittills skall fullgöra jämväl alla på denna avdelning förekommande skrivgöromål.

2. Till personal för fortsatt bedrivande under budgetåret 1960/61 av särskilda undersökningar vid avdelningen för avelsbiologi och husdjurshygien samt forsknings- och försöksverksamhet rörande smittsam blodbrist hos häst äskas ett med 144 kr. till 7 344 kr. resp. ett med 856 kr. till 8 556 kr. ökat belopp, medan de vid avdelningen för obstetrik och gynekologi bedrivna fruktsamhetsstudierna å enäggiga tjurtvillingar, vilka undersökningar för budgetåret 1959/60 upptagits med 7 000 kr., beräknas komma att avslutas under sagda budgetår.

3 a). Detta förslag har framförts även i de tre närmast föregående årens anslagsäskanden. Beträffande motiven torde få hänvisas till IX ht 1957, s. 184 under 3 b).

3 b). Högskolans stat upptager sedan den 1 juli 1956 medel för avlösnande av en befattning såsom assistent (livsmedelskemist) i lönegrad Ag 19 vid avdelningen för födoämnessygien. Befattningen innehaves sedan samma år av en från tekniska högskolan utexaminerad civilingenjör. Med hänsyn till den moderna livsmedelsforskningens utveckling föreligger ett varaktigt behov av befattningen och högskolestyrelsen anser förty, att befattningen bör ändras till extra-ordinarie befattning.

3 c). De mest krävande och betungande arbetsuppgifterna för kanslibiträderna vid högskolans vetenskapliga avdelningar torde f. n. åvila biträdet å avdelningen för obstetrik och gynekologi. Det åligger sålunda denna be-

fattningshavare att vara avdelningsföreståndaren behjälplig med omfattande vetenskaplig korrespondens med utlandet, varvid det av vederbörande kräves förmåga att i såväl tal som skrift, även stenografisk, behärska engelska och tyska samt i viss utsträckning franska språken. Innehavaren av kanslibiträdesbefattningen vid biblioteket, vilken genomgått en av stadsbiblioteket anordnad bibliotekskurs och en av kungl. biblioteket anordnad biblioteksassistentkurs, har med hänsyn till högskolebibliotekets svaga personaluppsättning under de senare åren huvudsakligen utfört arbetsuppgifter, vilka eljest skolat ankomma på bibliotekarie eller biblioteksassistent. Hon har även fullgjort dem på ett synnerligen förtjänstfullt sätt. Styrelsen anser därför, att de med ifrågakvarande två kanslibiträdesbefattningar förenade arbetsuppgifterna väl motiverar tjänsternas uppflyttning till lönegrad Ae 9.

4 a)—c). Dessa yrkanden framställes i anledning av vad som föreslagits i propositionen 1959: 152.

4 d). Förändringen är av automatisk karaktär.

4 e). Under hänvisning till sin framställning till Kungl. Maj:t den 11 april 1959, avseende medel för anställande under budgetåret 1959/60 av extra arbetskraft i anledning av den fr. o. m. den 1 juli 1959 genomförda arbetstidsförkortningen för viss personal, hemställer högskolestyrelsen, att enahanda belopp eller 15 800 kr. måtte fr. o. m. budgetåret 1960/61 tillföras den i högskolans avlöningsstat upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

4 f)—h). Ökningarna är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. *Statens medicinska forskningsråd* tillstyrker i skrivelse den 26 oktober 1959 på anförda skäl, att vid veterinärhögskolan inrättas en befattning som forskardocent.

Departementschefen

Vissa av de personalförstärkningar, varom högskolestyrelsen gjort framställning, finner jag vara av sådan angelägenhetsgrad, att de bör genomföras trots pågående utredning rörande forskningen och undervisningen vid veterinärhögskolan. Jag förordar sålunda, att vid högskolan inrättas en tjänst som forskardocent i lönegrad Ae 24 ävensom en ny tjänst som förste assistent i lönegrad Ae 21, avsedd för medicinska avdelningen för idisslare. Nu gällande provisorium, innebärande att medel, som kan bli disponibla genom att en docenttjänst i lönegrad Ae 24 hålles obesatt, får utnyttjas för avlöande av en forskardocent i samma lönegrad, synes ändock böra bibehållas även för nästa budgetår. Kostnaden för de båda tjänster jag nu föreslagit skola nyinrättas uppgår till sammanlagt 50 500 kronor. Vidare anser jag medel nu böra beräknas för avlöande av ett ekonomibiträde i lönegrad Ag 2/3, vilket synes påkallat för att avlasta mera kvalificerad personal arbetet med diskning och dylikt vid kliniska centrallaboratoriet. Sistnämnda förslag motiverar en anslagshöjning av 9 200 kronor. Några personalförstärk-

ningar, utöver dem jag nu berört, anser jag mig inte kunna tillstyrka. Styrelsens förslag att nedräkna anslagsposten till avlöningar till personal för särskilda undersökningar bör däremot bifallas. För att möjliggöra viss avrundning av delbeloppen under posten bör anslagsminskningen emellertid stanna vid 5 900 kronor. Jag har därvid för nästa budgetår räknat med ett totalt avlöningsbelopp av 8 600 kronor för forsknings- och försöksverksamhet rörande smittsam blodbrist hos häst samt 7 400 kronor för här ifrågasvarande särskilda undersökningar vid avdelningen för avelsbiologi och husdjurshygien.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör de i högskolestyrelsens äskanden upptagna båda tjänsterna som kanslibitråde i lönegrad Ae 7 vid avdelningen för obstetrik och gynekologi samt vid biblioteket ändras till tjänster i lönegrad Ae 9 med tjänstebeteckningarna kontorist respektive biblioteksbiträde. Kostnaden härför kan beräknas till 2 500 kronor. Däremot finner jag mig ej heller i år kunna tillstyrka den begärda uppflyttningen av intendentstjänsten. Med inrättandet av den begärda extra ordinarie tjänsten för en livsmedelskemist, vilken nu avlönas såsom extra assistent, torde böra anstå.

På grund av år 1959 genomförd lönereglering för högskolans lärare i hovsjukdomar m. m., laboratorer och prosektorer ävensom för två av högskolans assistenter erfordras en anslagsuppräknig av 90 400 kronor. Vidare bör anslaget enligt min mening uppräknas på grund av beräknade löneklassförändringar och tjänstetidsbefordran med 7 900 kronor, den beslutade arbetstidsförkortningen med 10 000 kronor, 1959 års allmänna lönereglering med 36 900 kronor samt höjd kompensation för folkpensionsavgifter med 37 700 kronor. Medelsbehovet för vikariatsersättningar m. m. anser jag inte för närvarande påkalla någon anslagshöjning. Högskolestyrelsens yrkande om anslagsuppräknig såsom en följd av vissa i särskild framställning föreslagna lönegradsuppflyttningar av s. k. teknisk biträdespersonal torde få prövas i annat sammanhang.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör veterinärhögskolans avlöningsstat för nästa budgetår höjas med sammanlagt (50 500 + 9 200 — 5 900 + 2 500 + 90 400 + 7 900 + 10 000 + 36 900 + 37 700 =) 239 200 kronor till 3 421 100 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Å personalförteckningen bör upptagas en tjänst som forskardocent i lönegrad Ae 24 samt ytterligare en tjänst som förste assistent i lönegrad Ae 21.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för veterinärhögskolan, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för veterinärhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 361 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	36 000
3. Avlöningar till personal för särskilda undersökningar, <i>förslagsvis</i>	16 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 460 300
5. Särskilda löneförmåner till viss tjänsteman ..	1 200
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	490 000
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	56 400
<hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/>	
Summa kronor	3 421 100

c) till *Veterinärhögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 421 100 kronor.

[90] 12. *Veterinärhögskolan*: **Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	935 500	978 012
1958/59	990 700	1 027 517
1959/60 (statsliggaren s. 905)	1 012 000	
1960/61 (förslag)	1 023 500	

Y r k a n d e. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 10/7 1959) hemställer, att anslaget höjes med 12 900 kr.

	Utgifter		Anslag	Ökning eller minskning
	1957/58	1958/59		
1. Övriga expenser	195 777	202 600	201 000	+ 20 000
2. Särskilda undersökningar	—	12 000	33 300	— 7 100
			<hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/>	+ 12 900

M o t i v. 1. Den föreslagna ökningen avser uteslutande städningskostnader, därav 6 500 kr. på grund av städerskelönernas höjning den 1 januari 1958 och 1959 med sammanlagt ca 6 procent, 3 500 kr. för städning av ett nyinrättat städningsområde (kliniska centrallaboratoriet), för vilket den

dagliga arbetstiden i samråd med statens städningkonsulent fastställts till tre timmar, samt 10 000 kr. för städning av de till medicinska avdelningen för icke-idisslare och röntgenavdelningen hörande kliniklokaler, där renhållningen hittills ombesörjts av avdelningarnas egen personal, som emellertid på grund av det starkt ökade djurbeståndet och den genomförda arbetstidsförkortningen visat sig otillräcklig för att utföra en i sanitärt hänseende godtagbar renhållning.

2. För särskilda undersökningar föreslås sammanlagt 26 200 kr., varav oförändrat 8 000 kr. till foder m. m. för fortsatta undersökningar rörande könskörtelhypoplasi hos fjällrasen samt 18 200 kr. för forsknings- och försöksverksamheten rörande smittsam blodbrist hos häst. Härvid har högskolestyrelsen, med hänsyn till vad inom styrelsen blivit upplyst om möjligheten att nedbringa kostnaden för kulturbete, beräknat denna kostnad till 2 000 kr. i st. f. 5 000 kr.

I detta sammanhang torde vidare få anmälas, att högskolestyrelsen i nyssnämnda skrivelse den 10 juli 1959 hemställt, att under anslagsrubriken Veterinärhögskolan: Stipendier måtte för nästa budgetår anvisas ett oförändrat belopp av 80 000 kronor.

Departementschefen

Högskolestyrelsens förslag att höja delposten till övriga expenser finner jag mig i viss utsträckning kunna biträda. Jag föreslår sålunda, att nämnda delpost uppräknas med 5 000 kronor i anledning av höjda städerskelöner, 9 000 kronor för utökade städningsområden samt 1 000 kronor på grund av stegrad kostnader i övrigt. Vad beträffar den i styrelsens äskanden berörda anslagsposten till särskilda undersökningar förordar jag en minskning av densamma med 6 500 kronor till 26 800 kronor. Därvid har jag på grund av vissa kostnadsökningar av automatisk karaktär ansett mig böra beräkna det erforderliga omkostnadsbeloppet för forsknings- och försöksverksamhet rörande smittsam blodbrist hos häst till 18 600 kronor samt för fortsatta undersökningar rörande könskörtelhypoplasi hos fjällrasen till 8 200 kronor. Till följd av automatiska kostnadsökningar torde vidare delposterna till inventariers underhåll och komplettering samt instrument och förbrukningsartiklar m. m. för djurvården böra uppräknas med 2 000 respektive 4 000 kronor. Å andra sidan synes delposten till bränsle, lyse och vatten på grund av belastningen kunna nedräknas med 35 000 kronor.

Under detta anslag torde jag jämväl få behandla frågan om medelsanvisning till stipendier vid veterinärhögskolan. Anledningen härtill är ett av mig i det följande i samband med beräkningen av skogshögskolans omkostnadsanslag framlagt förslag, som även berör förevarande anslag. Jag har för avsikt att i berörda sammanhang föreslå ändrade bestämmelser för erhållande av elevstipendier vid bland annat veterinärhögskolan. I samband därmed kommer jag även att föreslå, att medel för dylika stipendier i fortsättningen skall

anvisas under åttonde huvudtiteln. Veterinärhögskolans stipendieanslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 80 000 kronor, skulle vid bifall till förslaget kunna minskas med det belopp å 48 000 kronor, vilket för närvarande disponeras för utdelande av 20 elevstipendier. Vid sådant förhållande synes återstoden av stipendieanslaget, d. v. s. det belopp å 32 000 kronor, som är avsett till doktorandstipendier, från och med nästa budgetår lämpligen böra anvisas under förevarande omkostnadsanslag samt uppföras under en särskild, obetecknad anslagspost i omkostnadsstaten. Förevarande anslag bör till följd härav höjas med 32 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit behöver veterinärhögskolans omkostnadsanslag ökas med (5 000 + 9 000 + 1 000 — 6 500 + 2 000 + 4 000 — 35 000 + 32 000 =) 11 500 kronor till 1 023 500 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 023 500 kronor.

[91] 13. *Veterinärhögskolan: Materiel*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	250 000	263 410	45 154
1958/59	234 500	246 219	33 435
1959/60 (statsliggaren s. 906)	250 000		
1960/61 (förslag)	265 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 10/7 1959) hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kr. Tillika anhåller högskolestyrelsen att, efter ytterligare hörande av lärarkollegiet, få fördela anslaget mellan olika institutioner och ändamål.

M o t i v. För att erhålla någon kompensation för inträffade prishöjningar men också för att till återstående delar realisera 1946 års högskoleutrednings förslag beträffande materielanslag har högskolestyrelsen under senare år hemställt om en avsevärd höjning av anslaget. Sedan åtskilliga yrkanden om höjningar framställts från avdelningsföreståndare och bibliotekarien, har lärarkollegiet nu förordat en uppräknig av anslaget med 109 000 kr. Högskolestyrelsen, som finner det utförbart att i nu förevarande ovissa läge verkställa vederbörlig avvägning mellan de olika anspråkens angelägenhetsgrad, anser sig nödsakad och jämväl fullt befogad att framställa yrkande om uppräknig av anslaget med 40 procent eller 100 000 kr. Styrelsen understryker därvid särskilt, att det sedan länge är uppenbart och av erfarenheten bekräftat, att nuvarande anslagsposter på grund av inträffade prishöjningar och starkt ökade materialbehov, särskilt i fråga om kliniskt material, i flera fall är alldeles otillräckliga för tillgodoseende av synnerligen måttliga an-

språk i fråga om såväl forskning som undervisning samt att högskolans nuvarande materielanslag avsevärt understiger motsvarande anslag vid Karolinska institutet och de medicinska fakulteterna.

Departementschefen

Under detta anslag har för budgetåret 1959/60 beräknats ett belopp av 4 000 kronor för materielkostnader vid vissa fruktsamhetsstudier å enäggiga tjurtvillingar, bedrivna vid avdelningen för obstetrik och gynekologi. Då nämnda studier enligt vad högskolestyrelsen under föregående **anslagspunkter** anfört beräknas komma att avslutas under innevarande budgetår, kan anslaget nu minskas med motsvarande belopp. Emellertid bör enligt min mening en anslagsförstärkning samtidigt ske med 19 000 kronor. Vid bifall härtill behöver förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med (250 000 — 4 000 + 19 000 =) 265 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Materiel* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 265 000 kronor.

[92] 14. Veterinärhögskolan: Nyanskaffning och underhåll av utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1957/58	200 000	82 029	244 212
1958/59	160 000	131 326	272 886
1959/60 (statsliggaren s. 907)	175 000		
1960/61 (förslag)	190 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 10/7 1959) hemställer, att anslaget höjes med 122 300 kr. till 297 300 kr. Fördelningen av det begärda anslaget framgår av följande sammanställning.

1. Avdelningen för kirurgi	92 000
2. Röntgenavdelningen	140 000
3. Avdelningen för anatomi och histologi	17 300
4. Avdelningen för avelsbiologi och husdjurshygien	3 000
5. Patologisk-anatomiska avdelningen	5 000
6. Kliniska centrallaboratoriet	25 000
7. Biblioteket	15 000
	297 300

M o t i v. 1. Avdelningsföreståndaren har beräknat kostnaderna för inredning och utrustning av den år 1956 beslutade kirurgiska stationära hundklinik till 374 000 kr. Därav har anvisats för budgetåret 1957/58 120 000 kr., för budgetåret 1958/59 70 000 kr. och för innevarande budgetår 92 000 kr.

Återstående 92 000 kr. begäres nu för att kunna till alla delar slutföra utrustningen av klinikens operationsavdelning.

2. För anskaffande till röntgenavdelningen av en ny röntgenapparat i utbyte mot den nuvarande, som varit i dagligt bruk å medicinska kliniken för icke-idisslare under 19 år och således är både omodern och höggradigt försliten, erfordras 140 000 kr., varav för apparaten 131 637 kr. samt för installation och kabeldragning ca 8 500 kr. Ett uppdelande av det begärda beloppet på två år skulle medföra, att utbyte av röntgenapparaten icke kan ske förrän om ca två år, och högskolestyrelsen kan icke taga på sitt ansvar att låta apparaten vidare nyttjas, då dess nuvarande skick är sådant att fortsatt brukande under någon längre tid kan innebära uppenbara risker för såväl personal som patienter.

3. Beloppet avser anskaffande av ett modernt forskningsmikroskop för vetenskapliga cell- och vävnadsundersökningar (6 700 kr.) samt mikromanipulator med mikrosmedja för hematologisk och annan cellforskning (10 625 kr.).

4. Beloppet avser anskaffande av tillbehör till ett faskontrastmikroskop för mikrofotografering, vartill för budgetåret 1958/59 och innevarande budgetår anvisats 10 000 kr.

5. Beloppet avser huvudsakligen möbler, armatur och annan utrustning till tre tjänsterum (laboratorium, skrivrum och lunchrum för personal), vilka genom friställande av en tidigare bostadslägenhet kunnat tillföras den i fråga om lokaler hårt trängda patologisk-anatomiska avdelningen.

6. Beloppet avser anskaffande av polarograf (8 000 kr.) och provbytarutrustning (17 000 kr.) för metallbestämningar.

7. Biblioteket har genom friställandet av betydande utrymmen i huvudbyggnaden fr. o. m. innevarande budgetår erhållit avsevärt utvidgade lokaler. För dessas utrustning beräknade högskolans bibliotekarie 1958 ett belopp å 29 500 kr. Därav har för innevarande budgetår anvisats 15 750 kr. och nu begäres 15 000 kr. för slutförandet av utrustningen av de nytillkomna lokalerna.

Y t t r a n d e. Medicinalstyrelsens strålskyddsnämnd finner skäl tala för att den röntgenapparat, som f. n. finnes vid röntgenavdelningen, ersättes med tidsenligare apparatur. Nämnden anför härom — efter hörande av avdelningsföreståndarna vid radiofysiska institutionens röntgenkontrollavdelning och avdelning för klinisk radiofysik — följande.

Den röntgenapparat, som är avsedd att utbytas, har sedan 1941 varit i stadigvarande bruk för såväl diagnostiskt som terapeutiskt röntgenarbete. Leveranskontroll av den kombinerade apparaturen verkställdes i etapper under tiden 25 oktober 1941—15 maj 1942. Besiktningar av anläggningen i sin helhet har verkställts av radiofysiska institutionens båda, tidigare skilda, kontrollavdelningar för diagnostiskt resp. terapeutiskt arbete sammanlagt 31 gånger under tiden 24 oktober 1941—16 september 1958. Doseringskontroller har under samma tid utförts 28 gånger. Det har vid besiktningarna framgått, att icke blott arbetsuppgifternas omfattning avsevärt ökat sedan den nuvarande anläggningens anskaffning utan även det diagnostiska kravet. De härigenom ökade strålriskerna för personalen sammanhänger med

den vaksamhet och de insatser, som kräves av denna vid veterinärröntgen med dess rörliga undersökningsobjekt.

Av införskaffade, kompletterande upplysningar angående den projekterade apparaturen har framgått, att man avser en apparat med större effekt, varvid även arbetsspänningen skulle kunna väsentligt höjas (till 150 kilovolt). Särskilt är detta av värde för att möjliggöra en förbättrad diagnostik å större djur. Allmänt innebär effekthöjningen emellertid en förkortning av exponeringstiderna. Vid de rörliga exponeringsobjekt, som man här arbetar med, medför detta en avsevärd minskning av behovet av omtagningar av bilderna. Såväl den förkortade exponeringstiden som den därigenom minskade exponeringsfrekvensen bidrager var för sig till en berättigad minskning av strålbekastningen av personalen.

De i högskolestyrelsens petita påtalade höga kostnaderna för reparations- och underhållsarbeten å den nuvarande apparaturen härrör av att leverantören icke längre kan lagerföra reservdelar till röntgenapparater av ifrågakvarande typ utan måste extra tillverka erforderliga utbytesdelar i enstaka exemplar.

Departementschefen

Förevarande anslag bör enligt min mening för nästa budgetår höjas med 15 000 kronor. I fråga om anslaget användning utgår jag från att detsamma i första hand kommer att disponeras för att slutföra anskaffningen av inredning och utrustning åt den kirurgiska stationära hundklinikern.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Veterinärhögskolan: Nyanskaffning och underhåll av utrustning för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 190 000 kronor.

[93] 15. Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget-årets utgång
1957/58	28 000	27 800	225
1958/59	24 000	23 086	1 140
1959/60 (statsliggaren s. 907).	30 000		
1960/61 (förslag)	40 000		

Styrelsen för veterinärhögskolan (skr. 10/7 1959) hemställer, att anslaget höjes med 15 000 kr. till 45 000 kr. Av sistnämnda belopp avses 21 000 kr. för tidskriftsanskaffning, 9 000 kr. för bokinköp samt 15 000 kr. för bindning av böcker, tidskrifter m. m. Vidare anför högskolestyrelsen bl. a., att alltjämt väsentliga luckor finnes i bibliotekets vetenskapliga litteraturbestånd och att styrelsen icke vill taga på sitt ansvar, att underhållet av landets enda offentliga veterinärbibliotek försummas.

Departementschefen

En förstärkning av förevarande anslag är enligt min mening angelägen. Jag finner mig därför böra förorda en höjning av anslaget med 10 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

[94] 16. Veterinärinrättningen i Skara: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	184 500	219 591
1958/59	223 300	234 081
1959/60 (statsliggaren s. 907)	234 800	
1960/61 (förslag)	241 600	

Y r k a n d e. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 26/6 1959) hemställer, att anslaget höjes med 31 400 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) 1 kanslibiträde Ae 7	+ 10 044
b) 1 gårdskarll Ae 7	+ 10 044
2. <i>Personalminskning</i>	
Belopp till gårdskarllshjälp	— 6 600
3. <i>Löneregleringar</i>	
a) 1 klinikchef Bo 1 i st. f. Ao 26	+ 2 832
b) 1 försöksledare Bo 1 i st. f. Ao 26	+ 4 692
4. <i>Omräkning m. m.</i>	
a) 1 stallförman Ae 9 i st. f. ladugårdsförman Ae 8	+ 600
b) 1 institutionstekniker Ae 9 i st. f. djursjukvårdare, tillika vaktmästare Ae 7	+ 600
c) 1 stallförman Ae 9 i st. f. fodermarsk Ae 7	+ 612
d) 1 hovslagare Ae 9 i st. f. Ae 7	+ 1 080
e) extra arbetskraft på grund av arbetstidsförkortning	+ 1 888
f) vikariatsersättning m. m.	+ 1 208
g) rörligt tillägg	+ 4 000
h) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 400
	<hr/>
	+ 31 400

Motiv. I en allmän motivering framhåller högskolestyrelsen, att anslagsäskandena beträffande avlöningar och omkostnader för veterinärinrättningen framlägges i avbidan på resultatet av den pågående veterinär-

högskoleutredningen ävensom av ifrågasatt särskild utredning om möjligheterna att till kostnaderna för den djursjukvårdande verksamheten vid inrättningen erhålla bidragsgarantier från olika lokala intressenter. Styrelsen har ansett sig böra föreslå allenast sådana utgifter, som befunnits för inrättningens verksamhet oundgängligen nödvändiga och av beskaffenhet att kunna genomföras helt oberoende av pågående utredning.

1 a). Detta förslag har framförts även i de tre närmast föregående årens anslagsäskanden. Beträffande motiven torde få hänvisas till IX ht 1957, s. 197—198 under 4.

1 b) samt 2. Ett under många år framfört yrkande om inrättande av en gårdskarlstjänst i lönegrad Ae 7 har lett till att i inrättningens stat för sistlidna och innevarande budgetår anvisats ett belopp av 6 600 kr. till bestridande av kostnaderna för gårdskarlstjänst. Den person, som i tolv år tjänstgjort som gårdskarll, har efter uppnådda 65 år den 30 juni 1959 avgått från tjänsten, och det har i samband därmed visat sig icke vara möjligt att med nuvarande löneförmåner finna andra för tjänsten intresserade än personer omkring 50 år, med påföljd att nämnden tills vidare måst anställa en f. d. lantbrukare, som uppnått 47 års ålder. Det är därför nödvändigt, att inrättningen erhåller en tjänst, till vilken kan knytas en yngre person, mera lämpad att sköta de med gårdskarlstjänsten förenade, krävande göromålen att sköta värmecentral, park och gårdsområden, vägar m. m. ävensom att i viss mån biträda i den djurvårdande verksamheten vid klinikavdelningen.

3 a)—b). Styrelsen yrkar, att ifrågavarande befattningar uppflyttas till lönegrad Bo 1 samt, därest detta yrkande icke skulle bifallas, att institutionsföreståndarvode å 1 200 kr. tillerkännes avdelningsföreståndarna. Till stöd för sitt yrkande anför styrelsen följande.

I samband med den år 1944 beslutade omorganisationen av inrättningen bestämdes, att de två avdelningsföreståndarna vid inrättningen, klinikchefen och försöksledaren, skulle vara placerade i lönegrad Eo 28, d. v. s. mitt emellan den löneställning, som då tillkom professor vid veterinärhögskolan (A 30) resp. laborator och prosektor vid högskolan (Eo 26). Relationen mellan befattningarna lämnades oförkränt vid tillkomsten av 1947 års löneplansförordning, nämligen Ce 31, resp. Ca 33 och Ce 29. Fr. o. m. den 1 juli 1951 uppflyttades professorerna till lönegrad Ca 37. Samtliga dessa lärarbefattningar vid högskolan uppflyttades därefter fr. o. m. den 1 juli 1952, professorerna till lönegrad Co 14 samt laboratorerna och prosektorerna till lönegrad Ca 33. Veterinärinrättningens två avdelningsföreståndare erhöi emellertid ingen förbättrad löneställning förrän fr. o. m. den 1 januari 1953, då såväl dessa som laboratorerna och prosektorerna placerades i lönegrad Ca 34. I samband härmed fattades principbeslut om att fr. o. m. den 1 januari 1953 särskilt s. k. institutionsföreståndarvode skulle kunna utgå till sådan laborator vid högskolan, vilken såsom föreståndare för självständig institution hade att ansvara för och ombesörja omfattande administrativa göromål. Fr. o. m. budgetåret 1955/56 uppflyttades fem befattningar som avdelningsföreståndare i lönegrad Ca 33 vid statens veterinärmedicinska anstalt, statens bakteriologiska laboratorium och statens rättskemiska laboratorium till lönegrad Ca 37. Fr. o. m.

den 1 juli 1959 är högskolans laboratorer och prosektorer uppflyttade till lönegrad Bo 1, i samband varmed förekommande institutionsföreståndararvoden slopats. Mot bakgrunden av nämnda omständigheter innebär den löneställning, som numera tillkommer klinikchefen och försöksledaren (lönegrad Ao 26), ett uppenbart missgynnande av dessa två befattningshavare, vilka efter att ursprungligen ha ansetts berättigade till högre löneställning än högskolans laboratorer numera befinner sig i en i förhållande till dessa avsevärt sämre löneställning. Lönesättningen motsvarar ingalunda de krav i fråga om kompetens och skicklighet, som måste ställas på dessa befattningshavare, samtidigt som den fullständigt bortser från deras krävande och ansvarsfulla administrativa och ekonomiska uppgifter. De har nämligen att ensam bära ansvaret för och leda inrättningens verksamhet och är därför — likasom nyssnämnda fem avdelningsföreståndare och i ännu högre grad än laboratorer och prosektorer vid högskolan — tvingade att arbeta självständigt och på eget initiativ. Arten och omfattningen av deras åligganden motiverar enligt högskolestyrelsens uppfattning till fullo, att de allt fortfarande bör inneha åtminstone samma löneställning som laborator vid högskolan. Styrelsen, som åren 1952, 1953, 1954, 1955 och 1956 hemställde, att befattningarna måtte placeras i lönegrad Ca 37, och år 1957 om deras uppflyttning till lönegrad Bo 1, anser sig skyldig att ånyo och med skärpa påkalla förnyad prövning av deras lönesättning, helst som svårigheter eljest torde uppstå att vid inrättningen kunna behålla nuvarande innehavare av befattningarna, vilka på ett utomordentligt sätt fullgjort sina betungande arbetsuppgifter samt med sällspord energi verkar för att åt inrättningen giva den standard, som är oundgänglig för att inrättningen skall kunna fylla sina betydelsefulla uppgifter.

4 a) — d). Dessa yrkanden framställles i anledning av vad som föreslagits i propositionen 1959: 152.

4 e). Under hänvisning till sin framställning den 11 april 1959, avseende medel för anställande under budgetåret 1959/60 av extra arbetskraft i anledning av den fr. o. m. den 1 juli 1959 genomförda arbetstidsförkortningen, hemställer högskolestyrelsen, att enahanda belopp eller 1 600 kr. måtte fr. o. m. budgetåret 1960/61 tillföras den i inrättningens avlöningsstat upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal.

4 f) — h). Förändringarna är av automatisk natur, dock att 4 f) tillika är utjämningspost.

Departementschefen

Styrelsens förslag till ändrad lönegradsplacering av s. k. teknisk biträdespersonal torde få prövas i annat sammanhang. Till sagda personal torde här få räknas de i styrelsens yrkanden upptagna tjänsterna som ladugårdsförman, djursjukvårdare, fodermarsk och hovslagare. Av högskolestyrelsens förslag i övrigt är jag endast beredd att biträda dem, som är av automatisk karaktär. Anslaget bör sålunda till följd av den beslutade arbetstidsförkortningen, 1959 års allmänna lönereglering samt höjd kompensation för folkpensionsavgifter uppräknas med respektive 1 000, 3 200 och 2 600 kronor. Anslaget, som sålunda bör höjas med sammanlagt 6 800 kronor, bör fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för veterinärinrättningen i Skara, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	55 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	145 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	35 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 000
Summa kronor	241 600

- b) till *Veterinärinrättningen i Skara: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 241 600 kronor.

[95] 17. Veterinärinrättningen i Skara: Omkostnader

	Anslag	Nettoinkomst
1957/58	100	8 286
1958/59	100	19 218
1959/60 (statsliggaren s. 908) ...	100	
1960/61 (förslag)	100	

Y r k a n d e. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 26/6 1959) hemställer, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

	Utgifter		Anslag	Ökning eller minskning
	1957/58	1958/59	1959/60	
1. Övriga expenser	16 865	16 195	18 100	+ 2 000
2. Underhåll av park och gårdsområden, vägar m. m.	1 500	1 700	1 000	+ 2 000
3. Röntgenskyddsutrustning	—	—	4 000	— 4 000
				± 0

Motiv. 1. Ökningen sammanhänger med de allmänna höjningarna av städerskelönerna fr. o. m. den 1 januari 1958 och sannolikt även fr. o. m. den 1 januari 1959 (750 kr.) ävensom med de under senare år ökade kostnaderna för litteraturanskaffning, bokbindning m. m.

2. Nuvarande anslagspost å 1 000 kr. har sedan flera år visat sig otillräcklig för alla de olika ändamål, såsom renhållning, snöskottning, sand-

ning, väggrus, skötsel av inrättningens park med gräsmattor och rabatter samt underhåll och komplettering av maskiner och redskap, vilka därmed skall tillgodoses och för vilka utgifterna under det senast förflutna budgetåret måst begränsas till 1 700 kr.

3. Det för budgetåret 1959/60 anvisade beloppet å 4 000 kr. avsåg engångsutgifter.

Departementschefen

Högskolestyrelsens yrkanden om uppräknig av vissa poster i omkostnadsstaten finner jag mig inte kunna biträda i vidare mån än att jag föreslår, att delposten till övriga expenser höjes med 300 kronor. Med hänsyn till de senaste årens medelsförbrukning synes delposten till bränsle, lyse och vatten böra nedräknas med 3 000 kronor. Vidare bör posten till inköp av röntgenskyddsutrustning å 4 000 kronor, vilken är av engångskaraktär, utgå ur omkostnadsstaten. Ett minskat medelsbehov av 6 700 kronor föreligger sålunda. I följd härav behöver även för nästa budgetår en anslagsanvisning ske å endast ett formellt belopp av 100 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärinrättningen i Skara: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

I. Skogsväsendet

[96] 1. Skogsstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	651 000	692 323
1958/59	775 400	736 949
1959/60 (statsliggaren s. 909)	819 300	
1960/61 (förslag; beräknat belopp) ..	837 200	

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 26/8 1959) hemställer, att anslaget på anförda skäl höjes med 126 500 kr.

Departementschefen

Det är min avsikt att inom kort föreslå Kungl. Maj:t att för riksdagen framlägga särskild proposition angående skogsvårdsstyrelsernas organisation och verksamhet, m. m., i vilken proposition även skogsstyrelsens avlönings- och omkostnadsanslag för nästa budgetår kommer att bli föremål för närmare behandling.

Enligt mina beräkningar bör förevarande och nästföljande anslag för nästa budgetår preliminärt uppföras med 837 200 respektive 166 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Skogsstyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 beräkna ett förslagsanslag av 837 200 kronor.

[97] 2. Skogsstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	147 300	149 711
1958/59	157 700	155 471
1959/60 (statsliggaren s. 910)	161 800	
1960/61 (förslag; beräknat belopp) ..	166 500	

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 26/8 1959) föreslår, att anslaget på anförda skäl höjes med 8 000 kr.

Departementschefen

Under återopande av vad jag anfört vid behandlingen av nästföregående anslagspunkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Skogsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 beräkna ett förslagsanslag av 166 500 kronor.

[98] 3. Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	10 679 000	11 507 068
1958/59	12 158 000	12 336 067
1959/60 (statsliggaren s. 910)	12 920 400	
1960/61 (förslag; beräknat belopp) ...	14 217 000	

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 26/8 1959) hemställer, att anslaget på anförda skäl höjes med 4 591 000 kr.

Departementschefen

Såsom jag redan anfört under skogsstyrelsens avlöningsanslag, har jag för avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t att förelägga riksdagen en särskild proposition med förslag angående skogsvårdsstyrelsernas organisation och verksamhet, m. m. I berörda proposition torde böra behandlas bland annat de spörsmål och förslag, som framförts av 1955 års skogsvårdsutredning i dess den 19 september 1958 avgivna betänkande angående skogsvården å enskilda skogar. Med hänsyn härtill torde Kungl. Maj:ts slutliga ställningstagande till de framförda äskandena beträffande skogsvårdsstyrelsernas avlönings- och omkostnadsanslag samt anslaget Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m. böra ske vid framläggandet av nämnda proposition.

I enlighet med mina beräkningar bör i avvaktan på förenämnda särskilda proposition skogsvårdsstyrelsernas avlönings- och omkostnadsanslag för nästa budgetår preliminärt uppföras med 14 217 000 respektive 4 983 000 kronor samt anslaget Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m. med 3 269 000 kronor.

Under återopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 beräkna ett förslagsanslag av 14 217 000 kronor.

[99] 4. Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1957/58	7 316 000	7 539 414	44 540
1958/59	7 710 000	7 164 205	665 335
1959/60 (statsliggaren s. 912) ..	7 960 000		
1960/61 (förslag; beräknat belopp)	4 983 000		

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 26/8 1959) hemställer, att anslaget på anförda skäl minskas med 2 608 000 kr. Samtidigt hemställer skogsstyrelsen, att under en ny anslagsrubrik beräknas ett belopp av 2 550 000 kr. till byggnadsarbeten m. m. vid skogsbruksskolor.

Departementschefen

Aberopande vad jag anført vid behandlingen av närmast föregående anslagspunkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 beräkna ett reservationsanslag av 4 983 000 kronor.

[100] 5. Statens skogsförbättringsanslag

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	2 500 000	2 079 970
1958/59	2 600 000	2 662 348
1959/60 (statsliggaren s. 913)	3 600 000	
1960/61 (förslag)	3 600 000	

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 26/8 1959) hemställer,

1. att anslaget höjes med 550 000 kr.,
2. att av anslagsposten om 1 400 000 kr., vilken avser andra ändamål än skogsodling på sämre jordbruksmark, ett belopp av förslagsvis 50 000 kr. får disponeras för utlämnande av bidrag till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter,
3. att av nyssnämnda anslagspost ett belopp av högst 5 000 kr. får tagas i anspråk för anordnande av fortbildningskurser i de verksamhetsgrenar, som stödjdes med anslagsmedlen,
4. att vissa ändringar vidtages i gällande bidragskungörelse.

M o t i v. För att möjliggöra ett snabbare överförande av sämre jordbruksmark till skogsmark anvisade riksdagen för innevarande budgetår ett med 1 000 000 kr. förhöjt belopp under statens skogsförbättringsanslag. Av det totala anslaget, 3 600 000 kr., får högst 2 200 000 kr. disponeras för stödjande av skogsodlingsåtgärder på sådan sämre jordbruksmark och högst 1 400 000 kr. för bidragsgivning i övrigt enligt gällande bestämmelser, d. v. s. i huvudsak till återväxtåtgärder på vissa andra marker samt till skogsdikning.

Förutom nämnda anslagsökning har statsmakterna vidtagit vissa andra åtgärder för underlättande av skogsodling på sämre jordbruksmark, närmast i avsikt att öka tillgången på erforderliga skogsplantor. Sålunda har den under skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag för budgetåret 1959/60 upptagna anslagsposten för frö- och plantförsörjning uppräknats med 300 000 kr. och lantbruksnämnderna har beretts möjlighet att med medel ur rationaliseringsanslaget stödja anordnandet av mindre plantskolor på

enskilda fastigheter. Sistnämnda åtgärder kan knappast påverka tillgången på leveransfärdiga plantor redan under innevarande budgetår. Däremot kan, delvis tack vare de angivna åtgärderna, tillgången på plantor beräknas vara bättre under budgetåret 1960/61. Då arealen sådan jordbruksmark, som snarast bör omföras till skogsmark, är mycket omfattande, har styrelsen ansett sig böra äska ett förhöjt belopp för bidragsverksamheten i fråga. Det totala behovet av bidrag för skogsodling på sämre jordbruksmark har skogsstyrelsen efter samråd med lantbruksstyrelsen beräknat till 2 500 000 kr., vilket skulle medföra en förhöjning av motsvarande anslagspost för innevarande budgetår med 300 000 kr.

Styrelsen erinrar om att 1955 års skogsvårdsutredning föreslagit, att från statens skogsförbättringsanslag medel skulle anvisas som bidrag för upprättande av s. k. skogsbruksplaner. Enligt förslaget skulle bidraget utgå med 125 kr. per plan, vilket skulle utgöra 50 procent av kostnaderna för en plan avseende en medelstor bondeskog. I sitt utlåtande över betänkandet framhöll styrelsen, att det för mindre fastigheter ofta torde vara tillfyllest med starkt förenklade planer, som kunde utföras relativt billigt. Ett bidragsbelopp på 125 kr. kunde då bli alltför stort och i undantagsfall t. o. m. tänkas överstiga kostnaderna för planens upprättande. Bidragsreglerna borde därför, framhöll styrelsen, utformas så, att bidrag måtte utgå med högst 125 kr. per plan.

Styrelsen anser angeläget, att åtgärder snarast vidtages i syfte att underlätta för skogsägarna att anskaffa skogsbruksplaner för sina fastigheter. Styrelsen har därför ansett sig för nästa budgetår böra äska medel för ändamålet med 250 000 kr. Härvid har styrelsen utgått från de bidragsgrunder styrelsen enligt det nyss anförda föreslagit. Beloppet torde medge bidragsgivning för i medeltal 100 planer per skogsvårdsstyrelseområde.

Styrelsen erinrar vidare om att 1955 års skogsvårdsutredning även föreslagit, att planläggningskostnaderna för statsunderstödda företag, vilka nu bestrides till 80 procent av skogsvårdsstyrelserna och till 20 procent av markägarna, inräknas i den kostnad för företagen, varå bidraget beräknas. Förslaget, som tillstyrkts av skogsstyrelsen, skulle medföra den förändringen, att ifrågavarande kostnader skulle bestridas av markägarna resp. med medel från vederhörande sakanslag, i detta fall statens skogsförbättringsanslag. Det belopp, som genom nämnda förändring skulle komma att belasta skogsförbättringsanslaget är enligt styrelsen ytterst svårt att ange. Det torde emellertid kunna inrymmas i den totalt äskade anslagssumman om 3 900 000 kr.

De förslag styrelsen i det föregående framfört kräver ändringar i gällande bidragskungörelse.

I detta sammanhang torde få anmälas, att *skogsstyrelsen* i skrivelse den 20/8 1958 bl. a. föreslagit

1. att bestämmelserna om skogssällskapet i gällande kungörelser rörande samtliga de s. k. särskilda skogsvårdsanslagen och statens skogslånefond skall utgå,

2. att styrelsen medges rätt att utan hinder av vissa uttalanden i förarbetena till ifrågavarande kungörelser samt kungörelsen rörande skogsväglånefonden grunda kostnadsberäkningar av skogsvårdsföretag i samband med utdelning av statliga bidrag och lån på det aktuella prisläget.

Motiv. 1. Gällande kungörelser rörande samtliga de särskilda skogsvårdsanslagen och statens skogslånefond innehåller en föreskrift att kungörelsernas bestämmelser rörande skogsvårdsstyrelser skall äga tillämpning i fråga om skogssällskapet beträffande skogsmark, som äges eller förvaltas av sällskapet. Detta innebär, att skogssällskapet inom sina egna eller av sällskapet förvaltade skogar svarar för den verksamhet, som eljest ankommer på skogsvårdsstyrelserna i samband med bidrags- eller långivning. Föreskrifter om ersättning åt skogssällskapet för nämnda verksamhet finns även utfärdade.

Den på senare tid stegrade efterfrågan på bidrag till skogsvårdsåtgärder och anslagsmedlens begränsning har, uppger styrelsen, nödvändiggjort att dessa medel praktiskt taget helt måst reserveras för de enskilda skogsägarna. Bidrag till juridiska personer kan numera i huvudsak beviljas enbart, där sådan skogsägare är delägare i företag, som med hänsyn till de enskilda skogsägarnas insatser anses böra stödjas med allmänna medel. Så kan vara fallet i fråga om större skogsvägs- eller dikningsföretag. Bidrags- eller låneärende avseende sådant större företag handläggs emellertid i sin helhet av vederbörande skogsvårdsstyrelse, även om företaget till någon del skulle beröra mark, som äges eller förvaltas av skogssällskapet. Då större delen av de skogar, som förvaltas av skogssällskapet, äges av kommuner och stiftelser, d. v. s. juridiska personer, utövar sällskapet numera ingen verksamhet av betydelse i samband med de särskilda skogsvårdsanslagen eller skogslånefonden. Angivna kungörelsebestämmelser har sålunda blivit inaktuella. Eftersom de i olika sammanhang är tyngande, föreslår styrelsen i samråd med skogssällskapet, att de upphävs.

2. Gällande bestämmelser rörande anslaget till vägbyggnader å skogar i enskild ägo och skogsväglånefonden vilar väsentligen på 1936 års skogsutrednings betänkande nr 3 (SOU 1943: 4). I fråga om beräkning av den åtgärds-kostnad, som lägges till grund för avvägning av stödet från anslaget eller fonden, framhöll utredningen bl. a. följande: »Till ernående av en ur arbetsmarknadssynpunkt önskvärd utjämning torde beräkningen av kostnaden för företaget böra grundas på ortens genomsnittliga pris för motsvarande arbete för de senaste åren.» Utredningens förslag på denna punkt åberopades i propositionen 1943: 244 och blev icke föremål för något särskilt uttalande av departementschefen i propositionen eller vid den senare riksdagsbehandlingen av ärendet.

Vad beträffar bestämmelserna angående bidrag från statens skogsförbättringsanslag och lån från statens skogslånefond finns ett motsvarande uttalande i propositionen 1948: 41 angående bidrag och lån till vissa skogsförbättrande åtgärder. Sålunda åberopas skogsstyrelsens följande förslag: »Till grund för beräkningen av kostnaderna för företaget skall ligga medel-

priset för en längre tidsperiod.» Även detta uttalande får anses vara godkänt av riksdagen.

Vad slutligen angår anslaget till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. återfinns en motsvarande bestämmelse i de tidigare gällande tillämpningsföreskrifterna rörande bidragsgivningen.

Regeln att lägga medelpris för längre tidsperioder till grund för kostnadsberäkning medför enligt styrelsen givetvis att bidragsbeloppet endast föga påverkas av mer eller mindre tillfälliga prisförändringar. Den skulle, om den tillämpades i större skala, kunna verka utjämnande på arbetsmarknadsläget i tider med omväxlande höjda och sänkta arbetspriser. Styrelsen veterligt har emellertid nämnda princip kommit i fråga enbart inom den skogliga sektorn av den statliga stödverksamheten. Härtill kommer att den under längre tidsperioder med ständigt stigande arbetspriser medför uppenbara olägenheter. Om ett företag, som redan från början är försiktigt kostnadsberäknat, på grund av bristande tillgång på arbetskraft eller av annan anledning ej kan utföras omedelbart sedan bidrag eller lån beviljats, blir snart skillnaden mellan den beräknade och den verkliga kostnaden så stor, att den kan verka avskräckande på skogsägaren. Tilläggsbidrag kan givetvis ifrågakomma, men att bevilja sådant enbart på grund av stigande dagsverkspris är strängt taget ett avsteg från den ovannämnda principen, och styrelsen har därför ansett sig böra iaktta återhållsamhet i detta avseende.

På grund av nämnda förhållanden har stundom företag måst inskränkas eller helt avskrivnas, vilket, anser styrelsen, sannolikt kunnat undvikas, om ej den här angivna regeln lagt hinder i vägen för kostnadsberäkning efter det aktuella prisläget. Styrelsen finner det därför lämpligt, att styrelsen tillåtes att utan hinder av återgivna uttalanden grunda kostnadsberäkningar i samband med statligt stöd till skogsvårdsåtgärder på det aktuella prisläget.

Departementschefen

I anledning av 1959 års riksdagsbeslut i ämnet har skogsstyrelsen och lantbruksstyrelsen vidtagit en rad åtgärder i syfte att intensifiera verksamheten med skogsodling på sämre jordbruksmark. Under innevarande budgetår beräknas cirka 7 000 ha sådan mark eller 60 à 70 procent större areal än under de senaste åren komma att skogsodlas, till stor del med stöd av bidrag från detta anslag. Ytterligare initiativ i förenämnda syfte från de båda ämbetsverkens sida är att förvänta. Med hänvisning till sagda förhållanden förordar jag, att för budgetåret 1960/61 till berörda ändamål beräknas ett oförändrat belopp av 2 200 000 kronor. Även till övriga med anslaget avsedda ändamål bör nästkommande budgetår bidragsmedel stå till förfogande i oförändrad omfattning. Behovet överhuvudtaget av ökade återväxt- och skogsodlingsåtgärder kommer att närmare behandlas i samband med den särskilda propositionen rörande skogsvårdsstyrelsernas organisation och verksamhet.

Anslaget för budgetåret 1960/61 bör i enlighet med vad nyss anförts uppföras med oförändrat 3 600 000 kronor. Vid anslagets användning bör skogs-

styrelsen alltjämt i erforderlig utsträckning samråda med arbetsmarknadsstyrelsen. Liksom hittills torde av anslaget cirka 50 000 kronor få avses för åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter och högst 5 000 kronor för anordnande av fortbildningskurser i de verksamhetsgrenar, som stödjes med anslagsmedlen.

För nästa budgetår torde bidragsramen avseende skogsodlingsåtgärder på sämre jordbruksmark böra fastställas till 2 200 000 kronor samt i fråga om övriga med anslaget avsedda ändamål till 1 400 000 kronor. Sistnämnda bidragsram bör dock minskas i samma utsträckning som anslagsmedlen anlitas intill förut angivna belopp för fortbildningsverksamhet eller för åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter. Kungl. Maj:t bör liksom nu äga rätt att jämka fördelningen mellan sagda bidragsramar, om förhållandena ger anledning därtill.

Skogsstyrelsens förslag, att bestämmelserna om skogssällskapet skall utgå ur vissa av styrelsen åsyftade kungörelser kan jag biträda. Däremot avstyrker jag, att skogsstyrelsen medges rätt att grunda kostnadsberäkningar för olika slag av skogsvårdsföretag i samband med utdelning av statliga bidrag och lån på det aktuella prisläget. Beräkningarna bör sålunda fortfarande göras utifrån ett genomsnittspris för de senare åren. I viss anslutning till ett av 1955 års skogsvårdsutredning framlagt förslag bör dock enligt min mening den ändringen vidtagas, att planläggningskostnaderna för statsunderstödda skogsvårds- och skogsvägbyggnadsföretag innefattas i den kostnad, varå bidrag och lån beräknas. Härigenom kommer skogsförbättringsanslaget och skogsväganslaget att belastas med utgifter för bidrag till planläggningskostnader, vilka bidrag utgår efter samma procenttal som bidraget till övriga stödberättigade kostnader för vederbörande företag. I dessa senare kostnader bör hädanefter kunna inräknas utgifter för upprättande av sådana skogsbruksplaner, vari det skogsvårds- eller skogsvägbyggnadsföretag ingår som bidrags- eller låneansökan avser. En dylik anordning finner jag vara att föredraga framför den av skogsvårdsutredningen föreslagna, innebärande att från detta anslag skulle utbetalas bidrag till anskaffande av skogsbruksplaner med 125 kronor per plan. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att föranstalta om de författningsändringar, som föranledes av ett bifall till de förslag till ändring av gällande bidrags- och lånegrunder, som jag här framfört.

Under åberopande av det sagda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att under budgetåret 1960/61 må beviljas statsbidrag å tillhoppa högst 2 200 000 kronor till skogsodlingsåtgärder på sämre jordbruksmark samt å tillhoppa högst 1 400 000 kronor till med statens skogsförbättringsanslag i övrigt avsedda ändamål, dock med den inskränkning, som angivits i det föregående, med rätt för Kungl. Maj:t att göra jämkning i ifrågavarande fördelning

b) till *Statens skogsförbättringsanslag* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 600 000 kronor.

[101] 6. Vägbyggnader å skogar i enskild ägo

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Därav odisp. behåll- ning
1957/58	7 500 000	3 727 613	7 372 632	2 422
1958/59	7 700 000	6 749 105	8 323 527	6 929
1959/60 (statsliggaren s. 914) .	7 700 000			
1960/61 (förslag)	7 700 000			

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 26/8 1959) hemställer,

1. att anslaget höjes med 3 800 000 kr.,
2. att av anslaget ett belopp av högst 10 000 kr. får disponeras för kursverksamhet rörande skogsvägbyggnad,
3. att vissa ändringar vidtages i gällande bidragskungörelse.

M o t i v. Styrelsens äskande grundar sig liksom föregående år på 1955 års skogsvårdsutrednings betänkande, Skogsbrukets vägfrågor, avgivet i oktober 1956. Då utredningen föreslog bidrag från anslaget även till vägbyggnader på statens och kyrkans skogar, vilket emellertid ej godtogs av statsmakterna, har utredningens förslag till medelsbeviljning omräknats att gälla enbart skogar under skogsvårdsstyrelsernas uppsikt. Styrelsen anser, att utvecklingen icke givit vid handen, att utredningen skulle ha överskattat behovet av bidragsmedel för skogsvägbyggnad. Av det reservationsanslag om 5 000 000 kr., som riksdagen beviljade å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 till Vissa vägbyggnadsarbeten å enskilda och statliga skogar, ställde Kungl. Maj:t till styrelsens förfogande ett belopp av 2 850 000 kr. Medlen skulle disponeras i sysselsättningsfrämjande syfte utslutande för vägföretag inom Norrland samt Kopparbergs och Värmlands län och därvid i första hand för sådana företag i de nordligaste länen (prop. 1959: 2 s. 23). Nämnda medel, som redan förbrukats, utgjorde enligt styrelsens mening ett ytterst värdefullt tillskott till skogsväganlaget under föregående budgetår, men ett starkt behov av ytterligare bidragsmedel föreligger fortfarande, varför styrelsen ansett sig böra äska samma totalbelopp under anslaget som styrelsen upptog i fjolårets anslagsäskanden eller 11 500 000 kr.

Såsom under statens skogsförbättringsanslag framhållits, har 1955 års skogsvårdsutredning föreslagit, att planläggningskostnaderna för statsunderstödda företag inräknas i den kostnad, varå bidraget beräknas. Omläggningen, som tillstyrkts av styrelsen, medför en belastning av skogsväganlaget, vilken emellertid torde inrymmas i ovannämnda totalbelopp om 11 500 000 kr.

Liksom beträffande planläggningskostnaderna torde det belopp, som erfordras för anordnande av vägkurser, få inrymmas i det äskade totalbeloppet. Tidigare har styrelsen medgivits att använda en summa av 5 000 kr. för vägkurser, men detta belopp har, särskilt med hänsyn till det på senaste tid skärpta behovet av kurser i regional vägnätsplanering, visat sig vara otillräckligt.

I samband med vidtagande av ovannämnda ändring bör enligt styrelsen den förändringen företas i kungörelsen angående statsbidrag till väg- och flottledsbyggnader, att styrelsen formellt — med bortseende från de fall, som skall prövas av Kungl. Maj:t — blir bidragsbeviljande myndighet i enlighet med vad som direkt utsagts om motsvarande prövning av ämbetsverket enligt kungörelsen om bidrag och lån till skogsförbättrande åtgärder. I praktiken föreligger ej någon olikhet när det gäller styrelsens prövning på dessa båda områden.

Departementschefen

Under den närmast föregående anslagsrubriken har jag förordat vissa ändringar i, bland andra, de bidrags- och lånebestämmelser som gäller vid dispositionen av förevarande anslag. Beträffande innebörden av sagda ändringar torde jag få hänvisa till vad jag anfört under nyssnämnda rubrik. Såsom skogsstyrelsen uttalat synes vid en ändring i kungörelsen den 30 juni 1943 (nr 530) angående statsbidrag till vissa väg- och flottledsbyggnader m. m. jämväl den redaktionella jämkningen böra företagas, att i författningen inskrives, att skogsstyrelsen — med beaktande av att i vissa fall frågan skall underställas Kungl. Maj:t — skall vara bidragsbeviljande myndighet i enlighet med vad som sägs om motsvarande prövning av ämbetsverket enligt kungörelsen den 21 maj 1948 (nr 239) angående bidrag och lån till vissa skogsförbättrande åtgärder.

Vad härefter angår anslagets storlek budgetåret 1960/61 föreslår jag att denna bestämmas till oförändrat 7 700 000 kronor, vilket belopp skall avräknas mot automobilskattemedlen. Trots betydelsen av att skogsvägbyggnandet fortskrider så snabbt som möjligheterna medger, anser jag mig nämligen inte kunna förorda, att någon medelförstärkning för ändamålet sker under detta anslag.

Även nästa budgetår bör anslaget till viss del få disponeras för bestridande av kostnader för anlåtande av sådan skoglig och teknisk expertis samt tillfällig arbetskraft, som på grund av pågående utbyggnad av skogsvägnätet erfordras vid skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna. För ändamålet bör beräknas ett belopp av högst 230 000 kronor. Vidare bör ett belopp av högst 10 000 kronor få utnyttjas för anordnande av fortbildningskurser i skogsvägbyggnad. Vid dispositionen av de medel, som avses till bidrag till skogsvägbyggnader, bör skogsstyrelsen liksom hittills i erforderlig utsträckning samråda med arbetsmarknadsstyrelsen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägbyggnader å skogar i enskild ägo* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 7 700 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[102] 7. Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Därav odisp. behåll- ning
1957/58	1 700 000	2 263 850	3 552 515	16 535
1958/59	1 700 000	2 409 481	2 843 034	7 418
1959/60 (statsliggaren s. 914) .	1 700 000			
1960/61 (förslag; beräknat be- lopp).....	2 000 000			

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 26/8 1959) hemställer, att anslaget på anförda skäl höjes med 600 000 kr.

Departementschefen

Inom jordbruksdepartementet pågår för närvarande utarbetandet av en särskild proposition angående vissa norrlandsfrågor. I nämnda proposition kommer bland annat att behandlas skogsstyrelsens äskande under denna anslagsrubrik. I avvaktan på ärendets slutbehandling torde här böra upp- tagas ett beräknat belopp av 2 000 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Åtgär- der för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.* för budget- året 1960/61 beräkna ett reservationsanslag av 2 000 000 kro- nor.

[103] 8. Kostnader för virkesmätning

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	192 000	220 025
1958/59	220 000	204 159
1959/60 (statsliggaren s. 914)	222 500	
1960/61 (förslag)	226 000	

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 26/8 1959) hemställer, att anslaget hö- jes med 3 500 kr. på sätt framgår av denna uppställning.

	Ökning
1. Avlöningar till extra ordinarie personal	+ 2 100
2. Reseersättningar	+ 1 400
	<hr/>
	+ 3 500

M o t i v. 1 och 2. Anslagsökningarna är av automatisk natur.

Departementschefen

Till följd av automatiska kostnadsstegringar bör anslaget i enlighet med skogsstyrelsens beräkning för nästa budgetår höjas med 3 500 kronor till

226 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för virkesmätning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 226 000 kronor.

[104] 9. Skogshögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	1 009 100	946 880
1958/59	1 136 300	1 033 217
1959/60 (statsliggaren s. 915)	1 159 300	
1960/61 (förslag)	1 203 900	

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 118 600 kr. i enlighet med följande beräkning.

	Ökning eller minskning
1. Personalförstärkning	
a) 1 övningsledare Ae 23	+ 21 876
b) 1 förste assistent Ae 21	+ 19 728
c) 1 kanslibitråde Ae 7	+ 9 576
d) 1 skrivbiträde i reglerad befordringsgång	+ 7 020
e) 1 skrivbiträde i reglerad befordringsgång	+ 7 020
f) 1 husmor Ae 9	+ 9 444
g) 1 speciallärare	+ 1 785
2. Personalminskningar	
a) 1 assistent Ag 15	— 14 460
b) 1 speciallärare	— 1 890
3. Omräkning	
a) arvodesreglering 1959	+ 195
b) lönegradsförändringar, löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	+ 10 740
c) rörligt tillägg	+ 33 500
d) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 14 000
e) korrigeringspost	+ 66
	<hr/>
	+ 118 600

4. Högskolestyrelsen hemställer därjämte, att maximering till högst 5 000 kr. för biträdeshjälp vid skogsbiblioteket bortfaller.

M o t i v. 1 a) — g) och 2 a). Förslagen under dessa punkter framfördes i föregående års anslagsäskanden (IX ht 1959 s. 325 p. 1 a) — g) och 2 a)).

2 b). Sedan befattningen som laborator i skogsskötsel blivit tillsatt med ordinarie innehavare, har denne övertagit den undervisning, som ålegat spe-

cialläraren i ämnet. Denna speciallärarbefattning, som inrättades såsom ett provisorium i avvaktan på laboratorstjänstens besättning, kan nu indragas.

3 a) — e). Förändringarna är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté anför, att ett bifall till av styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut under skilda anslag å driftbudgeten gjorda framställningar om ökad medelstillelning för olika ändamål icke påverkar kommitténs fortsatta arbete.

Departementschefen

Enär en speciallärarbefattning i ämnet skogsskötsel kan indragas, bör anslaget minskas med avrundat 1 900 kronor. I övrigt torde, i avvaktan på ställningstagandet till de förslag 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté inom kort torde komma att framlägga, inga andra anslagsförändringar böra genomföras än sådana, som betingas av automatiska kostnadsstegringar. Anslagsuppräkningsarna på grund av lönegrads- och löneklassförändringar samt reglerad befordringgång ävensom till följd av arvodesreglering och omräkning av anslagsposterna till rörligt tillägg och till kompensation för höjda folkpensionsavgifter medför en höjning av anslaget med sammanlagt 46 500 kronor.

Vad högskolestyrelsen föreslagit i fråga om disposition av medel under anslaget för biträdeshjälp vid högskolans bibliotek kan jag inte biträda.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit bör anslaget för nästa budgetår höjas med 44 600 kronor till 1 203 900 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med efterföljande hemställan.

Under åberopande av det sagda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för skogshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	372 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	38 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	608 600
4. Särskilda löneförmåner till viss tjänsteman ..	1 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	164 200
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	19 600

Summa kronor 1 203 900

b) till *Skogshögskolan*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 203 900 kronor.

[105] 10. Skogshögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	334 500	353 235
1958/59	345 000	314 851
1959/60 (statsliggaren s. 916)	356 700	
1960/61 (förslag)	376 100	

Yrkanden. A. Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 18 000 kr. i enlighet med följande beräkning.

	Utgifter		Anslag 1959/60	Ökning eller minskning
	1957/58	1958/59		
1. Sjukvård m. m.	1 145	538	2 000	— 500
2. Reseersättningar				
a) styrelsen	1 410	2 500	3 000	+ 200
b) lärare och assistenter	66 173	61 149	67 800	+ 15 900
3. Bränsle, lyse och vatten	112 482	74 444	111 000	— 30 000
4. Övriga expenser	82 199	85 598	84 100	+ 1 500
5. Praktiska övningar för ordinarie studierande	67 300	70 800	71 800	+ 33 900
6. Underhåll av skogshögskolans parker	1 500	1 500	4 500	— 3 000
				<hr/> + 18 000

B. Vidare hemställer högskolestyrelsen i nyssnämnda skrivelse, att anslaget Skogshögskolan: Stipendier för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp av 71 600 kr., dock att i anslaget ingående elevstipendier å sammanlagt 33 600 kr. måtte bli föremål för uppräknig, därest en höjning av högskolestipendier överhuvud kommer i fråga på grund av penningvärdets fall eller annan orsak.

I detta sammanhang kan nämnas, att *skogshögskolans studentkår* i skrivelse den 2 oktober 1959 hemställer, att de studerande ges möjlighet att såsom vid andra högskolor kunna söka elevstipendium redan före antagningen till skogshögskolan samt att för läsåret 1960/61 anslag ställes till förfogande, täckande 20 stipendier för dem, som söker bli antagna vid skogshögskolan våren 1960, 22 hela och sju halva stipendier för de redan inskrivna, åtta stipendier för dem ur 1959 års kurs, som på grundval av akademiska meriter är berättigade till stipendier, samt förslagsvis åtta stipendier att utdelas för första gången till studerande, som under studietiden vid skogshögskolan visar sådana studieresultat, att de kan anses vara stipendieberättigade.

Motiv till A. 1. Enär utgifterna under de senaste budgetåren avsevärt understigit anslagspostens belopp, föreslås en nedskärning av postens storlek med 500 kr.

2 a). På grund av de höjda traktamentena fr. o. m. den 1 juli 1959 föreslås en ökning av 200 kr.

2 b). Föregående år upptog högskolestyrelsen en ökning av 3 600 kr. på grund av höjda järnvägs- och biltaxor. Sedan högskolan av dessa orsaker fått posten höjd med 1 000 kr., föreslås nu en ytterligare uppräknings med 2 600 kr.

För höjning av bilersättningar den 1 juli 1958 föreslås en uppräknings med 800 kr. Höjningen av traktamenten den 1 juli 1959 föranleder uppräknings med 4 000 kr. För den begärda övningsledaren i skogsskötsel upptages 5 000 kr. och för institutionen för skogsuppskattning med skogsindelning 3 500 kr. Denna institution har icke fått ökade resemedel sedan dess personal ökats med en förste assistent- och en docenttjänst.

3. Enär nettoutgifterna sedan föregående budgetår nedgått från 112 482 kr. till 74 444 kr., främst beroende på oljebränslets starka nedgång i pris, föreslås att delposten sänkes med 30 000 kr.

4. Den för innevarande budgetår föreslagna ökningen av 900 kr. för täckande av merkostnader i fråga om städning, telefon och material, som tidigare specificerats (IX ht 1958 s. 431 p. 2), framföres åter, varjämte en uppräknings med 600 kr. begäres på grund av ytterligare höjda städningskostnader med två procent fr. o. m. den 1 januari 1959.

5. Högskolestyrelsen hemställer, att tidigare års förslag om ökade medel på grund av prishöjningar, som nedskurits med 6 900 resp. 6 290 kr., samt 1957 års förslag om ökning av 8 050 kr. med anledning av höjda järnvägs- och biltaxor samt prishöjningar i övrigt nu måtte beaktas. Det ökade antalet studerande medför vid längre förflyttningar med buss under övningar i arbetslära i Garpenberg samt studieresor och vissa exkursioner en kostnadsökning av 4 300 kr. En höjning av utgående resebidrag till de studerande för förflyttningar med egna bilar med 4 000 kr. begäres som kompensation för pristegringar. Inkvarteringskostnaderna för de studerande i domänverkets kursgård i Lycksele har vidare höjts med sammanlagt 2 200 kr., vartill kommer rumshyror med 200 kr. för dem, som ej får plats i kursgården. Hantlangningskostnaderna har ökat med 1 960 kr. Sammanlagt innebär högskolestyrelsens förslag en ökning med 33 900 kr.

6. Det för innevarande budgetår beviljade beloppet å 3 000 kr. för iordningställande av gräsmattor och rabatter i Garpenberg skall såsom engångsanslag bortgå ur anslagsposten.

Y t t r a n d e. Redogörelse för yttrande av 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté har lämnats under skogshögskolans avlöningsanslag.

Departementschefen

Under anslagsrubriken Skogshögskolan: Stipendier har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 71 600 kronor. Anslaget, som är obetecknat, disponeras dels för elevstipendier i form av penningstipendier och naturastipendier till ett sammanlagt belopp av 33 600 kronor, dels för doktorand-

och licentandstipendier å tillhopa 38 000 kronor. Vad beträffar elevstipendierna har vissa olägenheter kunnat konstateras vid skogshögskolan bland annat i det avseendet, att stipendieanslagets karaktär av obetecknat anslag medfört, att stipendiernas antal och storlek inte helt kunnat anpassas efter den standard på ifrågavarande område, som förefinnes vid universitet och högskolor under andra departement. Även i övrigt råder en viss brist på överensstämmelse mellan de för skogshögskolan samt de för bland annat universiteten gällande bestämmelserna rörande ifrågavarande slag av stipendier. Vad här sagts torde i tillämpliga delar äga giltighet även beträffande motsvarande stipendier vid övriga under jordbruksdepartementet lydande högskolor samt vid högre mejerikursen och högre trädgårdskursen vid Alnarpsinstitutet. Under åberopande av här angivna förhållanden vill jag förorda, att bestämmelserna för erhållande av elevstipendier vid omförmälda, under jordbruksdepartementet hörande läroanstalter anpassas till dem, som gäller vid universitet och andra högskolor. I samband härmed vill jag föreslå, att medel för ifrågavarande ändamål i fortsättningen anvisas från åttonde huvudtitelns anslag till naturastipendier åt studerande vid universiteten m. fl. läroanstalter. Denna fråga torde komma att vidare beröras i den proposition angående nyssnämnda naturastipendier, som senare kommer att föreläggas årets riksdag.

Ett bifall till mitt nu framlagda förslag innebär för skogshögskolans del att stipendieanslaget för nästa år kan minskas med 33 600 kronor. Förslagets innebörd beträffande övriga under jordbruksdepartementet hörande läroanstalter har tidigare berörts under respektive läroanstalts omkostnadsanslag. I likhet med vad jag föreslagit i avseende å lantbrukshögskolan och veterinärhögskolan, vill jag förorda att medelsanvisningen till doktorand- och licentandstipendier vid skogshögskolan i fortsättningen inte upptages under särskilt anslag utan i stället under en obetecknad anslagspost i skogshögskolans omkostnadsstat. Då för sagda ändamål bör anvisas oförändrat 38 000 kronor torde förevarande omkostnadsanslag för nästa budgetår böra uppräknas med detta belopp.

Vad härefter angår högskolestyrelsens övriga under denna anslagsrubrik redovisade äskanden får jag anföra följande.

Anslagsposten till sjukvård m. m. bör kunna minskas med 500 kronor. Den för reseersättningar till styrelsen avsedda posten bör på grund av höjda traktamenten uppräknas med 200 kronor. Av samma skäl torde posten till reseersättningar till lärare och assistenter höjas med 4 000 kronor. Sistnämnda post bör vidare till följd av ökade bilersättningar uppräknas med ytterligare 800 kronor. Med hänsyn till väntad, lägre belastning bör posten till bränsle, lyse och vatten kunna nedräknas med 26 000 kronor.

Det belopp av 2 000 kronor, som för närvarande redovisas å den under anslagsposten till övriga utgifter uppförda delposten till underhåll av möbler bör överföras till posten till övriga expenser, som till följd härav samt på grund av vissa automatiska kostnadsstegringar bör uppräknas med 4 500 kronor. Anslagsposten till publikationstryck torde böra ökas med 200 kro-

nor. På grund av vissa automatiska utgiftsökningar för inkvartering och hantlangning bör vidare posten till praktiska övningar för ordinarie studerande höjas med 3 200 kronor.

Delposterna till underhåll av skogshögskolans parker samt till underhåll av skogshögskolans byggnader i Malingsbo och Bogesund bör sammanföras till en post. Efter bortfall av ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp av 3 000 kronor torde den nya posten böra uppföras med 4 500 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör ifrågavarande anslag för nästa budgetår ökas med 19 400 kronor till 376 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 376 100 kronor.

[106] 11. Skogshögskolan: Materiel

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	53 000	51 882	16 963
1958/59	53 000	45 030	24 933
1959/60 (statsliggaren s. 917)	63 000		
1960/61 (förslag)	73 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 34 200 kr. enligt följande beräkning.

	Anslag 1959/60	Ökning
1. Skogshögskolans institutioner	60 300	+ 33 200
2. Fotografiska laboratoriet	1 500	+ 1 000
		+ 34 200

Motiv. 1. Högskolestyrelsen har tidigare framhållit angelägenheten av att institutionernas resurser för forskningsverksamheten ökades. De små belopp institutionerna disponerade före senast genomförda omorganisation förorsakade en eftersläpning i fråga om sådana resurser. Denna eftersläpning har ännu icke upphämtats. Forskningsverksamheten ställer icke blott ökade krav på utrustning utan även på betydande löpande medel för fältarbeten etc. Högskolestyrelsen vidhåller, att det belopp å 93 500 kr., som de senaste åren begärts för att kompensera penningvärdets fall, bör betraktas som ett minimibelopp.

2. Ett belopp av 2 500 kr. per år är nödvändigt för löpande behov av utrustning och materiel för det fotografiska laboratoriet, på vilket hela högskolans fototjänst vilar.

Yttrande. Redogörelse för yttrande av 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté har lämnats under skogshögskolans avlöningsanslag.

Departementschefen

Liksom föregående år vill jag i syfte att ytterligare främja den skogligen forskningen föreslå en viss ökning av medelsanvisningarna under såväl förevarande materielanslag som det närmast följande anslaget och vissa anslag berörande verksamheten vid statens skogsforskningsinstitut. I enlighet med vad som uttalades i fjolårets statsverksproposition vid äskande då av vissa medelsförstärkningar under samma anslag bör ökningarna endast avse sådana utgiftsändamål, att ett ställningstagande till de förslag 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté inom kort torde komma att framlägga inte försvåras eller förgripes på ett ej önskvärt sätt.

I anslutning till det nyss sagda förordar jag, att förevarande anslag för nästa budgetår höjes med 10 000 kronor till 73 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på högskolestyrelsen att fördela anslaget på olika ändamål. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Materiel* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 73 000 kronor.

[107] 12. Skogshögskolan: Nyanskaffning och underhåll av utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1957/58	30 000	23 283	37 277
1958/59	35 000	44 470	27 807
1959/60 (statsliggaren s. 917)	40 000		
1960/61 (förslag)	50 000		

Yrkande. Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjes till 81 500 kr. Detta belopp avses skola disponeras enligt i huvudsak följande fördelning.

	Förslag
1. Utrustning och lös inredning i ett skogsbotaniskt laboratorium och ett institutionsrum i Garpenberg	7 000
2. Universalprovningsmaskin för institutionen för virkeslära	13 100
3. Mikrotom för institutionen för virkeslära	3 600
4. Fotogrammetrisk utrustning i Stockholm och Garpenberg	12 200
5. Kartskåp och skåp för arkivering av jordprov för institutionen för skoglig marklära	8 500
6. Möbler m. m. till ett nytt assistentrum å institutionen för skogsuppskattning med skogsindelning	1 100

	Förslag
7. Räkne- och skrivmaskiner för institutionerna och kansliet	13 700
8. Duplikator	2 400
9. Motorröjningssåg i Garpenberg	1 200
10. Jeep i Garpenberg	17 000
11. Skrivmaskin i Garpenberg	700
12. Teodolit i Garpenberg	1 000
	81 500

Motiv. 1. För budgetåret 1958/59 äskade högskolestyrelsen ett belopp av 9 000 kr. för utrustning och lös inredning i ett skogsbotaniskt laboratorium i Garpenberg (IX ht 1958 s. 435 p. 1). Endast 2 100 kr. anvisades emellertid för ändamålet. Högskolestyrelsen återkommer nu med begäran om ytterligare 7 000 kr. för att den nödvändiga inredningen och utrustningen skall kunna fullföljas.

2. Högskolestyrelsen hemställde i fjolårets förslag till utgiftsstat om 22 800 kr. för inköp av en universalprovningsskivmaskin för institutionen för virkeslära (IX ht 1959 s. 332 p. 3). För innevarande budgetår beviljades 9 700 kr.; högskolestyrelsen begär nu det resterande beloppet 13 100 kr.

3. För institutionen för virkeslära begärdes redan 1957 (IX ht 1958 s. 436 p. 5) medel för inköp av en mikrotom för åstadkommande av preparat för studier av vedens mikroskopiska byggnad, som är nödvändiga i samband med pågående undersökning över virkets torkning och vattenupptagning. Högskolestyrelsen återkommer nu med begäran om 3 600 kr. för ändamålet.

4. För innevarande budgetår begärde högskolestyrelsen 21 400 kr. för ändamålet (IX ht 1959 s. 333 p. 5). Då medel beviljades med 9 200 kr. återkommer högskolestyrelsen nu med hemställan om resterande 12 200 kr.

5. Institutionen för skoglig marklära saknar utrymmen att arkivera kartor och jordprov. Jordproven måste f. n. bevaras i institutionsföreståndarens bostad. För inköp av skåp för dessa ändamål begäres 8 500 kr.

6. Ett räknerum för de studerande har uppdelats i två rum, varav ett kommer att upplåtas åt en förste assistent, som hittills tillfälligt disponerat ett rum i skogshögskolans vindsvåning. För möblering av detta rum beräknas 1 100 kr.

7. En stor del av nu befintliga maskiner vid institutionerna för skogsuppskattning med skogsindelning och virkeslära samt vid kansliet är förslitna och bör utranteras. För upprustning med elva räknemaskiner, varav fem avsedda för Garpenberg, samt två skrivmaskiner erfordras ca 13 700 kr.

8. Högskolan är i starkt behov av en duplikator med stor kapacitet, då högskolan endast förfogar över en sådan apparat för mångfaldigande av uppsatser, administrativa handlingar, undervisningsmaterial, ritningar och diagram m. m. För inköp av en duplikator, som är användbar för alla förekommande fall, beräknas inklusive bord 2 400 kr.

9. Förläggningen i Garpenberg saknar motorröjningssåg för övningarna i fält. Tillgång till en sådan ger bättre möjlighet att medhinna de nödvändiga röjningarna å övningsområdets stora arealer med ungskog.

10. Förläggningen i Garpenberg erhöll år 1947 en s. k. fredsjeep att användas dels vid undervisning i skogsbrandsläckning och hyggesbränning, dels för transporter och arbeten vid förläggningen. Tolv års intensivt bruk har gjort att såväl karossen som chassit är starkt förslitna, varför renovering icke lönar sig.

11. Två gamla, redan avskrivna skrivmaskiner står f. n. till de studerandes disposition. Denna utrustning bör successivt förnyas och utökas, varför nu föreslås inköp av en skrivmaskin.

12. För undervisningen i skogs- och fältmätning i Garpenberg har skogshögskolan sedan flera år haft en teodolit till låns av domänverket. Skogshögskolan måste emellertid nu inköpa denna teodolit till ett pris av 1 000 kr. då domänverket i annat fall önskar återfå densamma. Ett nytt instrument av denna sort torde betinga ett pris av 3 800 kr.

Y t t r a n d e. Redogörelse för yttrande av 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté har lämnats under skogshögskolans avlöningsanslag.

Departementschefen

Såsom jag anförde vid behandlingen av föregående anslagspunkt är jag beredd föreslå en viss medelsförstärkning även under detta utrustningsanslag. Jag kan dock inte tillstyrka en så stor ökning, som högskolestyrelsen föreslagit. För min del vill jag förorda, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 50 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 10 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av högskolestyrelsen sedermera bestämma den närmare fördelningen av anslaget.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Nyanskaffning och underhåll av utrustning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[108] 13. Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	28 000	30 465	1 367
1958/59	30 000	27 893	3 474
1959/60 (statsliggaren s. 917)	30 000		
1960/61 (förslag)	30 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 5 000 kr.

M o t i v. Högskolestyrelsen återkommer med de två senaste årens förslag om höjning av anslaget till 35 000 kr. Med nuvarande anslag måste biblioteket avstå från anskaffandet av en del verk av skoglig och naturvetenskaplig art, som bör finnas tillgängliga för forskning och undervisning. Många publikationer, som biblioteket tidigare kunnat förvärva genom byte eller gåva, måste numera köpas. Genom den stora utökningen av forskarpersonalen vid skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut samt det ökade antalet studerande vid högskolan, har kravet på inköp av nyutkommen skoglig och skogligt naturvetenskaplig litteratur starkt ökat.

Y t t r a n d e. Redogörelse för yttrande av *1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté* har lämnats under skogshögskolans avlöningsanslag.

Departementschefen

Ehuru jag är medveten om att högskolans bibliotek ej har fullt tillfredsställande resurser anser jag mig inte kunna tillstyrka någon ökning av medelsanvisningen även under förevarande anslag. Detta bör sålunda för nästa budgetår uppföras med ett oförändrat belopp av 30 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[109] 14. Statens skogsforskningsinstitut: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	1 553 100	1 653 604
1958/59	1 974 100	1 987 215
1959/60 (statsliggaren s. 918)	2 073 500	
1960/61 (förslag)	2 167 600	

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 18/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 143 700 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) 1 förste assistent Ae 21	+ 23 278
b) särskilda undersökningar	+ 55 300

	Ökning eller minskning
2. Omräkning	
a) löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	+ 11 364
b) tjänstetidsbefordran	+ 1 470
c) av vissa förordnanden föranledda korrigeringar	-- 1 336
d) rörligt tillägg	+ 32 938
e) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 20 700
f) utjämningspost	— 14
	+ 143 700

Motiv. 1 a). Ifrågavarande äskande har framförts de två senaste budgetåren (IX ht 1958 s. 440 p. 1 b)).

1 b). Äskandena under förevarande punkt fördelar sig enligt följande uppställning.

A. kostnadsökningar som följd av årets lönehöjningar m. m.	+ 9 400
B. föryngringsundersökningar	+ 8 600
C. genetiska undersökningar	+ 14 500
D. skogsekologiska undersökningar m. m.	+ 6 500
E. entomologiska prognosundersökningar	+ 2 500
F. mykologiska undersökningar	+ 11 000
G. kostnadsökningar som följd av arbetstidens förkortning	+ 2 800
	+ 55 300

I sin motivering till nu ifrågavarande äskanden anför styrelsen bl. a.

A. Årets lönerörelser inom den allmänna och statliga sektorn av arbetsmarknaden samt kompensationen för höjda folkpensionsavgifter beräknas medföra ett ökat medelsbehov under anslagsposten av i avrundat belopp 9 400 kr., vilket bör fördelas proportionellt på de olika posterna under förevarande anslagspost.

B. Undersökningarna över skogsföryngring påbörjades i större omfattning för mer än 15 år sedan. I överensstämmelse med verksamhetens praktiskt vägledande syfte och med hänsyn till de goda resultat, som hittills nåtts, bör dessa försök ej endast effektivt tillgodogöras utan även ytterligare utvidgas. För desamma föreslog styrelsen i föregående års anslags-
 äskanden en medelsanvisning av 8 400 kr. (IX ht 1959 s. 336 p. 1 e) B). Med hänsyn till årets lönehöjningar m. m. bör beloppet uppräknas med 200 kr. till 8 600 kr.

C. Den nya institutionsbyggnaden för genetiska avdelningen har en mycket rik vetenskaplig utrustning och apparatur. För vetenskapliga undersökningar, utnyttjande denna apparatur, liksom för kontinuerlig trimning, nödvändiga reparationer och regelmässig översyn disponerar avdelningen inga särskilda medel. Detta är ej heller fallet beträffande undersökningar rörande den vid avdelningen utarbetade metodiken för röntgenfotografering av fröer. För den vid Bogesund förlagda fältverksamheten utgår ej särskilda forskningsmedel. Särskilda medel för skogliga strålningsarbeten finns ej. För genetiska undersökningar har för innevarande budgetår under ifrågavarande anslagspost avsatts 55 100 kr. Denna medelstilldelning är emellertid

otillräcklig. Föregående år föreslog styrelsen, att posten skulle uppräknas med 14 000 kr. Med hänsyn till årets lönehöjningar m. m. bör sistnämnda belopp uppräknas med 500 kr.

D. Skogsekologiska undersökningar har länge bedrivits vid avdelningen för botanik och marklära. Särskilt de senare årens resultat, vunna med experimentella metoder, har visat nödvändigheten av att närmare studera näringstillgången i våra skogar. De medel som f. n. är disponibla förslår emellertid icke härtill. Under förevarande anslagspost åskades därför föregående år 8 400 kr. för ändamålet. Nämnda post har emellertid, i vad den avser skogsekologiska undersökningar m. m., för innevarande budgetår redan erhållit en medelsförstärkning av 2 000 kr., varför styrelsen, under hänsynstagande till årets lönehöjningar m. m., hemställer, att ett belopp av 6 500 kr. anvisas för skogsekologiska undersökningar m. m.

E. Under senare år har olika kemiska medel i allt större utsträckning använts för bekämpande av skadeinsekter och ej önskvärd vegetation. Dessa bekämpningsåtgärder kan emellertid medföra vissa rubbningar i den biologiska jämvikten med för skogen menliga följder. Institutets zoologiska avdelning har därför på sitt arbetsprogram upptagit undersökningar belysande här omnämnda spörsmål. För att kunna genomföra dessa tids- och arbetskrävande undersökningar erfordrades enligt styrelsens tidigare beräkningar årligen 4 800 kr., varav under förevarande anslagspost skulle utföras ca 70 procent eller 3 400 kr. Anslagsposten har emellertid för innevarande budgetår erhållit en medelsförstärkning av 1 000 kr. för ändamålet, varför styrelsen, under hänsynstagande till årets lönehöjningar m. m., hemställer att ett belopp av 2 500 kr. anvisas.

F. För mykologiska undersökningar har för innevarande budgetår avsatts sammanlagt 16 000 kr. under anslagen till avlöningar, omkostnader och utrustning. I anslagsäskandena för budgetåret 1958/59 hemställde styrelsen emellertid, att 30 000 kr. borde anslås för ändamålet (IX ht 1958 A s. 443 p. 7). Styrelsen hemställer, att återstoden av det för mykologiska undersökningar beräknade årliga medelsbehovet, uppräknat med belopp motsvarande årets lönehöjningar och beräknade kostnader för ökade traktamenten, anvisas för budgetåret 1960/61. Förevarande anslagspost bör vid sådant förhållande höjas med 11 000 kr.

G. Under fältarbetssäsongen maj—oktober är ett stort antal personer tillfälligt anställda vid institutet såsom lagledare, förmän och praktikanter med dag- eller månadslön. Med anledning av de nya bestämmelserna om den lagstadgade arbetstidens förkortning till 45 timmar per vecka ökar kostnaderna för berörda fältarbetspersonal under nästa budgetår med 6,7 procent. I analogi med vad som skedde föregående år begränsar styrelsen sitt äskande om compensation för höjda kostnader på grund av arbetstidsförkortningen och föreslår därför, att anslagsposten uppräknas med blott fyra procent eller med i runt tal 2 800 kr.

2. Samtliga förändringar är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. Redogörelse för yttrande av 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté har lämnats under skogshögskolans avlöningsanslag.

Departementschefen

Yrkandet om inrättande av ytterligare en förste assistentbefattning vid institutet kan jag inte heller i år biträda. Däremot är jag beredd att föreslå en med 20 000 kronor ökad medelsanvisning under anslagsposten till

personal för särskilda undersökningar så att dessa institutets undersökningar kan utvidgas och intensifieras. Utöver detta belopp bör ifrågavarande post tillföras ytterligare 9 400 kronor för bestridande av vissa automatiskt stegrade lönekostnader. Det under hänvisning till arbetstidens förkortning gjorda medelsäskandet avstyrker jag. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av institutsstyrelsen besluta om den närmare fördelningen av medlen under berörda anslagspost.

För att täcka medelsbehovet på grund av automatiska löneklassförändringar och reglerad befordringsgång, tjänstetidsbefordran samt omräkningar av anslagsposterna till rörligt tillägg och till kompensation för höjda folkpensionsavgifter, bör anslaget höjas med sammanlagt 66 100 kronor. Å andra sidan kan anslaget minskas med avrundat 1 400 kronor i samband med omfördelning av medel mellan ordinarie- och icke-ordinarieposterna till följd av vissa förordnanden.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör anslaget ökas med 94 100 kronor till 2 167 600 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med efterföljande hemställan.

Under återopande av det sagda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för statens skogsforskningsinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	608 500
2. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	100
3. Avlöningar till personal för särskilda undersökningar, <i>förslagsvis</i>	294 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	953 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	280 300
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	31 200
	Summa kronor 2 167 600

- b) till *Statens skogsforskningsinstitut*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 167 600 kronor.

[110] 15. Statens skogsforskningsinstitut: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	335 800	350 328
1958/59	466 800	415 237
1959/60 (statsliggaren s. 919)	441 800	
1960/61 (förslag)	510 000	

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 18/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 63 600 kr.

	Utgifter		Anslag 1959/60	Ökning
	1957/58	1958/59		
1. Reseersättningar	103 052	102 576	105 000	+ 7 000
2. Särskilda undersökningar .	—	119 700	86 700	+ 7 400
3. Underhåll av byggnader ..	2 000	1 812	2 000	+ 1 000
4. Renhållning, städning och tvätt	44 400	43 372	43 000	+ 2 200
5. Hyra av statistikmaskiner	23 408	25 338	23 500	+ 46 000
				<hr/>
				+ 63 600

M o t i v. 1. Av för innevarande budgetår anvisat belopp disponeras ungefär 60 procent för traktamenten. Fr. o. m. den 1 juli 1959 har dessa i de tre traktamentsklasserna A, B och C höjts med resp. 10, 11,1 och 12,5 procent. Med anledning därav uppräknas anslagsposten med i runt tal 7 000 kr.

2. Föregående år hemställde styrelsen, att anslagsposten skulle uppräknas med 25 procent av för särskilda undersökningar begärda, ökade medelsanvisningar eller med 15 900 kr. Av sålunda äskat belopp har för innevarande budgetår till föryngringsundersökningar, genetiska undersökningar, skogsekologiska undersökningar m. m. och mykologiska undersökningar anvisats ökade anslag med resp. 3 000, 5 000, 1 000 och 1 000 kr. eller totalt 10 000 kr. Vid bifall till styrelsens förslag under anslagsposten Avlöningar till personal för särskilda undersökningar, p. B—F bör här ifrågavarande anslagspost höjas med resterande 5 900 kr. att fördelas med 2 000 kr. på skogsekologiska undersökningar m. m., 1 200 kr. på entomologiska prognosundersökningar och 2 700 kr. på mykologiska undersökningar.

Av det för innevarande budgetår till särskilda undersökningar anvisade beloppet beräknas 12 000 kr. komma att disponeras för traktamenten till fältarbetspersonal. Traktamentena för en stor del av denna personal har fr. o. m. den 1 juli 1959 ökat med 12,5 procent. Återstoden av ifrågavarande personal har tillerkänts en traktamentshöjning av ungefär samma storleksordning. På grund härav bör förevarande anslagspost uppräknas med 1 500 kr.

3. Med hänsyn till stegrade material- och arbetskostnader bör för nästa budgetår anvisas ett 1 000 kr. högre belopp för det mera regelmässiga underhållet av ifrågavarande byggnader.

4. Det för år 1958 gällande kollektivavtalet angående arbets- och löneförhållanden för städningsspersonal i statens tjänst medförde för institutets vidkommande en ökning av kostnaderna för den ordinarie städningen med ungefär 1 300 kr. Kostnaderna för den ordinarie städningen liksom för storstädning, soptömning m. m. beräknas vidare komma att stiga med ytterligare två procent eller med i runt tal 900 kr.

5. För hyra under ett år av en orderkontrollerad sekvenskalkylator av L. M. Ericssons fabrikat bör för nästa budgetår anvisas ett belopp av 46 000

kr. Styrelsen erinrar om att ett föregående år framfört äskande av ett belopp av 60 000 kr. för installation och hyra av en sådan kalkylator ej biträddes, sedan statistiska centralbyrån i ett remissyttrande föreslagit, att frågan om ett överförande av vissa bearbetningar till centralbyråns maskincentral skulle göras till föremål för utredning. Sedermera har institutet haft närmare överläggningar med centralbyrån rörande denna möjlighet, varvid det befunnits, att en sådan servicetjänst icke f. n. är lämplig att genomföra, då den för att bli lönsam kräver djupgående ändringar av nuvarande bearbetningssystem. En övergång till databehandling i elektroniska maskiner bör enligt styrelsen ske först efter avslutande av pågående tioårsomdrev för riksskogstaxeringen, vilket omfattar åren 1953—1962. Sedan statistiska centralbyrån och jämväl databehandlingskommittén förklarat sig ej ha något att invända mot att riksskogstaxeringens bearbetningsuppgifter tills vidare löses genom förhyrning av en sekvenskalkylator, har institutet från fonden för skoglig forskning erhållit anslag för installation och hyra av en kalkylator under innevarande budgetår.

En väsentlig utökning av institutets kapacitet i fråga om statistisk och matematisk bearbetning av insamlat observationsmaterial är synnerligen aktuell. Särskilt gäller detta bearbetningen av den tredje riksskogstaxeringens sedan år 1953 utförda provträdsobservationer. F. n. måste beräkningar rörande virkesförråd och tillväxt grundas på provträdsobservationer, som i vissa fall är över 20 år gamla. Utan en ökning av resurserna även i fortsättningen kan en allvarlig eftersläpning i fråga om dessa arbeten befaras.

Styrelsen framhåller, att det erbjuder uppenbara fördelar att institutet självt får disponera en kalkylator, då det vid en mångfald växlande bearbetningar erfordras, att forskarna håller en mycket intim kontakt med arbetets gång.

De erfarenheter, som redan vunnits vid bearbetningen av riksskogstaxeringens material, gör, att styrelsen är beredd att i det följande föreslå en minskning av reservationsanslaget till riksskogstaxering och avverkningsstatistik med ett belopp av 20 000 kr. i löner till kontorspersonal.

Y t t r a n d e n. Redogörelse för yttrande av *1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté* har lämnats under skogshögskolans avlöningsanslag.

Statistiska centralbyrån, som haft att avgiva utlåtande såvitt angår p. 5 under ifrågavarande anslag, har intet att erinra mot att ett anslag för förhyrning av sekvenskalkylator till skogsforskningsinstitutets hålkortsanläggning beviljas. Centralbyrån anför i sitt utlåtande bl. a. följande.

I sitt avstyrkande av styrelsens förslag till anslag för förhyrning av sekvenskalkylator till skogsforskningsinstitutets hålkortsanläggning under budgetåret 1959/60 hemställde centralbyrån, att en utredning måtte företagas rörande frågan om ett överförande av institutets maskinbearbetningar från dess egen anläggning, som i så fall torde avvecklas, till centralbyråns maskincentral. Under våren 1959 har centralbyrån preliminärt undersökt förutsättningarna för ett sådant överförande. Det har därvid befunnits att ett ekonomiskt utnyttjande av den större typ av hålkortsmaskiner, speciellt

datamaskiner, som ingår i maskincentralen, kräver en konsekutiv bearbetning, vartill institutets nuvarande hålkortsmetodik ej är avpassad. Mot den bakgrunden vore det också olämpligt att i nuvarande läge bryta ut enbart kalkylationsdelen från institutets bearbetning och förlägga den till annan typ av kalkylator hos maskincentralen. En kostnadsberäkning ger vid handen att en sådan omgång vore ogynnsam.

På längre sikt förefaller sannolikt, att ekonomiska fördelar och måhända även kvalitets- och tidsvinster kan ernås genom att skogsforskningsinstitutets hela hålkortsbearbetning överföres till centralbyråns maskincentral, som ju bl. a. förfogar över elektroniska databehandlingsmaskiner. En lämplig tidpunkt härför torde dock böra avvaktas, så att överföringen icke hindras av beskaffenheten av redan insamlat och delvis bearbetat material. Detta torde böra beaktas vid utformningen av uppsägningsklausul i kontraktet på sekvenskalkylatorn. Centralbyrån förutsätter att frågan om ett överförande av skogsforskningsinstitutets hela hålkortsbearbetning till maskincentralen ägnas fortsatt uppmärksamhet från vederbörliga statliga organs sida.

Departementschefen

För att möjliggöra en intensifiering av institutets särskilda undersökningar har jag under nästföregående avlöningsanslag föreslagit en viss medelsförstärkning under den därför avsedda anslagsposten. Av samma skäl bör den i omkostnadsstaten uppförda anslagsposten till särskilda undersökningar höjas med 4 000 kronor. Därjämte bör posten till följd av automatiska kostnadsstegringar uppräknas med 4 100 kronor. Under ifrågavarande anslagspost bör sålunda upptagas ett belopp av sammanlagt 94 800 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av institutsstyrelsen besluta om den närmare användningen av medlen under posten.

Institutsstyrelsens förslag att medel skall anvisas för förhyrning av en sekvenskalkylator för institutets hålkortsanläggning kan jag biträda. Till det ändamålet bör för nästa budgetår posten till hyra av statistikmaskiner förstärkas med ett belopp av 46 000 kronor. I enlighet med vad statistiska centralbyrån anfört i sitt remissutlåtande bör institutsstyrelsen vid förhyrningen av ifrågavarande sekvenskalkylator tillse att villkoren inte utformas så att ett eventuellt framtida överförande av institutets hålkortsbearbetning till centralbyråns maskincentral kommer att försvåras.

Detta anslag bör i övrigt endast omräknas till följd av vissa automatiska kostnadsstegringar. På grund av höjda traktamentskostnader bör anslagsposten till reseersättningar sålunda höjas med 6 000 kronor. Vidare torde delposten till renhållning, städning och tvätt för täckande av vissa avtalsmässiga löneökningar böra uppräknas med 900 kronor. Med hänsyn till väntad belastning torde därjämte delposten till bränsle, lyse och vatten böra uppräknas med 2 500 kronor. Slutligen bör delposten till övriga expenser och anslagsposten till publikationstryck uppräknas med 1 700 kronor respektive 3 000 kronor.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit bör förevarande omkostnadsanslag för nästa budgetår höjas med 68 200 kronor till 510 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens skogsforskningsinstitut: Omkostnader för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 510 000 kronor.

[111] 16. Statens skogsforskningsinstitut: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	50 000	54 368	74 842
1958/59	54 500	51 757	77 585
1959/60 (statsliggaren s. 920) ...	42 300		
1960/61 (förslag)	28 000		

Y r k a n d e. Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut (skr. 18/8 1959) hemställer, att anslaget nedräknas med 12 600 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Ökning eller minskning
1. Inköp av traktor m. m.	+ 5 800
2. Nyanskaffning av diverse inventarier för skogsmästarbostäder m. m.	+ 6 600
3. Instrument och annan utrustning för avdelningen för botanik och marklära samt inventarier för avdelningen för skogstaxering	— 25 000
	— 12 600

M o t i v. 1. Skötseln av det för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut gemensamma parkområdet om ca 5 000 kvm vid Experimentalfältet handhas av en tjänsteman vid vardera institutionen. Jämväl vinterväghållningen har sedan några år övertagits av denna personal. Därvid användes en av institutets terrängbilar. Sedan vägarna inom området på grund av ökad belastning och till förhindrande av upprepade skador genom skyfall måst beläggas med asfalt, har arbetet med sandning vintertid blivit mycket betungande och tidskrävande. Enligt styrelsens förmenande fordras för underlättande av detta arbete oundgängligen maskinell utrustning. Styrelsen föreslår därför, att medel anvisas för inköp av en Belos-traktor jämte tillbehör. Nettokostnaden för ett dylikt aggregat utgör 5 800 kr.

2. Kontorsutrustningen vid skogsmästarbostaden å Siljansfors försöks-park är synnerligen bristfällig och försliten, varför den till stor del måste avskrivas. I första hand behövs för skogsmästarens expeditionslokal skrivbord och stolar samt förvaringsmöbler, passande till nu använda standardformat på papper och pärmar m. m. Vidare är det enligt styrelsen angeläget att anskaffa hyvelbänk och verktyg för en snickarverkstad. Dessutom bör en motorsåg för arbetena på parken inköpas. Kostnaderna härför beräknas till sammanlagt 3 300 kr. Vidare behöver för skogsmästarbostaden i Vindeln inköpas ett brandsäkert kassaskåp samt kontorsstolar och förva-

ringsmöbler ävensom armatur. Därjämte erfordras en mindre komplettering av möblemanget i det för institutets tjänstemän avsedda gästrummet. Totalkostnaden härför uppskattas till 1 600 kr. varav för kassaskåpet 635 kr.

Jämväl för två gästrum i skogsmästarbostaden på Tönnersjöhedens försökspark behövs viss kompletterande möbelutrustning för en sammanlagd kostnad av 1 700 kr.

3. För ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats sammanlagt 25 000 kr. Ytterligare medel härför är icke erforderliga.

Y t t r a n d e. Redogörelse för yttrande av 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté har lämnats under skogshögskolans avlöningsanslag.

Departementschefen

Till utgifter för utrustning vid särskilda undersökningar beräknar jag för nästa budgetår ett sammanlagt belopp av 20 300 kronor. För anskaffande av utrustning till andra ändamål förordar jag en medelsanvisning av 7 700 kronor. Anslaget bör i enlighet härmed uppföras med totalt 28 000 kronor, vilket innebär en minskning av ungefär samma storleksordning som den institutsstyrelsen föreslagit eller med 14 300 kronor i jämförelse med för innevarande budgetår anvisat anslag. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på institutsstyrelsen att sedermera bestämma den närmare dispositionen av anslaget.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Utrustning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 28 000 kronor.

[112] 17. *Statens skogsforskningsinstitut: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget-årets utgång
1957/58	429 500	429 500	5 313
1958/59	458 300	463 613	—
1959/60 (statsliggaren s. 920)	546 300		
1960/61 (förslag)	536 300		

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 18/8 1959) hemställer, att anslaget nedräknas med 1 500 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Ökning eller minskning
1. Kostnadsökningar som följd av årets lönehöjningar	+ 7 600
2. Kostnadsökningar som följd av arbetstidens förkortning	+ 10 900
3. Minskning av kontorspersonal	— 20 000
	— 1 500

Motiv. 1. Lönekostnaderna beräknas belasta anslaget med ca 70 procent. Med hänsyn till under året inträffade lönehöjningar bör denna del av anslaget uppräknas med två procent eller med i runt tal 7 600 kr.

2. Såsom anförts under institutets avlöningsanslag, p. 1 b) G, beräknas de nya bestämmelserna om arbetstidens förkortning medföra en ökning av fältarbetskostnaderna under nästa budgetår. Av nämnda anledning bör anslaget höjas med i avrundat belopp 10 900 kr.

3. Såsom anförts under institutets omkostnadsanslag, p. 5, är styrelsen beredd att minska förevarande reservationsanslag med 20 000 kr. i löner till kontorspersonal, i händelse institutet får möjlighet att förhyra och utnyttja datamaskiner.

Yttrande. Redogörelse för yttrande av 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté har lämnats under skogshögskolans avlöningsanslag.

Departementschefen

Någon uppräknings av förevarande anslag till följd av bestämmelserna om arbetstidens förkortning kan jag inte tillstyrka. Däremot bör anslaget på grund av kostnadsökningar i anledning av det senaste årets lönehöjningar och med hänsyn jämväl till andra automatiska kostnadsstegringar uppräknas med sammanlagt 10 000 kronor. Vid bifall till det under omkostnadsanslaget framförda förslaget att anvisa medel för nästa budgetår för förhyrning av viss kalkylator till institutets hålkortsanläggning bör förevarande anslag i enlighet med institutsstyrelsens förslag å andra sidan minskas med 20 000 kronor.

Ett bifall till vad jag i det föregående förordat medför, att anslaget kan sänkas till 536 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 536 300 kronor.

[113] 18. Statens skogsforskningsinstitut: Skogsproduktforskning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	75 800	71 504	15 012
1958/59	84 800	91 064	8 748
1959/60 (statsliggaren s. 921)	84 800		
1960/61 (förslag)	85 000		

Yrkande. Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut (skr. 18/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 1 600 kr.

Motiv. Det för innevarande budgetår anvisade reservationsanslaget å 84 800 kr. är avsett att användas för undersökningar rörande utbytet och kvaliteten vid framställning av sulfit- och sulfatmassa, varav för insamling av vedprov och bearbetning av materialet 25 900 kr. och för analysarbete, vilket utföres av cellulosaindustriens centrallaboratorium, 58 900 kr. Av förstnämnda belopp disponeras ca 70 procent för löner. Det för analysarbete avsatta beloppet användes i sin helhet till bestridande av kostnader för avlöning av lägre, arvodesanställd laboratoriepersonal vid cellulosaindustriens centrallaboratorium. Med hänsyn till under året inträffade lönehöjningar bör ifrågavarande delar av anslaget uppräknas med två procent eller med i avrundade belopp, 400 kr. resp. 1 200 kr.

Yttrande. Redogörelse för yttrande av 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté har lämnats under skogshögskolans avlöningsslag.

Departementschefen

Till följd av vissa automatiska löneökningar bör anslaget uppräknas med 200 kronor. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med 85 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Skogsproduktforskning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kronor.

[114] 19. Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å vissa försöks-parker

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget-årets utgång
1957/58	39 400	55 230	15 677
1958/59	40 000	15 699	39 978
1959/60 (statsliggaren s. 921)	6 000		
1960/61 (förslag)	20 000		

Yrkande. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 18/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 81 000 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Ökning eller minskning
1. Uppförande av familjebostäder på Bogesunds försöksfält	+ 68 000
2. Reparation och kompletterande arbeten i skogsstugan på Tönnersjöhedens försökspark	+ 19 000
3. Arbeten inom Bogesunds försöksfält	— 6 000
	<hr/>
	+ 81 000

Motiv. 1. Bristen på tillfredsställande bostäder inom Bogesunds försöksfält är mycket stor. Sålunda finns där inga familjebostäder, som kan disponeras för förmän och skogvaktare. Härigenom har det hittills visat sig omöjligt att anställa personal med familj. Styrelsen föreslog föregående år, att medel skulle anvisas för uppförande av en byggnad, inrymmande en bostadslägenhet om fyra rum, hall och kök i bottenvåningen och en lägenhet om tre rum, hall och kök i övre våningen. Kostnaderna för ett dylikt hus beräknades då till totalt 105 000 kr. I dagens läge bör detta belopp enligt styrelsen uppräknas med 3 000 kr. Styrelsen erinrar om att departementschefen med anledning av förevarande äskande och styrelsens samtidigt gjorda hemställan om anslag för skogsmästarbostaden i Vindeln bl. a. anförde, att han icke var beredd biträda förslaget att medel skulle anvisas för nybyggnad av en bostad för skogsmästaren på Svartbergets och Kulbäckslidens försöksparker utöver de 40 000 kr., som för budgetåret 1958/59 anvisats för reparation och modernisering av den befintliga bostaden. Därest institutstyrelsen vid detta förhållande skulle finna sig böra hellre använda det redan anvisade beloppet för vissa nybyggnadsarbeten inom Bogesunds försöksfält torde emellertid styrelsen böra medgivas rätt att vidtaga dylik ändring av medelsdispositionen. Styrelsen upplyser, att ifrågavarande ombyggnadsföretag i Vindeln under våren 1959 kommit till utförande såsom beredskapsarbete med anlitan av särskilda medel. Styrelsen hemställer nu, dels om anvisande för nästa budgetår av 68 000 kr. för uppförande av familjebostäder på Bogesunds försöksfält, dels om medgivande att för sagda ändamål få disponera det för budgetåret 1958/59 under förevarande anslagsrubrik anvisade anslaget å 40 000 kr., vilket så gott som i sin helhet är oförbrukat.

2. På Tönnersjöhedens försökspark i Simlångsdalen finns en skogsstuga, som tjänar som förläggning åt förmän och praktikanter. Skogsstugan befinner sig emellertid nu i ett mycket dåligt skick och är i trängande behov av en reparation. Därjämte är uppvärmningsanordningarna otillfredsställande och dispositionen av utrymmena i huset i vissa avseenden olämplig. Vidare saknas toaletterum med WC samt vatten och avlopp ävensom elektriskt ljus. Kostnaderna för ombyggnad och reparation av ifrågavarande skogsstuga beräknas till ca 19 000 kr.

3. För innevarande budgetår har anvisats 6 000 kr. för kompletterande arbeten i stora huset på Grabbtorp inom Bogesunds försöksfält. Ytterligare medel härför erfordras icke under nästa budgetår.

Yttrandet. Redogörelse för yttrande av 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté har lämnats under skogshögskolans avlöningsanslag.

Statskontoret, som haft att avgiva utlåtande i vad avser p. 1 under detta anslag, kan icke tillstyrka bifall till medelsanvisning i äskad omfattning för här ifrågavarande ändamål. Ämbetsverket, som erinrar om att medel för ändamålet begärdes redan föregående år, anför bl. a.

Vid behandlingen av ärendet underströk departementschefen vikten av att alla ansträngningar gjordes för att hålla nere kostnaderna för statliga och andra med statsmedel finansierade företag. Normgivande för personalbostäder av här ifrågavarande slag borde vara de belopp, som gäller som högsta belåningsvärden vid den statliga långivningen för bostadsändamål. Högsta belåningsvärdet i fråga om byggnadsföretag, vilka såsom här angår tvåfamiljshus, uppgår enligt brev den 31 maj 1957 angående belåningsvärde för enfamiljshus m. m. till 80 000 kr. i den grupp kommuner, vartill bland andra Östra Ryd hör. I sammanhanget bör vidare beaktas att värdet av tomten härvid inräknats. Ett billigare alternativ bör således enligt statskontorets mening väljas.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut förklarar i infortrat utlåtande den 2 november 1959, att styrelsen icke kunnat finna något billigare alternativ till det planerade tvåfamiljshuset. Styrelsen anför bl. a.

Styrelsens äskande överstiger sålunda det nuvarande högsta belåningsvärdet för tvåfamiljshus i landskommuner med 28 000 kr. Detta förklaras emellertid av nedan angivna förhållanden.

Erfarenheten från tidigare byggnadsföretag på Bogesundslandet har visat, att byggnadskostnaderna där ligger på samma nivå som de i Stockholm och t. o. m. överstiger dessa. De höga kostnaderna för arbete och material beror till en del på att Bogesund ligger långt från järnvägsstation och tätort, vilket medför större utgifter för transporter och arbetarnas resor än vad som är normalt. Härtill kommer att på Bogesund icke finnes något kommunalt nät för vatten och avlopp samt för elektrisk kraft, till vilket byggnaden kan anslutas. Detta bidrar också till att fördyra byggnadskostnaderna. I anslutning härtill erinrar styrelsen, att ifrågavarande tvåfamiljshus beräknats så, att ett rum i vardera våningsplanet utan större olägenhet för bostadsinnehavarna skall kunna upplåtas som bostad åt annan tjänsteman eller till förman eller arbetare å försöksfä tet. Vidare framhålles, att priserna på material och arbetskraft stigit under det att belåningsvärdena legat stilla sedan år 1957.

Styrelsen har i detta ärende låtit taga kontakt under hand med domänstyrelsens byggnadskontor. Därvid vitsordades att byggnadsföretag på Bogesundslandet i regel är mera kostnadskrävande än sådana i Stockholm med förorter. Samtidigt upplyste byggnadskontoret om att man numera inom domänverket frångått att bygga tvåfamiljshus. Kostnaderna för uppförande av två enfamiljshus blir nämligen ungefär desamma som för ett tvåfamiljshus. Därutöver vinner man vid enfamiljshus mycket ur trivselsynpunkt och även med avseende på byggnadernas exteriör och inre planlösning. Byggnadskontoret ville därför för sin del föreslå, att enfamiljshus uppfördes i stället för det planerade tvåfamiljshuset, och ansåg, att hus av två angivna typer kunde vara lämpliga i föreliggande fall. Båda dessa hus har en mycket god planlösning. Byggnadskostnaderna beräknas emellertid bli desamma som för tvåfamiljshuset, eller 108 000 kr., såsom framgår av följande kostnadssammandrag:

	Kronor
Två hus à 47 000	94 000
Tillägg för oljeeldning, 2 × 2 500	5 000
Planeringsarbeten å byggnadstomterna	6 000
Kontroll och besiktning	3 000
	<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black;"/>
	108 000

Styrelsen framhåller att båda hustyperna är avsedda för skogsförmän och skogsarbetare. Även om dessa hus i och för sig har en fullt godtagbar standard, är det dock icke den som domänverket beräknar för sina kronojägarbostäder. Uppförande av en dylik bostad, inrymmande jämväl kontorslokal, drager sålunda i den aktuella ortgruppen en kostnad av 65 000 kr., exklusive kostnader för installation av oljeeldning, yttre ledningar, planeringsarbeten samt kontroll och besiktning.

Avslutningsvis uttalar styrelsen, att det av domänstyrelsens byggnadskontor föreslagna alternativet med två enfamiljshus synes kunna övervägas, särskilt som kostnaderna i så fall ligger inom ramen för de för bl. a. Stockholm med förorter gällande belåningsvärdena för enfamiljshus.

Departementschefen

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen för institutstyrelsens äskanden under denna punkt har en ombyggnad av skogsmästarbostaden i Vindeln numera kommit till stånd i form av beredskapsarbete, för vilket särskilda medel anvisats. Behovet av att för sagda ändamål taga i anspråk ett under denna anslagsrubrik för budgetåret 1958/59 anvisat belopp av 40 000 kronor har därför bortfallit. Emellertid medgav 1959 års riksdag att beloppet i fråga, om så befanns önskvärt, i stället fick användas för vissa nybyggnadsarbeten inom Bogesunds försöksfält. Styrelsen har nu begärt att omförmälda medgivande måtte utnyttjas och att ytterligare 68 000 kronor anvisas för att möjliggöra uppförandet av ett tvåfamiljshus inom försöksfältet till en sammanlagd kostnad av 108 000 kronor. För min del är jag inte övertygad om lämpligheten av att tillgodose ifrågavarande nybyggnadsbehov genom berörda tvåfamiljshus utan anser att, såsom institutstyrelsen anfört i skrivelsen den 2 november 1959, ett alternativ med två enfamiljshus bör övervägas. Med utgångspunkt härifrån förordar jag att för nästa budgetår anvisas 20 000 kronor, vilket belopp tillsammans med förenämnda 40 000 kronor synes vara tillräckligt för att medge uppförandet av ett enfamiljshus av i huvudsak den utformning som angivits i nyssnämnda skrivelse. Någon ytterligare medelsanvisning under detta anslag kan jag inte tillstyrka.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å vissa försöksparker* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

[115] 20. Statens skogsmästarskola: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	105 200	112 712
1958/59	119 100	119 132
1959/60 (statsliggaren s. 921)	125 400	
1960/61 (förslag)	134 300	

Y r k a n d e. *Styrelsen för statens skogsmästarskola* (skr. 3/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med sammanlagt 8 900 kr. enligt följande uppställning.

	Ökning
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) vikarier	+ 600
b) skriv- och biträdeshjälp	+ 1 800
2. <i>Löneregleringar m. m.</i>	
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	+ 1 200
3. <i>Omräkning</i>	
a) löneklassförändringar	+ 2 600
b) rörligt tillägg	+ 1 800
c) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 900
	+ 8 900

M o t i v. 1 a). Höjningen är i huvudsak föranledd av att ökad hjälp av vikarier för vaktmästaren vid skolan erfordras på grund av genomförd arbetstidsförkortning för denne enligt därom gällande bestämmelser.

1 b). Av ökningsbeloppet avser 300 kr. kompensation för redan inträdda lönehöjningar samt 1 500 kr. för anlåtande av biträde i något vidgad omfattning. Ett ökat ianspråktagande av skrivhjälp är nödvändigt i första hand av det skälet, att den av riksdagen godkända utökningen av antalet elever vid skolan fordrar förberede'sarbeten. Skolan måste bl. a. i vidgad omfattning framställa kompendier för den väntade utvidgningen.

2. Fr. o. m. 1 juli 1959 har traktamentskostnaderna genom höjning av traktamentsbeloppen ökats med ca elva procent. Till ökade kostnader för traktamenten till speciallärare kommer höjning av arvoden med genomsnittligt omkring två procent. Posten bör av dessa anledningar ökas med sammanlagt 1 200 kr. I det beräknade anslagsbeloppet för arvoden och ersättningar ingår även 2 000 kr. för täckande delvis av kostnaderna för arvoden åt speciallärare vid den i 1959 års statsverksproposition angivna formen av dikningskurs, vilken förutsättes upprepad även budgetåret 1960/61.

3. Ökningarna är av automatisk natur.

Departementschefen

Mot skolstyrelsens beräkning av medelsbehovet under förevarande punkt har jag ingen erinran. I likhet med styrelsen anser jag sålunda bland annat att medel även för nästa budgetår bör anvisas för anordnande av sådan dikningskurs, som särskilt omnämnes i föregående års statsverksproposition i samband med behandlingen av skogsmästarskolans avlöningsanslag. För budgetåret 1960/61 bör anslaget i enlighet med förenämnda beräkningar höjas med 8 900 kronor till 134 300 kronor. Det bör fördelas på olika poster i enlighet med efterföljande hemställan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för statens skogsmästarskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	29 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	90 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 400
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 500
	Summa kronor 134 300

b) till *Statens skogsmästarskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 134 300 kronor.

[116] 21. *Statens skogsmästarskola*: *Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	53 100	75 409
1958/59	67 400	74 308
1959/60 (statsliggaren s. 922)	64 800	
1960/61 (förslag)	135 400	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för statens skogsmästarskola* (skr. 3/8 1959) hemställer,

dels att anslaget ökas med 18 800 kr. under efterföljande utgiftsposter.

	Utgifter		Anslag	Ökning eller minskning
	1957/58	1958/59	1959/60	
1. Reseersättningar	8 982	8 794	9 300	+ 3 300
2. Övriga expenser	12 600	15 698	15 000	+ 2 000
3. Underhåll av park och väg	1 800	1 789	1 800	+ 2 500
4. Byte av buss	—	—	—	+ 9 000
5. Framställning av kompen-				
dier m. m.	—	—	—	+ 2 000
				+ 18 800

dels att ett belopp av 75 000 kr. anvisas för inredning av ny elevförläggning och nytt kök vid skolan, vilka lokaliteter avses uppföras med beredskapsmedel.

M o t i v. 1. Av utgifterna under denna post beräknas 2/3 utgöra resekostnadsersättningar och ca 1/3 traktamentskostnader. Då traktamentskostnaderna ökat ca elva procent från 1 juli 1959 bör posten på grund härav uppräknas med 350 kr. Den av riksdagen medgivna ökningen av antalet

elever vid skolan medför dessutom extra styrelsesammanträden för utredningar av organisationsfrågor och annat. Styrelsen beräknar att under budgetåret hålla tre extra sammanträden, för vilka rese- och traktamentskostnaderna uppgår till ca 650 kr. per sammanträde. Därtill kommer ett ökat antal resor att bli erforderliga för skolans rektor och lärare för utredning och planläggning av de förutnämnda ärendena. Den sammanlagda ökningen beräknas uppgå till 3 300 kr.

2. Posten föreslås uppräknad dels på grund av ökningar i avtalslöner för städningspersonal och dels på grund av ökad användning av papper, ritmateriel o. d. för utredningar och planläggningsarbeten.

3. För att skydda området mellan Skinnskattebergs herrgård och sjön Nedre Vettern från olämplig bebyggelse har domänstyrelsen tillbytt sig den kommunägda mark som ligger närmast sjön Nedre Vettern. Samtidigt har domänverket utan kostnad erhållit ca 5 000 m² tomtmark av kommunen för att skolan skulle kunna bygga elevbostad m. m. å området. I samråd med länsarbetsdirektören i Västmanlands län har iståndsättandet av hela den på så sätt tillkommande marken upptagits såsom beredskapsarbete. Ifrågavarande område måste dock efter restaurering underhållas, och kostnaderna härför har uppskattats till 2 500 kr. årligen.

4. Skolans buss har nu använts så länge, att det får anses ekonomiskt riktigtast att byta ut densamma. Kostnaden för utbytet, varvid den gamla bussen lämnas som dellikvid, beräknas uppgå till 9 000 kr.

5. Behov föreligger av kompendier, undersökningsresultat och liknande handlingar för internt bruk, där man i huvudsak icke kan påräkna en större spridning av alstren utöver skolans eget behov. Elevkåren skulle bli oskäligt belastad, om fullt pris skulle uttagas för dylika kompendier. Samtidigt tillåter icke skolans expensanslag att dessa alster tillhandahållas gratis eller till nämnvärt reducerat pris. Då utgivandet måste sträcka sig över en lång tidrymd och man redan nu måste börja förbereda kompendier och andra skrifter att användas efter skolans utvidgning, synes det styrelsen riktigtast att ett särskilt anslag upptages härtill redan nu. Värdefullare examensarbeten av elever bör även kunna mångfaldigas med hjälp av detta anslag.

Departementschefen

I föregående års statsverksproposition anfördes under skogsmästarskolans avlöningsanslag bland annat att planer förelåg att, därest det lokala samsynsättningsläget det motiverade, som beredskapsarbete uppföra en ny byggnad med elevhem m. m. vid skolan. Ifrågavarande beredskapsarbete har numera igångsatts. Arbetet beräknas vara slutfört under senare delen av detta år. I samband härmed uppkommer vissa kostnader av engångsnatur för utrustning av de nya lokalerna med möbler, armatur och annan lös inredning. Skolstyrelsen har beräknat ett sammanlagt medelsbehov av 75 000 kronor för dylik utrustning till elevförläggning och kök i nybyggnaden. För utrustningsändamål har styrelsen vidare hemställt om 9 000 kronor för byte av buss och 2 000 kronor för framställning av kompendier m. m. Där-

vid har styrelsen utgått från att för inredning till lektionssalar i likhet med innevarande budgetår skall anvisas ett belopp av 13 000 kronor. Sammanlagt har styrelsen för nästa budgetår sålunda räknat med ett utrustningsbehov, motsvarande en total kostnad av 99 000 kronor. För min del kan jag inte tillstyrka större medelsanvisning för nästa budgetår till nu angivna ändamål än 70 000 kronor.

Vad gäller anslagsposten till reseersättningar har jag inte något att erinra mot att densamma höjes med 3 300 kronor, varav 3 000 kronor får anses som ett engångsbelopp i samband med vissa organisationsutredningar i anledning av 1959 års riksdagsbeslut om ökning av antalet elever vid skolan. Med hänsyn till väntad belastning bör delposten till bränsle, lyse och vatten uppräknas med 8 000 kronor. Delposten till övriga expenser bör höjas med 2 300 kronor. Vad styrelsen i övrigt föreslagit under denna punkt kan jag ej biträda.

Vid bifall till vad jag nu förordat bör förevarande omkostnadsanslag för nästa budgetår ökas med 70 600 kronor till 135 400 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsmästarskola: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 135 400 kronor.

[117] 22. Statens skogsmästarskola: Stipendier

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	20 000	38 115
1958/59	30 000	47 219
1959/60 (statsliggaren s. 922).....	45 000	
1960/61 (förslag)	45 000	

Y r k a n d e. *Styrelsen för statens skogsmästarskola* (skr. 3/8 1959) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

I enlighet med skolstyrelsens framställning bör anslaget för nästa budgetår uppföras med ett oförändrat belopp av 45 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsmästarskola: Stipendier* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

[118] 23. Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid statens skogsskolor m. m.: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	360 800	376 766
1958/59	463 700	472 468
1959/60 (statsliggaren s. 922)	538 400	
1960/61 (förslag)	565 400	

Y r k a n d e. *Domänstyrelsen* (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 88 000 kr. enligt följande beräkning.

	Anslag	Ökning eller minskning
1. Statens skogsskolor		
a) avlöningar till tjänstemän	261 400	+ 36 300
b) avlöningar till gårdskarlar	24 900	+ 15 900
c) ersättningar till speciallärare	17 800	+ 2 200
2. Tillfälliga skogsskolekurser		
a) avlöningar till tjänstemän	107 700	+ 8 100
b) ersättningar till speciallärare	6 000	+ 2 000
c) ersättningar till skrivhjälp	8 000	— 1 000
3. Statens förberedande skogskurser		
a) avlöningar till tjänstemän	95 300	+ 19 500
b) avlöningar till gårdskarlar	2 000	+ 2 000
c) ersättningar till speciallärare	2 300	+ 3 000
		<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black; margin-bottom: 5px;"/> + 88 000

M o t i v. 1. Vid beräkning av kostnaderna har förutsatts utbildning av 104 elever vid de fem ordinarie skogsskolorna, vilket är samma antal som under läsåret 1958/59. Styrelsen överväger emellertid en viss minskning av elevantalet, vilken i huvudsak beräknas påverka endast kostnaderna för studiehjälp.

1 a). Ökningen är till ett belopp av 4 000 kr. av automatisk natur. Till ett belopp av 5 200 kr. beror ökningen på att yrkeslärarnas löner beräknats efter lönegrad Ao 16 i st. f. nuvarande Ao 15. Styrelsen hemställer liksom föregående år (IX ht 1959 s. 353 p. 1 a)), att yrkeslärartjänsterna vid skogsskolorna uppflyttas från lönegrad Ao 15 till Ao 16. Utöver tidigare lämnad motivering anför styrelsen, att enhetsskolans yrkeslärare vid början av sin tjänstgöring är placerade i lönegrad Ao 15, men att dessa lärare efter ett visst antal verksamhetsår automatiskt uppflyttas en lönegrad. Styrelsen finner det ej rimligt, att yrkeslärarna vid skogsskolorna, som handhar utbildning av arbetsledare, är lägre placerade än enhetsskolans yrkeslärare, som ombesörjer den förberedande yrkesutbildningen och desutom åtnjuter avsevärt längre ferier.

Återstående ökning under denna punkt, 27 100 kr., utgör avlöning till en anställd utbildningsledare.

1 b). Av de fem ordinarie skolorna är en icke förenad med skolrevir, varför kostnaden för avlönande av gårdskarlar för denna skola helt bör bestridas av statsmedel. Vid övriga har berörda revir viss mindre nytta av att gårdskarlar finns vid resp. skola. Denna nytta kan uppskattas till högst ca 25 procent, vartill hänsyn tagits vid beräkningen av anslaget. F. n. måste ca 70 procent av kostnaden för dessa gårdskarlar bestridas med domänverkets driftsmedel.

1 c). Kostnaden för ersättningar till speciallärare har måst uppräknas med 2 200 kr. beroende på dels automatiska kostnadsökningar i anledning av ändringar i timlärarkungörelsen, dels ökade ersättningar till militär personal vid motorkurserna och speciallärare i arbetsledningens psykologi.

2. Under denna punkt upptages avlöningar m. m. för de tillfälliga skogsskolekurserna vid Bjärka-Säby egendom och Östads säteri. Vid beräkning av kostnaderna har förutsatts utbildning av 18 elever vid Bjärka-Säby och 20 vid Östad, vilket är samma antal som under nu pågående läsår. Även vid dessa skolor överväger styrelsen viss minskning av elevantalet.

2 a). Ökningen är till ett belopp av 3 100 kr. av automatisk natur.

Med hänvisning till motiveringen beträffande de ordinarie skogsskolorna hemställer styrelsen, att yrkeslärarna vid de tillfälliga skogsskolorna uppflyttas från nuvarande lönegrad Ae 15 vid Bjärka-Säby och Ag 15 vid Östads skogsskola till Ag 16, vilket medför en kostnadsökning av 1 800 kr. Till ett belopp av 3 200 kr. beror ökningen på att biträdande yrkeslärarnas löner beräknats efter lönegrad Ag 14 i st. f. nuvarande Ag 12. Som styrelsen vid tidigare tillfällen påpekat, medverkar nuvarande lönesättning på dessa tjänster till täta byten och långa vakanser, vilket inverkar menligt på utbildningen. Styrelsen hänvisar även till den lönesättning, som förekommer inom enhetsskolan för innehavare av likartade befattningar.

2 b). Med hänvisning till motiveringen beträffande de ordinarie skogsskolorna har kostnaden för ersättningar till speciallärare uppräknats med 2 000 kr.

2 c). Kostnaden för ersättning till skrivhjälp beräknas till 7 000 kr.

3 a). På enahanda grunder som under p. 1 a) och 2 a) hemställer styrelsen, att yrkeslärarna och biträdande yrkeslärarna, som nu är placerade i lönegrad Ae 12, uppflyttas till Ag 16 resp. Ag 14, vilket innebär en kostnadsökning av 7 700 kr.

I enlighet med riksdagens beslut kommer ytterligare en förberedande skogskurs med plats för tio elever att igångsättas vid Bispgårdens skogsskola under augusti månad 1960. För att kunna driva denna kurs erfordras ytterligare en yrkeslärare, som bör placeras i lönegrad Ao 16, då denne i stor utsträckning självständigt måste leda utbildningen. Kostnaden beräknas till 8 600 kr. Återstående ökning under denna punkt, 3 200 kr., är av automatisk natur.

3 b). Beträffande motiveringen hänvisas till IX ht 1959 s. 355 p. 3 b).

3 c). Studierna i många skogliga ämnen vid skogsskolorna skulle enligt styrelsens mening avsevärt underlättas, om de grundläggande kunskaperna i matematik och svenska språket hade inhämtats före inträdet i skogsskola. Styrelsen förordar dock icke, att timantalet vid de förberedande skogskurserna utökas. Eftersom kolningen får en allt mindre betydelse i skogsbruket, är det dock utan olägenhet möjligt att beskära detta ämne så mycket, att grundläggande undervisning både i matematik och svenska språket kan införas inom ramen för nuvarande timplan. Då det för undervisningen i svenska språket erfordras speciallärare, hemställer styrelsen, att ifråga-

varande anslag höjes med 3 000 kr. Härigenom bör kostnaderna för speciallärare vid skogsskolorna kunna sänkas redan 1961.

I detta sammanhang torde få erinras om vissa vid de två senaste riksdagarna gjorda uttalanden rörande de förberedande skogskurserna samt om vissa i anslutning härtill vidtagna åtgärder.

I anslutning till ett i motion I: 355 till förra årets riksdag framfört förslag, syftande till en avveckling av de förberedande skogskurserna och ett ersättande av dessa kurser med av skogsvårdsstyrelserna anordnade ungdomskurser, vilket förslag i och för sig icke föranledde någon riksdagens åtgärd (rskr. 135), erinrade sålunda jordbruksutskottet i sitt utlåtande nr 14 om utskottets ställningstagande år 1958 till Kungl. Maj:ts på 1956 års skogsskoleutrednings betänkande grundade förslag i ämnet. Därvid hade utskottet bl. a. uttalat, att det ville fästa uppmärksamheten på utredningens konstaterande, att de förberedande skogskurserna icke givit enbart goda resultat. Utskottet hade pekat på att sökande alltför länge får vänta på inträde till dylik kurs liksom också på att kursen kommer för sent i utbildningen. Med hänsyn till angivna förhållanden hade utskottet förutsatt, att Kungl. Maj:t vid Sitt fortsatta övervägande av frågan om skogsskoleundervisningens organisation särskilt beaktade ifrågasvarande spörsmål. Den mening utskottet sålunda året förut givit uttryck åt, ville 1959 års jordbruksutskott ånyo framföra i förevarande sammanhang. Däremot ansåg sig utskottet ej kunna på grundval av innehållet i motionen I: 355 och de överdenna avgivna remissyttrandena förorda ett utbyte av de för närvarande förefintliga förberedande kurserna mot ungdomskurser av lämplig längd i skogsvårdsstyrelsernas regi. Utskottet hade emellertid icke något att erinra mot att förslaget i fråga närmare prövades i samband med Kungl. Maj:ts förut omförmälda övervägande.

Genom beslut den 29 oktober 1959 uppdrog Kungl. Maj:t åt domänstyrelsen och skogsstyrelsen att gemensamt verkställa utredning och framlägga förslag rörande undervisningen vid de förberedande skogskurserna m. m. Härvid borde beaktas förenämnda av jordbruksutskottet påtalade förhållanden. Vidare syntes ämbetsverken böra överväga huruvida icke för inträde till förberedande skogskurs bör erfordras genomgången skoglig grundutbildning i form av lärlingskurs eller motsvarande samt om ej urvalstest borde äga rum före antagning av elever till dylik förberedande kurs. Övervägandena ansågs härjämte böra innefatta prövning av möjligheterna att taga i anspråk den tid, som kan frigöras vid den förberedande skogskursen genom en ändring av inträdesfordringarna, för ökad utbildning i bl. a. arbetsledning samt för viss undervisning, som må kunna överföras från skogsskola till förberedande skogskurs.

Med anledning av Kungl. Maj:ts förenämnda beslut har *domänstyrelsen* och *skogsstyrelsen* i gemensam skrivelse den 19 november 1959 framlagt ett förslag till ändrad organisation och uppläggning av undervisningen vid de förberedande skogskurserna m. m. Förslaget innebär i huvudsak följande.

Antagning av elever till förberedande skogskurs bör ske med ledning av sökandes praktiska meriter samt inträdesprov. Elev vid förberedande skogskurs bör efter avslutad kurs utan särskilda prov gå vidare till skogsskola. För att sökande skall vara behörig att delta i inträdesprov vid förberedande skogskurs bör uppställas samma fordringar som föreslagits av 1956 års skogsskoleutredning med följande ändringar och tillägg.

Sökandenas ålder vid undervisningens början torde liksom hittills ej böra överstiga 29 år. Erforderlig yrkesutbildning bör utgöras av ettårig skoglig grundutbildning. Övergångsvis må 12 veckors ungdomskurs godtagas som grundutbildning.

Inträdesproven bör utgöras av kunskapsprov kompletterade med urvalstest för viss del av de prövande. De försök med urvalstest som genomförts i samband med årets inträdesprov till statens skogsskolor har visat, att mellan 100 och 200 personer årligen torde behöva genomgå testprov.

För att sökande skall godkännas i inträdesprov bör fordras kunskaper i modersmålet, matematik, biologi, fysik och kemi motsvarande vitsordet »icke utan beröm godkänd» för alternativ kurs II enligt »Timplaner och huvudmoment vid försöksverksamhet med nioårig enhetsskola» avseende den allmänna linjen (9 a).

Undervisningsplanen för förberedande skogskurs bör i stort ansluta sig till den av 1956 års skogsskoleutredning föreslagna förkursen. Av betydelse är dock att undervisningen icke uppdelas på alltför många ämnen. Om möjligt skall vissa elementära delar av några av skogsskolans ämnen avslutas vid förberedande kursen. Vilka ämnen som i första hand bör komma i fråga bör bli föremål för närmare studium.

Förberedande skogskursens längd bör bibehållas vid nuvarande fyra månader. Timantalet vid sådan kan beräknas till ca 750. Undervisningen vid förberedande kurs och skogsskola måste samordnas i största möjliga omfattning.

Undervisningsplanen för skogsskolorna bör i stort ansluta sig till den av utredningen föreslagna planen för huvudkursen. Kurstiden per år vid skogsskolorna bör kunna minskas något i förhållande till nuvarande ordning. Likaså förutsättes en sänkning av antalet veckotimmar från nuvarande 46 å 48 till 42,5 timmar. Totalt kan antalet timmar vid skogsskolorna beräknas till ca 1 750 under 41 effektiva arbetsveckor.

Ovanstående organisationsplan förutsätter att skogshögskoleaspiranterna utbildas för sig vid särskilda kurser.

Vid statens förberedande skogskurser är elevantalet 32 per kurs, vilket ur utbildningssynpunkt visat sig vara för mycket. För att göra undervisningen mera effektiv behöver elevantalet per kurs sänkas. Det bör eftersträvas att elevantalet vid de förberedande skogskurserna sättes till ca 20 per kurs.

I och med att de förberedande skogskurserna ytterligare undervisningsmässigt sammankopplas med skogsskolorna accentueras kravet på, att hela utbildningen sammanföres under en och samma huvudman. Äv den anledningen synes skogsstyrelsens förberedande kurser böra överföras till domänstyrelsen.

Var kurserna i fortsättningen skall förläggas bör närmare utredas.

Vid de förberedande skogskurserna skall meddelas undervisning i såväl skogsvårds- som avverkningsarbeten. Kurserna måste därför förläggas till perioder under året, när bådadera arbetena kan förekomma praktiskt. Liksom hittills bör således kurserna anordnas under perioderna 15/8—15/12 och 15/2—15/6.

För att kunna ta ställning till när och hur den föreslagna organisationen av undervisningen vid de förberedande skogskurserna m. m. skall kunna realiserats är det enligt de båda ämbetsverkens mening nödvändigt, att de dagsaktuella problemen för skogsskoleundervisningen något belyses.

Rekryteringsunderlaget för 1960/61 års skogsskolekurs kommer under nuvarande förhållanden med ganska stor sannolikhet ej att bli tillfredsställande. Läget 1960 bedömes bäst med utgångspunkt från resultaten av 1959 års inträdesprovningar till skogsskolorna. Av 239 provade har 74 ej kunnat antagas. Av dessa senare har 31 ej uppfyllt minimikraven för att bli godkända. Av de underkända har tio tidigare ej uppfyllt minimikraven och kan således enligt gällande författningar ej kallas till förnyad provning utan att särskilda omständigheter föreligger. Av kvarvarande 21 i gruppen underkända har vid undersökning av studiebegåvning 15 uppvisat så låga resultat, att de även nästa år kan förmodas bli underkända eller nätt och jämnt klara minimifordringarna. Av gruppen i fråga återstår sex personer, som troligtvis kommer att ha tillräckligt stora förutsättningar för att kunna antagas.

Av de 43 som godkändes men ej kunde antagas, har 23 redovisat så svaga resultat både beträffande kunskaper och studiebegåvning, att det sannolikt vore mindre ändamålsenligt, om de antoges till skogsskolorna. Det återstår således endast 20 personer i gruppen »godkända men ej antagna», som kan anses så kompetenta, att de efter komplettering av sina grundkunskaper bör kunna komma i fråga för skogsskoleutbildning. Enligt ovanstående beräkningar bör det av 1959 års provande finnas högst ett 30-tal personer kvar, som vid 1960 års prov förmodas vara så kompetenta att de kan antagas.

Utbildningskapaciteten för landets samtliga förberedande skogskurser är f. n. maximalt 160 personer per år. Av dessa kommer enligt gjorda erfarenheter ca 20 st. att bli underkända vid inträdesproven till skogsskolorna. Tillsammans med den rest nöjaktigt kompetenta från 1959 års inträdesprov skulle det 1960 totalt finnas omkring 170 personer med tillräckligt stora förutsättningar för att tillfredsställande kunna följa med i den forcerade utbildningstakt, som råder vid skogsskolorna. Hålles utbildningsvolymen vid statens skogsskolor och Stiftelsen Värmlands och Örebro läns skogsskola konstant, skall till 1960/61 års kurser antagas 165 elever, innebärande att det skulle finnas en mycket obetydlig reserv. Risk föreligger därför att vissa mindre kvalificerade personer måste antagas vid skogsskolorna.

För att lösa de problem som uppstår i samband med elevtagningarna till 1960/61 års skogsskolekurser, kan enligt de båda ämbetsverkens mening följande alternativ nämnas.

1. Antalet elevplatser vid statens skogsskolor minskas tillfälligt till 126 såsom domänstyrelsen föreslagit för de skogsskolekurser som startats år 1959.

2. En tillfällig utökning av antalet förberedande kurser genomföres i början av år 1960, om nuvarande antal elevplatser vid statens skogsskolor hålles på oförändrad nivå 142 stycken.

Inrättandet av en tillfällig förberedande skogskurs under första halvåret 1960 kommer emellertid att innebära en kostnadsökning av icke oväsentlig storlek. Även andra skäl talar för en tillfällig minskning av elev-

platserna vid skogsskolorna. Av dessa anledningar förordas alternativ 1.

Enligt de båda styrelsernas förslag bör övergången till skisserat förslag till ändrad organisation och uppläggning av skogsskoleundervisningen ske enligt följande plan.

1960/61 års skogsskolekurser

Nuvarande bestämmelser för urval av sökande bör gälla. Antagning av elever bör således grunda sig på de sökandes betyg från innehavda tjänster, skolor och kurser, betyg från genomgången förberedande skogskurs och inträdesprov. Proven bör anordnas centralt på två å tre platser i landet och enbart vara upplagda som kunskapsprov.

1961/62 års skogsskolekurser

Fr. o. m. hösten 1960 skall antagning av elev till förberedande skogskurser samtidigt innebära antagning till påföljande års skogsskolekurs. Urvalet skall därvid basera sig på sökandes betyg från innehavda tjänster, skolor och kurser samt på inträdesprov. Vissa av de prövande bör därjämte genomgå urvalstest. Proven bör samordnas med 1960 års inträdesprov till 1960/61 års skogsskolekurs. Undervisningsplanerna vid de förberedande skogskurserna och skogsskolorna behålles i stort sett oförändrade, dock bör studenterna utbildas separat fr. o. m. andra halvåret 1960.

1962/63 års skogsskolekurser

Antagning av elever till dessa kurser skall äga rum våren 1961 vid antagningen till de förberedande skogskurser som börjar hösten 1961. Därvid skall genomgången grundutbildning fordras. Fr. o. m. budgetåret 1961/62 bör de i förslaget skisserade bestämmelserna oinskränkt gälla. Undervisningsplanerna för de förberedande skogskurserna och skogsskolorna skall ändras i enlighet med förslaget.

Domänstyrelsen och skogsstyrelsen påpekar i skrivelsen den 19 november 1959 att föreliggande förslag till ändrad organisation och uppläggning av undervisningen vid de förberedande skogskurserna m. m. bygger på att elevurvalet till skogsskolorna bl. a. skall göras med ledning av urvalstest, vilket beräknas medföra en årlig kostnad av 30 000—50 000 kr. För 1960 beräknas dessa kostnader komma att uppgå till minst 50 000 kr., vilket beror på att det under 1960 skall antagas elever både till 1960/61 och 1961/62 års skogsskolekurser. Sammanlagda antalet sökande beräknas då till 500—600 personer.

Yttranden. Över domänstyrelsens och skogsstyrelsens gemensamma utredning rörande undervisningen vid de förberedande skogskurserna m. m. har yttranden efter remiss avgivits av *styrelsen för statens skogsmästarskola*, *svenska skogsmästareförbundet*, *Sveriges kronojägareförbund*, *Sveriges länsskogvaktareförbund* och *Sveriges skogstjänstemannaförbund*. Av yttrandena torde här få återges följande.

Styrelsen för skogsmästarskolan, som anför, att domänstyrelsen och skogsstyrelsen i sitt nu avgivna förslag icke synes ha beaktat, att frågan om förberedande skogskurs även har intresse för statens skogsmästarsko-

la, inskränker sitt utlåtande till att endast omfatta konsekvenserna för skolans del av det framlagda förslaget, men hänvisar i övrigt till vissa synpunkter, som anföres av skolans rektor i en till remissutlåtandet fogad promemoria. I sagda promemoria uttalar rektor bl. a.

Enligt förslaget skall den, som genomgått förberedande skogskurs, utan särskilda prov gå vidare till skogsskola, därest han ej visat sig olämplig för denna utbildning. I praktiskt hänseende medför ett sådant antagningsförfarande vissa mindre lyckliga konsekvenser. För de elever som avslutar sin förberedande skogskurs den 15 december dröjer det tio till elva månader, innan de börjar sin skogsskolekurs. Den praktik som ligger mellan skogskurs och skogsskola kan bli av begränsat värde, enär vederbörande då redan är antagen till skogsskola. Dessutom kan arrangemanget bidra till att höja skogsskolelevernas ålder.

Betygsfordringarna i modersmålet, matematik, biologi, fysik och kemi synes innebära bättre anpassning till de kunskapskrav som bör ställas på de inträdessökande än vad som föreslagits av 1956 års skogsskoleutredning. Den föreslagna minskningen av antalet undervisningstimmar per vecka synes väl befogad.

Den framlagda organisationsplanen förutsätter, att skogshögskoleaspiranterna utbildas för sig vid särskilda kurser. Av samma skäl synes särskilda kurser också böra ordnas för de aspiranter till statens skogsmästarskola som icke går den s. k. skogsskolevägen.

I förslaget förutsattes en sänkning av elevantalet vid de av domänverket anordnade kurserna från nuvarande 32 till 20 elever. Man frågar sig om det icke här hade legat närmare till hands att öka kurserna till ca 40 elever med två parallellavdelningar i varje kurs. Kapaciteten hade då blivit ca 80 elever per skola och år. I så fall skulle endast två skolor för statliga skogskurser erfordras inom landet. Statens skogsmästarskola skulle ernå betydande lättnader i vidareutbildningen av sin del av skogsskoleklientelet, om största möjliga enhetlighet i den förberedande utbildningen kunde erhållas. Dessa åstadkommes lättast genom att utbildningen koncentreras till ett fåtal skolor. För skogsmästarskolans del innebär det föreslagna programmet att medel kan behöva begäras i särskild ordning, enär förslag till utgiftsstat för budgetåret 1960/61 redan inlämnats.

Skolstyrelsen anför, att den av tänkbara alternativ för utbildningens lösande för skogsmästarskolans del vid den omläggning av utbildningen vid de förberedande skogskurserna, som nu föreslås, endast haft möjlighet att undersöka en förläggning vid skogsmästarskolan av en dylik förutbildning för skolans behov. Förutsättningarna härför synes också goda. Skolan kommer att — i enlighet med en uppgjord flerårsplan för utbyggnad av skogsmästarskolan i syfte att möjliggöra att ett utökat antal elever skall kunna antagas och beredas plats vid skolan fr. o. m. nyåret 1962 — ha förläggningens möjligheter för 60 elever. Det vore för skolans del lämpligt att förlägga en förberedande skogskurs till höstterminen. En sådan anordning skulle icke draga nämnvärda extra kostnader för förläggning. Däremot blir skolans möjligheter att motta andra extrakurser givetvis något minskade. Skolstyrelsen anför vidare bl. a.

Inträde vid skogsmästarskolan kan vinnas efter tre olika linjer, varav en linje förutsätter genomgång av skogsskola, medan de båda övriga ger

tillträde till skogsmästarskolan via annan förutbildning. I de senare fallen fordras genomgången statens förberedande skogskurs eller däremot svarande utbildning samt därtill att sökande undergått inträdesprövning och därvid under muntliga och skriftliga förhör samt praktiska prov visat sig ha inhämtat det väsentliga av innehållet i de kompendier och läroböcker i skogliga ämnen, som användes vid statens skogsskolor. Hittills antagna sökande på dessa linjer har i huvudsak varit hänvisade till att genom självstudier inhämta det väsentliga i skogsskolornas kurser. Denna anordning har dock varit mindre tillfredsställande.

En förberedande kurs upplagd för detta klientel bör läggas så, att den omfattar en kort genomgång av skogsskolans kurs. Det är självfallet icke möjligt att på fyra månader genomgå hela skogsskolans kursplan, men å andra sidan har sökandena på dessa linjer betydligt bättre teoretiska förkunskaper än vad som vanligen erfordras till skogsskola, varför en viss del av skogsskolans kurs i fackliga ämnen kan inläsas även inom huvudkursen. Om intagning till en vid skolan förlagd förberedande kurs sker i juni och kursen pågår tiden 15 augusti—15 december, kunde övergång till huvudkurs eventuellt ske utan särskild prövning. Om antagning av icke skogsskoleutbildade sker redan i juni månad men antagning av skogsskoleutbildade såsom f. n. kan äga rum först i november synes i så fall på något sätt fixerade kvoter för de båda kategorierna sökande behöva uppställas.

Undervisningen synes lämpligen böra uppdelas på tre huvudämnen, nämligen skogsskötsel, skogsteknologi och skogsuppskattning. För anordnande av en dylik förberedande kurs i samband med en utökning av relevantat har engångskostnaden beräknats till ca 30 000 kr. I detta belopp ingår material för ca 15 000 kr. som under alla förhållanden bör inköpas, om antalet studerande vid skolan skall ökas från 20 till 30. Om man påför den förberedande kursen en tredjedel av dessa 15 000 kr., skulle engångskostnaden för en förberedande skogskurs för tio år å tolv elever uppgå till ca 20 000 kr. Storleken av årliga driftskostnader beräknas preliminärt till 7 500 kr. till expenser, 12 500 kr. till lärarlöner och 3 000 kr. till lärares resor, eller tillhoppa 23 000 kr.

Om stipendier skall utgå till dessa elever enligt samma grunder som för studerande vid huvudkursen vid skolan skulle summan av årliga stipendier utgöra ca 7 200 kr. Den lämpligaste anordningen av lärarfrågan synes vara att antalet fasta lärare utökades med två, varav en halv lärarlön finge belasta den förberedande kursen.

Den anordning, som här diskuterats, kan sättas i tillämpning tidigast hösten 1961 men förutsätter som ovan framhållits att det av styrelsen uppställda byggnadsprogrammet genomföres utan förseningar.

Skolstyrelsen betonar, att ett provisorium måste tillgripas för ordnandet av förutbildningen för skogsmästarskolans del, om den av domänstyrelsen och skogsstyrelsen föreslagna organisationen med förberedande skogskurs för skogsskolornas behov genomföres redan från 1 juli 1960. Då utbildningsbehovet torde röra sig om endast ca fem personer, kan utbildningen knappast ordnas separat. Styrelsen anför, att den kommer att ha sin uppmärksamhet riktad på frågan och i fall av behov återkomma härom i särskild ordning.

Svenska skogsmästareförbundet anser, att föreliggande förslag reellt innebär, att skogsskoleundervisningen förlänges med fyra månader. Förbundet

anför, att det i princip inte har någon anledning att motsätta sig en förlängning av utbildningstiden vid skogsskolorna. I förevarande förslag synes emellertid icke sådana skäl anföras, att behovet av en förlängning av utbildningstiden kan anses styrkt. Det synes enligt förbundets mening också kunna ifrågasättas om förevarande förslag kan leda till nämnvärd förbättring av undervisningen vid skogsskolorna. Förbundet anför vidare bl. a.

Vid jämförelse med annan utbildning torde kraven på teoretiska förkunskaper för inträde vid skogsskolorna få betraktas vara relativt blygsamma. Det torde emellertid kunna ifrågasättas om det är mest lämpligt att anknyta kraven på teoretiska förkunskaper till enhetsskolan. Det dröjer ännu åtskillig tid innan enhetsskoleundervisningen får praktisk betydelse för större antal sökande till skogsskolorna. Det synes oss vara lämpligare att anknyta de teoretiska inträdesfordringarna till en allmänt förekommande skolform, nämligen realskolan. I princip torde kraven i detta avseende böra ställas till kunskaper motsvarande realexamen.

Förbundet anser starka skäl tala för att frågan om praktikens uppläggning upptages till grundlig prövning, innan mera genomgripande förändringar av skogsskoleundervisningens uppläggning genomföres. Förbundet anser att sökande med kunskaper motsvarande realexamen och med ettårig grundutbildning samt med ett och ett halvt års eller eventuellt något längre praktik borde få söka till skogsskola, genomgå inträdesprov och kunna antagas utan hinder av att de icke genomgått förberedande skogskurs.

I domänstyrelsens och skogsstyrelsens utredning förutsättes tydligen att undervisningen vid de förberedande skogskurserna i fortsättningen skulle läggas upp på sådant sätt, att eleverna icke kan beräknas kunna hinna med så mycket avlönat arbete. Det synes i så fall skäligen att eleverna erhåller stipendier enligt samma grunder som vid skogsskolorna. Detta torde medföra en avsevärd merutgift.

I förslaget anföres att 32 elever per kurs ur utbildningssynpunkt visat sig vara för mycket. Det torde dock få anses vara mera rationellt och effektivare ur utbildningssynpunkt samt mera ekonomiskt med flera elever koncentrerade till varje utbildningsanstalt och antalet lärare anpassade härtill. Genom minskning av nuvarande färdighetsträning borde utbildningstiden vid de förberedande kurserna med nuvarande elevmaterial kunna minskas något, förslagsvis en månad.

Sveriges kronojägareförbund, Sveriges länsskogvaktareförbund och Sveriges skogstjänstemannaförbund konstaterar i ett gemensamt utlåtande, att de nu föreliggande utredningsförslagen rörande de förberedande skogskurserna i stort sett ligger i linje med skogsskoleutredningens förslag och vill sålunda principiellt ge sin anslutning. Förbunden beklagar emellertid livligt att man fortfarande inte är beredd att tillgripa annat än tillfälliga lösningar. Förbunden berör härefter några av detaljerna i ämbetsverkens förslag och anför bl. a. följande.

I förslaget att elev vid förberedande skogskurs efter avslutad kurs utan särskilda prov skall gå vidare till skogsskola vill förbunden livligt instämma. Däremot saknas alldeles enligt förbundens mening anledning att frånga skogsskoleutredningens förslag att sänka maximiåldern för inträde till 25 år. Förslaget om krav på ettårig skoglig grundutbildning vid undervisningens början är synnerligen välbetänkt. Förbunden anser vidare att i ämnenas modersmålet, matematik, biologi, fysik och kemi skall krävas icke endast överbetyg utan lägst betyget AB från enhetsskolans linje 9 a.

Beträffande frågan om var kurserna i fortsättningen skall förläggas vill förbunden framhålla nödvändigheten av att alla engagemang i fråga om byggnader anknytes till befintliga skogsskolor. Förbunden vill livligt tillstyrka att en minskning av elevantalet vid 1960/61 års skogsskolekurser genomföres.

Förbunden framhåller slutligen att en mera radikal och effektiv omläggning redan nu är fullt motiverad och möjlig att genomföra med mindre kostnader än f. n. I stället för en examinering av skogsskoleelever varje år skulle det räcka med två under en treårsperiod. Detta förutsätter en minskning av elevantalet med en tredjedel samt ett direkt inlemmande av den förberedande skogskursen i skogsskolan. Det är förbundens bestämda uppfattning att en sådan åtgärd i dagens läge är långt mera ändamålsenlig än de ytterligt begränsade förbättringar de båda ämbetsverken nu kunnat förorda.

Departementschefen

Såsom anförts i det föregående har domänstyrelsen och skogsstyrelsen på Kungl. Maj:ts uppdrag gemensamt verkställt utredning och framlagt vissa förslag rörande undervisningen vid de förberedande skogskurserna. Avsikten med utredningen har varit att komma till rätta med de alltjämt förefintliga olägenheterna i samband med den undervisning, som bedrivs vid ifrågavarande kurser. De förslag till ändrad organisation och till annorlunda uppläggning av ifrågavarande undervisning, som framlagts av de båda ämbetsverken, synes mig i stort sett kunna godtagas. Med huvudsaklig utgångspunkt från utredningsförslagen vill jag förorda följande kursuppläggning och organisation på området.

Antagning av elever vid berörda kurser bör såsom utredningen föreslagit ske med ledning av sökandes praktiska meriter och inträdesprov. Elev bör efter avslutad och godkänd kurs utan särskilda prov kunna antagas som elev vid skogsskola. För att sökande skall vara behörig att delta i inträdesproven bör uppställas samma fordringar, som nu gäller för de förberedande skogskurserna, dock med den ändringen att sökande skall ha genomgått ettårig skoglig grundutbildning. Såsom utredningen föreslagit bör dock övergångsvis tolv veckors ungdomskurs kunna godtagas som grundutbildning. Inträdesproven bör utgöras av kunskapsprov kompletterade med urvalstest för viss del av de prövande. Utredningens förslag rörande kravet på teoretiska förkunskaper kan jag biträda.

Vad utredningen anført rörande utformningen av undervisningsplanen för ifrågavarande kurser kan jag i huvudsak ansluta mig till. Emellertid vill jag betona angelägenheten av att kurserna, som enligt min mening i fortsättningen bör benämnas kompletteringskurser för inträde till skogsskola, anordnas så att de även kan betraktas som ett avslutat skede i utbildningen. Vid upprättandet av kursplaner för kompletteringskurser och skogsskolor bör likväl tillses, att planerna i största möjliga utsträckning samordnas. Vissa elementära delar av den undervisning, som nu sker vid

skogsskola bör i stället kunna förläggas till kompletteringskurserna. Dessa är att betrakta som en påbyggnad till grundutbildningen. Det bör senare kunna övervägas, om de kan tjäna som någon del i en förmansutbildning. Utvecklingen torde leda dithän att i en framtid en direkt övergång av studerande från sistnämnda utbildningsform till skogsskola kan äga rum.

Vid skogsskolorna bör utbildningen alltjämt ske i enlighet med de av 1958 års riksdag fastställda grunderna med den ändring, som betingas av att vissa ämnen i enlighet med vad förut anförts överflyttas till kompletteringskurserna. För min del tillstyrker jag att överflyttning sker i sådan utsträckning att undervisningstiden vid skogsskolorna kan nedbringas till cirka 1 750 timmar för läsåret. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utifrån angivna riktlinjer och efter närmare förslag av domänstyrelsen och skogsstyrelsen fastställa normerna för kompletteringskursernas undervisningsplan.

Den förordade ändringen förutsätter att sådana, som avser att inträda som elever vid skogshögskolan, erhåller motsvarande utbildning i annan ordning. Enligt vad jag erfarit kan förslag i denna riktning inom kort väntas bli framlagt av 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté. Då ett ställningstagande till denna kommittés kommande förslag inte kan antagas ske i sådan tid, att ändrade bestämmelser i berörda avseende kan tillämpas för skogshögskoleaspiranterna redan instundande budgetår bör emellertid aspiranterna i erforderlig utsträckning under sagda år delta i undervisningen vid kompletteringskurserna.

I detta sammanhang vill jag som min mening anföra, att kompletteringskurserna bättre än nuvarande förberedande skogskurser torde komma att motsvara de krav på skoglig förutbildning före antagning till skogsmästarskolan, som för närvarande uppställs för sådana sökande till denna skola vilka inte har genomgått skogsskoleutbildning. Med hänsyn till det begränsade antalet elever av sistnämnda kategori torde de även utan svårighet tills vidare kunna beredas plats vid de föreslagna kompletteringskurserna.

I fråga om elevantalet vid kompletteringskurserna bör måhända på längre sikt en sänkning eftersträvas, men under nästa budgetår bör någon minskning i elevintagningen inte ske bland annat med hänsyn till det alltjämt stora antalet sökande till kurserna i fråga.

Tills vidare bör enligt min uppfattning kompletteringskurserna bibehållas på samma platser och ha samma huvudmän som de nuvarande förberedande skogskurserna. I enlighet med utredningens förslag bör kompletteringskurserna anordnas under perioderna 15 augusti—15 december och 15 februari—15 juni.

Ämbetsverken har i förevarande sammanhang jämväl upptagit frågan om antalet elever vid statens skogsskolor under läsåret 1960/61. De båda verken anser, att vissa rekryteringssvårigheter kan uppstå, om antalet elevplatser bibehålles vid oförändrat 142. För att komma till rätta härmed bör man enligt ämbetsverkens mening antingen tillfälligt minska antalet elevplatser vid sagda skolor till 126 eller också bör en tillfällig utökning av an-

talet förberedande kurser genomföras i början av år 1960. I utredningen förordas det förstnämnda alternativet. Enligt min mening talar tillgängliga uppgifter för att sådana rekryteringssvårigheter som utredningen angivit inte kommer att föreligga nästa höst, varför jag ej anser några särskilda åtgärder i anledning av förenämnda uttalanden för närvarande erforderliga.

Det nu föreslagna systemet för anordnande av kompletteringskurser för inträde i skogsskola bör träda i kraft vid ingången av budgetåret 1960/61 med de första kurserna anordnade under perioden 15 augusti—15 december 1960. Möjlighet bör lämnas domänstyrelsen och skogsstyrelsen att under nästa budgetår i förekommande fall medge dispens från kravet på genomgången skoglig grundutbildning beträffande sådana sökande, som ej haft praktisk möjlighet att genomgå dylik utbildning.

Såsom föreslagits i utredningen bör samordning ske av inträdesproven för antagning av elever till de föreslagna kompletteringskurserna och till 1960/61 års skogsskolekurser. För kunskapsprov och urvalstest under år 1960 har ämbetsverken angivit en sammanlagd kostnad av 50 000 kronor. Enligt min mening torde det dock vara tillräckligt att 40 000 kronor beräknas för ändamålet. Detta belopp torde böra fördelas mellan domänstyrelsens och skogsstyrelsens anslag i ungefärlig proportion till antalet elevplatser vid de av respektive huvudmän anordnade kurserna. I enlighet härmed bör 30 000 kronor falla på domänstyrelsens anslag för omförmälda kurser och 10 000 kronor på skogsstyrelsens motsvarande anslag.

I samband med införandet av det nu föreslagna systemet för anordnande av kompletteringskurser och med hänvisning till vad jag förut anfört beträffande dessa kursers karaktär vill jag förorda att medelsanvisningen för den del av kursverksamheten, som bedrivs i skogsstyrelsens regi bör ske under en särskild post under anslaget Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m. Å sagda post bör sålunda förutom förut omförmälda belopp av 10 000 kronor för urvalstest redovisas medel motsvarande dem, som är uppförda under den å riksstaten för närvarande upptagna anslagsrubriken Förberedande skogskurser. Till detta spørsmål torde jag få återkomma i den särskilda proposition angående skogsvårdsstyrelsernas organisation och verksamhet, m. m., som jag avser att inom kort föreslå Kungl. Maj:t att framlägga för riksdagen.

Kostnaden för inträdesproven till de under domänstyrelsen sorterande kompletteringskurserna, 30 000 kronor, bör redovisas under skogsskolornas omkostnadsanslag. För innevarande budgetår har anvisats 15 000 kronor för vissa försök rörande lämpligheten att komplettera inträdesproven till skogsskolorna med urvalstest. Detta innebär sålunda, att omkostnadsanslaget behöver uppräknas med 15 000 kronor för ändamålet. Till frågan om detta medelsäskande torde jag få återkomma vid behandlingen av nästföljande anslagspunkt.

Vad härefter angår domänstyrelsens olika äskanden under förevarande avlöningsanslag får jag anföra följande.

Till följd av automatiska löneförändringar bör posten till avlöningar till

tjänstemän vid statens skogsskolor uppräknas med 4 000 kronor. Enär kostnaden för avlönande av gårdskarlar vid Älvsby skogsskola helt bör bestri-
das från förevarande anslag bör vidare posten till avlöningar till gårdskarlar
vid statens skogsskolor höjas med 6 600 kronor. Domänstyrelsens yr-
kande att posten till ersättningar till speciallärare vid statens skogsskolor
skall uppräknas med 2 200 kronor kan jag biträda.

Vad gäller äskandena beträffande de tillfälliga skogskolekurserna biträ-
der jag desamma, såvitt de avser posterna till ersättningar till speciallärare
och ersättningar till skrivhjälp. Den förstnämnda posten bör sålunda upp-
räknas med 2 000 kronor medan den andra torde minskas med 1 000 kro-
nor. I fråga om posten till avlöningar till tjänstemän vid ifrågavarande kurser
kan jag emellertid endast tillstyrka, att posten till följd av vissa auto-
matiske löneförändringar höjes med 3 100 kronor.

Beträffande medelsanvisningen till statens kompletteringskurser för in-
träde till skogsskola vill jag förorda, att posten till avlöningar till tjänste-
män till följd av tillkomsten av en yrkeslärare vid Bispgården samt på
grund av vissa automatiska löneökningar höjes med sammanlagt 10 100
kronor. Sagda yrkeslärare bör vara extra och placerad i lönegrad A 12.

Någon ytterligare uppräknings av detta anslag för nästa budgetår anser
jag mig inte kunna förorda.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit synes anslaget böra
uppföras med tillsammans 565 400 kronor, vilket innebär en ökning av me-
delsanvisningen i förhållande till innevarande budgetår med 27 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid
statens skogsskolor m. m.: Avlöningar* för budgetåret 1960/
61 anvisa ett förslagsanslag av 565 400 kronor.

[119] 24. *Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid statens skogs-
skolor m. m.: Omkostnader m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	371 400	387 589
1958/59	553 700	520 916
1959/60 (statsliggaren s. 923)	663 800	
1960/61 (förslag)	658 400	

Y r k a n d e. *Domänstyrelsen* (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget
höjes med 140 000 kr. enligt följande beräkning.

	Anslag	
	1959/60	Ökning eller minskning
A. <i>Statens skogsskolor</i>		
1. reseersättningar	14 500	+ 5 500
2. expenser och underhåll	181 300	+ 127 100

	Anslag	Ökning eller minskning
	1959/60	
B. <i>Tillfälliga skogsskolekurser</i>		
1. <i>expenser och underhåll</i>	91 000	+ 11 700
2. <i>kostnader för lokalstyrelse</i>	1 800	— 200
C. <i>Statens förberedande skogskurser</i>		
1. <i>reseersättningar</i>	12 200	+ 2 000
2. <i>expenser och underhåll</i>	63 100	— 5 200
3. <i>premier till elever</i>	800	+ 100
D. <i>Gemensamma kostnader för speciella ändamål</i>	15 000	— 1 000
		+ 140 000

Motiv. A 1. Kostnadsökningen, vilken är av automatisk natur, beräknas för lärarpersonalens rese- och traktamentsersättningar till 500 kr. För tjänsten som utbildningsledare erfordras 5 000 kr.

A 2. Mot bakgrund av föregående års grundbelopp på 144 300 kr. beräknas kostnadsökningen för värme till 2 000 kr., för belysning till 3 700 kr., för städning till 4 000 kr., för tidskrifter och böcker till 1 500 kr. Kostnadsökningen är att hänföra till prisstegringar, som ägt rum under senare år samt ökad elförbrukning m. m.

För speciella ändamål upptages:

a) fem bussar för Älvsby, Hällnäs, Bispgårdens och Kalleberga skogsskolor	60 000
b) undervisningsmateriel vid samtliga skolor	19 900
c) frysbox till Hällnäs och Bjurfors skogsskolor	5 000
d) köksmaskiner till Hällnäs skogsskola	3 300
e) möbler till Hällnäs skogsskolas dagrum	3 700
f) inventarier i samband med nybyggnad av Bispgårdens skogsskolas elevhem	50 000
g) hyra för elevbostäder vid Bispgårdens skogsskola	6 000
h) driftkostnader för vissa bussar	5 000
	<u>152 900</u>

a) Styrelsen upprepar sin hemställan om inköp av bussar för elevtransporter och hänvisar till statförslagen för budgetåren 1957/58—1959/60 (IX ht 1957 s. 447—448, IX ht 1958 A s. 481—482 och IX ht 1959 s. 357). Styrelsen finner alltså minst två bussar vid varje skola vara ett oeftergivligt krav.

b) Såsom styrelsen framhöll i föregående års statförslag (IX ht 1959 s. 357 p. A 2 b)), är det nödvändigt, att skolorna har tillgång till moderna, pedagogiska hjälpmedel och tidsenlig undervisningsmateriel. Huvudparten av den materiel, för vilken medel erfordras, utgöres av bandspelare, fotografisk utrustning för bildframställning m. m. Styrelsen hänvisar till ut-

redningen angående behovet av undervisningsmateriel för den skogliga undervisningen (IX ht 1958 A s. 474), som inom kort kommer att framläggas.

c) Styrelsen anför i likhet med föregående år, att minst en stor frysbox måste finnas disponibel för elevhushållen vid skogsskolorna (IX ht 1959 s. 357 p. A 2 c)).

d) Elevhushållets kök vid Hällnäs skogsskola är relativt omodernt och dåligt utrustat med hjälpmedel, varför viss komplettering är nödvändig.

e) De möbler, som nu finns, är oklädda och efter ett flertal reparationer kraftigt nerslitna och bör ersättas.

f) I 1958 års statförslag beräknade styrelsen, att anskaffandet av inventarier och utrustning för anläggningarna och den vidgade utbildningen vid Bispgårdens skogsskola under 1959 skulle draga en kostnad av 54 500 kr. Medelsanvisningen begränsades dock till 45 000 kr., varvid 20 000 kr. avsågs för skogsskolans behov och 25 000 kr. för den vid skogsskolan planerade förberedande skogskursens behov. Enligt gjorda beräkningar, erfordras under 1960 50 000 kr. för att de nya anläggningarna skall bli kompletta (IX ht 1959 s. 358 p. A 2 f)).

g) Det nya elevhemmet beräknas kunna tagas i bruk under andra halvåret 1960, varför eleverna under minst sex månader måste inackorderas i samhället.

h) Vid skogsskolorna är f. n. antalet bussar enligt styrelsen otillräckligt för att samtliga elever skall kunna transporteras ut på övningar. För de under a) föreslagna bussarna beräknas driftkostnaderna belöpa sig till 5 000 kr. Därest styrelsen icke beredes möjlighet att anskaffa bussarna, anser styrelsen, att de elever, som på grund av platsbrist hänvisas till egna transportmedel, skall erhålla viss ersättning för färd med egen bil under förutsättning att transporterna samordnats enligt vederbörande föreståndares anvisningar. Nyssnämnda belopp erfordras i så fall för att minska elevernas transportkostnader i samband med övningar. Styrelsen erinrar om att sådan ersättning utgår till skogshögskolans elever av statsmedel.

B 1. Ökningen föranledes dels av att buss för 11 000 kr. bör anskaffas vid Bjärka-Säby skogsskola, dels av att hyran för lokalerna vid sagda skogsskola i enlighet med avtal beräknas höjas med 4 700 kr. För övriga kostnader innebär förslaget en kostnadsminskning av 4 000 kr.

C 1. Kostnadsökningen beräknas för lärarpersonalens rese- och traktamentsersättningar till 2 000 kr. beroende på dels tillkomsten av ytterligare en förberedande skogskurs vid Bispgårdens skogsskola, dels automatiska höjningar.

C 2. Anläggningarna och inventarierna vid de förberedande skogskurserna är hårt nerslitna. På grund härav erfordras att sängar, bord, stolar m. m. anskaffas till ett belopp av 12 400 kr. Vidare bör köken vara försedda med frysboxar, vilket beräknas kosta 5 000 kr. Anskaffning av nya motorsågar beräknas till ett belopp av 5 000 kr. Övriga kostnader för expenser och underhåll beräknas öka med 2 200 kr. Styrelsen hemställer, att anslaget för

expenser och underhåll vid statens förberedande skogskurser upptages med 57 900 kr.

C 3. Kostnaden för premier till elever måste uppräknas med 100 kr. på grund av tillkomsten av förberedande skogskursen vid Bispgårdens skogsskola.

D. Den statliga skogsskoleundervisningen uppnår under 1960 en ålder av 100 år. Styrelsen anser, att detta jubileum bör firas lokalt vid varje skola, varvid lokala representanter för skogsbruket skall inbjudas till en högtidssammankomst. Detta beräknas medföra en kostnad av 2 000 kr. vid varje skola.

Y t t r a n d e. Enligt *statskontoret*, som haft att avgiva utlåtande såvitt angår p. A 2 f) under detta anslag, bör ett belopp av 21 000 kr. ställas till förfogande för i framställningen avsedda ändamål. Ämbetsverket anför bl. a. följande.

Det förra året begärda beloppet var enligt under hand inhämtade uppgifter endast överslagsvis beräknat och grundat på de i skogsskoleutredningens betänkande angivna kostnaderna. Någon specifikation av utgiftsposterna hade således icke gjorts. Ej heller hade utrustning för exempelvis husmors- och biträdesbostäder medräknats. De begärda medlen om sammanlagt 95 000 kr. skulle användas dels för inventarier i det nya elevhemmet och de ombyggda skollocalerna till ett belopp av 66 460 kr., dels till undervisnings- och övningsmateriel för den förberedande skogskursen till ett belopp av 31 599 kr. ($66\,460 + 31\,599 = 98\,059$, avrundat till 95 000).

Enligt under hand lämnad uppgift har vid branden av det gamla elevhemmet endast ett fåtal bord och stolar från matsalen kunnat räddas. Med hänsyn härtill synes en så gott som total nyanskaffning av inventarier till det nyuppförda elevhemmet vara erforderlig. Enligt ämbetsverkets mening kan dock vissa inventarier undvaras eller anskaffas till lägre pris än som beräknats i en av statskontoret infordrad förteckning. Viss utrustning i kök och tvättstuga bör dessutom belasta byggnadsanslaget. Vidare bör kostnad för anskaffande av frysbox i likhet med vad som skett beträffande andra skogsskolor begränsas till 3 000 kr. Ämbetsverket föreslår, att totalt för ifrågavarande anskaffning 46 000 kr. beräknas.

Enligt vad som under hand inhämtats från domänstyrelsen torde icke all den föreslagna undervisnings- och övningsmateriel vara erforderlig. Vidare torde inköp kunna göras till avsevärt lägre priser än de beräknade. Statskontoret föreslår därför att medelsanvisningen för detta ändamål bestämmes till 20 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med mitt förslag under nästföregående anslagspunkt bör för täckande av vissa kostnader i samband med inträdesprov till skogsskolor och till kompletteringskurser för inträde i dylika skolor under detta anslag anvisas sammanlagt 30 000 kronor, vilket innebär en uppräknung av anslaget med 15 000 kronor.

Vad härefter angår de fem ordinarie skogsskolorna bör posten till reseersättningar uppräknas med 500 kronor för täckande av vissa automatiska utgiftsökningar. Någon höjning av det under anslagsposten till expenser och underhåll anvisade beloppet kan jag däremot inte tillstyrka. Posten

bör sålunda för nästa budgetår uppföras med ett oförändrat belopp av 181 300 kronor. Av sagda belopp torde sammanlagt 30 000 kronor böra få användas för att täcka vissa anskaffningskostnader av engångskaraktär. Det torde få ankomma på domänstyrelsen att närmare bestämma fördelningen av sagda belopp på de olika ändamål, som angivits under punkterna A 2. b)—f) i styrelsens äskanden under förevarande anslag. 6 000 kronor av det under anslagsposten till expenser och underhåll anvisade beloppet torde böra avse hyra av elevbostäder vid Bispgårdens skogsskola under första halvåret 1960. Resterande belopp, 145 300 kronor, avser löpande expenser vid skogsskolorna.

Vad de tillfälliga skogsskolekurserna beträffar kan jag i fråga om anslagsposten till expenser och underhåll inte heller i år förorda att medel anvisas för anskaffande av en buss för skogsskolekursen i Bjärka-Säby. Däremot kan jag tillstyrka att sagda post huvudsakligen på grund av automatiska utgiftsförändringar uppräknas med 3 200 kronor och att anslagsposten till kostnader för lokalstyrelser minskas med 200 kronor.

I fråga om kompletteringskurserna för inträde till skogsskola kan jag, utöver vad jag förut angivit, biträda domänstyrelsens förslag under posterna till reseersättningar och till premier till elever. Dessa anslagsposter torde därför böra uppräknas med 2 000 kronor respektive 100 kronor. Vad angår anslagsposten till expenser och underhåll bör densamma till en början minskas med 29 000 kronor, motsvarande vissa för innevarande budgetår anvisade engångsbelopp av 25 000 kronor respektive 4 000 kronor. Å andra sidan bör posten höjas med 3 000 kronor för täckande av vissa automatiska kostnadsstegringar.

Domänstyrelsens yrkanden i övrigt under detta anslag kan jag inte tillstyrka.

Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med 658 400 kronor, vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en minskning med 5 400 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid statens skogsskolor m. m.: Omkostnader m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 658 400 kronor.

[120] 25. Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	115 800	109 057	9 333
1958/59	1 660 000	186 586	482 747
1959/60 (statsliggaren s. 923) ...	60 400		
1960/61 (förslag)	60 400		

¹ Därav å tilläggsstat II 535 000 kr.

Y r k a n d e. *Domänstyrelsen* (skr. 28/8 1959) hemställer, att för ändamålet anvisas 227 900 kr. enligt följande fördelning.

	Förslag
1. Samtliga fem ordinarie skogsskolor	
Löpande underhålls- och smärre förbättringsarbeten på byggnadsbeståndet	27 500
2. Älvsby skogsskola	
Lagning av puts kring entré, trappor m. fl. ställen	3 000
3. Hällnäs skogsskola	
Reparation av panncentral och föreståndarbostad	11 000
4. Bispgårdens skogsskola	
Arbeten bl. a. i anslutning till nytt elevhem	32 000
5. Kolleberga skogsskola	
Renovering av yrkeslärarbostaden	27 000
6. Tillfälliga skogsskolekursen vid Bjärka-Säby	
Löpande underhållsarbeten	3 500
7. Oförutsedda byggnadsarbeten under 1959	7 900
8. Statens förberedande skogskurser	
Löpande underhållsarbeten och renovering av anläggningarna vid statens förberedande skogskurs i Storsund	116 000
	227 900

Motiv. 1. Under denna rubrik har endast upptagits sådana byggnads- och underhållsarbeten som av styrelsen anses oundgängligen nödvändiga för byggnadsbeståndets bevarande.

2. Putsen kring entrén, trappor, dörrar och fönster vid elevhemmet har lossnat på vissa ställen. En översyn är nödvändig.

3. Panncentralen är i sådant skick, att den erfordrar en grundlig genomgång, om den skall kunna hållas funktionsduglig. Vidare är fönstren i föreståndarbostaden hårt angripna av röta. Samtliga fönster bör därför bytas ut. Bostaden bör i samband med denna reparation bättras med utvändig målning. Vidare bör sönderrostade häng- och takrännor utbytas.

4. 1958 anvisades på tilläggsstat 535 000 kr. för uppförande av nytt elevhem vid Bispgårdens skogsskola (prop. 1959: 2 s. 25). Detta belopp omfattade endast själva byggnadskostnaden. 10 000 kr. erfordras för iordningställande av tomt, park och vägar efter byggnadsarbetena. För anslutning av skolans vatten och avlopp till kommunens system beräknas kostnader uppkomma med 7 000 kr. För att lösa de problem i fråga om lektionssalar m. m., som uppstår, när den nya förberedande skogskursen startar nästa år, måste vissa omdisponeringar genomföras i skolbyggnaden för en beräknad kostnad av 15 000 kr.

5. Nuvarande innehavare av yrkeslärarbefattningen beräknas avgå med pension under senare delen av 1960. Då yrkeslärarbostaden är i mycket stort behov av en grundlig inre reparation, anser styrelsen det synnerligen lämpligt, att denna genomföres, innan ny befattningshavare anländer.

6. Under denna punkt har upptagits endast nödvändiga löpande underhållskostnader.

7. Under innevarande år har värmepannorna vid Bjurfors och Kalleberga skogsskolor samt vid förberedande skogskursen i Storsund gått sönder, varför reparationer och utbyten av pannorna vidtagits. Kostnaden har förskötterats av domänverkets driftsmedel.

Styrelsen hyser den uppfattningen, att genomförandet av det av 1956 års skogsskoleutredning framlagda organisationsförslaget ej längre bör uppskjutas. Även om den undervisning, som nu lämnas vid statens skogsskolor, i och för sig icke torde kunna föranleda anmärkning, är rekryteringsförfarandet och utbildningsgången klart otillfredsställande. Styrelsen finner det oriktigt att man genom nya byggnadsarbeten konserverar en utbildningsform, som för tio år sedan hade en stor uppgift att fylla, men som i dag måste anses mindre lämplig både med hänsyn till nuvarande elevklientel och skogsbrukets utveckling under de sista tio åren. Styrelsen, som ansett sig icke böra i detta sammanhang aktualisera utredningens förslag, anmäler vissa anslagsbehov, som måste tillgodoses, därest icke utredningens förslag förelägges redan 1960 års riksdag. I avvaktan på att de förberedande skogskurserna avvecklas har nämligen under de senaste åren endast upptagits absolut nödvändiga underhållsarbeten för anläggningarna vid dessa kurser. Styrelsen begär nu medel för upprustningen av anläggningarna vid den förberedande skogskursen i Storsund. Dessa är i sådant skick, att upprustningen ej längre kan uppskjutas.

Y t t r a n d e. *Statskontoret*, som haft att avgiva utlåtande, i vad avser p. 4 under förevarande anslag, har icke något att erinra mot bifall till de under sagda punkt framförda yrkandena.

Departementschefen

Vad domänstyrelsen äskat i fråga om medel till löpande underhåll och smärre förbättringsarbeten vid samtliga fem skogsskolor samt vid den tillfälliga skogsskolekursen vid Bjärka-Säby kan jag tillstyrka. Likaså vill jag förorda styrelsens äskanden i fråga om medel till vissa reparationsarbeten vid Älvsby skogsskola samt till täckande av kostnaderna för vissa oförutsedda byggnadsarbeten under 1959. För ifrågavarande ändamål bör sålunda anvisas sammanlagt (27 500 + 3 500 + 3 000 + 7 900 =) 41 900 kronor.

Vad gäller yrkandet om medel till bestridande av vissa byggnadskostnader vid Hällnäs skogsskola kan jag endast tillstyrka att 3 000 kronor anvisas för viss reparation av panncentralen. I avvaktan på närmare erfarenheter av de föreslagna kompletteringskurserna för inträde till skogsskola torde för nästa budgetår böra anvisas medel endast för löpande underhållsarbeten med 2 000 kronor. För vissa arbeten i anslutning till nytt elevhem vid Bispgårdens skogsskola torde slutligen böra anvisas 13 500 kronor. Äskandet av medel för renovering av yrkeslärobostaden vid Kalleberga skogsskola är jag för närvarande ej beredd biträda.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat, bör till byggnads- och

underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m. för nästa budgetår anvisas ett anslag av totalt 60 400 kronor. I förhållande till medelsanvisningen under motsvarande anslag för innevarande budgetår innebär det att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 60 400 kronor.

[121] 26. Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	1 618 000	1 300 386
1958/59	2 168 000	1 927 812
1959/60 (statsliggaren s. 924)	2 718 000	
1960/61 (förslag; beräknat belopp) ...	3 269 000	

Yrkande. *Skogsstyrelsen* (skr. 26/8 1959) hemställer, att anslaget på anförda skäl höjes med 1 267 000 kr.

Departementschefen

Under hänvisning till vad jag uttalat under skogsvårdsstyrelsernas avlösningsanslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.* för budgetåret 1960/61 beräkna ett förslagsanslag av 3 269 000 kronor.

[122] 27. Ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	367 700	362 724
1958/59	360 700	361 609
1959/60 (statsliggaren s. 924)	360 000	
1960/61 (förslag)	352 800	

Yrkande. *Domänstyrelsen* (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget uppföres med 352 800 kr. Detta innebär i jämförelse med innevarande budgetår en minskning med 7 200 kr. Av det äskade beloppet avser 7 700 kr. ersättningar, föranledda av 1934 års riksdags beslut (rskr. 265) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet fr. o. m. den 1 januari 1935 överflytta en skogsskoleföreståndare och en skogsrättare, 17 000 kr. ersättningar, föranledda av 1937 års riksdags beslut (rskr. 257) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet fr. o. m. den 1 januari 1938 överflytta viss personal vid domänverket och 328 100 kr. ersättningar till övertalig personal bestående av särskilt redovisade f. d. befattningshavare vid domänverket.

Departementschefen

Då jag inte har något att invända mot domänstyrelsens beräkning av medelsbehovet hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 352 800 kronor.

J. Lantmäteri- och kartväsendet**[123] 1. Lantmäteristyrelsen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	1 160 500	1 169 343
1958/59	1 348 200	1 270 441
1959/60 (statsliggaren s. 925)	1 372 900	
1960/61 (förslag; beräknat belopp) ...	1 922 400	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget på anförda skäl höjes med 104 200 kr.

Departementschefen

Jag har för avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t att för riksdagen framlägga särskild proposition angående viss omorganisation av lantmäteriväsendet och rikets allmänna kartverk m. m., vilken proposition även avses behandla samtliga till lantmäteri- och kartväsendet hänförliga anslag.

Enligt mina beräkningar bör lantmäteristyrelsens avlöningsanslag och omkostnadsanslag för nästa budgetår preliminärt uppföras med 1 922 400 respektive 240 700 kronor. Vidare torde lantmäteristatens avlöningsanslag, omkostnadsanslag och utrustningsanslag för budgetåret 1960/61 böra preliminärt beräknas till 25 439 700, 5 297 800 respektive 400 000 kronor. Samtidigt bör för sagda budgetår anslagen till utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl. och till bidrag till kostnader i samband med lantmäteri- och vägförrättningar m. m. preliminärt uppföras med 421 100 respektive 345 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Lantmäteristyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 beräkna ett förslagsanslag av 1 922 400 kronor.

[124] 2. Lantmäteristyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	138 300	128 885
1958/59	162 800	140 237
1959/60 (statsliggaren s. 926)	152 300	
1960/61 (förslag; beräknat belopp) ..	240 700	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 24/8 1959) föreslår, att anslaget på anförda skäl höjes med 12 500 kr.

Departementschefen

Under hänvisning till vad jag anfört vid behandlingen av nästföregående anslagspunkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Lantmäteristytelsen: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 beräkna ett förslagsanslag av 240 700 kronor.

[125] 3. *Lantmäteristaten: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	21 005 000	22 383 628
1958/59	24 496 600	23 517 404
1959/60 (statsliggaren s. 926)	24 908 100	
1960/61 (förslag; beräknat belopp) ...	25 439 700	

Y r k a n d e. *Lantmäteristytelsen* (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget på anförda skäl höjes med 1 279 900 kr.

Departementschefen

Aberopande vad jag anfört under punkten J 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Lantmäteristaten: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 beräkna ett förslagsanslag av 25 439 700 kronor.

[126] 4. *Lantmäteristaten: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	4 757 000	5 081 139
1958/59	5 026 000	5 056 802
1959/60 (statsliggaren s. 929)	5 186 000	
1960/61 (förslag; beräknat belopp) ...	5 297 800	

Y r k a n d e. *Lantmäteristytelsen* (skr. 24/8 1959) föreslår, att anslaget på anförda skäl uppräknas med 255 000 kr.

Departementschefen

Jag hemställer, under hänvisning till vad jag anfört under punkten J 1, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Lantmäteristaten: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 beräkna ett förslagsanslag av 5 297 800 kronor.

[127] 5. Lantmäteristaten: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	240 000	185 994	143 987
1958/59	300 000	325 615	118 372
1959/60 (statsliggaren s. 930)	375 000		
1960/61 (förslag; beräknat belopp) ..	400 000		

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget på anförda skäl höjes med 125 000 kr.

Departementschefen

Hänvisande till vad jag anført under punkten J 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Lantmäteristaten: Utrustning* för budgetåret 1960/61 beräkna ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

[128] 6. Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	157 500	144 550	39 708
1958/59	341 300	298 445	82 563
1959/60 (statsliggaren s. 930)	461 600		
1960/61 (förslag; beräknat belopp) .	421 100		

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 24/8 1959) föreslår, att anslaget på anförda skäl minskas med 15 900 kr.

Departementschefen

Aberopande vad jag anført under punkten J 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl.* för budgetåret 1960/61 beräkna ett reservationsanslag av 421 100 kronor.

[129] 7. Bidrag till kostnader i samband med lantmäteri- och vägförrättningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	615 000	673 970
1958/59	585 000	752 065
1959/60 (statsliggaren s. 930)	345 000	
1960/61 (förslag; beräknat belopp) ..	345 000	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 24/8 1959) hemställer, att anslaget på anförda skäl uppföres med ett med 5 000 kr. förhöjt belopp.

Departementschefen

Jag hemställer, under hänvisning till vad jag anför under punkten J 1, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till kostnader i samband med lantmäteri- och vägförrättningar m. m.* för budgetåret 1960/61 beräkna ett förslagsanslag av 345 000 kronor.

[130] 8. Rikets allmänna kartverk: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	4 988 000	5 256 171
1958/59	5 839 300	5 700 480
1959/60 (statsliggaren s. 934).....	5 944 900	
1960/61 (förslag; beräknat belopp) ...	6 161 800	

Y r k a n d e. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget på anförda skäl höjes med 233 300 kr.

Departementschefen

Såsom jag anför under punkten J 1 har jag för avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t att för riksdagen framlägga särskild proposition angående viss omorganisation av lantmäteriväsendet och rikets allmänna kartverk m. m. Sagda proposition avses bland annat innefatta en närmare prövning av samtliga till kartväsendet hänförliga anslag.

I enlighet med mina beräkningar bör rikets allmänna kartverks avlöningsanslag, omkostnadsanslag, anslag till kartarbeten m. m., utrustningsanslag och anslag till utbildningskurser för viss personal för nästa budgetår preliminärt uppföras med 6 161 800, 713 200, 1 830 000, 300 000 respektive 4 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Rikets allmänna kartverk: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 beräkna ett förslagsanslag av 6 161 800 kronor.

[131] 9. Rikets allmänna kartverk: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	612 500	629 235
1958/59	655 500	738 107
1959/60 (statsliggaren s. 936).....	698 800	
1960/61 (förslag; beräknat belopp) ..	713 200	

Y r k a n d e. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget på anförda skäl uppräknas med 13 000 kr.

Departementschefen

Under hänvisning till vad jag anfört under punkten J 8 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Rikets allmänna kartverk: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 beräkna ett förslagsanslag av 713 200 kronor.

[132] 10. Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	1 497 000	1 492 951	10 204
1958/59	1 780 000	1 790 098	106
1959/60 (statsliggaren s. 937)	1 780 000		
1960/61 (förslag; beräknat belopp) ..	1 830 000		

Y r k a n d e. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget på anförda skäl höjes med 66 000 kr.

Departementschefen

Åberopande vad jag anfört under punkten J 8 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.* för budgetåret 1960/61 beräkna ett reservationsanslag av 1 830 000 kronor.

[133] 11. Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	300 000	318 153	723
1958/59	300 000	296 786	3 937
1959/60 (statsliggaren s. 937)	300 000		
1960/61 (förslag; beräknat belopp) .	300 000		

Y r k a n d e. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget på anförda skäl uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Jag hemställer, under hänvisning till vad jag anfört under punkten J 8, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.* för budgetåret 1960/61 beräkna ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[134] 12. **Rikets allmänna kartverk: Utbildningskurser för viss personal**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	7 000	4 896	2 377
1958/59	7 000	6 036	3 341
1959/60 (statsliggaren s. 937)	4 000		
1960/61 (förslag; beräknat belopp) .	4 000		

Y r k a n d e. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget på anförda skäl uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Hänvisande till vad jag anført under punkten J 8 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Rikets allmänna kartverk: Utbildningskurser för viss personal* för budgetåret 1960/61 beräkna ett reservationsanslag av 4 000 kronor.

K. Fiskeriväsendet m. m.**[135] 1. Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Fiskeristyrelsen:
Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	975 600	936 997
1958/59	1 091 200	996 601
1959/60 (statsliggaren s. 937)	1 132 700	
1960/61 (förslag)	1 278 900	

Y r k a n d e. *Fiskeristyrelsen* (skr. 17/8 1959) hemställer, att anslaget ökas med 245 206 kr. till 1 377 906 kr. i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
<i>Fiskeristyrelsen</i>	
1. Personalförstärkningar	
a) 1 kansliskrivare Ae 10	+ 12 456
b) 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång	+ 9 612
2. Löneregleringar m. m.	
a) Ordinariesättning av 1 förste byråsekreterare Ae 23	—
b) 1 förste byråsekreterare Ae 21 i st. f. Ae 19	+ 2 316
c) 1 kassör Ae 13 i st. f. Ae 12	+ 768
d) 1 materialförvaltare Ao 9 i st. f. expeditionsvakt Ao 7	+ 1 140
3. Omräkning	
a) rörligt tillägg	+ 6 690
b) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 5 554
<i>Sötvattenslaboratoriet</i>	
4. Personalförstärkning	
1 laborator Ae 24	+ 27 144
5. Löneregleringar	
a) 1 kontorist Ae 9 i st. f. kanslibitråde Ae 7	+ 1 212
b) 1 institutionsvaktmästare Ao 8 i st. f. expeditionsvakt Ao 7 ..	+ 576
6. Omräkning	
a) löneklassförändringar	+ 870
b) rörligt tillägg	+ 2 190
c) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 1 964

Ökning

*Havsfiskelaboratoriet*7. *Personalförstärkningar*

a) 2 laboratorer Ao 24	+	51 552
b) 2 institutionsbiträden högst Ae 5	+	18 120
c) 1 fiskmästare Ao 13	+	13 836

8. *Lönereglering*

1 förste institutionsbiträde Ae 7 i st. f. institutionsbiträde högst Ae 5	+	984
---	---	-----

9. *Omräkning*

a) arvodesreglering för hushållerskan å Bornö	+	668
b) löneklassförändringar	+	2 980
c) rörligt tillägg	+	4 074
d) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+	4 470

Undersöknings- och bevakningsfartygen

S k a g e r a k

10. *Lönereglering*

sjötillägg till fartygets befälhavare	+	1 000
---	---	-------

11. *Omräkning*

a) löneklassförändringar	+	1 900
b) kollektivavtalsposten	+	5 000
c) rörligt tillägg	+	2 680
d) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+	1 650

E y s t r a s a l t

12. *Omräkning*

a) kollektivavtalsposten	+	1 500
b) rörligt tillägg	+	200
c) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+	100

N y t t u n d e r s ö k n i n g s f a r t y g

13. *Avlöningsanslag för 3/4 av budgetåret 1960/61*

avlöningar till kollektivavtalspersonal	+	62 000
		<hr/>
		+ 245 206

Motiv. 1 a). Styrelsen begär, med upprepande av 1957 och 1958 års äskanden, att med bibehållande av befintlig kanslibiträdestjänst en ny kansliskrivartjänst i lönegrad Ae 10 inrättas, samt anför härom.

Såsom framgår av IX ht 1954 s. 286 och 1955 s. 251 har styrelsen tidigare begärt, att den för registratorsgröromålen hos styrelsen avsedda kanslibiträdestjänsten i lönegrad Ae 7 omändras till en kansliskrivartjänst i lönegrad Ae 10. I 1956 års anslagsskrivelse anförde styrelsen, att behovet härav kvarstod med oförminskad styrka men härtill kom, såsom styrelsen anmälde

i sin anslagsskrivelse år 1955 (IX ht 1956 s. 324—325), att enligt vad föreliggande erfarenheter visat styrelsen icke kunde undvara en befattning som kanslibitråde för självständigt registrerings- och bokföringsarbete beträffande de fiskeavgiftsmedel, vilkas förvaltning styrelsen numera omhänderhar. Framställningen upprepades år 1957 och 1958 (IX ht 1958 s. 565—566 och 1959 s. 429).

1 b). Styrelsen har ett oavvisligt behov av ytterligare personal för skriv- och kontorsgöromål. Eftersom av styrelsens tre kontorsbiträden — vilket antal fastställdes vid styrelsens tillkomst enligt propositionen 1948: 49 — ett måste avdelas såsom biträde åt kassören och ett ständigt tagas i anspråk för skötseln av styrelsens telefonväxel, disponerar styrelsen endast ett biträde för utskrift av koncept, expeditioner och protokoll, vilket är otillräckligt för ett trebyråverk som fiskeristyrelsen.

I detta sammanhang anför styrelsen vidare följande.

En jämförelse med 1958 års anslagsskrivelse utvisar, att styrelsen frånträtt tidigare framställningar om inrättande vid styrelsen av en teknisk tjänst som förste avdelningsingenjör i lönegrad Ag 24. Anledningen härtill är att styrelsen ansett personalupprustningen inom havsfiskelaboratoriet böra äga företräde, varför inrättandet av ifrågavarande ingenjörstjänst torde få anstå tills vidare. I ett på Kungl. Maj:ts prövning beroende förslag av 1954 års fiskeritredning har en minoritet inom utredningen förordat övergång till kreditgaranti i stället för statliga lån ur fiskerilånefonden och i avslutning härtill föreslagit inrättandet av nämnda avdelningsingenjörstjänst i och för bl. a. teknisk granskning av garantiärenden. Då emellertid fiskeritredningens majoritet bestämt uttalat sig för bibehållande av såväl fiskerilånefonden som nuvarande lokala låneförmedling beträffande denna fond samt då vidare — även om minoritetsförslaget om övergång till kreditgaranti skulle genomföras — då uppkommande behov av teknisk sakkunskap torde få tillgodoses i annan ordning, t. ex. genom konsulter, saknas även mot denna bakgrund skäl att vidhålla kravet på inrättandet av ifrågavarande befattning i lönegrad Ag 24.

2 a). Sedan genom beslut den 28 juli 1958 styrelsens extra ordinarie förste byråsekreterare fr. o. m. den 1 september samma år uppflyttats till lönegrad Ae 23, återstår av styrelsens i IX ht 1958 (s. 566) och 1959 (s. 430) återgivna yrkanden beträffande denna tjänst ordinariesättning i lönegrad Ao 23. Nödvändigheten av att denna tjänst ordinariesättes har utförligt motiverats i IX ht 1958 (s. 566), till vilken motivering styrelsen hänvisar.

2 b). Med de serviceuppgifter i förhållande till styrelsens biologiska fackbyråer, som måst tilldelas den i punkten 2 a) omförmälde förste byråsekreteraren, har följt nödvändigheten att tilldela styrelsens byråsekreterare i lönegrad Ae 19 ett mycket betydande antal kvalificerade, självständiga arbetsuppgifter av ombudsmanna- och kamrerarnatur. Befattningshavaren handhar sålunda bl. a. på eget ansvar uppföljningen av fiskeavgifter enligt vattenlagen, indrivningen av dylika avgifter samt den kamerala förgranskningen inom styrelsens hela verksamhetsområde, alltså även beträffande vatteninspektionens anordningsärenden, vilka med hänsyn till vatteninspektionens successiva utbyggnad betydligt ökat i antal och svårighetsgrad.

På dessa skäl bör tjänsten omändras till förste byråsekreterartjänst i lönegrad Ae 21, varigenom även vinnes överensstämmelse med befordringsgången inom styrelsens biologiska fackbyråer, vars mellantjänster är placerade i lönegrad Ae 21.

2 c). Kassörstjänsten är som styrelsen under en följd av år anmält för Kungl. Maj:t uppenbart för lågt lönegradsplacerad.

Bokslutsskyldiga kassörer inom allmänna civilförvaltningen placeras icke lägre än i lönegrad A 13, vilken placering även är motiverad med hänsyn till att tjänsteinnehavaren enligt gällande bestämmelser om kassarörelsen vid fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion solidariskt med chefen för verket eller chefen för dess administrativa byrå är redogöraransvarig. Nya arbetsuppgifter efter tjänstens inrättande år 1948 har tillkommit dels genom de under punkten 2 b) förut berörda fiskeavgifternas förvaltning genom styrelsens försorg, dels genom den fr. o. m. den 1 juli 1958 införda gränsdragningen mellan styrelsen och vatteninspektionen, enligt vilken styrelsens kamerala organ, d. v. s. närmast kassören och byråsekreteraren, är kameral arbetsorganisation även för vatteninspektionen. För ett riktigt fullgörande av styrelsens kassa- och bokföringsgöromål fordras en mycket god kameral rutin och en betryggande intern inkomst- och utgiftskontroll.

2 d). Styrelsen handhar centralt tryckning, förrådshållning och distribution av papper, blanketter och formulär för styrelsen själv, två vetenskapliga laboratorier, två undersökningsfartyg, sju fiskeriintendenter samt tre fiskodlingsanstalter och en fiskeriförsöksstation. Styrelsens expensförråd och därmed förenade arbetsuppgifter är därför av betydligt större omfattning än som torde vara regel inom centrala verk av motsvarande storleksordning som fiskeristyrelsen.

Den för uppgifterna ansvarige befattningshavaren — expeditivskvakt i Ao 7 — bör därför, anser styrelsen, enligt tillämpade grunder för löneregleringsarbetet uppföras som materialförvaltare i lönegrad Ao 9.

3 a) — b), 6 a) — c), 9 a) — d), 11 a) — d) och 12 a) — c). Förändringarna under dessa punkter är av automatisk karaktär.

4. Behovet av en fast statlig befattning för frågor rörande fisksjukdomarna anmäldes av styrelsen första gången i anslagsäskandena för budgetåret 1953/54, varvid en utförlig motivering framlades. Förslaget har upprepats i styrelsens anslagsskrivelser t. o. m. 1958 (jfr IX ht 1959 s. 431).

Under år 1959 har förevarande spörsmål kommit i ett i viss mån förändrat läge, i det att dels den tidigare innehavaren av den tillfälliga, extra befattningen för fisksjukdomsspecialist övergått till annan verksamhet (undervisningsväsendet), dels vattenfallsstyrelsen erhållit Kungl. Maj:ts medgivande att av sin dispositionsfond taga i anspråk 600 000 kr. för inrättande av ett laboratorium för fisksjukdomar i Älvkarleby. Nämda laboratorium och dess blivande personal är emellertid uteslutande avsedda för forsknings- och utredningsarbeten i samband med den omfattande kompensationsfiskodling, som åvilar vattenfallsverket såsom regleringsrättshavare enligt vederbörliga domar i vattenmål. Det kommer därför snart nog att bli möjligt att sätta in en försöks- och forskningsverksamhet på övriga fisksjukdomsproblem, varvid såsom styrelsen framhöll i 1958 års anslagsskrivelse (IX ht 1959 s. 431) särskilt kräftpesten träder i förgrunden. Förutsättningarna för en fruktbringande insats av forskningen på detta område har sålunda starkt förbättrats, varför styrelsen nu upprepar sin tidigare framställning om en

särskild laboratur för fisksjukdomar med särskild tonvikt på kräftpesten. Styrelsen framhåller ytterligare, att den i yttrande i annat sammanhang förordat tillkallandet av sakkunniga för övervägande av lagstiftning till bekämpande av fisksjukdomar.

5 a). På grund av svårigheter att hålla denna tjänst besatt med nuvarande löneförmåner i förhållande till de höjda lönerna för kontorspersonal i Stockholm bör tjänsten ändras till en kontoristbefattning, vilket även är motiverat med hänsyn till arbetsuppgifterna.

5 b). De med tjänsten förenade arbetsuppgifterna utgöres endast till mindre del av expeditjonsvaktsysslor, varför tjänstens benämning bör utbytas mot institutionsvaktmästare eller uppsyningsman.

Det åligger befattningshavaren, som är skyldig bebo tjänstebostad, att övervaka institutionen och institutionsområdet med akvarier, dammar, pumpmaskineri, båtar etc. även under sön- och helgdagar samt efter mörkrets inbrott och att tillse att den mångfald sysslor vederbörligen utföres, vilka erfordras för institutionens drift såsom våghållning, städning, eldning, postgång, frakter, underhåll och reparationer å maskiner och inredning samt materialanskaffning för sådana arbeten. Härtill kommer särskilt ansvar för anförtrödda medel i samband med in- och utbetalningar samt ansvar för frakter av levande fisk.

7 a)—c). Styrelsen erinrar om att styrelsen, som framgår av IX ht 1959 (s. 431—432), i fjolårets anslagsskrivelse framlade förslag om personalupprustning för havsfiskelaboratoriet i en första etapp, innefattande de i förevarande punkter 7 a)—c) förtecknade befattningarna jämte ett laboratoriebiträde, att 1959 års riksdag av denna föreslagna upprustningsetapp medgav inrättandet av laboratoriebiträdet i lönegrad Ae 7, vilken tjänst emellertid icke uppförts i Kungl. Maj:ts brev den 30 juni 1959, som endast upptagit tjänsten såsom institutionsbiträde i högst Ae 5, samt att i motionerna vid samma riksdag I: 336 och II: 407, likalydande, yrkades bifall till styrelsens äskande i dess helhet, vilket motionsyrkande i viss del (principuttalande till förmån för upprustningsplanen) upptogs i den vid jordbruksutskottets utlåtande 1959: 1 (s. 139, p. 14) fogade reservationen, som emellertid icke vann riksdagens bifall. I anslutning till vad sålunda förekommit upptager styrelsen här den del av den första upprustningsetappen, som återstår efter tillkomsten av den nya biträdestjänsten, alltså två laboratorer i lönegrad Ao 24, två institutionsbiträden i högst lönegrad Ae 5 och en fiskmästare i lönegrad Ao 13. Styrelsens anslagsskrivelser 1957 och 1958 innehåller jämförelser med de marinbiologiska undersöknings- och försöksorganisationerna i övriga nordiska länder, England, Skottland och Västtyskland, till vilka jämförelser styrelsen torde få hänvisa.

8. Uppflyttningen föreslås för att den i Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1959 avsedda lönegradsnedflyttningen skall kunna undvikas.

10. Styrelsen upprepar sin i IX ht 1957 (s. 364—365) återgivna motive-ring för återinförande av sjö tillägg till befälhavaren på Skagerak.

13. Styrelsen anmäler, att sedan Kungl. Maj:t genom brev till arbetsmarknadsstyrelsen den 28 november 1958 (socialdepartementet) bl. a. bemyndi-

gat fiskeristyrelsen att i den takt och omfattning, som arbetsmarknadsstyrelsen funne erforderlig ur sysselsättningssynpunkt, hos Karlskrona örlogsvarv till ett för styrelsen och vissa andra i brevet uppräknade myndigheter gemensamt sammanlagt belopp av högst 10 000 000 kr. utlägga beställningar på de arbeten, som avsåges i arbetsmarknadsstyrelsens skrivelse till Kungl. Maj:t den 7 november 1958, vari bl. a. upptagits ett fiskeriundersökningsfartyg, har arbetsmarknadsstyrelsen i skrivelse till fiskeristyrelsen den 11 juni 1959 hemställt, att fiskeristyrelsen måtte hos Karlskrona örlogsvarv utlägga beställning avseende nybyggnad av ett fiskeriundersökningsfartyg av stål till en enligt anbud högsta kostnad av 1 300 000 kr. ävensom ställt högst nämnda belopp till fiskeristyrelsens förfogande för täckande av kostnaderna för nämnda nybyggnadsarbete. Vidare anmäler styrelsen, att med stöd av nyss åberopade handlingars innehåll den 17 och 18 juni 1959 tecknats kontrakt mellan fiskeristyrelsen och marinverkstäderna vid örlogsvarvet i Karlskrona om byggande av förenämnda fiskeriundersökningsfartyg, vilket enligt § 8 i kontraktet med allt vad därtill hör skall vara fullt färdigt till besiktning och avleverering den 31 oktober 1960.

På grund av vad sålunda förekommit läser enligt styrelsen för budgetåret 1960/61 böra räknas med avlöningar till personalen för det nya fiskeriundersökningsfartygets drift fr. o. m. ungefärligen nämnda budgetårs andra kvartal (med hänsyn till provturer och personalens intrimning å fartyget). Styrelsen räknar alltså med 3/4 av ett budgetårs lönekostnader för budgetåret 1960/61.

För att vinna erfarenheter av personalens omfattning och lönesättning bör avlöningsposten för det nya undersökningsfartyget helt konstrueras som »avlöningar till kollektivavtalspersonal» och tills vidare för helt budgetår beräknas enligt denna sammanställning, vilken dock framdeles kan behöva revideras och kompletteras med ytterligare en man (matros eller jungman):

1 befälhavare	20 000
1 fiskmästare	15 000
1 kock	13 000
1 bästeman	12 000
1 motorskötare	12 000
1 matros	11 000

Summa 83 000

Av nämnda summa har styrelsen i sammanställningen under punkten 13 uppfört 3/4 eller avrundat 62 000 kr.

Y t t r a n d e n. Framställningen i fråga om undersöknings- och bevakningsfartygen har givit *statskontoret* anledning till uttalande endast i fråga om återinförande av sjötillägg till befälhavaren på Skagerak. Statskontoret vidhåller för sin del den mening i denna fråga, som ämbetsverket givit uttryck åt i sitt utlåtande den 14 november 1956 angående anslag till fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök för budgetåret 1957/58 m. m. och som

utmynnade i att ämbetsverket icke kunde tillstyrka bifall till fiskeristyrelsens begäran. Statskontoret motiverade härvid sitt ställningstagande sålunda. En åtgärd som den föreslagna innebär en förtäckt löneförbättring och en sådan ansåg ämbetsverket icke påkallad, helst som i samband med tjänsteförteckningsrevisionen det tidigare utgående sjötillägget evalverats i en högre pensionsberättigande lön.

Riksräkenskapsverket har icke funnit anledning till erinran mot den i anledning av tillkomsten av det nya undersökningsfartyget föreslagna ändringen av uppställningen av avlöningsstaten för fiskeristyrelsen.

Sjöfartsstyrelsen framhåller, att det under byggnad varande undersökningsfartyget kommer, såvitt styrelsen kan förstå, att erhålla mycket speciella arbetsuppgifter, och i avsaknad av närmare kännedom om dessa finner styrelsen det svårt att yttra sig över medels- och personalbehov.

För bedömandet av personalbehovet och lönesättningen framlägger sjöfartsstyrelsen en redogörelse för hur motsvarande spörsmål lösts för de fem senast byggda lotsdistriktsfartygen samt för motorjakten Sefyr.

Lotsdistriktsfartyg (längd 37,05—40,05 m., deplacement 440—500 ton).

Bemanning	Lönegrad	Arvodes-tillägg/mån.
1 styrman	Ae 11	150
1 maskinist	Ao 13	150
1 kockstewart	Ae 9	150
4 matrosor	Ae 7	90
1 förste motorman.....	Ae 8	90
1 andre motorman.....	Ae 7	60
1 mässuppassare.....	Arvode	60

Som befälhavare vid fartygens förflyttningar tjänstgör regelmässigt lotsdirektör eller lotsinspektör.

Motorjakten Sefyr (längd 21,0 m., deplacement 93 ton).

Bemanning	Lönegrad	Arvodes-tillägg/mån.
1 befälhavare	Ae 13	150
1 förste motorskötare	Ae 9	150
3 matrosor	Ae 7	60

Utöver nämnda förmåner åtnjuter befattningshavarna å lotsdistriktsfartygen och motorjakten Sefyr jämväl kostpenningar, som f. n. utgår med 5,90—6,05 kr. per dag. Arvodestillägget är avsett såsom kompensation för jour- och beredskapstid samt för tjänstgöring å obekvämtid. Den genomsnittliga arbetstiden skall beräknas på grundval av en normalarbetstid om 45 timmar per vecka.

Statens lönenämnd, som uttalat sig om punkterna 10 och 13, kan icke tillstyrka yrkandet om återinförande av sjötillägg åt befälhavaren å undersöknings- och bevakningsfartyget Skagerak. Vad gäller förslaget till löner till personal för ett nytt fiskeriundersökningsfartyg framhåller nämnden endast, att i den mån fråga är om personer med ämbetsansvar, möjligheten att upprätta avtal enligt kollektivavtalslagen torde vara utesluten.

Departementschefen

I likhet med fiskeristyrelsen anser jag, att medel bör ställas till förfogande för en förstärkning av verksamheten vid den marinbiologiska delen av havsfiskelaboratoriet. Vad beträffar de personella resurserna är jag emellertid inte beredd att föreslå inrättandet av nya befattningar vid laboratoriet. Förstärkningen bör i stället ske i den formen, att under posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal anvisas ett belopp av 45 000 kronor att — tillsammans med förra året anvisat belopp å 5 000 kronor till ersättning till medhjälpare vid havsfiskelaboratoriets försök m. m. — användas till särskilda undersökningar.

Som framgår utav den av fiskeristyrelsen lämnade redogörelsen har med medel, som Kungl. Maj:t ställt till förfogande för att motverka samsättningssvårigheter vid bland annat örlogsvarvet i Karlskrona, byggandet av ett nytt fiskeriundersökningsfartyg igångsatts. Fartyget beräknas enligt styrelsen kunna tagas i bruk omkring den 31 oktober 1960. För avlöning av personalen på fartyget för tiden därefter till budgetårets slut bör i enlighet med styrelsens förslag beräknas 62 000 kronor. Beloppet bör tills vidare, till dess kännedom erhållits om personalbehovet och den lämpligaste lönesättningen, anvisas under en särskild, förslagsvis angiven post för det nya fartyget, benämnd avlöningar till kollektivavtalspersonal. Sedan det nya fartyget färdigställts kommer tre fartyg att stå till förfogande för undersöknings- och bevakningsverksamheten på hithörande område. Frågan om det i fortsättningen av olika skäl kan anses lämpligt att för ifrågasvarande verksamhet disponera alla tre fartygen, torde böra upptagas till prövning, när närmare erfarenheter vunnits beträffande det nya fartyget.

Vad härefter angår fiskeristyrelsen i övrigt anser jag mig inte kunna tillstyrka framställningarna om inrättande av nya tjänster eller om lönegradsuppflyttningar. Ej heller kan jag biträda av styrelsen förordad ordinarie sättnings av tjänsten som förste byråsekreterare eller förslaget om sjö-tillägg för befälhavaren på Skagerak. På grund av beräknade löneklassförändringar samt redan genomförd arvodesreglering för hushållerskan på Bornö torde anslaget emellertid böra höjas med 5 700 respektive 700 kronor. Även posterna till avlöningar till kollektivavtalspersonal för Skagerak och Eystrasalt bör höjas med 5 000 respektive 1 500 kronor. Vidare bör posterna till rörligt tillägg uppräknas med sammanlagt 14 100 kronor och posterna till kompensation för höjda folkpensionsavgifter med sammanlagt 12 200 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, behöver anslaget för nästa budgetår höjas med 146 200 kronor till 1 278 900 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: fiskeristyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

Fiskeristyrelsen

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	154 300	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämnda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 500	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	186 100	
4. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i> ..	500	
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	61 200	
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	6 800	411 400

Sötvattenslaboratoriet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	80 700	
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	32 900	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	20 400	
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 300	136 300

Havsfiskelaboratoriet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	60 800	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämnda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	7 400	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	216 000	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	39 400	
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 500	329 100

Undersöknings- och bevakningsfartygen

Skagerak

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	126 600	
2. Avlöningar till kollektivavtalspersonal, <i>förslagsvis</i>	138 900	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	22 700	
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 500	290 700

Eystrasalt

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	10 600	
2. Avlöningar till kollektivavtalspersonal, <i>förslagsvis</i>	35 000	
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 700	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 900	
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	200	49 400

Nytt fartyg

1. Avlöningar till kollektivavtalspersonal, <i>förslagsvis</i>	62 000	
Summa kronor		1 278 900

b) till *Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Fiskeristyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 278 900 kronor.

[136] 2. *Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Fiskeristyrelsen: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	403 600	346 606
1958/59	412 600	418 984
1959/60 (statsliggaren s. 939)	419 300	
1960/61 (förslag)	590 500	

Enligt gällande omkostnadsstat fördelas anslaget med 56 500 kr. å fiskeristyrelsen, 29 700 kr. å sötvattenslaboratoriet, 77 900 kr. å havsfiskelaboratoriet samt 255 200 kr. å undersöknings- och bevakningsfartygen.

Y r k a n d e. *Fiskeristyrelsen* (skr. 17/8 1959) hemställer, att anslaget ökas med 226 200 kr. till 645 500 kr.

	Utgifter		Anslag 1959/60	Ökning
	1957/58	1958/59		
<i>Fiskeristyrelsen</i>				
1. Övriga expenser	24 350	23 919	24 000	+ 8 000
2. Biblioteksverksamhet	—	—	—	+ 1 500
<i>Sötvattenslaboratoriet</i>				
3. Reseersättningar	3 896	4 347	6 000	+ 1 500
4. Övriga expenser	5 857	6 496	6 500	+ 1 000
5. Publikationstryck	3 600	3 800	3 800	+ 1 200
6. Bibliotek	1 793	1 828	1 200	+ 300
7. Drift och underhåll av båtar ...	1 656	414	500	+ 200
8. Fiskeriförsök m. m.	1 096	2 520	1 000	+ 1 000

	Utgifter		Anslag 1959/60	Ökning
	1957/58	1958/59		
<i>Havsfiskelaboratoriet</i>				
9. Reseersättningar	9 647	12 766	14 400	+ 5 600
10. Övriga expenser	6 339	7 061	7 600	+ 1 400
11. Bibliotek	314	20	500	+ 500
12. Instrument- och laboratoriekostnader	23 610	19 574	23 500	+ 6 500
13. Engångsanslag för instrument ..	—	—	—	+ 20 500
14. Fiskeriförsök och fiskmärkningar m. m.	—	—	—	+ 10 000
<i>Undersöknings- och bevakningsfartygen</i>				
15. Driftutgifter för nytt undersökningsfartyg	—	—	—	+ 75 000
16. Engångsanslag för instrument- och redskapsutrustning till nytt undersökningsfartyg	—	—	—	+ 92 000
				<u>+ 226 200</u>

Motiv. 1. Till följd av fördyringar av de förnödenheter och tjänster (teleabonnemang, städning), som skall finansieras med anlåtande av expensposten, påkallas en årlig höjning av densamma med 3 000 kr. Härtill bör för nästa budgetår läggas ett redan för 1959/60 äskat men icke medgivet engångsbelopp å 5 000 kr. för iståndsättning för 3 000 kr. av möbler och andra inventarier, som nu varit i bruk under mer än elva år (alltsedan styrelsens tillkomst den 1 juli 1948), samt för anskaffning för 2 000 kr. av kassaskåp.

2. Ett särskilt belopp för biblioteksändamål med 1 500 kr. erfordras på de skäl styrelsen anförde i 1957 års anslagsskrivelse (IX ht 1958 s. 573—574).

3. Anslaget har av äskade 2 500 kr. höjts för budgetåret 1957/58 med 600 kr. och för budgetåret 1959/60 med 400 kr., varför av det ursprungliga äskandet kvarstår 1 500 kr. Samma omständigheter som föranlett detta äskande — vidsträckta resedistrikt, ökade traktamenten och resekostnader samt ringa anslagsdel på varje resande tjänsteman — motiverar förevarande framställning om återstoden av det begärda beloppet.

4. För föregående budgetår har förevarande anslagspost uppräknats med 500 kr., vilken höjning är av automatisk karaktär. Nu yrkas återstoden av det i 1957 års anslagsskrivelse begärda beloppet, 1 500 kr., eller således 1 000 kr.

5. En automatisk höjning av denna post med 200 kr. medgavs i IX ht 1958 (s. 576). På de i 1957 års anslagsskrivelse anförda skälen yrkas nu återstoden av det där äskade beloppet eller alltså (1 400 — 200 =) 1 200 kr.

6. Höjningen avser liksom i anslagsäskandena för de senaste sju åren den återstående delen av den i 1951 års anslagsskrivelse föreslagna höjningen å 1 000 kr.

7. Sedan anslagsposten alltsedan år 1932, då institutionen började sin verksamhet, varit uppförd med 200 kr. höjdes den nyligen till 500 kr. Höjda drivmedelskostnader påkallar en ytterligare justering uppåt av anslagsposten med 200 kr.

8. För utvidgade försök med nya redskapstyper och syntetiska redskapsmaterial har styrelsen alltsedan år 1953 äskat medel i form av en från 1 000 kr. till 2 000 kr. förhöjd medelsanvisning till fiskeriförsök m. m., vilka framställningar emellertid icke föranlett åtgärd. Med hänsyn till försökens stora praktiska betydelse och ekonomiska vikt för betydande grupper av yrkesfiskarna upprepar styrelsen denna framställning.

9—12. De här föreslagna anslagsuppräkningsarna är en konsekvens av den upprustning av havsfiskelaboratoriet, som föreslagits vid behandlingen av laboratoriets avlöningsanslag i det föregående. Anslagshöjningarna har reducerats med de belopp, varmed anslagsposterna höjts efter förslag i IX ht 1959 (s. 436 och 437).

13. Föreståndaren för havsfiskelaboratoriet har anmält behov av viss instrumentutrustning, vilken icke kan anskaffas inom ramen för det årliga instrumentanslaget.

Behovet omfattar följande objekt till följande kostnader, nämligen en projektionsapparat för fjälläsning, 6 500 kr., två mikroskop, varav ett stereo, tillsammans 6 000 kr., en räknemaskin, 560 kr., samt (för hydrografiska avdelningen) en salinometer för bruk in situ, 5 000 kr., samt en frysbbox för förvaring av fiskprov, 2 500 kr., vilket sistnämnda objekt ansetts mest angeläget av laboratoriets föreståndare. Det sammanlagda medelsbehovet av engångsnatur uppgår således till 20 560 kr. eller avrundat 20 500 kr.

14. Under en följd av år har medel till fiskmärkningar i havsfiskelaboratoriets regi i mån av tillgång anvisats av den till Kungl. Maj:ts disposition stående delen av reservationsanslaget Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen. Nämda ändamål liksom andra fiskeriförsök bör i regel finansieras av medel under laboratoriets omkostnadsstat på samma sätt som gäller enligt sötvattenslaboratoriets omkostnadsstat.

15—16. Under punkten 13 i äskandena beträffande förslagsanslaget Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Fiskeristyrelsen: Avlöningar i det föregående har styrelsen anmält ett med stöd av vederbörliga bemyndiganden av Kungl. Maj:t och arbetsmarknadsstyrelsen den 17—18 juni 1959 med marinverkstäderna vid örlogsvarvet i Karlskrona tecknat kontrakt angående byggandet av ett nytt fiskeriundersökningsfartyg, som enligt kontraktets § 8 skall vara fullt färdigt för besiktning och avleverering den 31 oktober 1960, i anslutning vartill styrelsen äskat medel till bestridande av avlöningskostnaderna för det nya fartygets personal för tre kvartal av budgetåret 1960/61.

Omkostnadsanslaget för fartyget för nästa budgetår torde böra beräknas med samma utgångspunkt som nyss anförts beträffande avlöningsanslaget. I avvaktan på närmare erfarenheter av det sammanlagda årliga omkostnadsbehovet för fartyget och kostnadernas fördelning å de i staten för undersöknings- och bevakningsfartygen uppförda olika delposterna räknar

styrelsen med en klumpsumma för driftutgifter — proviant, oljor och andra förbrukningsartiklar, underhåll och utrustning, redskaps- och apparat-underhåll samt diverse utgifter — å 100 000 kr. för helt budgetår. För förut nämnda del av budgetåret 1960/61 skulle i enlighet härmed fordras ett anslag å 75 000 kr.

För det nya fartygets förseende med redskaps- och instrumentutrustning beräknas ett engångsbelopp av 92 000 kr. Denna kostnadsberäkning har verkställts av marinverkstäderna i Karlskrona på grundval av en inom fiskeristyrelsen upprättad förteckning över behövliga redskap och instrument samt efter infordran av preliminära anbud å materielen i fråga. Detta engångsbelopp bör i sin helhet stå till förfogande vid ingången av budgetåret 1960/61.

Y t t r a n d e. Enligt *riksräkenskapsverkets* mening bör å fiskeristyrelsens omkostnadsstat uppföras en särskild anslagspost för engångsutgifterna för instrument- och redskapsutrustning till det nya undersökningsfartyget. Det för driftutgifterna för det nya fartyget beräknade beloppet bör däremot vid statens fastställande tillsammans med motsvarande medel för de övriga fartygen fördelas på de olika anslagsposter, som kommer i fråga.

Departementschefen

Under föregående punkt har jag föreslagit, att en utökning av resurserna vid havsfiskelaboratoriet genomföres under nästa budgetår. Under förevarande anslag bör i detta syfte de för detta laboratorium avsedda medlen förstärkas med sammanlagt 15 000 kronor. Av detta belopp torde 4 000 kronor beräknas till reseersättningar, 1 000 kronor till övriga expenser, 500 kronor till bibliotek, 5 000 kronor till instrument- och laboratoriekostnader samt 4 500 kronor som engångsbelopp till anskaffande av instrument.

Som jag redan anfört under föregående anslag är ett nytt fiskeriundersökningsfartyg under byggnad, vilket väntas kunna tagas i bruk omkring den 31 oktober 1960. För anskaffande av instrument- och redskapsutrustning till fartyget bör enligt min uppfattning under nästa budgetår anvisas ett belopp av 80 000 kronor. För täckande av omkostnaderna för fartyget under de tre fjärdedelar av nästa budgetår, under vilka detsamma kan beräknas komma att användas, torde i enlighet med fiskeristyrelsens förslag i avvaktan på de närmare erfarenheterna beträffande sagda kostnader böra beräknas ett belopp av 75 000 kronor.

Vad angår fiskeristyrelsens äskanden i övrigt anser jag mig endast böra tillstyrka vissa höjningar av automatisk karaktär. Sålunda bör delposten till övriga expenser under fiskeristyrelsen ökas med 800 kronor. Vidare torde den under sötvattenslaboratoriets omkostnadsstat upptagna posten till publikationstryck samt delposterna till bibliotek och fiskeriförsök m. m. böra ökas med respektive 200, 100 och 100 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, behöver förevarande anslag för nästa budgetår ökas med 171 200 kronor till 590 500 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Fiskeristyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 590 500 kronor.

[137] 3. **Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Vatteninspektionen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	314 400	281 958
1958/59	403 100	338 565
1959/60 (statsliggaren s. 941)	452 600	
1960/61 (förslag)	470 800	

Y r k a n d e. *Vatteninspektionen* (skr. 1/9 1959) hemställer, att anslaget höjes med 22 500 kr. till 475 100 kr. i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
1. Lönergleringar m. m.	
a) 1 laborator Ae 24 i st. f. 1 byråinspektör Ae 21	+ 4 080
b) 1 byråinspektör Ae 23 i st. f. Ae 21	+ 1 320
c) 1 vatteninspektör Ae 23 i st. f. Ae 21	+ 1 320
d) 1 vatteninspektör Ae 21 i st. f. Ag 21	—
2. Omräkning	
a) löneklassförändringar	+ 1 700
b) rörligt tillägg	+ 9 100
c) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 5 000
	+ 22 500

M o t i v. I en allmän motivering anför vatteninspektionen, att den anser sig med hänsyn till kraven på återhållsamhet i anslagsäskandena endast böra upptaga de mest trängande behoven i anslagshänseende. Enligt inspektionens mening bör emellertid den av vattenvårdskommittén föreslagna utbyggnaden av inspektionen med en mikrobiologisk avdelning komma till stånd, så snart möjlighet härför finnes. Organisationen av och kostnaderna för en dylik avdelning behandlas av inspektionen i en särskild promemoria. Då avdelningens inrättande är beroende av att erforderliga lokaler kan ställas till förfogande för ändamålet, upptager inspektionen i detta sammanhang icke anslagsäskanden för avdelningen men hemställer, att Kungl. Maj:t ville vidtaga sådana åtgärder beträffande lokalutrymmen o. d., att avdelningen kan inrättas vid ingången av budgetåret 1961/62.

1 a). Såsom ledare för vatteninspektionens kemiska laboratorium har vattenvårdskommittén (SOU 1955: 6) föreslagit en laboratorsbefattning i lönegrad Ae 24. Det kemiska laboratoriet utgör f. n. inspektionens största

tillgång på undersökningssidan. Då den nuvarande ledaren för laboratoriet inom kort torde lämna befattningen, är det för att erhålla fullgod ersättare för denne nödvändigt att ombilda tjänsten till en laboratorstjänst. I jämförelse med motsvarande kommunala och enskilda laboratorier torde den föreslagna laboratorstjänsten snarare ligga under än över de löner, som utgår för dylik tjänst.

1 b)—c). För de tjänstemän vid vatteninspektionen, som har akademisk utbildning, finnes under laboratorsgrad endast befattningar som byrå- eller vatteninspektör i lönegrad A 21 och assistent i reglerad befordringsgång. Erfarenheten har visat, att det möter stora svårigheter att förvärva och behålla personal i denna löneställning. För att råda bot på detta missförhållande bör befordringsmöjligheter skapas för de befattningshavare i lönegrad A 21, som icke har laboratorskompetens. I detta syfte föreslås, att byråinspektören vid den limnologiska avdelningen och en vatteninspektör uppflyttas i lönegrad A 23.

1 d). Av de fyra vatteninspektörsbefattningarna vid inspektionen är två extra ordinarie och två extra tjänster. Då samtliga befattningar även i fortsättningen är behövliga, bör ytterligare en sådan tjänst extraordinariesättas.

2 a)—c). Ökningarna är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. *Statens lönenämnd*, som uttalat sig angående punkterna 1 a), b) och c), anför att, därest för innehavaren av tjänsten som chef för kemiska laboratoriet uppställes krav på filosofie licentiatexamen i kemi eller civilingenjörsexamen på kemisk linje, lönenämnden icke har något att erinra mot att tjänsten placeras i lönegrad A 24. Nämnden anser tillräckliga skäl icke föreligga för bifall till förslagen om uppflyttning av en tjänst som byråinspektör och en som vatteninspektör från Ae 21 till Ae 23.

Departementschefen

Med hänsyn till de kvalifikationer, som erfordras för ledningen av det kemiska laboratoriet, anser jag i likhet med vatteninspektionen, att befattningen som ledare för laboratoriet bör ombildas till en laboratorstjänst i lönegrad Ae 24. Jag vill därvid erinra om att enligt 32 § instruktionen för fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion (1958: 309) skall laborator vid inspektionen bland annat ha förvärvat insikter motsvarande antingen filosofie licentiatexamen i ämne tillhörande inspektionens arbetsområde eller avgångsexamen vid teknisk högskola inom avdelningen för väg- och vattenbyggnad eller för kemi. Kostnaderna för denna tjänsteförändring uppgår till 3 900 kronor. Vatteninspektionens yrkande om extraordinariesättning av en vatteninspektörstjänst kan jag bifalla. Vidare förordar jag, att tjänsten som överinspektör, vilken nu är extra ordinarie, överföres å ordinarie stat. Några tjänsteförändringar därutöver anser jag mig inte kunna tillstyrka. Till följd av beräknade löneklassförändringar torde anslaget bära ökas med 2 100 kronor. Vidare bör posterna till rörligt tillägg och komensation för höjda folkpensionsavgifter för nästa budgetår höjas med 7 200 respektive 5 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, behöver anslaget för nästa budgetår höjas med 18 200 kronor till 470 800 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Å personalförteckningen bör en tjänst som överinspektör i lönegrad Be 1 utbytas mot en tjänst som överinspektör i lönegrad Bo 1 och en tjänst som byråinspektör i lönegrad Ae 21 utbytas mot en tjänst som laborator i lönegrad Ae 24 samt upptagas ytterligare en tjänst som vatteninspektör i lönegrad Ae 21.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: vatteninspektionen, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: vatteninspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	52 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	7 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	324 000
4. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	11 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	67 500
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	7 600
	Summa kronor 470 800

c) till *Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Vatteninspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 470 800 kronor.

[138] 4. **Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Vatteninspektionen: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	139 800	75 589
1958/59	119 300	146 016
1959/60 (statsliggaren s. 942)	142 900	
1960/61 (förslag)	129 900	

Y r k a n d e. *Vatteninspektionen* (skr. 1/9 1959) hemställer, att anslaget bibehålles oförändrat men med vissa ändringar inom följande delposter.

	Utgifter		Anslag
	1957/58	1958/59	1959/60
1. Expenser	24 366	21 884	43 000
2. Laboratoriekostnader	13 965	13 949	26 500

Motiv. 1. I posten ingår innevarande budgetår ett engångsbelopp av 10 000 kr. för möbler. Till ytterligare komplettering av möbleringen i dels inspektionens nya byggnad, dels vissa omändrade lokaler i den äldre byggnaden äskas för nästa budgetår ett engångsbelopp av 5 000 kr. Vidare erfordras för nästa budgetår ett belopp av 5 000 kr. för en snabbtelefonanläggning, varav särskilt behov finnes, sedan inspektionen blir förlagd till två skilda byggnader.

2. I posten ingår innevarande budgetår ett engångsbelopp med 8 000 kr. för anskaffning av laboratorieapparatur och verkstadsutrustning. På grund av verksamhetens ökade omfattning bl. a. genom intensivare fältundersökningar och genom uppbyggnaden av ett limnologiskt laboratorium föreslås anslaget till löpande omkostnader för laboratorierna höjt med 3 000 kr. Vidare äskas under denna post ett engångsanslag om 5 000 kr. för apparatur och materiel till ett fluviarium för giftförsök med fisk samt för komplettering av verkstadsutrustning.

Departementschefen

Delposterna till övriga expenser och laboratoriekostnader bör minskas med för innevarande budgetår anvisade engångsbelopp å 10 000 respektive 8 000 kronor. För anskaffande av apparatur och materiel till ett fluviarium för giftförsök med fisk bör emellertid för nästa budgetår under delposten till laboratoriekostnader upptagas ett engångsbelopp av 5 000 kronor. Övriga av vatteninspektionen framställda yrkanden kan jag inte biträda. Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, kan anslaget minskas med 13 000 kronor till 129 900 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Vatteninspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 129 900 kronor.

[139] 5. Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet

Fr. o. m. budgetåret 1950/51 har under förevarande rubrik uppförts ett reservationsanslag med ett formellt belopp av 100 kr. Kostnaderna för ifrågavarande undersökningar bestrides av ersättningar, som betalas av uppdragsgivarna och tages till uppbörd å anslaget. Kungl. Maj:t fastställer stat för verksamheten. Genom beslut av 1957 års riksdag (prop. 1957: 22; JoU

15; rskr. 216) har sötvattenslaboratoriet omorganiserats fr. o. m. budgetåret 1957/58 (statsliggaren s. 942).

Fiskeristyrelsen (skr. 17/8 1959) erinrar dels om de av föreståndaren för sötvattenslaboratoriet i 1958 års anslagsskrivelse framlagda, av styrelsen biträdde och i IX ht 1959 (s. 465) återgivna men avslagna yrkandena (punkterna 1 och 2 i det följande), dels om de av samme föreståndare i statförslag för budgetåret 1959/60 framlagda, av styrelsen i skrivelse den 11 maj 1959 biträdde men av Kungl. Maj:t avslagna yrkandena (punkterna 3 och 4 i det följande), dels om planerna på att lokalisera förevarande undersökningsorganisation till ort utanför storstockholmsområdet. I anslutning härtill hemställer styrelsen på förslag av föreståndaren för sötvattenslaboratoriet, att sagda yrkanden, vilka sammanställts i det följande, upptages till förnyad prövning.

1. Extraordinariesättning av
 - a) 1 extra fiskeriinspektör Ag 23
 - b) 1 extra kansliskrivare Ag 10.
2. Uppflyttning av 1 kanslibitråde Ae 7 till kontorist Ae 9.
3. Ökning av antalet fiskmästare Ae 13 vid laboratoriets utredningsavdelning från nuvarande åtta till nio.
4. Inrättande av en ny tjänst som extra fiskeriinspektör Ag 21 vid nysnämnda utredningsavdelning.

Departementschefen

Anslaget bör uppföras med oförändrat belopp av 100 kronor för nästa budgetår. Vad fiskeristyrelsen i förevarande sammanhang yrkat i fråga om personalförstärkningar samt lönerogleringar m. m. finner jag mig inte böra tillstyrka. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslagets användning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[140] 6. Fiskeriintendenter m. m.: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	219 100	193 510
1958/59	253 500	166 966
1959/60 (statsliggaren s. 944)	252 200	
1960/61 (förslag)	211 100	

Y r k a n d e. *Fiskeristyrelsen* (skr. 17/8 1959) hemställer, att anslaget ökas med 1 484 kr. till 253 684 kr. i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
1. Lönereglering	
4 fiskmästare Ae 13 i st. f. Ae 12	+ 3 084
2. Omräkning	
a) löneklassförändringar	+ 3 100
b) rörligt tillägg	+ 4 600
c) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 3 700
	+ 14 484
3. Särskilda uppbördsmedel	
a) bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel	+ 6 000
b) ersättningar för undersökningar	+ 7 000
	+ 13 000
	Nettoökning 1 484

Motiv. 1. Sedan genom Kungl. Maj:ts beslut den 28 juli 1958 de i sötvattenslaboratoriets undersökningsverksamhet anställda fiskmästarna uppflyttats en lönegrad från Ae 12 till Ae 13 är det nödvändigt, att konsekvensbeslut fattas om motsvarande uppflyttning för fiskmästarna vid statens fiskodlingsanstalter i Älvkarleby, Borenhult och Mörrum samt vid statens fiskeriförsöksstation i Kälarne. Arbetsuppgifter och ansvar för dessa fyra befattningar är minst likvärdiga med dem, som ankommer på sötvattenslaboratoriets fiskmästare.

2 a)—c) och 3 a)—b). Ändringarna är av automatisk natur.

Departementschefen

Fiskeristyrelsens förslag till lönereglering för fiskmästarna vid statens fiskodlingsanstalter och statens fiskeriförsöksstation finner jag mig inte kunna biträda. Ordinarieposten bör till följd av löneklassförändringar höjas med 1 000 kronor. Av samma skäl bör en höjning ske av icke-ordinarieposten med 1 600 kronor. Samtidigt torde emellertid sistnämnda post med hänsyn till belastningen under sistförflutna budgetår böra nedräknas med 9 500 kronor. Vidare bör posterna till rörligt tillägg och kompensation för höjda folkpensionsavgifter höjas med 400 respektive 3 400 kronor. Förslagen medför en minskning av anslagsbehovet med 3 100 kronor.

Vad därefter angår de särskilda uppbördsmedlen har jag intet att erinra mot styrelsens förslag till uppräkningsbidragen till vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel med 6 000 till 72 000 kronor. Uppbördsposten för ersättningar för undersökningar bör emellertid enligt min mening, med hänsyn till vad som under sistlidna budgetår influtit och under nästa budgetår kan beräknas inflyta i ersättningar, uppräknas med 32 000 kronor till 40 000 kronor. Förslagen innebär en ökning av de särskilda uppbördsmedlen med 38 000 kronor.

Vid bifall till mina förslag kan anslaget minskas med 41 100 kronor till

211 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för fiskeriintendenter m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	193 300
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	7 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	72 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	44 800
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 300
	Summa kronor 323 100

Särskilda uppbördsmedel

Bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel	72 000
Ersättningar för undersökningar	40 000
	Nettoutgift kronor 211 100

b) till *Fiskeriintendenter m. m.*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 211 100 kronor.

[141] 7. Fiskeriintendenter m. m.: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	30 400	39 225
1958/59	26 100	41 070
1959/60 (statsliggaren s. 944)	25 700	
1960/61 (förslag)	27 100	

Y r k a n d e. *Fiskeristyrelsen* (skr. 17/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 1 000 kr. till 26 700 kr.

	Utgifter resp. inkomster		Anslag resp. beräknade inkomster	Ökning
	1957/58	1958/59	1959/60	
1. Reseersättningar	36 621	37 259	31 500	+ 3 500
2. Expenser	8 591	8 518	10 000	+ 1 500
				+ 5 000
3. Särskilda uppbördsmedel				
a) bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel	4 677	7 041	12 000	+ 3 000
b) ersättningar för undersökningar	—	629	4 000	+ 1 000
				+ 4 000
			Nettöökning	1 000

M o t i v. 1. Med en utförlig motivering, innefattande jämförelser med medelstilldelningen för tjänsteresor åt hushållningssällskapens fiskerikon-sulenter uttalade sig styrelsen i 1958 års anslagsskrivelse för en successiv höjning av fiskeriintendenternas reseanslag till 50 000 kr., och såsom en första etapp härav begärdes en höjning av reseanslaget med 4 700 kr. till 35 000 kr. (IX ht 1959 s. 468). Härav medgavs i IX ht 1959 1 200 kr., varför för uppnåendet av den första etappen, 35 000 kr., återstår 3 500 kr., vilket sistnämnda belopp alltså äskas av styrelsen, som även erinrar om de kostnadsökningar, som blir en följd av fiskeriingenjörens ökade reseinspektioner och förändringar till följd av den ökade utbyggnadsverksamheten.

2. Efter förslag av styrelsen i följd har expensposten uppräknats med 1 400 kr. till 10 000 kr. (IX ht 1959 s. 468—469). På de skäl styrelsen då framlade erfordras för nästa budgetår en ytterligare höjning med 1 500 kr. till 11 500 kr.

3 a)—b). Ökningarna är av automatisk natur.

Departementschefen

Posterna till reseersättningar och expenser bör till följd av kostnadsstegringar höjas med 3 500 respektive 1 900 kronor. De under särskilda uppbördsmedel upptagna bidragen av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel samt ersättningar för undersökningar torde såsom fiskeristyrelsen föreslagit böra uppräknas med 3 000 respektive 1 000 kronor. Anslaget bör följaktligen ökas med 1 400 kronor och upptagas med 27 100 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskerintendenten m. m.*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 27 100 kronor.

[142] 8. Utbildning av fiskeritjänstemän

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	45 400	40 014
1958/59	30 000	32 077
1959/60 (statsliggaren s. 945)	46 000	
1960/61 (förslag)	30 500	

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1951: 84 beslöt 1951 års riksdag, att en kurs om ca 17 månader skulle anordnas vartannat år för utbildning av fiskeritjänstemän. De för budgetåren 1951/52—1958/59 anvisade anslagen har i enlighet härmed avsetts för bestridande av kostnaderna för 1951—1953, 1953—1955, 1955—1957 och 1957—1959 års kurser, varjämte det för budgetåret 1959/60 anvisade anslaget avses för bestridande av kostnaderna för första delen av 1959—1961 års kurs.

Y r k a n d e. *Fiskeristyrelsen* (skr. 17/8 1959) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 30 400 kr., vilket innebär en höjning med 400 kr. i förhållande till det för budgetåret 1958/59 anvisade anslaget. Det begärda anslaget är avsett för andra läsåret av den kurs, som börjar på hösten 1959.

	Anslag 1958/59	Utgifter 1958/59	Ökning
1. Arvode för rektors- och sekreterargöromål	1 900	1 557	—
2. Timlärararvoden	10 000	10 427	—
3. Hyra och städning av undervisningslokaler . . .	1 300	648	—
4. Undervisningsmateriel och expenser	1 500	1 494	—
5. Statlig studiehjälp	13 000	15 586	—
6. Bidrag till kostnader för praktikresor, studiebesök och exkursioner	2 300	2 300	+ 400
	<u>30 000</u>	<u>32 012</u>	+ 400

Motiv. 1, 2, 3, 4 och 5. I anslutning till dessa poster, som beräknas till oförändrade belopp i förhållande till budgetåret 1958/59 föreslår styrelsen sådan ändring av bestämmelserna i kungörelsen den 7 september 1951 (nr 610; ändr. 1954: 169, 1957: 633) om statliga fiskeritjänstemannakurser, att engelska språket upptages bland de i kungörelsen föreskrivna studieämnena. Denna författningsändring torde påkalla riksdagens medverkan.

6. För jämförelsebudgetåret 1958/59 uppräknades denna post med 200 kr. Med hänsyn till erfarenheterna under såväl nämnda budgetår som det längre studiebudgetåret 1959/60 finner styrelsen en ytterligare, måttlig uppräknings av posten påkallad.

Departementschefen

Mot den av fiskeristyrelsen i jämförelse med staten för budgetåret 1958/59 föreslagna höjningen av posten till bidrag till kostnader för praktikresor, studiebesök och exkursioner har jag intet att erinra. Härjämte bör till följd av kostnadsstegringar en ökning ske av posten till undervisningsmateriel och expenser med 100 kronor. Däremot kan jag inte tillstyrka det av fiskeristyrelsen framlagda förslaget att upptaga engelska språket bland de för statliga fiskeritjänstemannakurser föreskrivna ämnena. Vid bifall till vad jag sålunda anfört bör förevarande anslag för budgetåret 1960/61 uppföras med 30 500 kronor, vilket i jämförelse med det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 15 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildning av fiskeritjänstemän* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 30 500 kronor.

[143] 9. Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	189 500	165 178	71 065
1958/59	197 000	184 587	83 478
1959/60 (statsliggaren s. 945)	197 000		
1960/61 (förslag)	199 000		

Y r k a n d e n. *Fiskeristyrelsen* (skr. 17/8 1959) hemställer, att anslaget för nästa budgetår beräknas på följande sätt.

	Anslag 1959/60	Ökning
1. Statsbidrag till Södra Sveriges fiskeriförening	39 500	—
2. Bidrag enligt reglementet 1950: 269 för statsunderstödd utbildningsverksamhet på fiskerinäringens område	60 000	+ 20 000
3. Bidrag till hushållningssällskap eller annan ortskorporation för insamlande av primäruppgifter till fiskeristatistik beträffande saltsjöfisket	20 000	—
4. Bidrag till landsting eller hushållningssällskap för fiskets befrämjande i de särskilda orterna	38 000	+ 2 000
5. Till Kungl. Maj:ts disposition	39 500	+ 10 500
		+ 32 500

Södra Sveriges fiskeriförening (skr. 1/7 1959) anhåller, att bidraget till föreningen för nästa budgetår höjes med 8 500 kr. till 48 000 kr.

Hushållningssällskapens förbund anhåller, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om en uppräknig av anslagsposten till bidrag till hushållningssällskap eller annan ortskorporation för insamlande av primäruppgifter till fiskeristatistik beträffande saltsjöfisket med 5 000 kr.

M o t i v. 2. Med hänsyn till de anmälda behoven av statsbidrag för utbildningsverksamhet på fiskerinäringens område läser en lägre medelstilldelning för ändamålet än 80 000 kr. icke kunna ifrågakomma. Även med en på sådant sätt avpassad medelsanvisning måste man räkna med hårda beskrningar av bidragsansökningarna.

3. Hushållningssällskapens förbund anför, att denna anslagspost varit oförändrad sedan år 1957, då den på fiskeristyrelsens begäran höjdes med 5 000 kr. Den av fiskeristyrelsen begärda och av statistiska centralbyrån tillstyrkta anslagsuppräknigen utgjorde emellertid 10 000 kr. Med hänsyn till att den sålunda av vederbörande myndigheter sedan år 1957 förordade anslagsökningen icke kommit till stånd och att de därefter fortsatta kostnadsstegringarna vållat ytterligare merutgifter för hushållningssällskapen i samband med insamlandet av ifrågavarande statistikuppgifter, torde enligt förbundets mening nu en förnyad uppräknig av anslaget få anses ofrånkomlig. Förbundet framhåller vidare följande.

Anslaget användes huvudsakligen till kostnader för resor i samband med insamlingsarbetet och till arvoden åt uppgiftslämnare. Dessa arvoden är synnerligen låga och nya uppgiftslämnare kan icke erhållas för de nu utgående ersättningarna. Om insamlandet av dessa primäruppgifter skall kunna fortsätta i avsedd omfattning och därpå grundad statistik skall kunna fullföljas, synes en uppräknig av anslaget med åtminstone 5 000 kr. snarast böra ske.

4. Under en lång följd av år har styrelsen under åberopande av bl. a. behovet av skärpt fiskeritillsyn föreslagit en höjning av ortsbidragsposten med

10 000 kr., vilka yrkanden emellertid icke vunnit statsmakternas bifall. På grund härav frånträder styrelsen detta yrkande. Den till 2 000 kr. beräknade höjningen av anslagsposten sammanhänger med en reform av den lokala fiskeriadministrationen inom Göteborgs och Bohus län, för vilken styrelsen här torde få lämna följande redogörelse.

Efter en konferens å fiskeristyrelsen i januari 1959 med representanter för styrelsen, Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap samt Göteborgs och Bohus läns havsfiskeförening har enighet uppnåtts om att den lokala fiskeriadministrationen i nämnda län bör reformeras till överensstämmelse med vad som gäller för landet i övrigt. Innebörden härav är, att de uppgifter som hittills handhåfts av havsfiskeföreningen i länet överföres till hushållningssällskapet, inom vilket i anslutning till bestämmelserna i kungörelsen den 17 juni 1948 (nr 502) angående statsbidrag till vissa åtgärder för fiskets befrämjande organiseras särskild fiskerinämnd samt anställs statsbidragsavlönad fiskerikonsulent. Hushållningssällskapet har i skrivelse till lantbruksstyrelsen, varav fiskeristyrelsen erhållit del, hemställt att lantbruksstyrelsen vid beräkningen av anslagen Bidrag till hushållningssällskapen: Avlöningar och Bidrag till hushållningssällskapen: Omkostnader för budgetåret 1960/61 måtte beräkna statsbidrag till avlöning och omkostnader för ifrågavarande fiskerikonsulent fr. o. m. den 1 juli 1960, då alltså den nya organisationen skulle träda i kraft.

Den intensifiering av stödåtgärderna på insjöfiskets område inom detta län, som kan förväntas bli en följd av reformen, är statsbidragsberättigande enligt kungörelsen 1948: 502, och medel bör således stå till förfogande för sådan statsbidragsgivning.

5. Ehuru denna post må disponeras endast efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall är i realiteten anslagsposten så gott som helt bunden av årsvis återkommande utgiftsändamål. Utrymme saknas sålunda för tillgodoseende av t. ex. sådana ändamål som redskaps- och instrumentförsök, provfisken o. s. v. För att inom anslagspostens ram bereda utrymme för dylika mycket angelägna ändamål föreslår styrelsen, att posten höjes upp till 50 000 kr. per budgetår.

Y t t r a n d e n. *Fiskeristyrelsen* föreslår, att Södra Sveriges fiskeriförening erhåller ett oförändrat statsbidrag av 39 500 kr.

Statskontoret vill med hänsyn till det av fiskeristyrelsen framhållna ökade behovet av statsunderstödd utbildningsverksamhet på fiskerinäringens område icke motsätta sig en höjning av posten härför med högst 10 000 kr. Posten till bidrag till landsting eller hushållningssällskap för fiskets befrämjande i de särskilda orterna föreslås ökad med 2 000 kr., sammanhängande med ett förordande av att havsfiskeföreningens uppgifter överflyttas på Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap. I skrivelse till lantbruksstyrelsen har, såsom framgår av handlingarna i förevarande ärende, hushållningssällskapet hemställt, att lantbruksstyrelsen vid beräkningen av anslagen till bidrag till hushållningssällskapens avlöningar och omkostnader för budgetåret 1960/61 måtte beräkna statsbidrag till avlöning och omkostnader för fiskerikonsulent hos sällskapet fr. o. m. den 1 juli 1960. Lösning av detta spörsmål bör enligt statskontorets mening föregå ett ståndpunkts-

tagande till frågan om uppräkning av nu ifrågavarande post. Slutligen kan statskontoret icke finna tillräckliga skäl anförda för en höjning av anslagsposten till Kungl. Maj:ts disposition och avstyrker därför bifall härtill.

Ur det yttrande, som *statistiska centralbyrån* avgivit över Hushållningssällskapens förbunds framställning, torde följande få återges.

Insamlingen av statistiska uppgifter om fiskarnas fångster av olika fiskslag m. m. har hittills i regel utförts av särskilda insamlare först efter redovisningsårets slut. Det statistiska primärmaterialet blir därigenom mycket bristfälligt. Under en följd av år har centralbyrån därför med hjälp av särskilda anslag prövat en ny metod, nämligen att insamla uppgifter vid förstahandsförsäljningen av fisken vid fiskauktionerna. Det har visat sig, att man härigenom erhåller fullständiga, tillförlitligare och mer omfattande uppgifter än genom det äldre systemet.

Enligt centralbyråns åsikt är det obestridligt, att den organisation, som i snart 50 år använts för insamling av materialet till den svenska fiskeristatistiken, är i stort behov av en ingående översyn för nödvändig förbättring. I sina anslagsäskanden för budgetåren 1959/60 och 1960/61 har centralbyrån därför framhållit, att tiden är inne för att på grundval av bl. a. det vid fiskauktionerna insamlade materialet utreda frågan om fiskeristatistikens framtida utformning.

Det är möjligt, att en utvidgning av arbetet vid uppgiftsinsamlingen skulle kunna förbättra materialet vid det hittills tillämpade systemet för fiskeristatistiken, men det är centralbyråns bestämda uppfattning, att den nödvändiga förbättringen av fiskeristatistiken endast kan uppnås genom en total omorganisation. Centralbyrån anser därför, att man f. n. ej bör höja ifrågavarande anslag utan avvakta resultaten av den utredning om fiskeristatistikens framtida utformning, som centralbyrån hoppas att i en icke alltför avlägsen framtid få möjlighet att genomföra.

Departementschefen

I detta sammanhang torde få anmälas, att Kungl. Maj:t den 30 juni 1959 av de utav fiskeristyrelsen förvaldade vattenavgifterna enligt 2 kap. 10 § vattenlagen ställt ett belopp av 15 500 kr. till förfogande för länsstyrelsen i Stockholms län för fortsatt anordnande av skärpt fiskeritillsyn i Mälaren under tiden 1 juli 1959—30 juni 1960 i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som uppdragits i Kungl. Maj:ts beslut den 1 juni 1956 angående medel till skärpt fiskeritillsyn i Mälaren, m. m. (IX ht 1957 s. 389—390). Omförmälda länsstyrelse åligger det att i god tid före den 30 juni 1960 inkomma med berättelse rörande verksamheten samt förslag rörande verksamhetens eventuella fortsättande.

I enlighet med fiskeristyrelsens förslag bör beloppet till bidrag till lands-
ting eller hushållningssällskap för fiskets främjande i de särskilda orterna ökas med 2 000 kronor. Styrelsens förslag om oförändrat statsbidrag av 39 500 kronor till Södra Sveriges fiskeriförening och om oförändrade bidrag av 20 000 kronor för insamlande av primäruppgifter till fiskeristatistiken beträffande saltsjöfisket kan jag biträda. Yrkandet om höjning av bidraget till den statsunderstödda utbildningsverksamheten på fiskerinäringens område kan jag däremot inte tillstyrka. Ej heller finner jag mig böra förorda någon höjning av det till Kungl. Maj:ts disposition stående beloppet.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, bör ifrågavarande anslag för budgetåret 1960/61 uppföras med 199 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 199 000 kronor.

[144] 10. Statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten, m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	40 000	—
1958/59	10 000	41 507
1959/60 (statsliggaren s. 946)	10 000	
1960/61 (förslag)	10 000	

Enligt beslut vid 1953 och 1954 års riksdagar (prop. 1953: 154; IX ht 1954 s. 312) fick under ett vart av budgetåren 1953/54 och 1954/55 statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten beviljas intill ett sammanlagt belopp av 80 000 kr. Enligt beslut av 1955 års riksdag (IX ht s. 266—267) har användningsområdet för statsgarantien utvidgats till att omfatta även försöksfiske med nya redskap eller nya fiskemetoder i övrigt, även om sådant försöksfiske icke äger rum på avlägsna fiskevatten. Fr. o. m. budgetåret 1958/59 har anslaget för ändamålet (betalande av förluster på grund av ställda garantier) minskats från 40 000 kr. till 10 000 kr., under det att ramen för garantibeloppet, 80 000 kr., lämnats oförändrad.

Fiskeristyrelsen (skr. 17/8 1959) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 20 000 kr. på grund av medelsförbrukningen 1958/59 och ställda garantier för 1959/60, samt att under samma budgetår statlig garanti må beviljas intill ett oförändrat sammanlagt belopp av 80 000 kr.

Departementschefen

Anslaget torde i likhet med de närmast föregående åren böra upptagas till 10 000 kronor. Såsom fiskeristyrelsen föreslagit, bör garantiramen bestämmas till 80 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten, m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor

b) medgiva, att under budgetåret 1960/61 statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten, m. m. må beviljas intill ett sammanlagt belopp av 80 000 kronor.

[145] **Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.** Under förevarande anslagstitel anvisades för budgetåret 1941/42 ett reservationsanslag av 400 000 kr. Med anlitande av anslaget har i enlighet med bestämmelser, som Kungl. Maj:t utfärdat för varje särskilt fall, utlämnats bidrag för åstadkommande av prisregleringar å fisk ävensom till andra åtgärder till fiskavsättningens främjande. Anslaget användes numera för att stödja fiskarens organisationer, för propagandaverksamhet m. m. samt för att bestrida en del av kostnaderna för den statlige fiskexportrepresentanten. Efter beslut av riksdagen har anslaget fått disponeras även under budgetåren 1945/46—1956/57. Av anslaget avses för budgetåret 1959/60, jämte å anslaget befintlig reservation intill ett belopp av högst 35 000 kr., 45 000 kr. skola utgå för bestridande delvis av kostnaderna för befattningen som fiskexportrepresentant samt i övrigt — med ett enligt IX ht 1959 s. 475 beräknat belopp av 25 000 kr. — enligt föreskrifter, som Kungl. Maj:t meddelar för varje särskilt fall (statsloggaren s. 946).

Fiskeristyrelsen (skr. 17/8 1959), som förutskickar att för nämnda två utgiftsändamål för nästa budgetår skall beräknas samma belopp som för innevarande budgetår eller tillhopa (45 000 + 25 000 =) 70 000 kr. hemställer, att anslaget med hänsyn till beräknad reservation å 52 209 kr. per den 1 juli 1960 för budgetåret 1960/61 tillföres ett belopp av 35 000 kr., genom vilken medelsanvisning full täckning synes komma att vinnas för de till 70 000 kr. beräknade utgifterna å anslaget.

Statens jordbruksnämnd (skr. 28/8 1959) hemställer, att för budgetåret 1960/61 till avlöning och omkostnader för den statlige fiskexportrepresentanten anvisas ett sammanlagt belopp av 90 000 kr., varav 45 000 kr. från förevarande anslag eller, för den händelse tillräckliga medel icke skulle bli tillgängliga, från annat anslag å riksstaten och återstoden från de genom upptagande av införselavgifter på fiskets område för budgetåret 1960/61 inflytande eller dessförinnan influtna medlen.

1958 års besparingsutredning har i sitt betänkande (SOU 1959: 28) jämväl behandlat vissa anslag på fiskeriväsendets område (kap. XII H.6.).

I fråga om det för innevarande budgetår anvisade reservationsanslaget **Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.** anför utredningen, att anslaget enligt kungl. brev den 28 maj 1959 skall disponeras med ett belopp av högst 45 000 kr. för bestridande delvis av kostnaderna för befattningen såsom fiskexportrepresentant samt i övrigt enligt föreskrifter, som Kungl. Maj:t meddelar för varje särskilt fall. Anslagsställningen för budgetåren 1957/58—1959/60 framgår av följande sammanställning.

Budgetår	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1957/58	70 000	45 000	47 209
1958/59	60 000		
1959/60	35 000		

I förenämnda beslut har också bl. a. förordnats, att reservationsanslaget **Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation** skall disponeras för utlämnande av bidrag till inköp av radiotelegraf-

eller radiotelefonstation å fiskefartyg och att ifrågavarande bidrag skall utgå med 1 200 kr. för anläggning.

Anslaget Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt, vilket är obetecknat och för budgetåren 1958/59 och 1959/60 upptaget till 745 000 kr., utbetalas och disponeras av fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion.

Varje län eller hushållningssällskapsområde får i princip del av anslagsmedlen i förhållande till förbrukningen av bensin vid yrkesmässigt fiske inom länet eller området. På hushållningssällskapen ankommer att i samråd med fiskeriororganisationerna uppgöra och till styrelsen inkomma med förslag angående medlens användning. Enligt vad utredningen inhämtat från fiskeristyrelsen har särskilda föreskrifter beträffande detta anslags användning inte lämnats av Kungl. Maj:t men en ganska fast praxis har under årens lopp utbildats i fråga om de ändamål, som tillgodoses över anslaget. Dessa är i huvudsak underlättande av fiskebåtstrafiken såsom genom förbättringar av smärre hamnar och bryggor samt anläggning av fiskefyrrar, åstadkommande av för fisket behövliga telefonförbindelser, underlättande av avsättning av fiskets produkter, åtgärder för fiskevård samt stödjande av föreningsväsendet bland fiskarna.

De ändamål, som tillgodoses från de berörda båda reservationsanslagen, står, framhåller utredningen, sakligt sett nära vissa ändamål, för vilka utgifterna bestrides från anslaget Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt. En granskning av användningen av det senare anslaget ger vid handen att därifrån tillgodoses vissa ändamål, som näppeligen skulle kommit i fråga om inte specialdestinationen av automobilskatte-medlen förelegat. Det synes enligt utredningen utan några väsentliga olägenheter för fiskerinäringen vara möjligt att inom gottgörelseanslagets ram inrymma de utgifter, som nu bestrides från anslagen Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. och Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation om sammanlagt 100 000 kr. Besparingsutredningen föreslår därför, att de två nu berörda reservationsanslagen utgår ur riksstaten fr. o. m. budgetåret 1960/61.

Av y t t r a n d e n a över besparingsutredningens förslag i förevarande del må anföras följande.

Fiskeristyrelsen framhåller, att besparingsutredningen synes anse, att till följd av den relativt fria användningen av anslaget Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt på grund av den s. k. specialdestinationen av automobilskatte-medlen, mot vilken specialbudget gottgörelseanslaget avräknas, möjlighet skulle föreligga att tillgodose de med reservationsanslagen Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. och Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation nu finansierade utgiftsändamålen över gottgörelseanslaget. Mot detta besparingsutredningens resonemang kan flera principiella invändningar riktas.

Den fria användningen av gottgörelseanslaget är sålunda instiftad genom praxis av Kungl. Maj:t, på vilken det intill delegationen av bestämmanderätten över anslaget från Kungl. Maj:t till fiskeristyrelsen i slutet av 1940-talet

ankom att genom ett årligen återkommande konseljbeslut i detalj reglera utgifterna under anslaget. De principer varåt dessa konseljbeslut ger uttryck har styrelsen efter övertagandet av fördelningen av anslaget ansett sig förpliktad att efterfölja och tillämpa och dessa principer ger näppeligen fog för att medelst anslaget bestrida kostnaderna för halva lönen till den statliga fiskexportrepresentanten, vilket är det huvudsakliga ändamålet med reservationsanslaget Främjande av beredning och avsättning av fisk. Ytterligare erinras om att dåvarande fiskeriministern, statsrådet Sträng, uttalade, att bensinskattemedel, som härrörde från i yrkesmässigt fiske förbrukad bensin, enligt hans mening helt borde komma fiskerinäringen till godo. Mot detta uttalande hade riksdagen intet att erinra och den anförda principen har alltsedan dess okränkt fått gälla för fiskets bensinskatteåterbäring.

Slutligen framhåller styrelsen, att ett visst samband förefinnes mellan de fisken, i vilka bensin förbrukas, å ena sidan, och de restitutionberättigade organisationerna, å andra sidan, såtillvida att restitutionsmedlen i första hand kommer sådana delar av näringen till godo, inom vilka bensin erfarenhetsmässigt konsumeras i större omfattning. Om man enligt besparingsutredningens förslag skulle bestrida kostnaderna för vissa exportfrämjande åtgärder och radioinstallationer ur gottgörelseanslaget, så skulle detta innebära, att typiska dieselolje- eller råoljedrivna och därmed helt drivmedelskattefria fisken skulle få komma i åtnjutande av medel, som avkrävts utövare av mindre kust- och insjöfisken, såsom hummerfiskare vid västkusten, ålfiskare vid sydkusten, strömmingsskötfiskare vid ostkusten och huvuddelen av landets yrkesmässiga insjöfiskare.

Fiskeristyrelsen avstyrker därför bifall till besparingsutredningens förslag i förevarande del.

Sveriges fiskares riksförbund kan icke acceptera besparingsutredningens förslag, varemot flera principiella invändningar kan göras. Den fria användningen av gottgörelseanslaget kan anses vara fastställd genom praxis och de principer, som legat till grund för fördelningen av anslaget, ger inget fog för att härur bestrida kostnaderna för halva lönen till den statliga fiskexportrepresentanten.

Riksförbundet framhåller, att man genomgående godkänt den principen att restituerade bensinskattemedel i första hand bör komma sådana delar av näringen till godo, inom vilka bensin förbrukas i större omfattning. Om man i enlighet med besparingsutredningens tankegång skulle bestrida kostnaderna för den statliga fiskexportrepresentanten samt kostnader för bidrag till radioanläggningar ur gottgörelseanslaget, skulle detta i praktiken innebära, att de fiskare, som använder sig av skattefria drivmedel såsom diesel- och råoljor, skulle få anslag av medel, som i form av bensinskatt avkrävts s. k. småfiskare, vars utövande av fisket i regel är mindre lönsamt än den förstnämnda gruppens fiske.

Hushållningssällskapens förbund kan ej heller instämma i vad utredningen framfört.

Den omständigheten att återburna bensinskattemedel, som icke utgöres av anslagsbeviljning i vanlig bemärkelse, använts för eller skulle kunna användas för ändamål, som tillgodoses genom ifrågavarande bägge specialanslag, kan enligt förbundsstyrelsens mening knappast åberopas som motiv för ifrågavarande bägge reservationsanslags avförande från riksstaten.

Departementschefen

1958 års besparingsutredning har i sitt oförmälda betänkande föreslagit, att de för innevarande budgetår anvisade anslagen Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. samt Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation från och med nästa budgetår skall utgå ur riksstaten. De med anslagen avsedda ändamålen föreslås i stället skola tillgodoses inom ramen för anslaget Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt.

Vad först beträffar det under förevarande rubrik upptagna anslaget har detta under de båda sistförflutna budgetåren uteslutande använts för bestridande delvis av kostnaderna för befattningen såsom fiskexportrepresentant. Behov av denna befattnings syns komma att föreligga även i fortsättningen. Kostnaderna för densamma, vilka enligt uttalande av 1952 års riksdag helt skall bestridas av allmänna medel, bör enligt min mening från och med nästa budgetår i sin helhet utgå ur de införselavgiftsmedel som upptages eller upptagits med stöd av 5 § förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur. I samband med att i den årliga propositionen om reglering av priserna på fisk föreskrifter föreslås rörande den huvudsakliga användningen av ifrågavarande införselavgiftsmedel under budgetåret 1960/61, torde jag ånyo få anmäla denna fråga. Då kostnaderna för de ändamål i övrigt, vilka tidigare tillgodosetts från förevarande anslag, numera synes kunna bestridas på annat sätt, bör, därest riksdagen inte har något att erinra däremot, något anslag med benämningen Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. inte upptagas å riksstaten för nästa budgetår.

Vad därefter angår besparingsutredningens förslag att slopa anslaget till befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation och i fortsättningen inrymma kostnaderna för ifrågavarande bidragsverksamhet i anslaget till gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt, vill jag i likhet med fiskeristyrelsen erinra om att sedan länge utbildats en fast praxis beträffande användningen av sistnämnda anslag. Denna praxis har bland annat tagit sikte på det samband, som finnes mellan de fisken, i vilka bensin förbrukas, och de restitutionsberättigade organisationerna. Ett genomförande av besparingsutredningens förslag skulle leda till att bidrag ur restitutionsmedlen i stor utsträckning skulle komma sådana fiskare till godo, vilka i sin näringsutövning använder drivmedel, som ej är belagda med bensinskatt. Enligt min mening bör man bland annat därför inte utan starka skäl nu bryta nämnda praxis. För min del kan jag sålunda inte tillstyrka besparingsutredningens ifrågavarande förslag. Dessutom finner jag det med befrämjandeanslaget avsedda ändamålet vara av sådan angelägenhetsgrad, att detsamma även nästa budgetår bör tillgodoses genom ett särskilt anslag. Till frågan om storleken av de medel, som för nästa budgetår bör anvisas för detta ändamål, återkommer jag under följande punkt.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att godkänna de förslag, som framlagts i det föregående.

[146] 11. Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	25 000	24 000	5 400
1958/59	65 000	51 600	18 800
1959/60 (statsliggaren s. 946)	65 000		
1960/61 (förslag)	65 000		

Fiskeristyrelsen (skr. 17/8 1959) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp av 65 000 kr., varigenom bidragsgivningen liksom under det förflutna och enligt vad som nu kan förutses även för det innevarande budgetåret kan hållas i takt med ansökningarna, vilka icke visat någon påtaglig tendens att minska.

1958 års *besparingsutredning* har i sitt betänkande (SOU 1959: 28) behandlat detta anslag. Redogörelse för utredningens förslag och yttrandena däröver har lämnats under närmast föregående punkt.

Departementschefen

Med hänvisning till vad jag under föregående punkt förordat samt i enlighet med fiskeristyrelsens framställning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

[147] 12. Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	50 000	800	86 322
1958/59	25 000	84 318	27 004
1959/60 (statsliggaren s. 946)	25 000		
1960/61 (förslag)	50 000		

Då anslaget för innevarande budgetår anvisades, räknades med ett oförändrat medelsbehov av 50 000 kr. men anslagsanvisningen reducerades till 25 000 kr. med hänsyn till den å anslaget föreliggande reservationen. Härjämte förutsattes liksom tidigare, att det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid besluta, huruvida anslaget skulle tagas i anspråk, samt att i sådant fall bestämma, vilket fartyg som skulle disponeras för ändamålet. I

anslutning härtill beslöt Kungl. Maj:t den 5 juni 1959 (försvarsdepartementet), att en minsvepare ur flottan skulle under 1959 års fiskesäsong tagas i anspråk såsom bevakningsfartyg för sillfisket vid Island.

Fiskeristyrelsen (skr. 17/8 1959) hemställer, att anslaget för nästa budgetår upptages med ett belopp av 50 000 kr. I övrigt torde samma bestämmelser böra gälla som utfärdats för 1959 års expedition.

Vidare har fiskeristyrelsen med tillstyrkande den 15 september 1959 överlämnat en skrivelse från chefen för bevakningsfartyget, kapten B. Norlin, vilken anhållit om en höjning av ersättningen för expeditionsledarens representation från 800 till 1 000 kr. fr. o. m. år 1959. Som skäl härför anföres att personkontakterna i land på Färöarna och Island under åren utökats för servicetjänstens bästa samt att överlag allmänna prisstegringar föreligger.

Chefen för marinen tillstyrker sistnämnda framställning.

Departementschefen

Även under nästa budgetår bör enligt min mening finnas möjlighet att utsända ett bevakningsfartyg för sillfisket vid Island. Jag vill därför förordna, att i likhet med de närmast föregående budgetåren 50 000 kronor beräknas för ändamålet. Då någon nämnvärd reservation inte kan beräknas föreligga å anslaget vid utgången av innevarande budgetår, bör vid bifall till vad jag förordnat anslaget uppföras med hela det erforderliga beloppet å 50 000 kronor. Liksom föregående år torde det emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid besluta, huruvida anslaget jämte eventuellt förefintlig reservation skall tagas i anspråk, samt att i sådant fall bestämma, vilket fartyg som skall disponeras för ändamålet. I överensstämmelse med de under senare år tillämpade principerna bör avlöningen till expeditionsledaren, vilken förutsättes bli en officer i flottan, bestridas från marinens anslag. Av förevarande anslag torde emellertid liksom under innevarande budgetår böra bestridas ersättning för expeditionsledarens representation. Denna ersättning bör, med hänsyn till vad den hittillsvarande chefen för bevakningsfartyget anfört, höjas till 1 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[148] 13. Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	30 000	36 458
1958/59	30 000	19 925
1959/60 (statsliggaren s. 947)	30 000	
1960/61 (förslag)	30 000	

Fiskeristyrelsen (skr. 17/8 1959) framhåller, att medel för verksamheten bör stå till förfogande jämväl under nästa budgetår. Med hänsyn till att medelsbehovet helt kommer att bero på isförhållandena under vintern 1960—61 hemställer styrelsen, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

I enlighet med fiskeristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[149] 14. Bidrag vid fiskebåts- och fiskredskapsförsäkring

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	20 100	1 020
1958/59	100	760
1959/60 (statsliggaren s. 947)	100	
1960/61 (förslag)	100	

Fiskeristyrelsen (skr. 17/8 1959) erinrar om att 1954 års utredning angående översyn av fiskredskapsförsäkringen i oktober 1958 avgivit betänkande med förslag angående ekonomiskt bistånd vid skada på eller förlust av fiskredskap. I avvaktan på att ställning toges till utredningens förslag bör liksom hittills medel finnas tillgängliga för utbetalande av statsbidrag vid förluster på grund av fiskredskapsförsäkring samt för viss upplysnings- och rådgivningsverksamhet rörande båt- och fiskredskapsförsäkring. Liksom för innevarande budgetår torde det för budgetåret 1960/61 vara tillfyllest att anvisa ett formellt belopp av 100 kr.

Departementschefen

Det av 1954 års utredning angående översyn av fiskredskapsförsäkringen i oktober 1958 avlämnade betänkandet har för yttrande remitterats till olika myndigheter och organisationer. Remissförfarandet har nu avslutats. Utredningens förslag jämte yttrandena däröver är emellertid för närvarande föremål för övervägande inom jordbruksdepartementet. I avvaktan på ett ställningstagande till förslaget bör liksom hittills medel finnas tillgängliga för utbetalande av statsbidrag vid förluster på grund av fiskredskapsförsäkring samt för viss upplysnings- och rådgivningsverksamhet rörande båt- och fiskredskapsförsäkring. Liksom för innevarande budgetår torde det för budgetåret 1960/61 vara tillfyllest att anvisa ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag vid fiskebåts- och fiskredskapsförsäkring* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[150] 15. Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	—	32 985	24 838
1958/59	10 000	6 631	28 207
1959/60 (statsliggaren s. 947)	25 000		
1960/61 (förslag)	25 000		

T. o. m. budgetåret 1939/40 har under förevarande anslagsrubrik anvisats sammanlagt 351 000 kr. Efter medgivande av riksdagen har å anslaget uppkomna reservationer fått disponeras för ändamålet även under budgetåren 1943/44—1953/54. För ett vart av budgetåren 1954/55, 1955/56, 1956/57, 1958/59 och 1959/60 har riksdagen anvisat ytterligare resp. 20 000, 30 000, 15 000, 10 000 och 25 000 kr. Vidare har å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56 anvisats 100 000 kr., vilken medelsanvisning för- anletts av de osedvanligt stora skador, särskilt å ålbottengarn i Kalmar och Blekinge län, som försakades av storm under hösten 1955. Slutligen har å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisats 20 000 kr. för att bereda understöd till följd av den svåra stormen sista veckan i oktober 1956 längs södra Sveriges kuster, varvid nyssnämnda län samt Kristianstads län särskilt svårt drabbades. För användningen av anslaget och statens fiskredskapslånefond, från vilken låneunderstöd kan utgå till fiskare vid förlust av eller skada å fiskredskap, gäller i propositionen 1935: 77 an- givna, av riksdagen godkända grunder.

Fiskeristyrelsen (skr. 17/8 1959) hemställer, att anslaget med utgångs- punkt från det av riksdagen beräknade årliga medelsbehovet och med hän- syn till den beräknade odisponerade behållningen upptages med ett belopp av 25 000 kr. för nästa budgetår. Styrelsen anmäler, att den genomsnittliga medelsförbrukningen per år under de senare budgetåren utgjort omkring 34 000 kr.

Departementschefen

Såsom jag anfört under föregående anslag har ställning ännu icke tagits till det förslag angående ekonomiskt bistånd vid skada på eller förlust av fiskredskap, som framlagts av 1954 års utredning angående översyn av fisk- redskapsförsäkringen. I avvaktan på att så skall ske bör i överensstäm- melse med 1954 års riksdags beslut medel finnas tillgängliga under förevaran- de anslag. Med utgångspunkt från bland annat det av riksdagen beräkna- de årliga medelsbehovet synes anslaget böra uppföras med ett belopp av 25 000 kronor för nästa budgetår.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

[151] 16. Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	830 000	819 742
1958/59	745 000	703 790
1959/60 (statsliggaren s. 947)	745 000	
1960/61 (förslag)	745 000	

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget avser restitution av ordinarie skatt för bensin, som förbrukats vid yrkesmässigt fiske under budgetåret. Beloppet har beräknats med utgångspunkt från en bensinmängd av omkring 2 328 000 l och en skattesats av 32 öre/l.

Fiskeristyrelsen (skr. 17/8 1959) erinrar om att enligt statsmakternas beslut endast den ordinarie bensinskatten men icke energiskatten å bensin med 8 öre/l är restitutionsberättigande (IX ht 1959 s. 480) samt hemställer i anslutning därtill och då någon ändring beträffande konsumtionsberäkningen icke ägt rum, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp av 745 000 kr.

1958 års *besparingsutredning* har i sitt betänkande (SOU 1959:28) behandlat detta anslag. Redogörelse för utredningens förslag och yttrandena däröver har lämnats under punkten 145.

Departementschefen

Under återopande av vad jag anfört under punkten 145 i det föregående tillstyrker jag fiskeristyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 745 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[152] 17. Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	1 000 000	1 993 104
1958/59	5 000 000	2 694 437
1959/60 (statsliggaren s. 947)	5 000 000	
1960/61 (förslag)	5 000 000	

1958 års *besparingsutredning* har upptagit frågan om ersättning till strandägare för mistad fiskerätt (SOU 1959: 28, kap. XII H. 7). Beträffande ersättningsreglernas tillkomst och nu gällande bestämmelser i ämnet anför utredningen följande.

1950 års lagar om rätt till fiske (1950: 596) samt om gräns mot allmänt vattenområde (1950: 595) förutsatte att, i den mån den nya lagstiftningen medförde intrång i enskild rätt, ersättning därför skulle utgå av statsmedel i likhet med vad som skett vid tidigare ändringar i fiskerättslagstiftningen.

Bestämmelser om sådan ersättning har meddelats i lagen om ersättning för mistad fiskerätt m. m. (1950: 599), vari bl. a. föreskrivits, att ersättningsanspråk skulle framställas före den 1 januari 1956 samt upptagas av särskilda nämnder, s. k. fiskevärderingsnämnder. Genom lagändring (1955: 711) har tiden för framställning om ersättning förlängts och ersättningsanspråk skall ha framställts före den 1 januari 1958. På grund av viss ändring i 11 § lagen om rätt till fiske, vilken ändring trätt i kraft den 1 juli 1956, har lagen om ersättning för mistad fiskerätt m. m. genom särskild lag (1956: 215) utsträckts att jämväl äga tillämpning i den mån denna ändring medför intrång i enskild rätt. Framställning om ersättning härför skall göras senast den 30 juni 1961. Genom lagändring (1957: 316) har kronan erhållit samma rätt som ersättnings sökande att fullfölja talan mot fiskevärderingsnämnds avgörande. Genom ytterligare lagändring (1957: 687) i anledning av beslut vid 1957 års höstriksdag (prop. 191; L³U 26; Rskr 396) har fiskevärderingsnämnderna ombildats till specialdomstolar, från vilka talan skall fullföljas direkt till hovrätt.

Utredningen upplyser vidare bl. a., att fiskerättskommittén uppskattade ersättningsbeloppens storlek i anledning av den föreslagna lagstiftningen angående ersättning för mistad fiskerätt till 2 miljoner kr. I propositionen 1957: 129 angavs de till fiskevärderingsnämnderna för Norrbottens och Västerbottens län, Kalmar och Blekinge län, Hallands samt Göteborgs och Bohus län, Västernorrlands och Jämtlands län samt Mälaren och Hjälmaran anmälda ersättningsanspråken till ca 27 miljoner kr. Enligt av kammarkollegiet lämnad uppgift har t. o. m. juni 1959 utbetalats i ersättningsbelopp och rättegångskostnader ca 9 miljoner kr.

Utredningen konstaterar, att statsverket sålunda redan orsakats utgifter långt utöver vad som förutsågs, då statsmakterna tog ställning till förevarande lagstiftning, och att de återstående utgifterna kan förväntas bli än kännbarare. Ehuru utredningen uppger sig vara fullt medveten om att en revidering av den nu gällande lagstiftningen kan komma att medföra komplikationer i olika hänseenden och måhända också viss ersättnings- och skadeståndsskyldighet för kronan, har utredningen likväl med hänsyn till det statsfinansiella läget ansett sig böra ifrågasätta en omprövning av 1950 års fiskerättslagstiftning.

Av innehållet i yttranden a över besparingsutredningens betänkande i denna del torde följande böra återges.

Kammarkollegiet bekräftar, att kostnaderna för de ersättningar, som återstår att reglera, torde komma att uppgå till ett flerfaldigt större belopp än hittills uppkomna kostnader. Kollegiet har sökt bilda sig en närmare uppfattning om det belopp, vartill de återstående kostnaderna för staten i fiskeersättningsmålen kan väntas uppgå, men funnit att ett dylikt belopp icke kan angivas.

En lagstiftning i syfte att nedbringa statens utgifter för ersättningar för mistad fiskerätt m. m. kan enligt kollegiet — rent teoretiskt — åvägabringas efter två linjer, nämligen ändring eller eventuellt upphävande av fiskeersättningslagen med bibehållande av lagen om gräns mot allmänt vattenområde och fiskerättslagen oförändrade eller ock ändring av de två sist-

nämnda lagarna el'er endera av dem med bibehållande av fiskeersättningslagen oförändrad. Kollegiet anför härom vidare.

Att upphäva fiskeersättningslagen utan ändring av de båda andra lagarna — innebärande att strandägare och andra icke skulle utfå ersättning för rättigheter av ekonomisk natur som genom lagstiftning fråntagits dem — är något som enligt kollegiets mening icke må ifrågakomma i en rättsstat. Av samma skäl anser kollegiet det otänkbart med sådan ändring av fiskeersättningslagen, att vederbörande förklarades icke skola utfå ersättning för liden skada utan endast viss del därav. — — — En lagstiftning med nya riktlinjer i fråga om beräkningen av skadeersättningarna avstyrker kollegiet likaledes, dels emedan bedömningen av värdet av en förlorad rättighet — såsom förutsattes vid lagstiftningens tillkomst och såsom sker vid tillämpningen av lagen om expropriation — bör vara heit anförtrodd åt vederbörande domstol, och dels enär det icke rimligen bör ifrågakomma att, sedan åtskilliga ersättningsmål numera avdömts, utfärda nya direktiv för fiskevärderingsnämnderna för att därigenom nå ett för ena parten, kronan, fördelaktigare resultat av nämndernas fortsatta verksamhet.

Kammarkollegiet anser ej heller, att någon ändring i lagen om gräns mot allmänt vattenområde och fiskerättslagen i förevarande syfte bör ske.

Vid bedömning av denna fråga synes först böra beaktas, att det icke torde överensstämma med sedvanliga grunder för lagstiftning att efter förhållandevis kort tid återtaga en genomförd lagändring, icke därför att ändringen i och för sig visat sig icke önskvärd utan därför att den kommit att draga större kostnader för det allmänna än beräknat. Även om det rättsläge, som rådde före den nuvarande lagstiftningens ikraftträdande den 1 januari 1951, skulle återställas, skulle staten icke undgå att få utgiva ytterligare ersättningsbelopp, ty under de ca nio år som förflutit från nämnda tidpunkt har förorsakats skada, för vilken staten har att svara.

För många strandägare, som ej redan erhållit ersättning, torde en återgång till tidigare gällande regler te sig som icke önskvärd, då de numera inrättat sig efter de nya förhållandena. — — — De strandägare och övriga ersättningsberättigade, som redan erhållit ersättning, lär icke kunna åläggas att återgälda denna. — — — Slutligen må framhållas, att en återgång till äldre förhållanden skulle kunna medföra ersättningar från statsverket till fiskare, som för utnyttjande av allemansrätten till fiske gjort investeringar — i båtar, redskap eller fiskestugor — vilka genom lagändringen bleve helt eller delvis onyttiga.

Kollegiet, som sålunda avstyrker den av besparingsutredningen ifrågasatta omprövningen av 1950 års fiskerättslagstiftning, uttalar slutligen, att det alltjämt avser att, i vad på kollegiet ankommer, tillvarata alla möjligheter att — inom ramen för gällande lagstiftning — hålla ersättningsarna inom rimliga gränser.

Av i huvudsak samma skäl, som framförts i kammarkollegiets yttrande, har *fiskevärderingsnämnderna*, med nedan nämnt undantag, ej ansett sig kunna förorda, att en omprövning sker. *Fiskevärderingsnämnden för salt-sjökusterna av Gävleborgs och Uppsala län* finner däremot, att en revidering av 1950 års fiskerättslagstiftning är påkallad framför allt av sociala skäl. Nämnden åberopar därvid bl. a., att yrkesfiskare, som ej är bydelägare, icke erhållit någon ersättning.

Sveriges lantbruksförbund motsätter sig bestämt den ifrågasatta revideringen.

Riksförbundet Landsbygdens folk understryker, att en revision av nu gällande lagstiftning kan medföra komplikationer men instämmer samtidigt i utredningens allmänna konstaterande om det nödvändiga i att beräkningar angående kostnaderna för olika reformförslag göres med all möjlig noggrannhet.

Enligt *Sveriges fiskares riksförbunds* uppfattning skulle, om andemeningen i lagen om ersättning för mistad fiskerätt m. m. tillämpades vid prövningen av inkomna ersättningsanspråk, väsentliga besparingar åstadkommas.

Norrbottnens läns hushållningssällskap framhåller, att 1950 års fiskerättslagstiftning redan åstadkommit ett intrång i yrkesfisket, som påverkat dettas struktur. Helt säkert torde det fria fisket komma att fortsätta, då det ingått i det allmänna medvetandet, att rätt härtill förefinnes. Intrångsersättningar måste alltså utgå även för kommande tid, oavsett återkallande av lagen, för att uppenbara orättvisor ej skall komma att uppstå.

Departementschefen

1958 års besparingsutredning har med hänsyn till det statsfinansiella läget ifrågasatt en omprövning av 1950 års fiskerättslagstiftning för att därigenom åstadkomma en begränsning av den ersättningssskyldighet, som till följd av lagstiftningen åvilar staten. Utredningen har emellertid inte angivit, vilka delar av ifrågavarande lagkomplex som skulle beröras av revideringen och inte heller närmare diskuterat de rättsliga, ekonomiska och övriga konsekvenser, som ett ingrepp skulle föra med sig. De remissinstanser, som yttrat sig över utredningens betänkande i denna del, har därför i viss mån varit tveksamma angående innebörden i förslaget. I princip har de emellertid avstyrkt en omprövning av fiskerättslagstiftningen.

De år 1950 antagna lagarna om gräns mot allmänt vattenområde, rätt till fiske samt ersättning för mistad fiskerätt m. m. bygger på den i svensk rättsuppfattning vedertagna principen, att fisket tillhör jordägaren eller den, som enligt särskild rättsgrund äger rätt därtill. Vid lagarnas genomförande förutsattes även att, i den mån de medförde intrång i enskild rätt, ersättning skulle utgå i enlighet med vad som skett vid tidigare ändringar i fiskerättslagstiftningen. De grundläggande bestämmelserna om förutsättningarna för erhållande av ersättning har intagits i lagen om ersättning för mistad fiskerätt m. m. Bortsett från vissa uttalanden i ämnet av dåvarande chefen för jordbruksdepartementet i propositionen 1950:60 och av tredje lagutskottet i utlåtandet 1950:22 överläts år 1950 i stort sett åt fiskevärderingsnämnderna själva att avgöra, om ersättningsgill skada uppstått, samt att uppskatta skadans storlek.

Svårigheten år 1950 att överblicka de ekonomiska konsekvenserna av den nya lagstiftningen ledde som bekant till att statens utgifter för ersättningar inte bedömdes bli av större omfattning. I förarbetena till ersättnings-

lagen gjordes vidare vissa uttalanden, enligt vilka ersättningsanspråken skulle bedömas liberalt samt alltför stora krav inte finge ställas på fastighetsägarnas förmåga att på ett bindande sätt styrka sina anspråk. Enligt min uppfattning har emellertid i vissa fall ersättningar utgått med belopp, som avsevärt överstigit vad statsmakterna vid lagens tillkomst avsett. Sedan storleken av de framställda ersättningsanspråken blivit känd, har vissa åtgärder även vidtagits i avsikt att erhålla garanti för att anspråken skulle bli mera noggrant prövade. Jag vill särskilt understryka, att 1957 års reformer, varigenom klagorätt infördes för kronan samt fiskevärderingsnämnderna ombildades till domstolar, måste ha givit ett klart uttryck för statsmakternas önskan, att ersättningsfrågorna skall prövas med största omsorg och att kronans intressen skall beaktas bättre än vad från början var möjligt.

Ett uppgivande av 1950 års reformer och återgång till det rättsläge, som var rådande före år 1951, kan av rättsliga skäl bemötas med tungt vägande invändningar. Men även i ekonomiska hänseenden — vilka torde ha varit bestämmande för besparingsutredningen — skulle en sådan åtgärd medföra avsevärda olägenheter såväl för enskilda som för staten. Under de cirka nio år de nuvarande lagarna gällt har en anpassning skett till det nya rättsläget. På många håll har de nya reglerna föranlett investeringar i båtar och redskap, som eljest inte skulle ha kommit till stånd. Vidare har under åren efter de nuvarande reglernas tillkomst skador förorsakats, för vilka staten skall svara.

Att låta de nuvarande förhållandena gälla för sådana strandägare, som redan fått sina ersättningsanspråk definitivt prövade, och återställa tidigare gällande fiskerättsförhållanden för övriga strandägare torde leda till ett nära nog kaotiskt tillstånd med betydande rättsosäkerhet.

Avgörande invändningar måste följaktligen riktas mot de olika utvägar, som framkastats, att genom ändring i 1950 års fiskerättslagstiftning åstadkomma en begränsning av kronans ersättningskyldighet. Jag anser mig därför inte kunna biträda ett förslag om revidering i detta syfte av ifrågasvarande lagar. Jag förutsätter emellertid, att vid utförandet av kronans talan i fiskeersättningsmål alla möjligheter tillvaratages att begränsa utgående ersättningsbelopp till vad som kan anses vara sakligt motiverat.

Vad beträffar medelsbehovet å förevarande anslag under nästa budgetår torde detta därför med hänsyn till vad jag nyss anfört böra beräknas enligt samma principer som föregående år. Med hänsyn till den stora belastning, som kan förutses även för budgetåret 1960/61 finner jag mig böra förordda, att anslaget uppföres med oförändrat belopp av 5 000 000 kronor.

Såsom anmäls i föregående års statsverksproposition, har Kungl. Maj:t genom beslut den 2 maj och 24 oktober 1958 dels bemyndigat fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion att i erforderlig omfattning meddela fiskeriintendenterna i Västerhavets distrikt, Övre norra distriktet samt Österhavets distrikt partiell tjänstbefrielse intill den 1 maj 1959 från utredningar och yttranden i ärenden om ersättning för mistad fiskerätt m. m. samt att i anslutning därtill meddela andra lämpliga personer förordnan-

de att bestrida nämnda göromål, dels ock förklarar att i samband därmed uppkommande kostnader ävensom ersättningar för de förordnades resor för utförande av ifrågavarande undersökningar må bestridas från förevarande anslag. Det torde nu böra bringas till riksdagens kännedom, att nämnda beslut av Kungl. Maj:t den 24 april och 29 oktober 1959 förlängts att gälla intill den 1 maj 1960. Vidare torde jag få anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 29 oktober 1959 tillkallat en statistisk expert för att biträda med utredningar i samband med ärenden om mistad fiskerätt m. m. samt därefter genom beslut den 18 december 1959 tillkallat ytterligare en expert för att biträda vid sistnämnda utredningar. I besluten har föreskrivits, att arvode till experterna samt i samband med uppdragens fullgörande uppkommande kostnader skall bestridas från förevarande anslag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

L. Lappväsendet

[153] 1. Lappfogdarna m. fl.: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	450 000	433 923
1958/59	481 300	462 348
1959/60 (statsliggaren s. 948)	499 100	
1960/61 (förslag)	507 500	

Yrkanden. I särskilda skrivelser den 20, 27 och 29 augusti 1959 har länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län framlagt förslag till medelsanvisning för budgetåret 1960/61 till avlöningar åt lappfogdar m. fl. Länsstyrelserna har beräknat medelsbehovet till i runt tal 553 600 kr., vilket i jämförelse med det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med i runt tal 54 500 kr.

	Ökning eller minskning
<i>1. Personalförstärkningar</i>	
a) 1 kontorsbiträde Ae 5 på halvtid	+ 4 866
b) medel för vikarie å en lappfogdetjänst i A 23	+ 29 484
c) medel för arvode åt tillfällig personal motsv. löneklass A 5....	+ 10 476
<i>2. Omräkning</i>	
a) löneklassförändringar	— 430
b) ökning av rörligt tillägg	+ 3 274
c) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 6 256
d) arvoden till ordningsmän m. fl.	+ 540
	<hr/>
	+ 54 466

Motiv. 1 a). Länsstyrelsen i Västerbottens län föreslår i likhet med föregående år, att en kontorsbiträdestjänst för halvtidstjänstgöring inrättas (jfr IX ht 1958 A s. 606 p. 1 b) och 1959 s. 482—483 p. 1 b)).

1 b) och c). Länsstyrelsen i Norrbottens län anför, att den under senare år ständigt stegrade verksamheten för utbyggnad av de nordlappländska vattendragen har medfört en stark arbetsbelastning på lappväsendet i länet. Verksamheten kräver tidsödande utredningar om företagens verkningar på renskötseln och på lapparnas förhållanden i övrigt. Lappadministrationen har fått allt svårare att bemästra arbetsbördan och eftersläpningen av göromålen visar en ständigt stigande tendens. De strängt tidsbundna vattenärendena hindrar lappfogdarna att med önskvärd skyndsamhet betjäna allmän-

heten i den serviceverksamhet som åligger dem. Viktiga löpande arbetsuppgifter med direkt anknytning till rennäringsen måste också skjutas åt sidan. Länsstyrelsen uttalar vidare, att belastningen kommer att öka, enär verksamheten för utbyggande av vattenkraften blir alltmer omfattande. För att arbetet skall kunna löpa utan eftersläpning anser länsstyrelsen det vara ett minimikrav att en av lappfogdarna beredes möjlighet att med hela länet som arbetsfält huvudsakligen ägna sig åt vattenutbyggnadsfrågor och andra större ärenden om markdispositioner. En av lappfogdarna bör därför meddelas partiell tjänstledighet från handläggningen av löpande göromål och annan person förordnas att mot vikariatslön bestrida dessa. En sådan anordning skulle enligt länsstyrelsen ge möjlighet till en specialisering för de svår-
bemästrade vattenutbyggnadsfrågorna.

Biträdespersonalen behöver enligt länsstyrelsen förstärkas med ett extra kontorsbiträde, enär arbetet är så omfattande att utskrivning av protokoll, renlängder och utgående expeditioner icke medhinnes.

I fråga om finansieringen av personalförstärkningen erinrar länsstyrelsen om den ordning, som gäller för finansiering av förstärkningen av de fiske-sakkunniga organen i vattenmål (jfr prop. 1957:22 och kungörelsen 1957:208). Länsstyrelsen uttalar, att lappväsendets behov av personalförstärkning har samma bakgrund och att finansieringen därför borde kunna ske så att statsverket från vederbörande vattenkraftsföretagare uppbär ersättning för utredningar och andra uppdrag. Länsstyrelsen har dock nu upptagit medel för vikarie åt en av lappfogdarna och medel för arvodesanställning av ett extra kontorsbiträde.

2 a) — c). Ändringarna är av automatisk karaktär.

2 d). Av det för innevarande budgetår anvisade beloppet, 48 600 kr., till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, avser 10 800 kr. Jämtlands län, 6 300 kr. Västerbottens län och 31 500 kr. Norrbottens län. *Länsstyrelserna i Jämtlands och Norrbottens län* föreslår en ökning av de beräknade beloppen med 140 resp. 400 kr., medan *länsstyrelsen i Västerbottens län* föreslår oförändrat belopp.

I särskild framställning har *länsstyrelsen i Jämtlands län* (skr. 24/9 1959) hemställt, att den för lappfogdekontoret i länet avsedda extra ordinarie kanslibiträdestjänsten, som f. n. är vakant, överföres till personalplanen för landskanslierna och tilldelas Jämtlands län. Länsstyrelsen uttalar, att överförandet skulle vara till fördel ur organisatorisk synpunkt. Det skulle ankomma på länsstyrelsen att sörja för den biträdes hjälp, som med hänsyn till arbetsbelastningen erfordras å lappfogdekontoret, och lappfogdens stadigvarande biträde skulle, då förhållandena så medgäve, kunna tagas i anspråk för andra arbetsuppgifter.

Y t t r a n d e. *Vattenfallsstyrelsen*, som haft att avgiva utlåtande över länsstyrelsens i Norrbottens län skrivelse, tillstyrker de under p. 1 b) och c) upptagna personalförstärkningarna. Styrelsen finner ej anledning till erinran mot det av länsstyrelsen ifrågasatta sättet för finansieringen av förstärkningarna.

Departementschefen

Ehuru den av länsstyrelsen i Norrbottens län avsedda koncentrationen till en befattningshavare av lappväsendets arbetsuppgifter i samband med vattenkraftens utbyggnad i länet i och för sig torde vara ändamålsenlig, bör enligt min mening denna fråga kunna lösas inom ramen för nuvarande personaluppsättning. Jag kan följaktligen inte förorda att särskilda medel anvisas för nyssberörda ändamål. Ävenså avstyrker jag, att en förstärkning sker av biträdespersonalen vid lappadministrationen i Norrbottens län.

Det av länsstyrelsen i Västerbottens län ånyo framförda förslaget om ökad medelsanvisning för avlöning av biträdespersonal vid lappfogdekontoret i länet kan jag icke biträda. Ej heller anser jag mig böra tillstyrka länsstyrelsens i Jämtlands län förslag att överföra kostnaderna för det vid länets lappfogdekontor sysselsatta extra ordinarie kanslibiträdet till länsstyrelsen. I den utsträckning som befinner sig möjlig bör dock i arbetsutjämnande syfte lappfogden och länsstyrelsen bisträcka varandra i fråga om biträdespersonal.

Till följd av löneklassförändringar m. m. bör anslaget i överensstämmelse med länsstyrelsernas beräkningar minskas med i runt tal 400 kronor, medan anslagsposten till rörligt tillägg torde böra uppföras med ett 3 300 kronor högre belopp än för innevarande budgetår. Därutöver föranleder det ökade behovet av medel för arvoden till ordningsmän m. fl. en höjning av anslaget med 600 kronor. Slutligen bör anslaget höjas med 4 900 kronor för täckande av ökade utgifter till kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör förevarande anslag ökas med sammanlagt 8 400 kronor till 507 500 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för lappfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	149 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	49 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	236 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	64 600
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	7 700
	7 700

Summa kronor 507 500

- b) till *Lappfogdarna m. fl.*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 507 500 kronor.

[154] 2. Lappfogdarna m. fl.: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	173 800	162 844
1958/59	175 700	156 553
1959/60 (statsliggaren s. 948)	184 800	
1960/61 (förslag)	182 300	

Y r k a n d e n. *Länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län* (skr. 20/8, 27/8 och 29/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 15 200 kr. enligt följande beräkning.

	Utgifter		Anslag 1959/60	Ökning eller minskning	
	1957/58	1958/59			
1. Sjukvård.....	634	114	600	+	500
2. Reseersättningar					
a) Jämtlands län	26 449	25 665	32 000	+	3 000
b) Västerbottens län.....	36 419	32 521	39 000	—	2 000
c) Norrbottens län	69 642	64 937	83 000	+	12 000
3. Expenser					
a) Jämtlands län	5 658	4 881	5 200	+	300
b) Västerbottens län	7 460	6 218	9 000	+	1 400
					<hr/>
					+ 15 200

M o t i v. 1. Ökningen är icke särskilt motiverad.

2 a). *Länsstyrelsen i Jämtlands län* anför, att den sammanlagda resekostnadsersättningen för lappväsendets befattningshavare i länet för budgetåret 1958/59 uppgick till 31 807 kr., varav ca 6 100 kr. bestridits med medel ur statens lappfond. Länsstyrelsen framhåller, att endast ett fåtal resor med någon grad av säkerhet kan på förhand bestämmas. Förhållandena är sådana att det är synnerligen svårt att med någon grad av exakthet kunna bedöma medelsbehovet. Den från budgetåret 1959/60 tillsatta tjänsten som lappfogdeassistent torde enligt länsstyrelsen medföra ytterligare resekostnadsersättningar. Det upptagna beloppet av 35 000 kr. avser ett ungefärligt beräknat belopp. Enligt länsstyrelsens uppfattning bör samtliga kostnader för lapp-tjänstemännens resor av principiella skäl bestridas av riksstatsanslaget till deras reseersättningar.

2 b). *Länsstyrelsen i Västerbottens län* anför, att sedan flera år pågår ett stort antal vattenbyggnadsföretag inom renskötselområdena, vilka påfordrar utredningar, sammanträden och inställelser vid vattendomstolar. För att bevaka nomadernas rättigheter måste lappfogden och lappfogdeassistenten företaga långa och långvariga resor.

2 c). *Länsstyrelsen i Norrbottens län* anför, att ökningen är föranledd dels av de ökade traktamentsersättningarna, dels av den föreslagna personalförstärkningen.

3 a). Ökningen är icke särskilt motiverad.

3 b). Ökningen motiveras främst av ökade telefonkostnader.

Departementschefen

Den föreslagna höjningen av anslagsposten till sjukvård kan jag inte biträda. Till följd av de ökade traktamentsersättningarna synes i fråga om posten till reseersättningar en höjning med 1 500 kronor böra ske av det för resor inom lappadministrationen i Jämtlands län avsedda beloppet. Å andra sidan anser jag, att oaktat nämnda kostnadsökning motsvarande belopp för Västerbottens och Norrbottens län på grund av anslagsbelastningen kan minskas med 1 000 respektive 3 000 kronor. Posten till expenser bör enligt min mening bibehållas vid oförändrat belopp.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat behöver förevarande anslag uppföras med totalt 182 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lappfogdarna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 182 300 kronor.

M. Diverse**[155] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	4 112 000	5 844 202
1958/59	5 841 000	6 068 508
1959/60 (statsliggaren s. 949)	6 089 000	
1960/61 (förslag)	6 462 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 6 462 000 kronor.

[156] 2. Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	350 900	129 000
1958/59	485 700	351 300
1959/60 (statsliggaren s. 949)	531 900	
1960/61 (förslag)	563 000	

I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av frågor, som är gemensamma för flera huvudtitlar, anfört beträffande ersättning till domänverkets fond för upplåten mark, torde för nästa budgetår under nionde huvudtiteln böra anvisas ett förslagsanslag av 563 000 kronor, avsett för bestridande av dylik, arrende motsvarande ersättning för upplåtelse till vederbörande myndigheter av i nämnda fond ingående mark. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 563 000 kronor.

[157] 3. Arrendenämnder och servitutsnämnder, m. m.¹

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	25 100	25 194
1958/59	25 000	38 255
1959/60 (statsliggaren s. 949 och 954)	22 500	
1960/61 (förslag)	30 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1959) föreslår, vad avser det tidigare anslaget Bidrag till gäldande av ersättning vid förlängning av vissa servitut, att detta med hänsyn till anslagsbelastningen för nästa budgetår upptages med ett till 5 000 kr. förhöjt belopp.

Departementschefen

Till bestridande av kostnader hänförliga till servitutsnämndernas verksamhet beräknas ett belopp av 5 000 kronor vara erforderligt under nästa budgetår. Utgifterna vid arrendenämnder och för arrenderådgivning kan antagas uppgå till sammanlagt 25 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arrendenämnder och servitutsnämnder, m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[158] 4. Bidrag till skogs- och lantbruksakademien: Akademien

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	90 700	96 038
1958/59	99 200	99 730
1959/60 (statsliggaren s. 950)	99 300	
1960/61 (förslag)	100 000	

Yrkande. *Skogs- och lantbruksakademien* (skr. 26/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 32 500 kr. i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
1. 1 sekreterare Bo 3 i st. f. Bo 1	+ 2 700
2. Bidrag till övrig arbetskraft å kansliet	+ 20 000
3. Bidrag till museum, bibliotek m. m.	+ 9 000
4. 1959 års löneroglering	+ 800
	+ 32 500

Motiv. 1. Framställning om förbättrad löneställning för ifrågavarande tjänst gjordes redan i akademiens förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1953/54 och har sedan årligen upprepats. Genom den fr. o. m. budgetåret 1952/53 genomförda förbättrade lönegradsplaceringen av professorsbe-

¹ Under denna rubrik är sammanförda de tidigare anslagen Arrendenämnder och arrenderådgivning samt Bidrag till gäldande av ersättning vid förlängning av vissa servitut.

fattningarna vid bl. a. lantbrukshögskolan rubbades den likställighet i detta avseende, som dessförinnan var rådande mellan nämnda befattningar och sekreterarbefattningen hos dåvarande lantbruksakademien. Behovet av en förbättring har genom akademiens omorganisation och utvidgade verksamhet ytterligare accentuerats. Efter lönegradsuppflyttningarna fr. o. m. den 1 juli 1959 av föreståndarbefattningarna vid statens växtskyddsanstalt, statens centrala frökontrollanstalt och statens maskinprovningar till Bo 3 samt av lantbruksdirektörerna och vissa laboratorsbefattningar till Bo 1 framstår skogs- och lantbruksakademien beträffande sin sekreterares lönegradsplacering som ytterligare och mycket starkt missgynnad. Akademien har att under 1959 utse ny sekreterare. Vid undersökningar i samband med förberedelserna för befattningens återbesättande har det visat sig att utan en uppflyttning av befattningen i lönegrad Bo 3 det inte torde vara möjligt att såsom akademiens sekreterare förvärva en kraft med erforderlig kompetens och önskvärd lämplighet. Förutom professorskompetens inom område fallande under jordbruks- eller skogsvetenskap erfordras god överblick och allmän orientering inom den vetenskapliga och praktiska verksamhet, som ingår i verksamhetsfältet. Akademiens möjlighet att fylla sitt viktiga ändamål blir i hög grad beroende av sekreterarens — verkställande tjänstemannens — skicklighet och duglighet. Det är därför för akademien ytterst angeläget, att ifrågavarande tjänsteförbättring nu genomföres.

2. I föregående års petitaskrivelse yrkades under förevarande post bl. a. medel för att möjliggöra inrättandet av en i akademiens nya stadgar förutsett tjänst som biträdande sekreterare för jordbruksfrågor. Akademien har i nuvarande läge ansett sig böra begränsa sina anslagsyrkanden härvidlag till ett bidrag å 10 000 kr. att användas för anlitande av mera tillfälligt anställd kvalificerad arbetskraft. Vidare kvarstår behovet av medel för biträdespersonal. Akademiens anslagsyrkande har här likaså begränsats till ett bidrag å 10 000 kr.

3. Yrkandet framfördes även i fjol. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1959 s. 488 p. 4.

4. Höjningen är av automatisk natur.

Departementschefen

Under denna punkt kan jag endast tillstyrka, att anslaget uppräknas med 700 kronor i anledning av 1959 års lönereglering. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med 100 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till skogs- och lantbruksakademien: Akademien* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[159] 5. Bidrag till skogs- och lantbruksakademien: Kostnader för jordbrukets forskningsråd m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	64 500	61 976
1958/59	68 500	63 586
1959/60 (statsliggaren s. 950)	70 000	
1960/61 (förslag)	71 000	

Yrkande. *Jordbrukets forskningsråd* (skr. 26/8 1959) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 12 200 kr. i enlighet med följande beräkning.

	Utgifter		Anslag 1959/60	Ökning
	1957/58	1958/59		
1. Avlöning åt förste byråsekreteraren	26 226	27 020	26 800	+ 3 300
2. Övrig arbetskraft	8 650	8 700	8 900	+ 2 050
3. Expenser	6 000	6 000	6 300	+ 1 700
4. Publicering	—	—	—	+ 5 000
5. Särskilda arvoden avseende lagringsforskningskommittén	550	550	550	+ 150
				+ 12 200

Därjämte anhåller rådet att av posten till reseersättningar efter Kungl. Maj:ts medgivande få disponera intill 2 000 kr. för resor i de andra nordiska länderna.

Motiv. 1. Ökningen under posten föranledes av en föreslagen uppflyttning av tjänsten som sekreterare hos rådet från f. n. lönegrad Ae 21 till Ae 23 samt av 1959 års löne reglering. Rådets verksamhet har sedan sin början fått flerdubbel omfattning. Detta gäller såväl allmän jordbruksforskning som lagringsforskning. Arbetet på sistnämnda område företrädes av en särskild kommitté, i vilken befattningshavaren är sekreterare. Fr. o. m. budgetåret 1954/55 har dessutom rådet haft att utdela ett för mutationsforskning särskilt beräknat anslag. Samtidigt med nämnda ökning av verksamhetens omfattning har en betydande utveckling även så till vida skett att anslagsfrågorna blivit mera komplicerade varmed följt väsentligt ökade krav beträffande utredningar och övrig beredning. Rådet anser därför motiverat, att tjänsten nu uppflyttas i lönegrad 23.

2. Under denna punkt yrkas samma belopp som i föregående års petitionsskrivelse (IX ht 1959 s. 489 p. 2) med tillägg av ca två procent, motsvarande 1959 års löne reglering.

3. Ökningen motiveras liksom i fjol med de starkt ökade kostnaderna.

4. Yrkandet har framförts under en rad av år. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 32 p. 6.

5. Yrkandet, som framfördes även i fjol, motiveras av den allmänna arvodshöjningen under budgetåret 1957/58.

Y t t r a n d e n. *Skogs- och lantbruksakademien* tillstyrker rådets förslag. Vad beträffar de särskilda anslagsposterna understryker akademien för sin del särskilt behovet av uppräknig av posterna övrig arbetskraft och av expenser.

Statens lönenämnd tillstyrker inte rådets förslag om uppflyttning av tjänsten som förste byråsekreterare från lönegrad Ae 21 till Ae 23.

Departementschefen

I anledning av 1959 års löneroglering bör detta anslag uppräknas med 800 kronor. Därjämte bör de till expenser avsedda medlen ökas med 200 kronor. Anslagsanvisningen för nästa budgetår bör i enlighet med vad jag nu föreslagit avse ett sammanlagt belopp av 71 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till skogs- och lantbruksakademien: Kostnader för jordbrukets forskningsråd m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 71 000 kronor.

[160] 6. Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	95 000	95 000
1958/59	105 000	105 000
1959/60 (statsliggaren s. 951)	115 000	
1960/61 (förslag)	115 000	

Y r k a n d e n. 1. *Svenska naturskyddsföreningen* (skr. 18/8 1959) hemställer, att för föreningens verksamhet under budgetåret 1960/61 genom anslag å riksstaten och ur jaktvårdsfonden anvisas tillhoppa 241 000 kr.

2. *Vetenskapsakademien* (skr. 28/8 1959) hemställer, att till akademiens naturskyddsverksamhet under budgetåret 1960/61 anvisas 26 000 kr.

3. *Samfundet för hembygdsvård* (skr. 30/5 1959) hemställer om ett anslag för budgetåret 1960/61 av 160 000 kr., varav 50 000 kr. till samfundets allmänna hembygdsvårdande verksamhet, 100 000 kr. till dess landskapsvårdande verksamhet och 10 000 kr. för upprustning av samfundets kontorsutrustning.

Motiv. 1. Till svenska naturskyddsföreningen har under budgetåret 1959/60 anvisats ett anslag av 55 000 kr., varjämte föreningen ur jaktvårdsfonden erhållit 110 000 kr. för verksamheten under år 1959.

Med ledning av vunna erfarenheter har föreningen för budgetåret 1960/61 upprättat stat, vilken fogats såsom bilaga till föreningens anslagsskrivelse. Enligt staten har utgifterna beräknats till 494 000 kr. Härav avses 272 000 kr. för den centrala organisationen, 124 000 kr. för publikationer, 41 000 kr. för bildnings- och upplysningsverksamhet, 39 000 kr. för den lokala organi-

sationen samt 18 000 kr. för inventering av naturminnen samt utgifter för naturminnen och naturskyddsobjekt. Inkomsterna beräknas till 253 000 kr., varav 180 000 kr. i medlemsavgifter. Med den sålunda angivna verksamheten skulle uppstå en brist för föreningen på 241 000 kr.

Föreningen uppskattar att omkring två tredjedelar av föreningens arbetskrafter och ekonomiska resurser tages i anspråk för de statliga uppgifterna. Därjämte framhålles, att föreningens frivilligt arbetande oavlönade krafter måste så gott som helt syssla med statliga uppgifter. De rådande förhållandena inverkar menligt på möjligheten att bedriva det allmänna upplysnings- och bildningsarbete och den propagandaverksamhet som enligt propositionen 1952: 188 avsågs skola åvila de enskilda föreningarna. Denna verksamhet är enligt föreningen så mycket viktigare som den breddar basen för naturvårdsarbetet och, genom den medlemsökning som normalt följer, även tillför verksamheten medel. Ett vidgat medlemsarbete har dock ägt rum sedan år 1956 och givit till resultat att medlemstalet ökat med 150 procent. Bland andra uppgifter som enligt föreningen inte kunnat fullgöras på önskvärt sätt nämnes inventeringsarbetet samt vården av redan skyddade naturminnen. Föreningen påvisar att under år 1958 föreningen nödgats taga i anspråk fondmedel för bl. a. inventeringsarbetet samt att en förlust å drygt 22 700 kr. kvarstod. Av denna förlust har dock numera 15 000 kr. täckts genom anslag ur jaktvårdsfonden.

2. Bidraget till vetenskapsakademien utgör för innevarande budgetår 10 000 kr. Som motiv för den begärda anslagshöjningen åberopar akademien en skrivelse av dess naturskyddskommitté, i vilken skrivelse bl. a. framhålles, att det hittills utgående beloppet, 10 000 kr., länge varit för knappt för att kommittén på ett någorlunda tillfredsställande sätt skall kunna fylla sin uppgift och numera framstår såsom högst otillräckligt dels genom penningvärdets successiva minskning, dels genom att naturskyddsfrågorna i vår tid blivit allt talrikare, allt mera omfattande och svårbedömda samt av allt större betydelse för hushållningen med vårt lands naturtillgångar. Antalet protokollförda ärenden, som åren 1953—1955 var omkring 120 årligen, nådde år 1956 siffran 135, 1957 siffran 194 och 1958 siffran 200, vilket väl illustrerar verksamhetens ökning. Beträffande arten av sin verksamhet hänvisar naturskyddskommittén till det yttrande, som vetenskapsakademien på kommitténs förslag avgav vid remiss i februari i fjol över de till 1959 års riksdag väckta likalydande, till tredje lagutskottet hänvisade motionerna I: 43 och II: 51 om översyn av naturskyddslagen med hänsyn bl. a. till naturskyddets organisation.

Med nuvarande brist på tillräckliga tillgångar är det enligt kommittén endast i ytterst blygsam skala möjligt att på egen bekostnad verkställa erforderliga utredningar i fridlysnings- och andra naturskyddsärenden. Därigenom omintetgöres också mera omfattande egna initiativ i naturskyddsfrågor av vetenskapligt intresse. Kommittén är även skyldig att ombesörja undersökningar, ägnade att belysa successivt inträdande förändringar i växt- och djurlivet inom nationalparkerna. Sedan dessas förvaltning övertagits av

domänstyrelsen, finnes emellertid inga medel att tillgå utom anslagets ram för bekostande av sådana utredningar.

Genom fastställande av vattenöverdomstolens dom i ett ärende rörande reglering av Lofssjön och Röragsjöarna i Härjedalen har Kungl. Maj:t nyligen förklarar att regleringsintressenterna i detta fall inte mot sitt bestri- dande kunnat åläggas att bekosta undersökning av den genom regleringen försvinnande naturen. I den uppkomna situationen, som uppenbarligen våll- las av bristerna i gällande vattenlag, synes det kommittén vara oavvisligt att nödortftig undersökning i dylika fall bekostas av allmänna medel. Det före- kommer vidare, att kommittén begär medel till brådskande undersökning avseende tillåtlighetsfrågan vid vattenbyggnad men får vänta på besked så länge att den icke hinner sätta igång undersökningen sommaren efter det ärendet kommit upp genom förberedelsekungörelse. Risk föreligger då att undersökningens resultat kommer för sent för att vinna tillbörligt beaktan- de. Om kommittén hade tillgång till egna medel, skulle den självständigt kunna verkställa förundersökningar, varigenom viss kännedom om graden av företagets inverkan på växt- och djurliv under alla förhållanden vore sä- kerställd. Kommittén kan inte organisera några mera avsevärda undersök- ningar av sistnämnda båda slag om inte ett betydligt större belopp än nu står till dess förfogande. Kommittén uppskattar detta behov tills vidare till minst ca 10 000 kr. utöver det belopp å 16 000 kr. som för innevaran- de budgetår begärts i statsanslag, eller tillhoppa minst 26 000 kr.

3. I statsstöd till samfundet utgick för ett vart av budgetåren 1944/53 anslag med 25 000 kr. Fr. o. m. budgetåret 1953/54 erhöll samfundet i sam- band med ikraftträdande av den nya naturskyddslagstiftningen en höj- ning av förevarande anslag med 20 000 kr. Fr. o. m. innevarande budgetår har anslaget höjts ytterligare med 5 000 kr. och utgör nu 50 000 kr.

Förutom bidrag ur förevarande anslag har samfundet innevarande bud- getår erhållit understöd av statsmedel, dels ur det under åttonde huvud- titeln uppförda reservationsanslaget Understöd för utgivande av tidskrif- ter, lärda verk och läroböcker med 4 500 kr. till utgivande av publikatio- nen »Bygd och Natur, tidskrift för hembygdsvård», dels ock ur det under sjätte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget Utredningar med 15 000 kr. till bestridande av kostnaderna för av samfundet bedriven verksamhet i vägvårdande syfte.

Beträffande samfundets arbetsuppgifter m. m. torde få hänvisas till den i fjolårets huvudtitel (IX ht s. 491) lämnade redogörelsen.

Samfundet framhåller i sin nu föreliggande anslagsskrivelse att de an- slag som under flera år stått till förfogande, är fullständigt otillräckliga för att samfundet på ett rationellt sätt skall kunna bedriva den verksam- het som det har sig förelagd, till stor del i det allmännas tjänst. Utgifter- na har stegrats från år till år och hotar att spränga ramen för samfundets organisation. Samfundet har redan nu av ekonomiska skäl tvingats in- skränka sin hembygdsvårdande verksamhet och detta torde ske i ännu större omfattning därest statsanslaget inte blir höjt. Enligt samfundet

skulle behövas så stora anslag, att åtminstone tre personer helt kunde vara sysselsatta med landskapsvårdande uppgifter. Det räcker inte att biträda advokatfiskaler och vattendomstolar med sådana åtgärder, som begränsar skadeverkningar vid kraftverksbyggen, det är inte tillfyllest att ge råd vid stakning av en och annan väg eller städa grustag och bergsprängningar. Landskapsvården måste gripa in också med positiva och skapande uppgifter vid utformningen av det nutida landskapet. Man måste kunna göra upp ett vederhäftigt program för landskapsvården, och detta måste byggas på noggranna forskningar och experiment, såsom sker i t. ex. Schweiz och Tyskland. Av särskild betydelse är detta inför en väntad intensifiering av exploateringen av våra naturtillgångar.

Departementschefen

Enär jag i år inte anser mig kunna tillstyrka någon ökning av den statliga anslagsanvisningen till här berörda ändamål hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 115 000 kronor.

[161] **Naturskydd: Kostnader i samband med fridlysning av Smålands Taberg.** För ettvarvt av budgetåren 1954/55 och 1955/56 anvisades under särskild anslagsrubrik å riksstatens nionde huvudtitel förslagsanslag av 30 000 kronor för bestridande av kostnader i samband med ett eventuellt fridlysningsförfarande till skydd för Smålands Taberg. 1956 års riksdag beslöt att till ändamålet anvisa ett belopp av samma storleksordning men med reservationsanslags karaktär.

Departementschefen

Ett särskilt anslag till förenämnda ändamål anvisades första gången i samband med riksdagens beslut år 1954 (sammansatt tredje lag- och jordbruksutskottets utl. nr 1; rskr. 191) i anledning av propositionen nr 139 angående åtgärder till skydd för Smålands Tabergs naturvärden. Sedan dess har förnyade förhandlingar ägt rum med vederbörande gruvbolag, ett preliminärt avtal i ämnet träffats år 1955 samt därpå ytterligare överväganden skett beträffande de ekonomiska faktorer som har samband med spørgsmålet om brytning eller icke brytning av tabergsmalmen. Kontakter har förevarit med gruvbolaget i fråga om en uppskattning av de ekonomiska konsekvenserna vid en inskränkning eller omläggning av brytningen.

Enär nyss redovisade överväganden alltjämt pågår och medel fortfarande bör finnas till hands för vissa kostnader som kan komma att uppstå i anslutning till sagda överväganden bör det i det föregående omnämnda för budgetåret 1956/57 anvisade men ännu ej disponerade reservationsanslaget å 30 000 kronor stå till förfogande jämväl under budgetåret 1960/61.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva att Kungl. Maj:t under budgetåret 1960/61 må förfoga över det å riksstaten för budgetåret 1956/57 under nionde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget Naturskydd: Kostnader i samband med fridlysning av Smålands Taberg.

[162] 7. Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	225 000	225 000
1958/59	225 000	225 000
1959/60 (statsliggaren s. 952)	225 000	
1960/61 (förslag)	225 000	

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1959) hemställer — med överlämnande av en framställning i ämnet från styrelsen för Jordbrukarungdomens förbund, vari anhålles om statsbidrag med 300 000 kr. — att anslaget höjes med 30 000 kr.

M o t i v. I avvaktan på resultatet av utredningen rörande upplysnings- och rådgivningsverksamheten på jordbrukets område anser sig styrelsen i likhet med föregående år inte kunna tillstyrka större höjning av anslagsbeloppet än som ungefärligen motsvarar den minskning i realvärde, anslaget på grund av penningvärdets fall undergått sedan år 1953, då det samma senast uppräknades, eller med 30 000 kr.

Departementschefen

I överensstämmelse med ett av 1956 års jordbruksutskott i ämnet gjort uttalande (JoU 1, p. 117; rskr 9) har såväl Kungl. Maj:t som riksdagen vid behandlingen av de därefter följande årens medelsäskanden under denna anslagsrubrik intagit den ståndpunkten att anslaget borde upptagas till ett oförändrat belopp av 225 000 kronor i avvaktan på resultatet av den år 1956 tillsatta utredningen rörande upplysnings- och rådgivningsverksamheten på jordbrukets område, vilken utredning jämväl omfattar klubbverksamheten bland landsbygdens ungdom. Då sagda utredning ännu inte slutfört sitt uppdrag, bör anslagets storlek enligt min mening alltså vara oförändrad.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 225 000 kronor.

[163] 8. Bidrag till viss lokal klubbverksamhet.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	100 000	100 000
1958/59	100 000	100 000
1959/60 (statsliggaren s. 952)	100 000	
1960/61 (förslag)	100 000	

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget uppräknas med 14 000 kr. till 114 000 kr. såsom kompensation för den minskning i realvärde anslaget undergått sedan år 1954, då det första gången uppfördes å riksstaten.

Departementschefen

Av samma skäl, som jag anfört under nästföregående anslagspunkt, är jag ej beredd föreslå någon uppräknings av förevarande anslag. Detta bör sålunda för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 100 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bidrag till viss lokal klubbverksamhet* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 100 000 kronor.

[164] 9. Bidrag till ungdomsverksamhet på skogsbrukets område

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	85 000	85 000
1958/59	85 000	85 000
1959/60 (statsliggaren s. 952)	85 000	
1960/61 (förslag)	85 000	

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 26/8 1959) hemställer — med överlämnande av en framställning i ämnet från Jordbrukarungdomens förbund — att anslaget höjes med 25 000 kr. Förbundet har för sin del anhållit, att statsbidraget för kalenderåret 1959 ökas med 35 000 kr.

M o t i v. Skogsstyrelsen anför, att den av förbundet bedrivna skogliga klubbverksamheten synes fylla en betydelsefull uppgift i det skogliga upplysningsarbetet. Verksamheten i fråga torde ha möjligheter att öka förståelsen och intresset för skogsbruket hos ungdomen, samtidigt som den ger en praktisk skoglig yrkesorientering. Styrelsen finner det därför vara av värde att förevarande verksamhet kan beredas ökat ekonomiskt stöd. Oaktat bidragsgivningen till förevarande verksamhet f. n. omprövas av den 1956 tillsatta jordbruksupplysningskommittén synes enligt skogsstyrelsens uppfattning en viss höjning av anslaget böra ske, då detsamma under en följd av år varit uppfört till oförändrat belopp, 85 000 kr., och förbundet därigenom inte erhållit någon kompensation för den allmänna kostnadsstegring, som ägt rum under senare år. Styrelsen anser sig i likhet med föregående år böra tillstyrka en höjning med 25 000 kr. Medelstillskottet bör i första hand utnyttjas för ökat bidrag till verksamheten ute i distrikten.

Departementschefen

De skäl, jag anfört för oförändrad medelsanvisning under de båda närmast föregående anslagsrubrikerna, utgör motiv för att även förevarande anslag bibehålles vid samma storlek som föregående år. Anslaget torde sålun-

da jämväl för nästa budgetår böra uppföras med 85 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till ungdomsverksamhet på skogsbrukets område* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 85 000 kronor.

[165] 10. *Bidrag till utgivande av vissa tidskrifter m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1958/59	32 000	22 000	10 000
1959/60 (statsliggaren s. 952)	30 000		
1960/61 (förslag)	30 000		

Enär jag beräknar anslagsbehovet till oförändrat 30 000 kronor och då någon odisponerad reservation ej kan antagas föreligga under anslaget vid utgången av innevarande budgetår, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utgivande av vissa tidskrifter m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[166] 11. *Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	713 000	951 600
1958/59	944 700	962 968
1959/60 (statsliggaren s. 952)	944 400	
1960/61 (förslag)	996 400	

För ifrågavarande ändamål hemställas om en höjning av anslaget med sammanlagt 52 000 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Anslag 1959/60	Ökning eller minskning
1. FAO	870 000	+ 50 000
2. Europeiska växtskyddsorganisationen	19 500	—
3. European committee on milk-butterfat recording.	3 000	— 1 000
4. Internationella veterärdet	16 000	— 6 000
5. Permanenta kommissionen enl. 1946 års internationella fiskerikonvention	3 600	—
6. Internationella rådet för havsforskning	21 000	+ 4 000
7. Internationella frysinstitutet i Paris	6 000	+ 1 000
8. Internationella byrån i Paris för bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar (OIE)	4 300	—
9. Diverse internationella organisationer	1 000	+ 4 000
	<hr/> 944 400	<hr/> + 52 000

Motiv m. m. Posten upptages med ett till 920 000 kr. förhöjt belopp.

2. *Utrikesdepartementet* har meddelat, att Sveriges bidrag under ifrågavarande post för budgetåret 1960/61 förutses utgå med samma belopp som för innevarande budgetår.

3. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 16/7 1959) anför, att, enär något sammanträde ej skall förläggas till Sverige under nästa budgetår, anslaget kan nedräknas med 1 000 kr.

4. *Jordbruksnämnden* har meddelat, att bidraget till internationella veterädet för budgetåret 1960/61 kan beräknas uppgå till £ 300 eller ca 4 350 kr. Kostnaderna för svensk representation vid sammanträdena beräknas till 5 000 kr.

5 och 6. *Fiskeristyrelsen* (skr. 17/8 1959) hemställer, att bidraget till den permanenta kommissionen enligt 1946 års internationella fiskerikonvention beräknas till oförändrat 3 600 kr. och bidraget till internationella rådet för havsforskning höjes med 4 000 kr. till 25 000 kr.

7. *Utrikesdepartementet* har meddelat, att det svenska bidraget för budgetåret 1960/61 kan beräknas till omkring 650 000 frs mot f. n. 516 400 frs.

8. *Utrikesdepartementet* har meddelat, att Sveriges bidrag tills vidare kan beräknas komma att utgå med oförändrat 403 225 frs.

9. Under posten beräknas ett medelsbehov av 5 000 kr.

Departementschefen

På grund av att en höjning skett av det årliga belopp Sverige skall bidra med vid finansieringen av FAO:s verksamhet samt med hänsyn till att ett sammanträde med en arbetsgrupp inom nämnda organisation skall förläggas till vårt land under nästa budgetår behöver den för berörda ändamål avsedda posten uppräknas med i runt tal 50 000 kronor. Vidare erfordras en ökning med 4 000 kronor av de under posten till bidrag till internationella rådet för havsforskning anvisade medlen. Posten till bidrag till internationella frysinstitutet i Paris bör på i det föregående angivna skäl ökas med 1 000 kronor. Å andra sidan kan kostnaderna i anledning av Sveriges medlemskap i European committee on milk-butterfat recording och i internationella veterädet beräknas minska med 1 000 kronor respektive 6 000 kronor. För bestridande av utgifter som hänför sig till Sveriges medverkan i skilda, i förut redovisade sammanställning ej särskilt namngivna sammanlutningar beräknas ett medelsbehov av sammanlagt 5 000 kronor under posten till diverse internationella organisationer.

Övriga poster under anslaget torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrade belopp.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit, bör anslaget för nästa budgetår höjas med totalt 52 000 kronor till 996 400 kronor.

Därför hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 996 400 kronor.

[167] 12. Ersättning till riksbanken för förvaltningen av vissa lånefonder m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	200 000	197 911
1958/59	190 000	179 119
1959/60 (statsliggaren s. 953)	165 000	
1960/61 (förslag)	160 000	

Y r k a n d e. *Fullmäktige i riksbanken* (skr. 17/9 1959) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall upptagas med ett till 160 000 kr. sänkt belopp. Med utgångspunkt från att antalet lån vid utgången av år 1960 kommer att utgöra 45 000 samt att gottgörelse skall utgå med oförändrat belopp per förvaltad lån, beräknas ersättningen till riksbanken för budgetåret 1960/61 till $(45\,000 \times 3:50 =)$ i runt tal 160 000 kr.

Departementschefen

Jag har icke något att erinra mot fullmäktiges beräkning av anslaget. Med hänsyn härtill hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till riksbanken för förvaltningen av vissa lånefonder m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

[168] 13. Ersättning till Sveriges allmänna hypoteksbank för förvaltningen av statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	17 000	17 005
1958/59	16 000	16 323
1959/60 (statsliggaren s. 953)	15 600	
1960/61 (förslag)	15 000	

Y r k a n d e. *Sveriges allmänna hypoteksbank* (skr. 26/8 1959) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett till 15 000 kr. nedsatt belopp.

I skrivelsen anmäles, att det mellan staten och hypoteksbanken ingångna, den 3 december 1954 av Kungl. Maj:t godkända avtalet gäller t. o. m. utgången av det kalenderår, under vilket summan av utelöpande lån från fonden nedgår under 3 000 000 kr. eller antalet låneförmedlare blir mindre än 10. Anledning finnes till antagande att summan utelöpande lån vid utgången av år 1959 skall ha nedgått under 3 000 000 kr. Antalet låneförmedlare är f. n. 11. Eftersom avtalet alltså synes komma att utlöpa med utgången av innevarande kalenderår avser banken att i särskild skrivelse till Kungl. Maj:t anmäla frågan om ingående av nytt avtal. I avvaktan på det nya avtalet har i anslagsberäkningen preliminärt räknats med en

oförändrad ersättning till banken av 10 000 kr. för år. Den sammanlagda ersättningen till låneförmedlarna beräknas i skrivelsen till 5 000 kr.

Departementschefen

Mot förevarande anslagsäskande, vilket innebär en minskning av anslaget med 600 kronor i förhållande till innevarande budgetår, har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Ersättning till Sveriges allmänna hypoteksbank för förvaltningen av statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

[169] 14. Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	5 000	2 580
1958/59	5 000	5 753
1959/60 (statsliggaren s. 954)	5 000	
1960/61 (förslag)	5 000	

Anslaget torde böra uppföras med oförändrat belopp även för nästa budgetår. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[170] 15. Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur, m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	80 000	62 202
1958/59	65 000	72 800
1959/60 (statsliggaren s. 954)	65 000	
1960/61 (förslag)	65 000	

Anslaget synes för nästa budgetår böra uppföras med ett oförändrat belopp av 65 000 kronor, varför jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur, m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

[171] 16. *Ersättningar till sakkunniga i befordringsärenden m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	30 000	53 825
1958/59	30 000	13 474
1959/60 (statsliggaren s. 955)	30 000	
1960/61 (förslag)	30 000	

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med ett oförändrat belopp av 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar till sakkunniga i befordringsärenden, m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[172] 17. *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	500 000	686 342	64 318
1958/59	800 000	683 508	180 809
1959/60 (statsliggaren s. 955)	800 000		
1960/61 (förslag)	800 000		

Å tilläggsstat har under budgetåret 1957/58 anvisats 250 000 kr.

Departementschefen

Före och under budgetåret 1960/61 torde vissa nu pågående kommittéer och utredningar komma att slutföra sitt arbete. De utgiftsminskningar som därvid uppkommer motväges emellertid av kostnadsökningar till följd av att nya kommittéer och utredningar befinnes böra tillsättas ävensom av vissa automatiska utgiftsstegringar. Den vid ingången av nu löpande budgetår befintliga reservationen under anslaget beräknas vara helt ianspråktagen vid utgången av året. För min del vill jag därför förorda, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett oförändrat belopp av 800 000 kronor och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor.

[173] 18. Extra utgifter

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1957/58	105 000	106 804	14 551
1958/59	117 000	98 209	33 342
1959/60 (statsliggaren s. 955)	145 000		
1960/61 (förslag)	177 000		

Under nästa budgetår skall den vartannat år återkommande nordiska fiskerikongressen hållas i Sverige. I anslutning därtill skall ett nordiskt fiskeriministermöte äga rum. Kostnaderna för sagda kongress och ministermöte beräknas till sammanlagt 20 000 kronor. För nästkommande budgetår erfordras vidare ett belopp av 12 000 kronor för bestridande av vissa kostnader i samband med den sommaren 1960 anordnade femte internationella skogskongressen.

Eftersom jag beräknar att medelsbehovet i övrigt under anslaget nästa budgetår inte kommer att vara lägre än innevarande budgetår och då reservationen under anslaget den 30 juni 1960 antages vara i sin helhet disponerad, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 177 000 kronor.

[174] 19. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	15 000	5 832
1958/59	5 000	4 212
1959/60 (statsliggaren s. 955)	3 500	
1960/61 (förslag)	3 500	

Anslaget synes för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 3 500 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 500 kronor.

Sammanfattning

Vid bifall till de framlagda förslagen kommer för budgetåret 1960/61 under nionde huvudtiteln att uppföras 451 367 800 kronor.

Å riksstaten för budgetåret 1959/60 har under nionde huvudtiteln anvisats 455 340 700 kronor.

Förslagen innebär alltså en minskning av 3 972 900 kronor.

Förändringarna inom huvudtitelns olika avdelningar framgår av följande sammanställning.

Avdelning	Anvisat 1959/60	Äskat 1960/61	Ökning eller minskning
A. Jordbruksdepartementet m. m.	1 657 700	1 459 300	— 198 400
B. Lantbruksstyrelsen	3 398 700	3 293 200	— 105 500
C. Lantbrukets rationalisering och be- främjande av dess produktion, m. m.	55 636 000	53 776 100	— 1 859 900
D. Jordbruksprisreglering m. m. samt sär- skilt stöd åt vissa jordbruk	233 400 300	229 524 100	— 3 876 200
E. Vissa kontrollanstalter på jordbrukets område m. m.	6 103 800	6 350 200	+ 246 400
F. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar	28 425 800	28 312 900	— 112 900
G. Övrig forsknings- och försöksverksam- het på jordbrukets område	4 060 500	4 408 100	+ 347 600
H. Veterinärväsendet m. m.	17 437 900	17 552 200	+ 114 300
I. Skogsväsendet	44 639 400	44 030 300	— 609 100
J. Lantmäteri- och kartväsendet	41 651 900	43 075 700	+ 1 423 800
K. Fiskeriväsendet m. m.	8 603 600	8 863 000	+ 259 400
L. Lappväsendet	683 900	689 800	+ 5 900
M. Diverse	9 641 200	10 032 900	+ 391 700
	<u>455 340 700</u>	<u>451 367 800</u>	<u>— 3 972 900</u>

Förändringarna under huvudtiteln fördelar sig med omkring 12 220 000 kronor på automatiska ökning, 5 414 000 kronor på automatiska minskningar, 3 453 000 kronor på icke-automatiska ökning samt 14 232 000 kronor på icke-automatiska minskningar.

Såsom framgår av det föregående är det min avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t att i särskilda propositioner till 1960 års riksdags vårsession framlägga förslag rörande vissa ändringar i lantbruksstyrelsens och lantbruksnämndernas organisation, angående skogsvårdsstyrelsernas organisation och verksamhet, m. m., angående viss omorganisation av lantmäteri- väsendet och rikets allmänna kartverk, m. m., rörande vissa norrlands-

frågor samt i fråga om vissa prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, m. m.

Vad föredraganden sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj: Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Jan Brandt

Register

till

Nionde huvudtiteln för budgetåret 1960/61**A. Jordbruksdepartementet m. m.**

Sid.		Kronor
	Jordbruksdepartementet:	
1	Avlöningar	1 202 800
2	Omkostnader	77 000
	Lantbruksattachéer:	
3	Avlöningar	147 600
6	Omkostnader	31 900
		<hr/>
		1 459 300

B. Lantbruksstyrelsen

	Lantbruksstyrelsen:	
8	Avlöningar	¹² 878 700
8	Omkostnader	¹⁴¹⁴ 500
		<hr/>
		3 293 200

C. Lantbrukets rationalisering och befrämjande av dess produktion, m. m.

	Lantbruksnämnderna:	
9	Avlöningar	¹¹² 309 500
9	Omkostnader	¹² 972 100
10	Utrustning	¹⁷⁰ 000
10	Utbildningskurser för viss personal	¹²⁵ 000
	Bidrag till hushållningssällskapen:	
11	Avlöningar	7 688 800
14	Omkostnader	5 085 000
19	Kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m.	1 640 000
23	Bidrag till jordbrukets rationalisering	13 000 000
26	Bidrag till trädgårdsnäringsens rationalisering	100
26	Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti	400 000
31	Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlänefond	1 210 000
33	Statens avdikningsanslag	1 500 000
33	Befrämjande av landsbygdens elektrifiering	2 500 000
37	Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m.	¹² 550 000
38	Befrämjande av husdjursaveln	1 800 000

¹ Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Statens hingstdepå och stuteri:	
43	Avlöningar	492 100
44	Omkostnader	68 500
45	Särskilt stöd åt biskötseln och fröodlingen	30 000
46	Bidrag till vissa åtgärder för kvalitetsförbättring av matpotatis	135 000
48	Gottgörelse till trädgårdsnäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt	300 000
		<u>53 776 100</u>

D. Jordbruksprisreglering m. m. samt särskilt stöd åt vissa jordbruk

	Statens jordbruksnämnd:	
50	Avlöningar	2 906 600
53	Omkostnader	747 500
55	Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område	95 000 000
	Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m.	15 000 000
67		
69	Särskilt stöd åt det mindre jordbruket	112 500 000
70	Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa kronolägenheter m. m.	2 495 000
75	Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket	875 000
		<u>229 524 100</u>

E. Vissa kontrollanstalter på jordbrukets område m. m.

	Statens centrala frökontrollanstalt:	
80	Avlöningar	2 204 200
83	Omkostnader	712 800
	Statens växtskyddsanstalt:	
85	Avlöningar	1 561 900
93	Omkostnader	500 800
100	Bekämpande av växtsjukdomar	100 000
	Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt:	
100	Avlöningar	414 500
103	Omkostnader	88 700
	Statens maskinprovningar:	
105	Avlöningar	431 100
107	Omkostnader	336 200
		<u>6 350 200</u>

F. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar

	Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök:	
110	Avlöningar	6 448 400
117	Omkostnader	895 200
121	Materiel	470 000
123	Nyanskaffning och underhåll av utrustning	258 000
125	Bokinköp och bokbindning	85 000
126	Lokal och fast försöksverksamhet	938 800
128	Jordbruksdriften vid statens försöksgårdar	100

Sid.		Kronor
	Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:	
128	Avlöningar	1 810 600
136	Omkostnader	754 000
147	Materiel	43 000
148	Nyanskaffning och underhåll av utrustning	50 000
150	Bokinköp och bokbindning	16 500
151	Trädgårdsekonomisk byrå	15 500
152	Lokal och fast försöksverksamhet	44 000
152	Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande	107 400
153	Understöd åt lantushållningsseminariet å Rimforsa	305 000
	Lantbruksskolan vid Ultuna:	
154	Avlöningar	137 700
155	Omkostnader	24 000
	Bidrag till vissa lantbruksundervisningsanstalter:	
156	Avlöningar	9 460 300
159	Driftkostnader	2 516 600
161	Bidrag till jordbrukets yrkesskolor	354 300
164	Särskilda utbildningskurser	138 500
167	Studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m.	2 700 000
169	Bidrag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisnings- anstalter	500 000
173	Bidrag till undervisningsmateriel för maskinundervisning ..	165 000
173	Reseunderstöd för studier på lantbrukets område	75 000
		28 312 900

G. Övrig forsknings- och försöksverksamhet på jordbrukets område

176	Främjande av forskning på jordbrukets område m. m.	1 430 000
	Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader:	
177	Avlöningar	285 700
180	Omkostnader	111 900
182	Försöksverksamheten	48 000
183	Bidrag till jordbrukstekniska institutet	325 000
185	Bidrag till Sveriges utsädesförening	1 625 000
189	Bidrag till den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Wei- bullsholm	210 000
190	Bidrag till institutet för växtförädling av frukt och bär	200 000
199	Bidrag till förädlingsarbeten med sojaväxter	20 000
200	Täckdikningsförsök m. m.	152 500
		4 408 100

H. Veterinärväsendet m. m.

	Veterinärstyrelsen:	
202	Avlöningar	842 300
203	Omkostnader	93 400
	Veterinärstaten:	
203	Avlöningar	6 068 000
205	Omkostnader	141 400

¹ Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Statens veterinärmedicinska anstalt:	
206	Avlöningar	2 615 700
213	Omkostnader	757 700
218	Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur	12 400
218	Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar m. m.	1 085 000
221	Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen	230 000
222	Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård ...	525 000
	Veterinärhögskolan:	
223	Avlöningar	3 421 100
228	Omkostnader	1 023 500
230	Materiel	265 000
231	Nyanskaffning och underhåll av utrustning	190 000
233	Bokinköp och bokbindning	40 000
	Veterinärinrättningen i Skara:	
234	Avlöningar	241 600
237	Omkostnader	100
		17 552 200

I. Skogsväsendet

	Skogsstyrelsen:	
239	Avlöningar	1 837 200
239	Omkostnader	1 166 500
	Bidrag till skogsvårdsstyrelserna:	
240	Avlöningar	14 217 000
240	Omkostnader	4 983 000
241	Statens skogsförbättringsanslag	3 600 000
246	Vägbyggnader å skogar i enskild ägo	7 700 000
248	Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.	2 000 000
248	Kostnader för virkesmätning	226 000
	Skogshögskolan:	
249	Avlöningar	1 203 900
251	Omkostnader	376 100
254	Materiel	73 000
255	Nyanskaffning och underhåll av utrustning	50 000
257	Bokinköp och bokbindning	30 000
	Statens skogsforskningsinstitut:	
258	Avlöningar	2 167 600
261	Omkostnader	510 000
265	Utrustning	28 000
266	Riksskogstaxering och avverkningsstatistik	536 300
267	Skogsproduktforskning	85 000
268	Byggnadsarbeten å vissa försöksparker	20 000
	Statens skogsmästarskola:	
271	Avlöningar	134 300
273	Omkostnader	135 400
275	Stipendier	45 000
	Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid statens skogsskolor m. m.:	
275	Avlöningar	565 400
288	Omkostnader m. m.	658 400

¹ Beräknat belopp.

370 *Statsverkspropositionen år 1960: Bil. 11: Nionde huvudtiteln*

Sid.		Kronor
292	Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m.	60 400
295	Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.	13 269 000
295	Ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal	352 800
		<u>44 030 300</u>

J. Lantmäteri- och kartväsendet

	Lantmäteristyrelsen:	
297	Avlöningar	11 922 400
297	Omkostnader	1240 700
	Lantmäteristaten:	
298	Avlöningar	125 439 700
298	Omkostnader	15 297 800
299	Utrustning	1400 000
299	Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl.	1421 100
299	Bidrag till kostnader i samband med lantmäteri- och vägför- rättningar m. m.	1345 000
	Rikets allmänna kartverk:	
300	Avlöningar	16 161 800
300	Omkostnader	1713 200
301	Kartarbeten m. m.	11 830 000
301	Utrustning m. m.	1300 000
302	Utbildningskurser för viss personal	14 000
		<u>43 075 700</u>

K. Fiskeriväsendet m. m.

	Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion:	
	Fiskeristyrelsen:	
303	Avlöningar	1 278 900
312	Omkostnader	590 500
	Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion:	
	Vatteninspektionen:	
316	Avlöningar	470 800
318	Omkostnader	129 900
	Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion:	
319	Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet	100
	Fiskeriintendenter m. m.:	
320	Avlöningar	211 100
322	Omkostnader	27 100
323	Utbildning av fiskeritjänstemän	30 500
324	Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen	199 000
328	Statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten, m. m.	10 000
329	Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.	—
333	Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation	65 000
333	Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island	50 000
334	Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen	30 000

¹ Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
335	Bidrag vid fiskebåts- och fiskredskapsförsäkring	100
336	Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.	25 000
337	Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt	745 000
337	Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.	5 000 000
		<u>8 863 000</u>

L. Lappväsendet

Lappfogdarna m. fl.:		
343	Avlöningar	507 500
346	Omkostnader	182 300
		<u>689 800</u>

M. Diverse

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
348	Byggnadsstyrelsens delfond	6 462 000
348	Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark	563 000
349	Arrendenämnder och servitutsnämnder, m. m.	30 000
Bidrag till skogs- och lantbruksakademien:		
349	Akademien	100 000
351	Kostnader för jordbrukets forskningsråd m. m.	71 000
352	Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl.	115 000
355	Naturskydd: Kostnader i samband med fridlysning av Smålands Taberg	—
356	Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund	225 000
356	Bidrag till viss lokal klubbverksamhet	100 000
357	Bidrag till ungdomsverksamhet på skogsbrukets område ...	85 000
358	Bidrag till utgivande av vissa tidskrifter m. m.	30 000
358	Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.	996 400
360	Ersättning till riksbanken för förvaltningen av vissa lånefonder m. m.	160 000
360	Ersättning till Sveriges allmänna hypoteksbank för förvaltningen av statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.	15 000
361	Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar ...	5 000
361	Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur, m. m.	65 000
362	Ersättningar till sakkunniga i befodringsärenden, m. m. ...	30 000
362	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	800 000
363	Extra utgifter	177 000
363	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	3 500
		<u>10 032 900</u>
	Summa	<u>451 367 800</u>

TIONDE HUVUDTITELN

HANDELSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1960.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÅNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, och statsrådet Lindström redogör för de frågor, som tillhör regleringen för budgetåret 1960/61 av utgifterna under riksstatsens tionde huvudtitel, omfattande anslagen till handelsdepartementet, varvid departementschefen anmäler de under punkterna 1—35 och 41—122 upptagna frågorna samt statsrådet Lindström de under punkterna 36—40 upptagna frågorna.

Innan de särskilda anslagspunkterna upptages till behandling, lämnar chefen för handelsdepartementet en översikt av anslagen till departementet. Departementschefen redogör vidare för verksamheten inom vissa statsägda aktiebolag samt anmäler i samband därmed frågor angående medelsanvisning till Aktiebolaget Statens skogsindustrier, Aktiebolaget Svensk torvförädling och Svenska Skifferoljeaktiebolaget.

Inledning

I följande sammanfattning ges en översikt av anslagen till handelsdepartementet de två senaste budgetåren jämfört med vad som för budgetåret 1960/61 äskats och föreslås. Beloppen anges i milj. kronor.

	Anslag 1958/59	Anslag 1959/60	Äskat 1960/61	Förändring	Förslag 1960/61	Förändring
Driftbudgeten.....	292	275	359	+ 84	281	+ 6
Kapitalbudgeten	97	152	142	— 10	124	— 28
	389	427	501	+ 74	405	— 22

Vid bifall till de förslag, som framläggs i det följande, kommer tionde huvudtitelns slutsumma för budgetåret 1960/61 att uppgå till 280 944 700 kronor. Motsvarande summan för innevarande budgetår är enligt den av 1959 års riksdag fastställda riksstaten 274 585 900 kronor. Förslaget innebär alltså en nettoökning med 6 358 800 kronor.

Budgetbehandlingen har präglats av återhållsamhet och anslagsökningarna, som brutto uppgår till 12,9 milj. kronor, är till stor del att betrakta som automatiska, föranledda av stegrade löneutgifter och omkostnader. Detta gäller bland annat höjningarna under flertalet avlöningsanslag. Av automatisk karaktär är vidare uppräkningsmedlen med 2,5 milj. kronor av räntekostnaderna under anslaget omkostnader för statlig lagerhållning. Sammanlagt faller 8,3 milj. kronor av anslagshöjningarna på utgiftsstegringar av automatisk karaktär.

De automatiska ökningarna motvägs av anslagsminskningar å 6,5 milj. kronor. Den största minskningen sammanhänger med att den nya statsisbrytaren Oden slutbetalats i och med innevarande års medelsanvisning å 4,4 milj. kronor. Bland andra minskningar kan nämnas att anslagen till lots- och fyrstatens omkostnader och byggande av fiskehamnar nedräknats med 0,3 respektive 0,5 milj. kronor.

Frånräknas de automatiska förändringarna innebär riksstatsförslaget likväl en förstärkning av resurserna inom handelshuvudtiteln å 4,6 milj. kronor. Denna förstärkning har i första hand avsetts för förbättring av den verksamhet av servicenatur, som bedrivs vid ett flertal statliga institutioner inom handelsdepartementets område. I många fall motsvaras utgiftsökningarna av höjda inkomster för statsverket. Detta gäller bland annat geologiska undersökningen, provningsanstalten och skeppsprovningens anstalten vilkas uppdragsverksamhet ökat kraftigt. Även i fråga om patent- och registreringsverket, där den fortgående ökningen av antalet inkommande ärenden motiverar utbyggnad av personalresurserna, kommer inkomsterna att öka. Utvecklingen inom patentverket är i viss mån oroande. Ämbetsverket har under senare år tillförts ett ökat antal tjänster men balansen av oavgjorda ärenden växer ändå. En bidragande orsak härtill har varit svårigheten att till verket rekrytera civilingenjörer. Nu föreslås inrättande av 10 assistenttjänster avsedda för läroverksingenjörer, varigenom erhålles en vidgad rekryteringsbas.

Behovet av ökad information inom näringsstatistikens område gör sig allt starkare gällande. För att möjliggöra en utvidgning av statistiken och förbättra personal- och maskinresurserna inom kommerskollegiets statistiska byrå föreslås anslagsökningar med 0,3 milj. kronor.

I propositionen redovisas Kungl. Maj:ts ställningstagande till den under förra våren slutförda utredningen angående översyn och samordning av det statliga kreditstödet till hantverk och småindustri. Fonden för lån till företagareföreningar m. fl. föreslås sammanförd med ett antal mindre fonder till en ny lånefond kallad Statens hantverks- och industrilånefond. Samtidigt föreslås ändrade räntebestämmelser. Företagareföreningarnas låneresurser

kommer genom samordningen att öka med mellan 7 och 8 milj. kronor. Lå-nemedelsanslaget å kapitalbudgeten har därvid kunnat begränsas till 4,0 milj. kronor. Ramen för statlig kreditgaranti ökas till 35 milj. kronor.

En omfattande rationalisering av i första hand lots- och fyrväsendet har påbörjats inom sjöfartsverket. För nästa budgetår beräknas som följd här-av personalen kunna minskas med sammanlagt 34 befattningshavare mot-svarande en årskostnad av 0,5 milj. kronor. Rationaliseringsarbetet fortgår och kan på längre sikt väntas medföra ytterligare avsevärda besparingar. Inom detta område föreslås vidare förstatligande av lotsbåtsväsendet. För fullföljande av den förra året beslutade upprustningen av sjöbefälsskolor-na åskas anslagsökning med 0,5 milj. kronor.

Avsättningen till idrottsfonden föreslås höjd med 0,5 milj. kronor och avsättningen till lotterimedelsfonden med 2,3 milj. kronor.

Det är att räkna med att 1960 års riksdag kommer att i särskild propo-sition underställas frågan om ändrad organisation i samband med förmed-ling av arbete för sjömän samt deras mönstring och registrering. Förslaget torde komma att innebära en genomgripande förändring av den nuvarande ordningen för mönstring och registrering m. m. för sjömän.

Slutligen bör här nämnas att anslagen till Svenska textilforskningsinsti-tutet, Metallografiska institutet och Institutet för optisk forskning uppta-gits med beräknade belopp. Beträffande dessa anslag torde slutliga förslag senare få angivas i särskilda propositioner till riksdagen.

Kapitalbudgeten föreslås minska med 28 milj. kronor. Långivningen till Aktiebolaget Atomenergi kan sålunda sänkas med 10 milj. kronor i sam-band med ett ökat beställningsbemyndigande, och anslagen till byggande av bombsäkra oljelagringsanläggningar, för innevarande budgetår 6,8 milj. kronor, kan slopas ur riksstaten, sedan arbetena numera slutförts. Även an-slaget till aktieteckning i Aktiebolaget Statens skogsindustrier å 21 milj. kronor bortfaller, men i stället föreslås ny medelsanvisning till bolaget i form av lån å 20 milj. kronor.

Verksamheten inom vissa statsägda aktiebolag

I det följande redogöres för verksamheten m. m. inom de helstatliga ak-tiebolag, tillhörande handelsdepartementet, vilka bedriver industriell rö-relse i konkurrens med andra företag inom och utom landet. Här åsyftas Aktiebolaget Ceaverken, Norrbottens järnverk aktiebolag, Aktiebolaget Sta-tens skogsindustrier, Aktiebolaget Statsgruvor, Aktiebolaget Svensk torv-förädling och Svenska skifferoljeaktiebolaget.

I samband härmed torde få anmälas frågor om medelsanvisning till Ak-tiebolaget Statens skogsindustrier för utbyggnad av anläggningar, till Ak-tiebolaget Svensk torvförädling för forsknings- och utvecklingsarbete på torvområdet samt till Svenska skifferoljeaktiebolaget för viss försöksverk-samhet.

Utom nyss uppräknade företag finns inom handelsdepartementets område några aktiebolag, vilkas verksamhet beröres i andra sammanhang. För verksamheten inom *Aktiebolaget Atomenergi*, vars aktier till fyra sjundedelar äges av staten, redogöres under anslagspunkten 48. *Aktiebolaget Oljetransit* har till närmaste uppgift att uppföra anläggningar vid Trondheimsfjorden för mottagande, lagring och expedition av oljeprodukter för svensk räkning. Medel till anläggningsarbetena äskas å kapitalbudgeten (bil. 32, p. 7). Kostnaderna för *Ruotivare grufaktiebolag*, vilket förvaltar en staten tillhörig gruvfyndighet, bestrids från anslaget till Vissa kostnader för statens gruvegendom (p. 21). Verksamheten inom *Svenska penninglotteriet aktiebolag* och *Aktiebolaget Tiptjänst* beröres i samband med beräkningen av statens inkomster.

Aktiebolaget Ceaverken

Aktiebolaget Ceaverken bildades 1939 som ett privat företag. Sedan bolaget med statligt stöd tagit upp en ur försörjningssynpunkt angelägen produktion av röntgenfilm, övergick det 1943 i statens ägo. Efter andra världskrigets slut fortsatte bolaget sin verksamhet efter riktlinjer, som godkändes av 1946 års riksdag. Beslut om viss utbyggnad av företaget samt om rörelsens finansiering fattades av riksdagen år 1952 (prop. 69, SU 64, Rskr 121). I samband härmed ökades bolagets aktiekapital till nuvarande belopp, 1 900 000 kronor.

Utom röntgenfilm tillverkar bolaget elektrokardiografpapper samt fotografiskt papper för försvaret och rikets allmänna kartverk. Fabriken är belägen i Strängnäs.

Bolagets omsättning nådde 1957 sitt hittills högsta värde, ca 6,4 milj. kronor. Under 1958 — det senaste år, för vilket förvaltningsberättelse framlagts — minskade försäljningen på exportmarknaden, där konkurrensen medfört en för bolaget ogynnsam prisutveckling. Försäljningen på den inhemska marknaden kunde hållas på en i stort sett oförändrad nivå. Totalomsättningen stannade 1958 vid 5,7 milj. kronor. Konkurrensen har skärpts även på den svenska marknaden. Bl. a. har fabrikat, som inte tidigare varit representerade här, nu börjat importeras. För 1959 beräknas en volymmässigt ökning med 15 procent av försäljningen av röntgenfilm. Det totala försäljningsvärdet beräknas ha uppnått 1957 års nivå. Exporten har åter ökat, under det att försäljningen inom landet varit ungefär oförändrad.

Bolaget sysselsatte 1958 68 arbetare och 27 anställda i övrigt, sammanlagt alltså 95 personer. Under 1959 har sysselsättningen ökat något.

Under 1959 har bolaget tagit i bruk nya lokaler i en tidigare förvärvad, till fabriksområdet gränsande industribyggnad. Tillskottet har möjliggjort övergång till effektivare tillverkningsmetoder. Härjämte har företagets beredskapsvärde ökat.

Bolagets redovisade nettovinst utgjorde 1957 ca 33 000 kronor och 1958 ca 71 000 kronor. Vid bedömning av resultatet bör uppmärksammas, att be-

tydande avsättningar gjordes 1957, nämligen 379 000 kronor till pensionsstiftelse och 62 000 kronor till investeringsfond för konjunkturutmätning, eller inalles 441 000 kronor. 1958 skedde inte någon överföring till pensionsstiftelsen; däremot avsattes till investeringsfonden 127 000 kronor. Avskrivningar gjordes enligt vanligen tillämpade regler med 217 000 kronor 1957 och 198 000 kronor 1958. Den dolda reserven i varulagret har under här behandlade år undergått endast smärre förskjutningar. För forskning och experiment har bolaget utgivit ca 137 000 kronor 1957 och ca 131 000 kronor 1958.

Vad angår bolagets ställning kan först framhållas, att fabriksfastigheterna vid utgången av år 1958 hade ett taxeringsvärde av ca 1,0 milj. kronor och ett brandförsäkringsvärde av inemot 2,2 milj. kronor; i bokslutet för nämnda år var de upptagna till ca 1,6 milj. kronor. Maskiner och inventarier med ett brandförsäkringsvärde av nära 2,0 milj. kronor hade bokförts till ca 220 000 kronor. I varulagret, upptaget med ett värde av ca 634 000 kronor, hade bolaget en betryggande dold reserv.

Av omsättningstillgångarna, enligt bokslutet för 1958 sammanlagt ca 2,4 milj. kronor, utgjordes ca 1,2 milj. kronor av likvida medel. Häremot stod kortfristiga skulder å ca 0,7 milj. kronor. Den långfristiga skuldsättningen, i runt tal 1,0 milj. kronor, bestod huvudsakligen av skuld till bolagets pensionsstiftelse. Av den totala balansomslutningen, ca 4,2 milj. kronor, utgjorde skulderna tillsammans omkring 1,7 milj. kronor eller 40 procent. Till investeringsfonden hade avsatts inalles ca 0,3 milj. kronor. Återstoden, 2,2 milj. kronor eller ca 52 procent, motsvarade bolagets eget kapital.

Sammanfattningsvis kan sägas, att bolagets ställning vid bokslutstillfället 1958 var tillfredsställande med avseende å såväl graden av konsolidering som likviditeten samt att rörelsen i väsentlig utsträckning var finansierad med eget kapital. Verksamhetens utveckling under 1959 har inte medfört väsentliga förändringar i helhetsbilden; en ytterligare förbättring av likviditeten har ägt rum.

Beträffande bolagets investeringsverksamhet må nämnas, att en större lagerbyggnad börjat uppföras. Byggnaden är kostnadsberäknad till 0,3 milj. kronor och kommer att vara färdig våren 1960. Vidare planeras modernisering och förbättring av bolagets anläggning för gjutning av fotografiska emulsioner.

Norrbottens järnverk aktiebolag.

Norrbottens järnverk aktiebolag bildades efter beslut av 1939 års urtima riksdag (prop. 70, Rskr 98). Den första utbyggnaden av järnverket innefattade i huvudsak anläggningar för framställning av elektrotackjärn. Efter beslut av riksdagen 1946 och 1947 påbörjades en omfattande utbyggnad med bl. a. koksasmusn, thomas- och elektrostålverk samt valsverk för tillverkning av ämnen, balkar, stångjärn, armeringsjärn och valstråd. Frågan om utbyggnadens genomförande och finansiering har vid skilda tillfällen prövats av statsmakterna, senast 1954 (prop. 51, SU 60, Rskr 163). Till ut-

byggnaden, som slutfördes sistnämnda år, har anvisats 342 milj. kronor i form av aktiekapital. Sedan 42 milj. kronor avskrivits enligt riksdagens beslut, uppgår aktiekapitalet f. n. till 300 milj. kronor.

Under senare år har järnverket ytterligare utbyggt med bl. a. en ny elektrostålugn och en syrgasanläggning. Kostnaderna härför har bestritts genom självfinansiering. Ett av bolaget fattat beslut om uppförande av en anläggning för tillverkning av tunnplåt anmäldes i föregående års statsverksproposition (X ht, s. 16 och 22). I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag godkände riksdagen de framlagda riktlinjerna för utbyggnaden (SU 10, Rskr 10).

Bolagets behov av rörelsekredit har tillgodosetts genom att bolaget medgivit disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret å högst 75 milj. kronor.

Rörelsen har påverkats av den konjunkturavmattning på järn- och stålmarknaden, som inträdde under senare delen av 1957 och som under 1958 blev allt mera kännbar. Orderstocken kunde under 1958 upprätthållas på en volymmässigt tillfredsställande nivå tack vare att efterfrågan på armeringsjärn inom landet ökade och att bolaget började tillverka järnvägsräls för att åstadkomma bättre stabilitet i sysselsättningen. Stora kvantiteter halvfabrikat måste exporteras till otillfredsställande priser. En återhämtning — som delvis föranletts av den amerikanska stålstrejken men också orsakats av andra marknadsfaktorer — har ägt rum under 1959. Verkningarna härav kan dock först senare komma till synes, då bolagets försäljning i viss utsträckning är bunden genom äldre, mindre förmånliga avtal. Stora kvantiteter räls tillverkades under 1959 för export. De senaste årens utveckling belyses i följande sammanställning.

		1956	1957	1958	1959 (beräkn.)
Avsaluproduktion ¹	1000 ton	299	308	282	344
Försäljning ¹	1000 ton	303	293	285	340
Omsättning.....	milj. kr	204	201	159	180
Antal anställda ²		2 512	2 660	2 425	2 705

¹ Endast valsade produkter.

² Medeltal.

Tioåriga avtal, gällande för tiden 1959—1968, har av bolaget träffats med Luossavaara-Kirunavaara aktiebolag om malmleveranser och med vattenfallsstyrelsen om leveranser av elektrisk kraft.

I detta sammanhang må nämnas, att elkraftleveranserna till järnverket under hösten 1959 inskränkts på grund av den ogynnsamma nederbördssituationen och att varsel givits om ytterligare reducering. Sker denna kan bolaget bli nödsakat inskränka driften och permittera arbetare.

Bolagets bruttovinst för 1956 utgjorde 31 milj. kronor. Sedan avskrivningar gjorts med 17 milj. kronor, och till pensionsstiftelse avsatts 1 milj. kronor, kunde bolaget nämnda år redovisa en nettovinst av 7 milj. kronor.

Härjämte kan framhållas, att lagerreserven i bokslutet för samma år hade ökats med 12 milj. kronor. Resultaten för de närmast följande båda åren var till följd av konjunktur nedgången åtskilligt sämre. För såväl 1957 som 1958 redovisades en bruttovinst av endast 23 milj. kronor, varjämte lagerreserven hade minskats. Av bruttovinsterna för 1957 och 1958 disponerades huvuddelen eller 17 milj. kronor per år för avskrivningar; till pensionsstiftelsen avsattes sammanlagt för båda åren 1 milj. kronor. Rörelseresultatet för 1959 har ännu ej kunnat beräknas. Det finns skäl antaga att det blir bättre än resultatet för 1958.

Bolagets anläggningstillgångar upptogs i balansräkningen den 31 december 1958 till ett bruttovärde av 352 milj. kronor. Brandförsäkringsvärdet av byggnader, maskiner och inventarier uppgavs samtidigt till 396 milj. kronor. A värdeminskningsskonton för anläggningarna redovisades i bokslutet sammanlagt 105 milj. kronor. Bokvärdet av ifrågavarande tillgångar uppgick alltså till (352 — 105 =) 247 milj. kronor netto.

Bolagets likviditet den 31 december 1958 var såtillvida tillfredsställande som summan av de likvida omsättningstillgångarna med 2 milj. kronor översteg summan av de kortfristiga skulderna, vilka uppgick till 29 milj. kronor. Härtill bör fogas, att endast en tredjedel eller 25 milj. kronor av bolagets rörliga kredit i riksgäldskontoret tagits i anspråk vid bokslutstillfället. En likviditetsreserv av 50 milj. kronor förelåg sålunda. Vid utgången av 1959 var krediten inte till någon del tagen i anspråk.

De långfristiga skulderna uppgick enligt här behandlade bokslut till 42,5 milj. kronor, varav 25 milj. kronor utgjordes av den utnyttjade förlagskrediten i riksgäldskontoret, 15 milj. kronor av reverslån mot säkerhet i form av fastighetsinteckningar samt återstoden till övervägande del av skuld till bolagets pensionsstiftelse.

Bolagets eget kapital utgjordes av aktiekapitalet, 300 milj. kronor, minskat med en från tidigare verksamhetsår balanserad förlust å 20 milj. kronor, eller sålunda 280 milj. kronor. Detta belopp motsvarade 80 procent av balansomslutningen.

Projekteringen av den av föregående års riksdag godkända utbyggnaden av järnverket med tunnplåtvalsverk pågår. Viss del av den maskinella utrustningen har beställts.

Enligt vad som anfördes i statsverkspropositionen 1959 beräknades kostnaden för valsverksanläggningen till 68 milj. kronor. Av detta belopp skulle omkring 40 milj. kronor kunna täckas med anlåtande av bolagets egna medel och inteckningslån. Något kapitaltillskott från statens sida skulle inte behövas under 1959/60. Frågan huruvida även återstoden av kapitalbehovet, i runt tal 30 milj. kronor, kunde helt eller delvis tillgodoses genom bolagets egen försorg, väntades bli klarlagd hösten 1959. Från bolagets sida har nu upplysts, att tillskott av statsmedel till utbyggnaden, såvitt f. n. kan bedömas, inte kommer att erfordras för budgetåret 1960/61.

Aktiebolaget Statens skogsindustrier.

Aktiebolaget Statens skogsindustrier bildades 1941 för att överta domänverkets skogsindustriella rörelse. Bolaget tillverkar sulfatmassa och papper vid Karlsborgs bruk i Nederkalix samt wallboard vid Lövhölmens bruk i Piteå och vid Skinnskattebergs bruk. Vidare driver bolaget ett antal sågverk i skilda delar av landet, ävensom en anläggning för tillverkning av mineralull och stålsand. Huvudkontoret är förlagt till Stockholm.

Bolaget har under senare år bedrivit en omfattande investeringsverksamhet. Bl. a. har massa- och pappersproduktionen vid Karlsborgs bruk och wallboardtillverkningen vid Skinnskattebergs bruk utvidgats väsentligt. Utbyggnadsarbetena har i huvudsak slutförts under 1957 och 1958. Dock föreligger vid Karlsborgs bruk behov av vissa kompletterande investeringar.

Riksdagen godkände 1959 av bolaget framlagda planer för bolagets investeringsverksamhet. I samband härmed anvisade riksdagen 21 milj. kronor till ny aktieteckning i bolaget (se X ht, s. 9—15 och 19—22, bil. 12, p. 11, SU 125, Rskr 293). Aktiekapitalet, som tidigare var 79 milj. kronor, har nu ökat till 100 milj. kronor.

Utvecklingen av bolagets rörelse under senare år belyses av uppgifterna i följande sammanställning.

		1956	1957	1958	1959 (beräkn.)
<i>Sågverksprodukter</i>					
Produktion	1000 stds	121	118	120	118
Försäljning	1000 stds	103	134	112	..
<i>Cellulosa och biprodukter</i>					
Produktion	1000 ton	44	46	55	53
Försäljning	1000 ton	43	31	55	..
<i>Papper</i>					
Produktion	1000 ton	20	21	30	41
Försäljning	1000 ton	19	20	29	..
<i>Wallboard</i>					
Produktion	1000 ton	86	94	112	121
Försäljning	1000 ton	92	93	106	..
<i>Omsättning</i>	milj. kr	188	221	222	250
<i>Antal anställda</i>		3 798	3 743	3 639	3 450

Produktionsutvecklingen beträffande cellulosa, papper och wallboard återspeglar i någon mån den kapacitetsökning, som åstadkommits genom de under 1957 och 1958 genomförda utbyggnaderna. Försäljningen har för perioden 1956—1958 som helhet volymmässigt legat under produktionen. Varulagren har sålunda ökat. Under 1959 har avsättningsmöjligheterna förbättrats. För nämnda år har leveransvolymen överstigit produktionen och viss lagerminskning har ägt rum. Särskilt har detta varit fallet beträf-

fande trävaror och cellulosa. Prisutvecklingen har under året varit oenhetlig. Priserna på cellulosa och papper har ytterligare försvagats. De i början av 1959 mycket låga trävarupriserna höjdes successivt under andra halvåret. Priserna på wallboard har varit i huvudsak stabila på en något lägre nivå än under 1958.

Till följd av det gynnsammare marknadsläget under 1959 beräknas bolagets totalomsättning ha ökat under detta år.

Bolagets driftsresultat i milj. kronor för 1956—1958 framgår av följande sammanställning.

	1956	1957	1958
Bruttovinst å rörelsen	32,9	35,8	33,1
Övriga intäkter	2,2	1,4	3,7
Summa intäkter	35,1	37,2	36,8
Allmänna omkostnader m. m.....	8,0	8,6	8,1
Avskrivningar	7,0	8,2	7,5
Kostnadsräntor	12,3	15,8	19,2
Skatter	5,3	4,6	2,0
Nettovinst	2,5		
Summa kostnader och nettovinst	35,1	37,2	36,8

Bruttovinsten för 1959 beräknas bli större än för de tidigare åren. Räntebelastningen, som till följd av företagets starka skuldsättning är påfallande hög, har nedgått något. Visst utrymme torde föreligga för en ökning av lagerreserven och av avskrivningarna.

I balansräkningen den 31 december 1958 hade bolagets anläggningstillgångar med ett anskaffningsvärde av 333 milj. kronor, efter avdrag med å värdeminskningsskonton uppförda belopp, upptagits till ett nettovärde av 227 milj. kronor. Då investeringarna under 1959 i endast ringa mån har överstigit de för året beräknade avskrivningarna, torde någon väsentlig ökning av anläggningstillgångarnas bokvärde inte vara att förvänta i balansräkningen för den 31 december 1959.

Ett betydande belopp var vid slutet av 1958 bundet i varulagret. Värdet av detta var i balansräkningen uppfört med 126 milj. kronor. Som förut nämnts har en viss lagerminskning ägt rum under 1959.

De likvida omsättningstillgångarna utgjorde enligt 1958 års bokslut 44 milj. kronor. Samtidigt uppgick bolagets kortfristiga skulder till inte mindre än 143 milj. kronor. Bolagets likviditet var sålunda fortfarande hårt ansträngd. Detta sammanhänger givetvis med den till följd av marknadsläget ogynnsamma lagerställningen och med den i vart fall under tidigare år mycket omfattande investeringsverksamheten. En lättnad har inträtt under 1959, då den kortfristiga skuldsättningen nedbringats väsentligt tack vare dels lagerminskning, dels omvandling till långfristig skuld. I detta sammanhang må även framhållas, att bolagets utländska remburskrediter minskat avsevärt under 1959. Den genomförda ökningen av aktiekapitalet med

21 milj. kronor har också stärkt likviditeten, då investeringsutgifterna för den utbyggnad, för vilken kapitaltillskottet avsågs, under året stannat vid lägre belopp.

Bolagets långfristiga skulder uppgick vid slutet av 1958 till 169 milj. kronor och har under 1959 till följd av den nyss berörda omvandlingen av kortfristig skuld ökats med i stort sett häremot svarande belopp eller 30 milj. kronor.

Bolagets eget kapital uppgick före den senast vidtagna höjningen av aktiekapitalet till 86 milj. kronor, därav 79 milj. kronor i aktiekapital och 7 milj. kronor i reservfond. Nämnda belopp utgjorde endast 22 procent av den totala balansomslutningen, 398 milj. kronor. Ökningen av aktiekapitalet medförde en viss förbättring av bolagets finansiella struktur. En preliminär överslagsberäkning visar, att bolagets eget kapital kan antagas vid slutet av 1959 ha motsvarat i det närmaste 30 procent av balansomslutningen.

De av 1959 års riksdag godkända investeringsplanerna för bolaget omfattar bl. a. uppförande av en ny sulfatmassafabrik med pappersbruk vid Lövholmen i Piteå. Enligt vad som anfördes i statsverkspropositionen 1959 beräknade bolaget investeringskostnaden till 120 milj. kronor, av vilket belopp bolaget ansåg sig under vissa förutsättningar kunna täcka högst en tredjedel. Återstoden av kostnaden eller 80 milj. kronor måste täckas genom kapitaltillskott. Bolaget ansåg detta lämpligen böra ske genom ökning av aktiekapitalet med 21 milj. kronor och genom amorteringsfritt lån å 60 milj. kronor, varav 20 milj. kronor skulle tillföras bolaget den 1 juli vart och ett av åren 1960, 1961 och 1962. Sedan riksdagen anvisat medel för ändamålet har, som förut nämnts, den föreslagna ökningen av aktiekapitalet genomförts. Vad angår återstoden av det erforderliga kapitaltillskottet anfördes i statsverkspropositionen 1959, att frågan härom torde framdeles, i den mån medelsbehov uppkommer för utbyggnadsföretaget, få anmälas för riksdagen.

I detta sammanhang torde böra omnämnas, att bolaget vid detaljplaneringen av de blivande anläggningarna funnit lämpligt att tills vidare låta anstå med en särskild anläggning för tillverkning av s. k. halvskemisk massa och i stället dimensionera sulfatmassafabriken för en motsvarande större produktion.

Aktiebolaget Statens skogsindustrier hemställer i skrivelse den 5 november 1959 att 20 milj. kronor måtte anvisas för budgetåret 1960/61 såsom amorteringsfritt lån till bolaget. Planeringen och färdigställandet av de nya anläggningarna i Piteå synes enligt bolaget kunna ske i något snabbare takt än man kunde förutse, då förslaget om utbyggnaden framlades hösten 1958. Behovet av kapitaltillskott under 1960 beräknas dock inte bli större än det tidigare angivna beloppet av 20 milj. kronor.

Aktiebolaget Statsgruvor

Aktiebolaget Statsgruvor bildades 1950 för att överta och bearbeta ett antal mellansvenska gruvor, som tidigare ägdes av bolag med dominerande

utländska intressen (se prop. 63/1950). De viktigaste av dessa gruvor är belägna i Håksberg och Stollberg norr respektive nordost om Ludvika, i Norbergs köping och i Intrånget nordost om Hedemora. I samtliga gruvor brytes järnmalm utom i Stollbergs gruvor, där en malm med bly, zink och järn tillgodogöres. Vid bildandet erhöll bolaget ett aktiekapital å 10 milj. kronor och en reservfond å 2 milj. kronor. Härjämte beslöts att staten skulle teckna garanti för lån till bolaget å högst 8 milj. kronor. — Bolagets räkenskapsår omfattar tiden den 1 april—den 31 mars.

Marknaden för bolagets malmprodukter är utsatt för starka konjunkturväxlingar. Räkenskapsåret 1956/57 uppvisade bolaget sitt hittills bästa årsresultat. Järnmalmsmarknaden var under året stabil med god efterfrågan på både styckemalmer och sliger. Även marknaden för bly- och zinkmalm var under större delen av året gynnsam. Under de följande åren har läget avsevärt försämrats. Järnmalmsmarknaden har varit vikande. Efterfrågan minskade speciellt på den typ av styckemalm, som utvanns i Norberg. Brytningen där har inställts i början av 1959. Även för bly- och zinkmalm har marknaden försvagats. Samtliga bolagets malmprodukter har drabbats av betydande prisfall. Utvecklingen belyses närmare av följande sammanställning.

		1956/57	1957/58	1958/59	1959/60 (beräkn).
<i>Produktion:</i>					
Järnmalm	1000 ton	381	379	330	305
Bly- och zinkmalm	ton	4 332	5 481	4 057	6 300
<i>Försäljning:</i>					
Järnmalm	1000 ton	480	328	311	..
Därav export.....	1000 ton	379	274	264	..
Bly- och zinkmalm	ton	4 496	—	8 864	..
Omsättning.....	milj. kr	32,5	22,7	26,6	22
Antal anställda.....		803	843	801	757

Beträffande produktionen må anmärkas, att nedgången hänför sig till styckemalmen. Däremot har framställningen av järnslig ökat genom en år 1955 beslutad utbyggnad av anrikningsverket i Håksberg; de nya delarna av detta verk började köras in under 1959. För ifrågavarande utbyggnad och vissa andra, nu snart genomförda investeringar i Håksberg redogjordes i föregående års statsverksproposition (X ht, s. 5).

Den genom driftsinskränkningen vid Norbergsgruvan 1958 friställda arbetskraften — ett femtiotal arbetare — kunde, med undantag för ett fåtal arbetare över 67 år, beredas sysselsättning vid bolagets övriga gruvor eller hos en för bolaget arbetande entreprenör. De sysselsättningsproblem, som uppstod i samband med att driften sedermera nedlades vid nämnda gruva, är numera i huvudsak lösta. I övrigt har minskningen av antalet anställda berott på naturlig avgång, som inte kompenseras av nyrekrytering.

I föregående års statsverksproposition (X ht, s. 6) redogjordes för bolagets år 1957 framlagda planer för en utbyggnad av Norbergsgruvan. Ifrågasvarande planer, som omfattade uppförande av ett anrikningsverk och vissa gruvarbeten m. m., allt till en beräknad kostnad av 18 milj. kronor, syftade till att möjliggöra en ökning av brytningen och en övergång till sligproduktion, varigenom de aktuella avsättningssvårigheterna beträffande styckemalm av Norbergstyp skulle undgås. Utbyggnadsarbetet bedrivs i stort sett planerligt. De erforderliga byggnaderna för anrikningsverk med kross- och sovringsverk samt fickhus är färdiga och montering av maskiner pågår. Anläggningarna beräknas kunna tagas i bruk i slutet av år 1960.

Med hänsyn till det tryckta läget på marknaden för bolagets produkter är det naturligt att rörelseresultatet för de båda senast avslutade räkenskapsåren varit otillfredsställande. Medan bolaget för 1956/57 kunde redovisa en nettovinst å drygt 1,1 milj. kronor efter avsättningar till pensionsstiftelse och investeringsfond å sammanlagt 2,9 milj. kronor, framkom för 1957/58 och 1958/59, då några avsättningar ej gjordes, nettovinster å allena omkring 141 000 respektive 117 000 kronor. Härvid är dessutom att märka, att de dolda reserverna i malm- och materialförrådslagren samtidigt framtagits till viss del. Anläggningstillgångarna har emellertid under båda åren avskrivits efter oförändrade grunder. Avskrivningarna uppgick för 1957/58 till ca 1,5 milj. kronor och för 1958/59 till ca 1,6 milj. kronor. Det kan vidare framhållas, att rörelsen nämnda verksamhetsår belastats med kostnader för undersökningsarbeten, uppgående till 1,9 respektive 1,0 milj. kronor.

Den konjunkturmässigt ogynnsamma resultatutvecklingen under de senaste åren har självfallet påverkat bolagets ekonomiska ställning. Tack vare en konsekvent genomförd konsolidering av företaget under den period, då marknadsbetingelserna var bättre, synes emellertid bolaget ha erhållit goda möjligheter att motstå verkningarna av konjunktur nedgången. I bolagets fasta och lösa egendom finns fortfarande inte obetydliga reserver. Fastigheterna, taxerade till 11,7 milj. kronor och brandförsäkrade för 38,8 milj. kronor, var i bokslutet den 31 mars 1959 uppförda med ett värde av 5,4 milj. kronor. Bolagets maskiner och inventarier med ett brandförsäkringsvärde av 28,8 milj. kronor hade likaledes ett bokvärde av 5,4 milj. kronor. Någon större reserv i varulagret, som var redovisat med ett värde av 7,6 milj. kronor, torde dock inte finnas. Likviditeten har på grund av konjunktur nedgången och den relativt omfattande investeringsverksamheten — som tills helt nyligen helt finansierats av bolagets egna medel — blivit ansträngd. Mot likvida omsättningstillgångar — kassa och banktillgodohavanden samt fordringar — å 2,5 milj. kronor stod vid slutet av föregående räkenskapsår kortfristiga skulder å 4,5 milj. kronor. Här bör emellertid framhållas, att bolaget vid ifrågasvarande bokslutstillfälle inte hade andra långfristiga skulder än till bolagets pensionsstiftelse för de anställda och till det egna fastighetsbolaget; dessa skulder uppgick till 4,1 milj. kronor. Det torde med hänsyn till bolagets ställning i övrigt vara möjligt för bola-

get att, med anlitande i första hand av den beviljade statsgarantien å 8,0 milj. kronor, utverka det långfristiga kreditstöd, som erfordras för att trygga likviditeten även på relativt lång sikt. Bolaget förutser för tiden fram till bokslutstillfället den 31 mars 1960 en ökning av bankskulderna med ca 8,6 milj. kronor. Denna ökning svarar i huvudsak mot de beräknade investeringsutgifterna under nu löpande verksamhetsår.

Vad angår finansieringen av rörelsen må slutligen nämnas, att bolagets eget kapital jämte investeringsfonden den 31 mars 1959 utgjorde sammanlagt 15,2 milj. kronor eller 64 procent av den totala balansomslutningen, 23,8 milj. kronor. Den avsedda upplåningen skulle vid oförändrade förhållanden i övrigt inte betyda en större nedgång av andelen av eget kapital jämte investeringsfond än till ca 47 procent.

Aktiebolaget Svensk torvförädling

Aktiebolaget Svensk torvförädling bildades vid andra världskrigets utbrott för att, såsom ett led i strävandena att främja bränsleförsörjningen, utvinna torvbränsle enligt den s. k. frästorvmetoden samt av torvråvaran framställa briketter. Till bolagets verksamhet har anknutits forsknings- och utvecklingsarbete på torvområdet. Den industriella rörelsen är förlagd till Sösdala och forskningsarbetet bedrivs vid ett till bolaget hörande laboratorium i Lund. Aktiekapitalet är 5 milj. kronor.

Bolagets torvbriketter distribueras genom den privata kolhandeln huvudsakligen som hushållsbränsle. Avsättningsområdet är begränsat till sydligaste Sverige. Årsproduktionen, inemot 70 000 ton briketter, har i regel kunnat för varje bränslesäsong avsättas i sin helhet. Försäljningen är emellertid i hög grad beroende av marknadsläget beträffande fasta bränslen överhuvudtaget. På senare tid har på grund av bl. a. tendensen till övergång till oljeeldning en för bolaget ogynnsam utveckling ägt rum. Med hänsyn härtill söker bolaget vidga sitt avsättningsområde i geografiskt hänseende.

Även väderleksförhållanden påverkar bolagets försäljning. Under det senast avslutade verksamhetsåret, den 1 april 1958—den 31 mars 1959, gav sålunda rörelsen ett ur försäljningssynpunkt dåligt resultat, beroende i första hand på den milda vintern. Försäljningen av torvprodukter, som 1957/58 uppgick till 5,5 milj. kronor, sjönk 1958/59 till 3,7 milj. kronor. Vid slutet av sistnämnda år var drygt 14 000 ton briketter motsvarande inemot en fjärdedel av årets produktion fortfarande osålda.

Bolaget sysselsatte under 1958/59 i medeltal 208 anställda, därav 150 arbetare, 35 tjänstemän vid fabriken och 23 tjänstemän vid forskningsavdelningen. För innevarande verksamhetsår förutser bolaget beträffande arbetarna en nedgång i den genomsnittliga sysselsättningen till 140. Detta sammanhänger med att den för fabrikationen erforderliga frästorvproduktionen sommaren 1959, till följd av gynnsamma väderleksförhållanden och då det ingående frästorvlagret var jämförelsevis stort, kunde avslutas två månader tidigare än vanligt.

Av den redovisade vinsten för 1958/59, vilken uppgick till 1,2 milj. kronor mot 2,0 milj. kronor året innan, användes 0,3 milj. kronor för bestridande av kostnader för forsknings- och utvecklingsarbete, vilka icke täcktes genom statsanslag. I det närmaste hela återstoden eller 0,9 milj. kronor disponerades för avskrivningar å anläggnings- och omsättningstillgångar. För det nu löpande verksamhetsåret kan förutses ett driftsresultat, som inte är lika gynnsamt men som likväl beräknas ge utrymme för avskrivningar av ungefär samma storlek som för 1958/59.

Till följd av en under flera år konsekvent genomförd konsolideringspolitik är bolagets ställning fortfarande god. Bolagets fastigheter, maskiner och inventarier var i balansräkningen den 31 mars 1959 uppförda med ett sammanlagt bruttoanskaffningsvärde av 10,9 milj. kronor. Samtidigt redovisades å värdeminskningsskonto uppsamlade avskrivningar med inalles 9,4 milj. kronor. Det bokförda nettovärdet av ifrågavarande tillgångar uppgick alltså till endast 1,5 milj. kronor. Likviditeten var enligt balansräkningen tillfredsställande. De likvida omsättningstillgångarna, inklusive fordringar, uppgick till 2,5 milj. kronor. Härjämte redovisades innehav av obligationer med ett bokvärde av 0,6 milj. kronor. Bolagets kortfristiga skulder utgjorde 0,9 milj. kronor. Någon långfristig skuldsättning förelåg inte. Bolagets aktiekapital, 5,0 milj. kronor, motsvarade i det närmaste 85 procent av hela balansslutningen, som, bortsett från värdeminskningsskonton, uppgick till 5,9 milj. kronor.

Bolagets nuvarande torvmarker vid Sösdala väntas vid nuvarande genomsnittsproduktion räcka till omkring 1965. Med hänsyn härtill är, som förutskickades i föregående års statsverksproposition (X ht, s. 8), en komplettering av råvarubasen för brikettfabriken i Sösdala behövlig. Bolaget har beslutat förvärva ytterligare en torvmosse och avser att under en fyraårsperiod, räknad från och med innevarande verksamhetsår, iordningställa mossen för frästörvproduktion.

Bolagets forsknings- och utvecklingsarbete drog under budgetåret 1958/59 en kostnad av i runt tal 1 029 000 kronor. Härav täcktes 300 000 kronor från anslag å riksstaten, 440 000 kronor genom bidrag från 1953 års fond för forsknings- och försöksverksamhet på bränsleområdet och återstoden, ca 289 000 kronor, genom tillskott av bolaget. För innevarande budgetår, under vilket kostnaden beräknats uppgå till 950 000 kronor, har av statsmedel för ifrågavarande ändamål anvisats sammanlagt 740 000 kronor, nämligen 150 000 kronor från riksstatsanslag (statsliggaren s. 979) och 590 000 kronor av fondmedel.

Aktiebolaget Svensk torvförädling (skr. 27/8 1959) beräknar kostnaden för sin forskningsverksamhet under budgetåret 1960/61 till 790 000 kronor och hemställer att nämnda belopp anvisas bolaget. Till stöd för sin hemställan anför bolaget i huvudsak följande.

Torven utgör en av vårt lands största tillgångar av organisk råvara. Torrsubstansinnehållet i våra torvmossar överstiger vida det som finns i växande skog. Det bör i Sveriges finnas stora möjligheter att utveckla den nuva-

rande verksamheten på torvområdet genom att införa rationella tillverkningsmetoder, baserade på erfarenheter i utlandet och på egen forskning.

Bolagets forskning har under de senaste åtta åren varit inriktad på våtkolningsprocessen. Denna går i huvudsak ut på att åstadkomma en torvprodukt med gynnsammare betingelser för avvattning än den ursprungliga torvråvaran. Våtkolningsproblemet kommer att vid utgången av innevarande budgetår vara löst i princip och utexperimenterat i halvstor skala. Forskningsresultaten har även utnyttjats för projektering av en fullstor industrianläggning för våtkolning av torv.

Det våtkolade torvmaterialet är närmast avsett att användas som bränsle. Fasta bränslen är emellertid f. n. svåra att avsätta. Mera kvalificerade användningsmöjligheter bör därför skapas, vilket bl. a. skulle medföra en förbättring av våtkolningsmetodens räntabilitet. Man kan tänka sig att det våtkolade materialet användes för framställning av i första hand metallurgisk koks, kimrök, aktivt kol och fyllnadsmedel för plast- och gummiindustrierna. Härjämte kan våtkolad torv användas som råmaterial till organisk-kemisk syntes. Det är angeläget, att här avsedda användningsområden undersökes inom forskningsavdelningen. Vidare är det av betydelse, att torvforskningen inriktas på att möjliggöra ett utnyttjande av torv för mindre konjunkturkänslig produktion. Härvidlag kan exempelvis framhållas, att torven kan användas som jordförbättringsmedel.

I samband med övergången till nya forskningsuppgifter samt bortfallet av vissa kostnadskrävande försök i halvstor skala med våtkolningsprocessen minskas kostnaderna för bolagets forskning. Med hänsyn till att bolaget har ett jämförelsevis omfattande investeringsprogram anser sig emellertid bolaget inte under budgetåret 1960/61 kunna bestrida någon del av ifrågakrävande kostnader.

Svenska skifferoljeaktiebolaget

Svenska skifferoljeaktiebolaget bildades 1941 för att genom utvinning av olja ur skiffertillgångarna i östra Närke medverka till försörjningen med flytande bränsle. Bolagets anläggningar förlades till Kvarntorp i Örebro län. Enligt beslut av statsmakterna fick bolaget fortsätta sin verksamhet även sedan importen av olja och bensin återupptagits. Bolaget har av statsmedel tillförts omkring 120 milj. kronor. Härav redovisas i bolagets räkenskaper f. n. 23 milj. kronor som aktiekapital och ca 21 milj. kronor som skuld till staten.

Bolaget åtnjuter sedan juli 1954 ekonomiskt stöd på så sätt att skatt å bensin, som bolaget utvinner ur skiffer, utgår med ett belopp, som är 25 öre per liter lägre än skatten å annan bensin. Nuvarande bestämmelser härom gäller till utgången av juni 1964 (SFS 1959: 91).

Totalomsättningen under verksamhetsåret 1958/59 uppgick till 61 milj. kronor. Bolaget sysselsatte i medeltal under året 952 arbetare och 330 tjänstemän. Den redovisade bruttovinsten och övriga intäkter uppgick till 11,9 milj. kronor. Av detta belopp disponerades 4,3 milj. kronor för utgiftsräntor,

5,7 milj. kronor för avskrivningar, 1,7 milj. kronor för andra kostnader och återstoden, 0,2 milj. kronor, för avsättning till pensionsstiftelse. Någon nettovinst redovisades alltså inte.

Frågan om bolagets fortsatta verksamhet upptogs till ny prövning i propositionen 131/1958. Anledningen var en framställning från bolaget om ytterligare kapitaltillskott och ett av bränsleutredningen framlagt förslag om utbyggnad av anläggningarna i Kvarntorp. Då de tekniska och ekonomiska förutsättningarna för en lönsam drift befunnits inte vara slutgiltigt klarlagda, ansågs frågan böra ingående utredas av särskilda sakkunniga. Dessa tillkallades den 6 juni 1958 och antog sedermera benämningen *oljeskifferutredningen*.¹

För behandling av skiffer, s. k. pyrolys, har bolaget sex ugnar med följande benämningar, nämligen tre Bergh-Kvarntorpsugnar, två IM-ugnar och en HG-ugn. Härjämte finns en s. k. Ljungströms-anläggning, i vilken skiffergasen erhålles genom elektrisk upphettning av skiffern. Vidare omfattar Kvarntorpsverket bl. a. anläggningar för vidare förädling av råprodukterna.

På förslag av Kungl. Maj:t i nyssnämnda proposition medgav riksdagen (SU B 38, Rskr B 13), att staten fick ställa borgen för lån till bolaget å högst 15 milj. kronor. Större delen av beloppet skulle användas för ombyggnad av två Bergh-Kvarntorpsugnar; en dylik ugn hade redan tidigare byggts om. Ombyggnaden, som slutfördes i december 1959, har i huvudsak inneburit, att ugnarna försetts med nya retorter av förbättrad konstruktion, som utexperimenterats vid bolagets forskningsavdelning. Härigenom har såväl en snabbare skiffergenomsättning som ett bättre utbyte per ton skiffer möjliggjorts. Ugnarnas produktion har kunnat ökas med ca 60 procent. Denna produktionsökning har haft till följd, att den mindre lönsamma driften av IM-ugnarna kunnat nedläggas, utan att verkets totalproduktion nedgått. En betydande rationaliseringsvinst har sålunda ernåtts. Personalen har minskats; permittering har dock inte behövt ske.

Beträffande bolagets tidigare utveckling och dess ekonomiska läge torde i övrigt få hänvisas till 1958 års proposition och förvaltningsberättelsen för verksamhetsåret 1958/59.

Svenska skifferoljeaktiebolaget (skr. 18/9 1959) och *oljeskifferutredningen* (skr. 22/9 1959) föreslår, att 4 milj. kronor anvisas bolaget till försök i teknisk skala med ett pyrolys- och förgasningsförfarande för nyttiggörande av skifferstybb.

Bolaget anför, att ombyggnaden av Bergh-Kvarntorpsugnarna medfört, att driftresultatet förbättrats och att den mindre lönsamma driften av IM-ugnarna kunnat nedläggas. För att kapaciteten i förädlingsavdelningarna skall kunna utnyttjas helt, upprätthålles driften vid HG-ugnen och Ljungströmsfältet. Även dessa anläggningar är ur driftkostnadssynpunkt underlägsna Bergh-Kvarntorpsugnarna och bör därför utbytas. Som ersättning kan

¹ Som sakkunniga tillkallades bruksdisponenten K. Hj. Åselius, ordförande, överdirektören F. A. Petri, överingenjören E. J. K. Svenke ävensom sedermera överdirektören H. L. Simonsson.

tänkas, utom ytterligare en Bergh-Kvarntorpsugn, en anläggning för pyrolysis och förgasning av skifferstybb. Dylig stybb erhålles vid skifferberedningen i en kvantitet som motsvarar 25—30 procent av den brutna skiffermängden och behandlas f. n. som avfall. Pyrolysis- och förgasningsförfarandet har hittills kunnat provas endast i laboratorieskala. För att metoden skall kunna jämföras med andra aktuella utvecklingsmöjligheter måste försök i teknisk skala göras. Försöksverksamheten kan enligt bolaget inte finansieras på annat sätt än genom medelsanvisning av staten. Några kostnadsberäkningar har inte hunnit göras, men bolaget föreslår efter samråd med oljeskifferutredningen att 4 milj. kronor ställes till förfogande som ett rambelopp med rätt för bolaget att därav lyfta medel i mån av behov.

Till oljeskifferutredningens skrivelse är fogad en promemoria, i vilken bl. a. redogöres för verkställda resultatberäkningar för bolaget i olika lägen. Vid beräkningarna har försäljningsintäkterna upptagits exklusivt den del av bensinskatten, som f. n. får behållas av bolaget. Bolagets verksamhet lämnade för räkenskapsåret 1957/58 ett underskott av 9,0 milj. kronor. Sedan samtliga Bergh-Kvarntorpsugnar ombyggts enligt 1958 års beslut samt IM-ugnarna och HG-ugnen nedlagts, kan verksamheten enligt utredningens prognos väntas resultera i ett årligt överskott av 3,3 milj. kronor, om till grund för beräkningen lägges de produktpriser, som gällde 1957/58. Om däremot dagens priser, som är lägre, användes i kalkylen — vilket utredningen anser vara klokast — blir resultatet ett underskott av 3,0 milj. kronor per år.

I promemorian framläggs vidare en kalkyl för det fall att driften vid IM-ugnarna och HG-ugnen samt Ljungströmsfältet nedlagts och en anläggning för pyrolysis- och förgasning av skifferstybb uppförts och tagits i bruk. Detta alternativ uppges medföra en investeringskostnad av 30 milj. kronor. Driften beräknas vid detta utbyggnadsalternativ ge ett överskott av 1,7 milj. kronor per år.

Oljeskifferutredningen anför i sin skrivelse sammanfattningsvis, att bolagets förlust möjligen kan elimineras om Kvarntorpsanläggningarna byggs ut enligt föreslagna riktlinjer samt att bolaget bör beredas tillfälle att genomföra den försöksverksamhet, som måste föregå ett slutgiltigt ställningsstagande. Utredningen tillstyrker i anslutning härtill bolagets framställning.

Departementschefen

I den föregående redogörelsen för verksamheten inom vissa statsägda aktiebolag har anmälts frågor angående medelsanvisning till Aktiebolaget Statens skogsindustrier för utbyggnad av anläggningar, till Aktiebolaget Svensk torvförädling för forsknings- och utvecklingsarbete på torvområdet och till Svenska skifferoljeaktiebolaget för viss försöksverksamhet. Beträffande dessa frågor må anföras följande.

Det av 1959 års riksdag godkända förslaget om utvidgning av Aktiebolaget Statens skogsindustriers verksamhet i Norrbotten framkom delvis som

en följd av en av länsstyrelsen framlagd utredning om den för industriell förädling disponibla virkestillgången i länet. Ett avgörande led i motiveringen för statsmaktens beslut att förslaget skulle genomföras var att systerföretagen i Norrbotten härigenom skulle främjas väsentligt. Bolaget framlade ursprungligen, såsom led i sin långsiktiga planering, planer för utbyggnad av Karlsborgs bruk och av nya anläggningar i Piteå. I enlighet med bolagets sedermera preciserade förslag beslöts att tills vidare endast det sistnämnda anläggningsprojektet skulle utföras. Jag vill erinra om att jag, då jag biträdde bolagets förslag härutinnan, framhöll att även en utvidgning av produktionen vid Karlsborg framdeles bör komma till stånd.

Den nu aktuella utbyggnaden omfattar uppförandet av en massafabrik med pappersbruk i anslutning till bolagets redan befintliga anläggningar vid Lövholmen i Piteå. För att genomföra utbyggnaden har ett kapitaltillskott till bolaget av 80 milj. kronor angivits vara erforderligt. Härav anvisades föregående år 21 milj. kronor i form av aktiekapital, att tillföras bolaget under innevarande budgetår. För budgetåret 1960/61 äskar bolaget 20 milj. kronor i form av amorteringsfritt lån. Detta överensstämmer med den finansieringsplan, som bolaget tidigare framlagt. Jag tillstyrker att nämnda belopp anvisas för nästa budgetår under kapitalbudgeten, fonden för låneunderstöd, och kommer senare att göra hemställan härom. Medlen bör i den mån kapitaltillskott erfordras för utbyggnaden få lyftas av bolaget såsom lån. Ränta bör utgå å länet med den för varje budgetår gällande normalräntan för lån från statens utlåningsfonder. I enlighet med bolagets framställning torde bolaget tills vidare böra vara befriat från amorteringsskyldighet.

Bolaget har anmält, att utbyggnaden synes kunna ske i något snabbare takt än som kunde förutses hösten 1958, då planerna framlades, och att till följd härav för budgetåret 1961/62 kan komma att erfordras större kapitaltillskott till bolaget än som angivits i finansieringsplanen. Frågan om den för budgetåret 1961/62 erforderliga medelsanvisningen för ändamålet torde få upptagas till behandling i vanlig ordning vid budgetberedningen nästkommande höst.

Forskningsverksamheten inom Aktiebolaget Svensk torvförädling bedrivs, som framgår av den föregående redogörelsen, vid ett till bolaget hörande och för ändamålet inrättat laboratorium i Lund. Under det senast förflutna verksamhetsåret var 23 tjänstemän sysselsatta vid laboratoriet. Verksamheten har sedan några år tillbaka varit helt inriktad på de problem, som sammanhänger med förädling av torv genom våtkolning. Arbetet med hithörande frågor kommer att i huvudsak slutföras under innevarande budgetår. Härvid aktualiseras frågan hur forskningslaboratoriets personella och materiella resurser i fortsättningen skall utnyttjas på bästa sätt. Bolaget har för sin del lagt fram riktlinjer för en forskningsverksamhet, som tar sikte på att utröna möjligheterna att, bl. a. genom längre driven förädling av torven och genom utnyttjande av nya användningsområden, förbättra räntabiliteten och minska konjunkturkänsligheten inom torvindustrin. Då

torven kvantitativt sett utgör en av vårt lands förnämsta bränsletillgångar anser jag det i och för sig synnerligen önskvärt att ett forskningsarbete efter i stort sett dessa riktlinjer kommer till stånd. Något mera konkret program för ifrågavarande forskning har emellertid ännu inte framlagts av bolaget. Jag är med hänsyn härtill inte beredd tillstyrka att medel till bolagets forskningsarbete under nästa budgetår anvisas å riksstaten. Verksamheten vid forskningsavdelningen torde under en övergångsperiod få upprätthållas i första hand med hjälp av bolagets egna resurser. Om det befinnas erforderligt bör även stöd av fondmedel kunna komma i fråga.

Vad slutligen angår Svenska skifferoljebolaget vill jag först uttala min tillfredsställelse över det ur produktionssynpunkt goda resultatet av den nu helt genomförda ombyggnaden av bolagets Bergh-Kvarntorpsugnar. Härigenom har ernåtts en rationaliseringsvinst, som synes innebära, att förutsättningarna för en lönsam drift på längre sikt nu kan bedömas vara gynnsammare än förut varit fallet. En ur allmänna synpunkter likaledes glädjande följd är att, enligt vad bolaget helt nyligen meddelat, driften vid Ljungströmsanläggningen kunnat inskränkas väsentligt, vilket innebär en i dagens läge välbehövlig besparing av elkraft.

Den förbättring av bolagets produktionsbetingelser, som sålunda åstadkommits, synes emellertid i vart fall vid nuvarande priser på bolagets produkter inte vara tillräcklig för att en ur affärsmässiga synpunkter godtagbar räntabilitet skall kunna uppnås. Ytterligare åtgärder erfordras sålunda. Bolaget har i laboratorieskala undersökt ett förfarande för att nyttiggöra skifferavfall i form av stybb och hemställer i samråd med oljeskifferutredningen om medel till att fullfölja försöken i teknisk skala. Såvitt de framlagda kalkylerna visar, kan en rätt avsevärd resultatförbättring påräknas genom det angivna förfarandet. Någon medelsanvisning över riksstaten för ifrågavarande ändamål kan jag emellertid inte tillstyrka. Jag vill framdeles pröva frågan huruvida även i detta fall bidrag av fondmedel bör lämnas.

Härefter anför föredragandena följande.

A. Handelsdepartementet

[1] 1. Handelsdepartementet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59.....	1 346 000	1 128 830
1959/60 (statsliggaren s. 957).....	1 354 500	
1960/61 (förslag)	1 378 000	

Arbetsbelastningen inom departementet har ökat och kommer att öka än mer. Det är framför allt deltagandet i den europeiska frihandelssammanslutningen som aktualiserar nya frågor. Även det nordiska ekonomiska samarbetet påkallar, under delvis nya förutsättningar, fortsatt uppmärksamhet. I vilken mån de tillkommande arbetsuppgifterna motiverar förstärkning av departementets statssekreterare- och handelsavdelningar är inte möjligt att nu bedöma. En eventuell ökning av personalen synes tills vidare kunna ordnas genom anställande av extra personal inom ramen för tillgängliga medel, varvid dubbling av tjänster i viss utsträckning kan bli erforderlig.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslår jag att en tjänst som kanslibiträde i Ae 7 utbytes mot en tjänst som kontorist i Ae 9. Medelsbehovet ökar härigenom med 1 100 kronor.

För automatiska utgiftsökningar beräknar jag tillsammans 36 900 kronor, huvudsakligen till följd av ökning av rörligt tillägg och höjda folkpensionsavgifter. Å andra sidan torde anslagsposten till Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal kunna nedräknas med 14 500 kronor. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår upptagas med $(1\,354\,500 + 1\,100 + 36\,900 - 14\,500 =)$ 1 378 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	47 200
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	561 000
3. Ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	170 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	400 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	180 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	19 800
	Summa kronor 1 378 000

b) till *Handelsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 378 000 kronor.

[2] 2. Handelsdepartementet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	90 000	77 800
1959/60 (statsliggaren s. 958).....	70 500	
1960/61 (förslag)	69 500	

Anslagsposten till expenser bör nedräknas med 5 000 kronor, som upptagits för innevarande budgetår till vissa anskaffningar av engångsnatur. Å andra sidan ökar medelsbehovet med 4 000 kronor för inköp av kontorsmaskiner och reovering av möbler. Då jag i övrigt räknar med oförändrat medelsbehov torde anslaget för budgetåret 1960/61 upptagas med (70 500 — 5 000 + 4 000 =) 69 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 69 500 kronor.

[3] 3. Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	36 000	38 925
1959/60 (statsliggaren s. 958)	40 000	
1960/61 (förslag)	40 000	

Förevarande anslag torde för nästkommande budgetår böra uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen

att till *Handelsdepartementet*: *Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

B. Kommerskollegium m. m.**[4] 1. Kommerskollegium: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	3 180 000	2 996 550
1959/60 (statsliggaren s. 958)	3 316 200	
1960/61 (förslag)	3 588 200	

Y r k a n d e n

Kommerskollegium (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjs med 350 000 kronor.

	Ökning	Minskning
Nya tjänster m. m.:		
1. <i>Utrikes- och utredningsbyrån</i>		
1 förste byråsekreterare Ae 23	25 536	
2. <i>Statistiska byrån</i>		
a) 1 byrådirektör Ao 26	28 320	
b) 1 förste aktuarie Ag 21 (ind. stat)	19 728	
c) 1 amanuens i regl. befordringgång (hand. stat)	16 044	
d) 1 maskinoperatör Ae 9	10 620	
e) 4 biträden i regl. befordringgång	31 152	
f) tillfällig personal	101 541	
3. <i>Elektriska byrån</i>		
1 kansliskrivare Ao 10	12 396	
4. Indragning av kommerserådstjänst å övergångsstat ...		31 392
Lönegradsförändringar:		
5. 3 byrådirektörer Ao 24—Ao 26	5 568	
6. 1 förste byråingenjör Ao 23—byrådirektör Ao 26	1 284	
7. 1 förste byråingenjör Ao 23—byrådirektör Ao 24	1 284	
8. 3 aktuarier Ao 19—förste aktuarier Ao 21	3 132	
9. 2 kontorister Ae 9—kansliskrivare Ae 10	1 296	
10. 2 kontorister Ao 9—kansliskrivare Ao 10	1 291	
1 kontorist Ae 9—kansliskrivare Ae 10	600	
1 kanslibitråde Ae 7—kontorist Ae 9	600	
11. Löneklassändringar	4 500	
12. Rörligt tillägg	80 150	5 650
13. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	42 000	
	<hr/>	<hr/>
	387 042	37 042
		+ 350 000

Motiv

1. När vid ingången av budgetåret 1956/57 dåvarande statens handels- och industrikommissionens mera permanenta arbetsuppgifter överflyttades till kollegium och i samband därmed den personal som sysslade med dessa uppgifter, överfördes dit, behölls inom kommissionen för utredningar rörande regleringstekniska spørsmål en förste byråsekreterare som var väl förtrogen med dessa frågor. Sedermera har utvecklingen på utrikeshandels område medfört en successiv ökning av arbetet inom kollegiets utrikes- och utredningsbyrå med utredningar och yttranden i frågor som avser Sveriges medlemskap i internationella organisationer på det ekonomiska området m. m. Därmed har för kollegium uppstått ökat behov av arbetskraft för regleringstekniska frågor avseende bland annat ursprungsfrågor, tulltekniska förhållanden och import- och exportregleringar. Förste byråsekreteraren, vilkens göromål inom numera statens handelslicensnämnd samtidigt minskat, har i allt större utsträckning tagits i anspråk för de nämnda arbetsuppgifterna. Sedan någon tid biträder han praktiskt taget uteslutande kollegium. Enär kollegium numera har stadigvarande behov av en arbetskraft av detta slag anser kollegium, som i ärendet samrått med handelslicensnämnden, att denne befattningshavare bör inordnas i kollegiets stat och avföras från nämnden. För ändamålet bör inrättas en förste byråsekreterartjänst i lönegrad Ae 23.

2 a). Chefen för den statistiska byrån har till följd av den fortlöpande utvidgningen av byråns verksamhet fått en så starkt utökad arbetsbörda, att det är nödvändigt att vissa av hans arbetsuppgifter överföres till annan tjänsteman. Enär detta icke är möjligt utan förstärkning av arbetskraften för detta ändamål har kollegium i sina anslagsskrivelser för de senaste budgetåren hemställt att en byrådirektörstjänst å byrån skall inrättas. Enligt kollegiets mening är det icke längre möjligt att uppskjuta denna personalförstärkning. (Jfr X ht 1958 s. 11; 1959 s. 28.)

2 b—f). I föregående års anslagsskrivelser (X ht s. 28 ff) redogjorde kollegium för påbörjande av arbetet med omläggning av kollegiets statistik till ny varunomenklatur. Omlägningsarbetet berörde i sitt första skede huvudsakligen månadsstatistiken över handeln och vissa förberedelser för omläggning av övriga grenar av näringsstatistiken. För dessa ändamål begärde kollegium dels varaktig förstärkning av personalen på statistiska byrån med två biträdestjänster, dels anvisning av 33 000 kronor för anställande av tillfällig personal. Kollegiets förslag om medel till tillfällig personal bifölls av statsmakterna, medan endast en av de äskade biträdestjänsterna ansågs erforderlig från och med budgetåret 1959/60.

I innevarande års petitaframställning lämnar kollegium en redogörelse för det fortsatta arbetet med övergången till ny varunomenklatur inom de olika statistikgrenarna och härav föranledda kostnader.

Månadsstatistiken över handeln är från och med år 1959 omlagd efter den nya handelsstatistiska varuförteckningen. Erfarenheterna från den gångna delen av år 1959 ger vid handen, att det är nödvändigt att statis-

tiska byrån varaktigt tillföres mer arbetskraft än det biträde, till vilkens avlönande medel anvisats för innevarande budgetår. Gransknings- och tabellarbetet har väsentligt ökat i omfattning, bland annat genom att sidantalet i publikationen stigit med mer än 50 procent. Vidare har den mera detaljerade redovisning som denna statistik nu ger och dess större jämförbarhet med internationell statistik på området ökat intresset för uppgifterna. Detta kommer till uttryck bland annat genom en betydande ökning av antalet förfrågningar rörande in- och utförelse.

Kollegium har efter noggrann prövning av arbetskraftsbehovet för månadsstatistiken kommit till det resultatet att, om denna skall kunna publiceras utan eftersläpning, en förstärkning erfordras med ytterligare ett biträde i reglerad befordringsgång samt med en amanuens, vilken dock kan tagas i anspråk även för årsstatistiken (2 e respektive c).

För omläggningen av *årsstatistiken över handeln* har en preliminär plan utarbetats. Härvid har sådana lösningar av de olika problemen eftersträfvats, att såväl arbetskraftsbehovet som publikationskostnaderna i möjligaste mån begränsats. Vad arbetskraftsbehovet beträffar är de fortsatta förberedelsearbetena ävensom arbetet vid själva övergången till det nya systemet så omfattande, att den tillfälliga personal, vilken för närvarande tas i anspråk också för omläggningen av redovisningen av utrikeshandeln i Ekonomisk översikt, behövs även för första halvåret 1960. Därjämte erfordras två tillfälliga biträden under hela övergångsåret 1960—61, då redovisning i de olika delarna av årsstatistiken för första gången sker efter det nya systemet. Med hänsyn till de ökade kvalificerade arbetsuppgifter som omläggningen medför, är det nödvändigt att personalen från och med budgetåret 1960/61 varaktigt förstärkes med en amanuens (2 c). Härigenom tillgodoses även behovet av sådan arbetskraft för månadsstatistikens del.

Vidkommande den årliga *industristatistiken* anmälde kollegium i fjolårets anslagsskrivelse, att arbetet med en ny varunomenklatur icke kunde förväntas bli slutfört förrän under år 1959. Kollegium erinrade om att på detta område fanns flera betydelsefulla frågor inom det nordiska samarbetet som då ännu icke lösts. Förslag rörande omläggningen av den svenska statistiken syntes icke böra framläggas förrän dessa frågor behandlats vid fortsatta förhandlingar mellan de nordiska länderna. Vissa av dessa spörsmål har sedermera varit föremål för överläggningar inom det nordiska samarbetsutskottet, men åtskilliga frågor har ännu icke hunnit behandlas. Den nya nomenklaturen måste emellertid vara färdig i så god tid, att den kan användas för industristatistiken för år 1959. Man torde därför få inrikta sig på att i möjligaste mån följa de riktlinjer som hittills framkommit vid de nordiska överläggningarna och tills vidare provisoriskt lösa de frågor som icke slutbehandlats.

För industristatistikens omläggning till ny varunomenklatur kräves en omklassning av näringsföretagen inom de olika branscherna i anslutning till en ny näringsgruppering. Detta är ett komplicerat och omfattande arbete, berörande cirka 20 000 företag, vilket kan helt genomföras först se-

dan den nya varunomenklaturen föreligger färdig. I stor utsträckning måste därför arbetet utföras parallellt med granskningen och bearbetningen av uppgifterna för 1959 års statistik. För detta arbete beräknas att arbetskraften under hela år 1960 behöver tillfälligt förstärkas med en befattningshavare i förste aktuariers löneställning och två biträden (2 f).

Granskningen och bearbetningen av uppgifterna för år 1959 blir särskilt arbetskrävande, beroende på de många nya problem som härvid möter. En tillfällig ökning av personalen är därför nödvändig. Kollegium beräknar att det för ändamålet behövs en amanuens och ett biträde samt tullteknisk expertis (2 f). Ytterligare tillfällig arbetshjälp erfordras för en i anledning av omläggningen nödvändig omprägling av företagsregistret för denna statistikgren (2 f).

Omläggningen medför emellertid behov även av en varaktig personalförstärkning. För att begränsa denna undersöks vid de pågående förberedelserna för övergången möjligheterna att rationalisera arbetet. Åtskilliga förändringar kommer att genomföras. Bland annat är det avsett att bearbetningen efter omläggningen skall ske helt maskinellt. På grund av den mycket väsentliga utvidgningen av redovisningen som följer med användningen av den nya nomenklaturen är det emellertid inte möjligt att undvika en viss personalökning. Ökningen torde, såvitt nu kan bedömas, kunna begränsas till en förste aktuarie i A 21 och ett biträde i reglerad befordringsgång (2 b resp. e).

Omläggningen av *kvartals- och lagerstatistiken* är till stor del genomförd i anslutning till den handelsstatistiska varuförteckningen. Den anpassning till varunomenklaturen för den årliga industristatistiken, som kan vara påkallad, torde få ske successivt.

Som kollegium framhöll i föregående års anslagsskrivelse bör *partiprisindexberäkningarna* efter omläggning av handels- och industristatistiken anpassas efter den nya varunomenklaturen. Härför erfordras ett ingående planläggningsarbete. De allmänna riktlinjerna härför torde få uppdras under innevarande budgetår och arbetet därefter utföras under budgetåret 1960/61. För att lösa de många komplicerade problem av såväl principiell som praktisk natur vilka uppkommer i samband med omläggningen behövs under hela budgetåret 1960/61 en befattningshavare i förste aktuariers löneställning. Vidare erfordras under samma tid ett biträde i reglerad befordringsgång (2 f).

Kollegium framhöll föregående år att *hålkortsbearbetningarna* redan då successivt utvidgats, så att det var svårt att genomföra de upplagda programmen utan förseningar, samt att omläggningen till ny varunomenklatur i och för sig skulle komma att öka hålkortsbearbetningen. Kollegium anmälde även sin avsikt att övergå till hålkortsbearbetning beträffande flera arbetsmoment än tidigare. För att dessa utvidgningar skulle kunna genomföras, erfordrades i viss utsträckning modernisering av maskinparken. De förslag härutinnan som framlades av kollegium bifölls icke av statsmakterna.

Under det år som gått, sedan denna framställning gjordes, har arbetet på hålkortsavdelningen blivit än mer omfattande och svårigheterna att få bearbetningarna utförda utan förseningar blivit större. Under nu rådande förhållanden har personalen i stor utsträckning fått arbeta på övertid. Det är emellertid icke rimligt att personalen fortsättningsvis tas i anspråk på sådant sätt. Den modernisering av utrustningen, som kollegium föreslog föregående år, bör vara tillfyllest även för den ytterligare utvidgning av maskinbearbetningen som nu planeras. Däremot erfordras en varaktig ökning av operatörspersonalen med en maskinoperatör i lönegrad Ae 9 (2 d) samt två biträden i reglerad befordringsgång för stansning (2 e). För själva övergångsarbetet erfordras dessutom ett tillfälligt biträde under budgetåret 1960/61.

De sammanlagda kostnaderna för tillfällig personal, som erfordras i samband med omlägningsarbetet under nästa budgetår, beräknar kollegium till 134 500 kronor. Då i anslaget för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 33 000 kronor till sådan personal, behövs för ändamålet en höjning av anslaget med 101 500 kronor (2 f).

3. Kollegium har sedan flera år tillbaka i sina anslagsskrivelser hemställt om inrättande av en kansliskrivartjänst på elektriska byrån, för att därigenom kunna underlätta arbetet för de högre tjänstemännen på byrån. Behovet av en arbetskraft i denna löneställning har bland annat genom ikraftträdandet av den nya elektricitetslagstiftningen blivit alltmera trängande. Med hänsyn härtill upprepar kollegium sitt ifrågavarande förslag.

4. Innehavaren av denna tjänst kommer att avgå med pension under innevarande budgetår.

5. Dessa tre tjänster är placerade å respektive allmänna byrån, utrikes- och utredningsbyrån samt elektriska byrån. Beträffande byrådirektörerna å allmänna byrån och utrikes- och utredningsbyrån hemställde kollegium senast i petitaskrivelsen år 1957 om uppflyttning i lönegrad (X ht 1958 s. 12). Vidkommande tjänsten å elektriska byrån erinrar kollegium om de förslag till omorganisation av denna byrå, som ämbetsverket utarbetade i samband med remissyttrande över elkraftsutredningens år 1954 avgivna huvudbetänkande. Detta förslag ansågs av statsmakterna icke böra upptagas till prövning förrän viss ytterligare erfarenhet erhållits (VI ht s. 129). I petitaskrivelsen år 1957 upprepade kollegium sitt förslag till nyorganisation av elektriska byrån (X ht 1958 s. 12). Under det gångna året har förhållandena avsevärt försämrats. Av de högre tekniska tjänsterna på byrån, vilka förutom byråchefen utgöres av 2 byrådirektörer och 1 förste byråingenjör är för närvarande 1 byrådirektörstjänst och förste byråingenjörstjänsten vakanta och några kvalificerade sökande har icke erhållits. Samtidigt har arbetsuppgifterna ökat genom tillämpningen av den nya elektricitetslagstiftningen. Med hänsyn till dessa otillfredsställande arbetsförhållanden har kollegium övervägt att ånyo upprepa sina i yttrandet över elkraftsutredningens betänkande gjorda yrkanden men har dock beslutat att nu avstå därifrån. Kollegium förutsätter emellertid därvid, att den i princip godtag-

na tanken på en upprustning av elektriska byrån samt samordning med elektrifieringsberedningen kommer att genomföras inom en nära framtid. I avvaktan härpå har kollegium begränsat sig till att hemställa om en uppflyttning av byrådirektörstjänsten samt — som angivits i det föregående — inrättande av en kansliskrivartjänst. En uppflyttning av byrådirektörstjänsten skulle underlätta rekryteringen av den högskoleutbildade personalen. Ett bifall till kollegiets hemställan är en nödvändig förutsättning för att arbetsförhållandena på byrån icke skall ytterligare försämrats.

6. Denna tjänst är placerad å industribyrån. Det är önskvärt att byråchefen avlastas mera utpräglat tekniska ärenden för att i stället kunna ägna mera tid åt allmänt betonade arbetsuppgifter å industrins område. För att tillgodose detta syfte bör närmast under chefen finnas en befattningshavare som självständigt kan handlägga och i vissa fall besluta i tekniska ärenden. Om tjänsten i fråga skall kunna hållas besatt med en kvalificerad innehavare är det enligt kollegiets mening ofrånkomligt att löneställningen förbättras.

7. Kollegium upprepar sitt yrkande från år 1958 att förste byråingenjören å bergsbyrån uppflyttas i lönegrad (jfr X ht 1959 s. 30).

8. I sina anslagsskrivelser för de två senaste budgetåren har kollegium hemställt om en uppflyttning av de tre ordinarie aktuarietjänsterna å statistiska byrån till förste aktuarier i lönegrad Ao 21. Till följd av den fortlöpande utvidgningen av statistiska byråns verksamhet har alltmera omfattande och kvalificerade arbetsuppgifter kommit att åvila personalen i aktuariegraden. En förbättring av dessa befattningshavares löneställning är starkt påkallad och kan icke längre uppskjutas, om kollegium skall kunna behålla tillräckligt kvalificerad arbetskraft.

9. Kollegium upprepar sitt yrkande från 1957 och 1958 att två kontoristtjänster å utrikes- och utredningsbyrån uppflyttas till kansliskrivartjänster (X ht 1958, s. 13; 1959 s. 13).

10. Uppflyttning av dessa tjänster — liksom av tjänsterna under 9 — har föreslagits av statstjänstemannaförbundet. Kollegium biträder förslagen.

I avseende å kostnaderna för kollegiets utredningar rörande den europeiska frihandelssammanslutningen erinrar kollegium om att för innevarande budgetår beräknats 120 000 kronor till detta ändamål. Det är svårt att bedöma om detta belopp kommer att visa sig tillräckligt. Förhandlingarna i samband med frihandelssammanslutningens tillkomst har krävt ett mycket omfattande utredningsarbete, och ikraftträdandet av det s. k. Romfördraget har medfört, att den för Sveriges handelsförbindelser aktuella utvecklingen i de anslutna sex länderna måste noggrant följas och undersökningar av hithörande frågor företagas.

Vilken omfattning det här ifrågavarande utredningsarbetet kommer att få under budgetåret 1960/61 kan ej förutses. Kollegium föreslår, att oförändrat 120 000 kronor preliminärt beräknas till bestridande av utredningskostnaderna under nämnda budgetår.

I detta sammanhang torde få anmälas, att *arbetsmarknadsstyrelsen* i skrivelse den 17 april 1959 hemställt om åtgärder för förbättring av nuvarande korttidsstatistik beträffande produktion, order och lager inom industri och handel. I skrivelsen erinras om att behovet av bättre statistik inom ifrågavarande områden aktualiserats vid flera tillfällen under senare år, men att man ansett sig böra avvakta fastställandet av den nya varunomenklaturen inom näringsstatistiken.

Sedan varunomenklaturfrågan numera lösts torde det, framhåller styrelsen, icke längre föreligga tekniska hinder för att frågan om en systematiskt uppbyggd kvartalsstatistik beträffande produktion, lager, förbrukning och order allvarligt prövas.

Det statistiska underlaget för en bedömning av konjunkturutveckling och arbetsmarknadsutsikter är i flera väsentliga hänseenden sämre i Sverige än i jämförbara västeuropeiska länder — främst beroende på brister i den omnämnda korttidsstatistiken. Det måste fastslås att det är av synnerlig vikt för en säker konjunktur- och arbetsmarknadsanalys, att man har tillgång till känsliga och snabbt reagerande indikatorer på konjunkturförändringarna. Från arbetsmarknadssynpunkt är det av största betydelse med hänsyn till beredskapsplaneringen, att man på ett tidigt stadium kan beräkna arten, styrkan och omfattningen av en konjunkturavmattning.

Arbetsmarknadsstyrelsen framhåller slutligen att varje bedömning av arbetsmarknadsutsikterna sker mot bakgrunden av den ekonomiska utvecklingen i dess helhet. I samarbete mellan konjunkturinstitutet och arbetsmarknadsstyrelsen har vissa provisoriska lösningar erhållits i vad gäller insamlande och bearbetande av uppgifter om produktions-, lager- och orderförändringar. Värdet av sådana undersökningar är emellertid i hög grad beroende av tillgång till en snabb kvartalsstatistik över dessa sektorer.

Y t t r a n d e n

Statskontoret har icke något att erinra mot inrättandet av den föreslagna förste byråsekreterartjänsten i lönegrad Ae 23.

I fråga om utbyggnaden av personalorganisationen vid statistiska byrån erinrar ämbetsverket om att 1956 års statistikkommitté i betänkande angående organisationens riktlinjer för svensk statistik (SOU 1959: 33) föreslagit bl. a., att kollegiets statistik från och med den 1 juli 1962 skall överföras till ett nybildat ämbetsverk, statens statistikverk. I avvaktan på statsmakternas prövning av utredningens förslag torde personalen vid statistiska byrån icke böra utökas med några nya fasta tjänster.

Vidkommande behovet av arbetskraft för omläggningsarbetet inom vissa statistikområden och utarbetandet av den nya statistiken föreslår statskontoret, att för budgetåret 1960/61 skall anvisas högst 183 000 kronor. Därvid bör övervägas om icke en förslagsvis betecknad anslagspost borde uppföras i avlöningsstaten för kommerskollegium. I anslutning härtill torde anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal minskas med 33 000 kronor, som innevarande budgetår anvisats till tillfälligt personal för statistikomläggningen.

Förslaget om inrättande av en kansliskrivartjänst å elektriska byrån kan ämbetsverket icke tillstyrka.

Statens lönenämnd tillstyrker lönegradsplaceringen av den nya förste byråsekreterartjänsten å utrikes- och utredningsbyrån. Beträffande förslagen om nya fasta tjänster å statistiska byrån har lönenämnden, som endast yttrat sig om inplaceringen i lönegrad, icke funnit anledning till annan erinran, än att nämnden — i stället för den föreslagna tjänsten som byrådirektör i A 26 — föreslår inrättande av tjänst i A 23.

Den å elektriska byrån förordade tjänsten som kansliskrivare i A 10 bör vara kontorist i A 9.

Över arbetsmarknadsstyrelsens i det föregående redovisade skrivelse angående utbyggnad av korttidsstatistiken har yttranden avgivits av konjunkturinstitutet, Landsorganisationen i Sverige, Svenska arbetsgivareföreningen och Sveriges industriförbund.

I likhet med arbetsmarknadsstyrelsen anser *konjunkturinstitutet* den föreslagna korttidsstatistiken nödvändig för den ekonomiska analysen och prognosverksamheten och hemställer att arbetet med utbyggnaden av en dylik statistik påskyndas. Även *landsorganisationen* understryker kraftigt behovet av ifrågasatt statistik och vill att utarbetandet därav sättes i gång med all möjlig skyndsamhet. *Sveriges industriförbund*, till vars yttrande Svenska arbetsgivareföreningen ansluter sig, delar i och för sig arbetsmarknadsstyrelsens uppfattning, att en korttidsstatistik rörande order, produktion och lager kan vara av betydelse ur konjunkturbedömnings synpunkt. En utvidgning av nuvarande statistik bör emellertid enligt förbundets mening föregås av en ingående prövning och avvägning mellan å ena sidan värdet för det allmänna och näringslivet av den ifrågasatta statistiken och å andra sidan de kostnader, som åsamkas företagen och myndigheter för uppgifternas insamlande och bearbetning. Det är vidare av vikt att den statistik, som överlämnas till myndigheterna, icke kommer att användas på sådant sätt, att det medför olägenheter för berörda industrier. Publiceringsfrågan måste därför ägnas särskild uppmärksamhet. Förbundet tillägger att den kvantitativa snabbstatistik, som finns inom vissa branscher, väl torde tillgodose industriföretagens behov av statistiska informationer. En utbyggnad av snabbstatistiken skulle på många områden möta speciella problem — inte minst i sådana branscher, där det finns ett stort antal relativt små företag. Med hänsyn till lagerförändringarnas betydelse för konjunkturutvecklingen kan det måhända vara anledning att överväga om lageruppgifter kan inhämtas med något tätare intervaller från ett urval företag, där lagerförhållandena spelar en samhällsekonomiskt viktig roll. Skulle emellertid ur allmänna synpunkter en utvidgning av snabbstatistiken även beträffande produktion och order bedömas erforderlig, är det av största betydelse, att planläggningen ägnas tillräcklig uppmärksamhet och att samrådet sker med berörda branschorganisationer och företag. Beslut i frågan synes böra fattas först i samband med den allmänna översynen av den offentliga

statistiken, som enligt därom avgivet förslag förutsättes komma till stånd under den närmaste tiden.

Departementschefen

Kommerskollegiets förslag om inrättande av en förste byråsekreterartjänst i Ae 23 å utrikes- och utredningsbyrån tillstyrkes.

En förstärkning av personalresurserna å statistiska byrån är otvivelaktigt erforderlig både på grund av nytillkommande permanenta arbetsuppgifter och den pågående omläggningen av näringsstatistiken till ny varunomenklatur. I avvaktan på statsmakternas prövning av 1956 års statistikkommittés förslag torde dock byrån icke böra tillföras nya fasta tjänster, utan hela behovet av ökad personal bör tillgodoses genom anställande av extra befattningshavare. I likhet med statskontoret uppskattar jag det härför erforderliga medelsbehovet till 183 000 kronor, att redovisas över en ny, förslagsvis betecknad anslagspost till Avlöningar till tillfällig personal m. m. I samband därmed kan anslagsposten till Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal minskas med 33 000 kronor, motsvarande vad som innevarande budgetår anvisats för tillfällig arbetskraft å statistiska byrån.

Jag är ense med arbetsmarknadsstyrelsen och även landsorganisationen om det stora värdet ur olika synpunkter av en bättre korttidsstatistik över produktion, order och lager inom industrien. Förutsättningarna för en dylik utbyggnad av industristatistiken måste emellertid närmare utredas och vissa provundersökningar företas. Arbetet därmed bör anförtros kommerskollegium i samråd med berörda myndigheter och organisationer. Efter underhandskontakt med kollegium uppskattar jag de erforderliga utgifterna för ändamålet under nästa budgetår till 50 000 kronor, att inräknas i den förenämnda anslagsposten till Avlöningar till tillfällig personal vid statistiska byrån.

Under hänvisning till vad jag i det följande (s. 163), vid behandling av frågan om en samordning m. m. av det statliga kreditstödet till hantverk och småindustri, uttalar rörande en förstärkning av kommerskollegiets industribyrå, torde medel här böra beräknas för inrättande vid kollegium från och med nästa budgetår av en tjänst som byrådirektör i Ae 24, en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 23, en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 21 samt en tjänst som kanslist i reglerad befordringsång. Samtidigt med inrättandet av dessa tjänster kan de nuvarande tre arvodesbefattningarna i kvalificerad ställning vid garantilånesektionen indras. Jämte nämnda arvodister sysslar inom kommerskollegium för närvarande med låneärendenas beredning en förste byråsekreterare i Ae 21, en kontorist i Ag 9, ett kanslibitråde i Ae 7 samt ett kontorsbiträde i reglerad befordringsång. Beträffande dessa tjänster föreslår jag i det följande ingen annan förändring än extra ordinariesättning av kontoristtjänsten. Avlöningskostnaderna under budgetåret 1960/61 för hela personaluppsättningen för låneärenden kommer vid bifall till mina förslag att uppgå till i runt tal 155 000

kronor, vilket med omkring 12 000 kronor överstiger motsvarande kostnader under innevarande budgetår.

Jag biträder förslaget om indragning av en kommerserådstjänst. Däremot torde lämnas utan bifall yrkandet om en förstärkning av biträdespersonalen på elektriska byrån.

Jag tillstyrker kollegiets förslag om anvisande av oförändrat 120 000 kronor till bestridande av kostnaderna för utredningsarbete i samband med upprättande av den europeiska frihandelssammanslutningen och förhandlingarna om ett vidare europeiskt ekonomiskt samarbete.

Härutöver beräknar jag under anslagsposterna till Rörligt tillägg och till Kompensation för höjda folkpensionsavgifter ökning med respektive 65 300 och 39 800 kronor. Däremot förutsätter jag att kostnaderna för författningenliga löneklassuppflyttningar m. m. under nästa budgetår kan rymmas inom nuvarande anslag. Ökad medelsanvisning härtill erfordras alltså icke.

Vid bifall till vad jag nu förordat torde anslaget för nästa budgetår upptagas med (3 316 200 + 272 000 =) 3 588 200 kronor, att fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommerskollegium vidtaga de ändringar, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 285 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 800
3. Avlöningar till tillfällig personal vid statistiska byrån, <i>förslagsvis</i>	233 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 527 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	472 300
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	60 000

Summa kronor 3 588 200

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 588 200 kronor.

[5] 2. *Kommerskollegium*: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	568 500	561 282
1959/60 (statsliggaren s. 959)	578 400	
1960/61 (förslag)	632 400	

Y r k a n d e n

Kommerskollegium (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 63 300 kronor.

	Netto- utgift 1958/59	Omkost- nadsstat 1959/60	Kollegiets förslag 1960/61
1. Sjukvård m. m.	9 473	8 000	9 000 (+ 1 000)
2. Reseersättningar:			
a) för resor inom riket	9 089	20 600	18 600 (— 2 000)
b) för internordiska resor	—	3 000	3 000
3. Expenser			
a) bränsle, lyse och vatten ..	45 747	45 000	45 000
b) övriga expenser	338 798	338 800	358 800 (+ 20 000)
4. Publikationstryck	171 195	199 000	243 300 (+ 44 300)
	Netto- inkomst 1958/59		
5. Särskilda uppbördsmedel:			
Försäljning för publikations- tryck	13 020	36 000	36 000
			(+ 63 300)

M o t i v

1. Anslagsposten till sjukvård m. m. torde med hänsyn till belastningen under det sistförflutna budgetåret böra höjas med 1 000 kronor.

2. På grund av speciella arbetsuppgifter har verkets chef och flera av dess ledamöter måst begränsa resorna under den senaste tiden, varför belastningen å anslagsposten är låg. Någon mera väsentlig nedräkning av medelstildelningen anser kollegium dock ej möjlig men föreslår en minskning med 2 000 kronor.

3. I samband med redogörelsen under föregående anslag för omläggningen av näringsstatistiken framhölls, att en modernisering av kollegiets maskinella utrustning för hålkortsbearbetning är nödvändig. Det erforderliga maskinutbytet kan förutses medföra en engångskostnad av 36 700 kronor och en ökning av de årliga kostnaderna (maskinhyror) med omkring 33 000 kronor. Av dessa kostnader beräknas 14 000 kronor resp. 6 000 kronor eller tillhoppa 20 000 kronor belasta budgetåret 1960/61.

4. Enligt gällande författningar åligger det kollegium att avgiva statistiska årsberättelser angående rikets handel, sjöfart, industri och bergshantering. Avsett är att berättelsen skall utkomma senast under det budgetår, som följer på det kalenderår berättelsen rör. Såvitt nu kan bedömas torde det trots omläggningen av statistiken bli möjligt att hålla detta program beträffande budgetåret 1960/61. På grund av statistikens utvidgning och omredigering blir emellertid vissa kostnadsökningar ofrånkomliga. För nysättning av årsstatistiken över handeln beräknas sålunda en engångskostnad

av 10 000 kronor medan tryckningskostnaderna för denna publikation förutses komma att öka med 20 600 kronor.

Kostnaderna för berättelserna rörande industri och bergshantering kommer också att stiga till följd av omläggningen. Nysättning av industriberättelsen beräknas ske våren 1961. Det är emellertid icke möjligt att förrän hösten 1960 beräkna kostnaderna för de nya berättelserna. Kollegium torde därför då få inkomma med förslag om det överskridande av anslagsposten som kan visa sig erforderlig.

Tryckningskostnaderna för månadsstatistiken över handeln kan med ledning av erfarenheterna under år 1959 beräknas stiga med 8 400 kronor till 63 400 kronor. I fråga om Kommersiella Meddelanden hemställer kollegium om ökad medelstillelning med 5 700 kronor för att de mest angelägna kraven på en vidgad publicering skall kunna tillgodoses.

Y t t r a n d e

Statskontoret, som funnit att den höga belastningen föregående budgetår å anslagsposten till Sjukvård m. m. sammanhänger med tillfälliga omständigheter, anser någon ökad medelsanvisning under posten icke påkallad. Under delposten till Resor inom riket förordar ämbetsverket en minskning med 3 600 kronor. I fråga om posten till Publikationstryck utgår statskontoret från att någon medelsanvisning för utvidgning av Kommersiella Meddelanden icke skall ifrågakomma. Höjningen av denna post bör därför begränsas till 39 000 kronor. Uppskattningen av medelsbehovet i övrigt har icke föranlett erinran från ämbetsverkets sida.

Departementschefen

Någon höjning av anslagsposten till Sjukvård m. m. anser jag icke erforderlig, och under delposten för resor inom riket förordar jag minskning med 5 000 kronor till 15 600 kronor.

Kommerskollegiets förslag om modernisering av maskinutrustningen å statistiska byrån genom förhyrning av nya maskiner m. m. torde biträdas. För budgetåret 1960/61 föreslår jag alltså till detta ändamål höjning av delposten till Övriga expenser med 20 000 kronor, varav 14 000 kronor avser engångskostnader.

Till publikationstryck kan jag, i likhet med statskontoret, icke förorda större höjning än med 39 000 kronor, varav 10 000 kronor avser nysättning av årsstatistiken över handeln. Jag förutsätter därvid att kollegium beaktar alla möjligheter att begränsa kostnadsökningarna för publikationstrycket.

Omkostnadsanslaget bör för nästa budgetår uppföras med (578 400 — 5 000 + 20 000 + 39 000 =) 632 400 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommerskollegium*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 632 400 kronor.

[6] 3. Bergsstaten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	300 000	258 555
1959/60 (statsliggaren s. 960)	298 800	
1960/61 (förslag)	300 000	

Y r k a n d e

Kommerskollegium (skr. 1/9 1959) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 2 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Utbyte av kontorsbiträde i Ao 6 : 9 mot kontorsbiträde i regl. beföringsgång	7 680	9 444
2. Ökat behov av extra biträden	800	
3. Löneklassändringar m. m.		2 536
4. Rörligt tillägg	2 500	
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	3 000	
	<u>13 980</u>	<u>11 980</u>
	+ 2 000	

M o t i v

1. Innehavaren av den ordinarie befattningen som kontorsbiträde i södra distriktet avgår med pension under våren 1960, varefter tjänsten bör besättas med befattningshavare i reglerad beföringsgång.

2. Behovet av extra arbetskraft för utskrivning av mutsedlar och komplettering av gruvkartor beräknas öka under budgetåret 1960/61.

Departementschefen

Behovet av extra arbetskraft torde kunna tillgodoses inom ramen för hittills anvisade medel. I övrigt har jag ingen erinran mot kollegiets äskanden och föreslår sålunda att anslaget uppräknas med 1 200 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för bergsstaten vidtaga den ändring som föranledes av vad jag i det föregående anförte;

b) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	232 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> . . .	19 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	43 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	<u>4 800</u>
	Summa kronor 300 000

c) till *Bergsstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

[7] 4. *Bergsstaten*: *Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	43 500	37 960
1959/60 (statsliggaren s. 960)	40 500	
1960/61 (förslag)	42 000	

Y r k a n d e

Kommerskollegium (skr. 1/9 1959) föreslår att anslaget för nästa budgetår höjes med 1 500 kronor för att kompensera kostnadsstegringar och möjliggöra anskaffning av viss kontorsutrustning.

Departementschefen

I enlighet med kollegiets förslag torde anslaget för nästa budgetår bära uppföras med (40 500 + 1 500 =) 42 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bergsstaten*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61
anvisa ett förslagsanslag av 42 000 kronor.

[8] 5. *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	226 500	212 543
1959/60 (statsliggaren s. 961)	246 200	
1960/61 (förslag)	260 300	

Y r k a n d e

Kommerskollegium (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 20 400 kronor.

	Ökning
1. Ny tjänst:	
1 kontorsbiträde i regl. befordringsgång	9 576
2. Löneklassändringar	2 105
3. Rörligt tillägg	5 655
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	2 962
5. Avrundning	102
	<hr/>
	+ 20 400

M o t i v

1. Biträdespersonalens arbetsuppgifter har ökat i icke förutsedd omfattning. Detta gäller särskilt skrivgöromål och passningen vid inspektionens

telefonväxel. Arbetet i växeln har hittills skötts av biträdespersonalen vid sidan av de löpande skrivgöromålen. Efter hand som telefonsamtalen ökat, har denna anordning visat sig föga ändamålsenlig. Den föreslagna biträdestjänsten avses för en växeltelefonist.

Departementschefen

Behovet av en förstärkning av biträdespersonalen torde kunna tillgodoses genom anställande av extra arbetskraft, och jag beräknar för det ändamålet 5 000 kronor. I övrigt har jag ingen erinran mot kollegiets förslag. Anslaget bör således uppföras med (246 200 + 5 000 + 2 105 + 4 000 + 2 962 =) 260 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	98 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	125 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	32 100
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 600

Summa kronor 260 300

b) till *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 260 300 kronor.

[9] 6. Sprängämnesinspektionen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	32 100	31 844
1959/60 (statsliggaren s. 961)	36 100	
1960/61 (förslag)	35 100	

Y r k a n d e

Kommerskollegium (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget måtte utgå med oförändrat belopp.

	Netto- utgift 1958/59	Omkost- nadsstat 1959/60	Myndighetens förslag 1960/61
1. Sjukvård m. m.	356	300	300 (± 0)
2. Reseersättningar	19 889	20 000	22 000 (+ 2 000)
3. Expenser	11 599	15 600	13 600 (— 2 000)
4. Publikationstryck	—	200	200 (± 0)
			<hr/> 36 100 (± 0)

Motiv

2. Reseverksamheten vid inspektionen har ökat i omfattning bl. a. som följd av den ökade oljelagringen.

3. Posten till expenser kan nedräknas med ett belopp av engångsnatur, 2 000 kronor, som innevarande budgetår anvisats för upprustning av inspektionens laboratorium.

Departementschefen

Anslagsposten till *Expenser* torde nedräknas med 3 000 kronor. I övrigt lämnar jag kollegiets petitaförslag utan erinran. Anslaget i sin helhet kommer därvid att uppgå till 35 100 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 35 100 kronor.

[10] 7. Näringsfrihetsrådet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	112 500	96 942
1959/60 (statsliggaren s. 962)	108 600	
1960/61 (förslag)	130 500	

Yrkande

Näringsfrihetsrådet (skr. 31/8 1959) föreslår att anslaget höjes med 44 600 kronor.

	Ökning
1. 1 kansliskrivare Ae 10	12 400
2. Vikarie för sekreteraren	2 000
3. Arvode till ytterligare 1 sekreterare A 23 under 8 månader	17 200
4. Extra skrivhjälp	7 000
5. Löneklassändringar	1 300
6. Rörligt tillägg	3 000
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	1 700
	<hr/> 44 600

Motiv

1 och 4. Skriv- och biträdesarbetet vid näringsfrihetsrådet ombesörjes för närvarande av personal som avlönas av ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor vilken myndighet är förlagd till samma ämbetslokaler som rådet. Omkring den 1 juli 1960 kommer dessa lokaler att utrymmas för att i fortsättningen disponeras för andra ändamål. Rådet och ombudsmannaämbetet kommer i fortsättningen icke att ha gemensamma lokaler, vilket medför att näringsfrihetsrådet måste förses med egen biträdespersonal. I

första hand kräves en kvalificerad befattningshavare för att sköta rådets registratorsgöromål, bokföring och korrespondens. Rådet föreslår härför en kansliskrivartjänst i lönegraden A 10.

För extra skrivhjälp som erfarenhetsmässigt behöver anlitas i anslutning till näringsfrihetsrådets offentliga sammanträden och meddelande av beslut äskas medelsanvisning med 7 000 kronor.

2. Hittills har icke beräknats medel för vikarie för sekreteraren vid förfall för denne på grund av semester, sjukdom eller annan ledighet. Härför bör beräknas ett belopp av 2 000 kronor.

3. Rådet förutser att dess arbetsuppgifter kan komma att öka i samband med att konventionen om den nya europeiska frihandelssammanslutningen, sjustatsmarknaden, träder i kraft. Medel bör därför beräknas för ännu en sekreterare vid rådet under åtminstone en del av budgetåret 1960/61.

Y t t r a n d e

Statens lönenämnd, som yttrat sig över förslaget att inrätta en tjänst som kansliskrivare i lönegrad A 10 har icke funnit högre löneställning motiverad än kontorist i lönegrad A 9.

Departementschefen

Yrkandet under p. 1 anser jag mig böra i så måtto biträda, att jag tillstyrker inrättande vid näringsfrihetsrådet från och med nästa budgetår av en kontoristtjänst i lönegrad Ae 9. För tillgodoseende av behovet av extra skrivhjälp och vikariatsersättningar beräknar jag 5 000 kronor. Ett ställningstagande till frågan om anställande av ytterligare en sekreterare vid rådet torde kunna anstå i avvaktan på erfarenheter rörande omfattningen av de arbetsuppgifter, som kan komma att tillföras rådet i samband med frihandelssammanslutningens tillkomst. I övrigt har jag ingen erinran mot anslagsberäkningen.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för näringsfrihetsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	31 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	91 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 100
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 900

Summa kronor 130 500

- b) till *Näringsfrihetsrådet*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 130 500 kronor.

[11] 8. Näringsfrihetsrådet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	11 200	7 308
1959/60 (statsliggaren s. 962)	11 200	
1960/61 (förslag)	13 200	

Y r k a n d e

Näringsfrihetsrådet (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 4 000 kronor.

	Netto- utgift 1958/59	Omkost- nadsstat 1959/60	Rådets förslag 1960/61
1. Sjukvård m. m.	44	200	200 (± 0)
2. Reseersättningar	1 269	5 000	5 000 (± 0)
3. Expenser	5 995	6 000	10 000 (+ 4 000)
			<u>15 200 (+ 4 000)</u>

M o t i v

3. I samband med flyttning till andra lokaler och anställande av egen kanslipersonal uppkommer kostnader av engångsnatur för flyttningar, telefoninstallationer och möbler m. m. Behovet av medel för dessa ändamål beräknas till 4 000 kronor.

Departementschefen

Anslagsposten till Reseersättningar torde i anslutning till belastningen under sistförflutna budgetår bära nedräknas med 2 000 kronor. I övrigt har jag ingen erinran mot näringsfrihetsrådets beräkning av anslaget. Detsamma bör sålunda för budgetåret 1960/61 upptagas med 13 200 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till Näringsfrihetsrådet: Omkostnader för budgetåret
1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 13 200 kronor.

[12] 9. Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	273 800	251 100
1959/60 (statsliggaren s. 962)	276 100	
1960/61 (förslag)	262 100	

Y r k a n d e

Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor (skr. 31/8 1959) föreslår, att anslaget höjes med 500 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Indragning av 1 kontorsbiträde Ao 5: 8		— 10 100
2. 1 byråsekreterare Ae 19—förste byråsekreterare Ae 21	4 100	
3. Rörligt tillägg	3 600	
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter ...	2 900	
	10 600	10 100
	+ 500	

Motiv

1. Såsom anförts under näringsfrihetsrådets avlöningsanslag kommer rådet och ombudsmannaämbetet att omkring budgetårsskiftet 1960 flytta till skilda arbetslokaler. I samband härmed måste näringsfrihetsrådet anställa egen kanslipersonal, och ombudsmannaämbetets biträdespersonal kan i motsvarande mån reduceras. Ämbetet föreslår att denna reduktion — med hänsyn till svårigheterna att bedöma de framtida arbetsuppgifternas omfattning — begränsas till indragning av en nu vakanthållen kontorsbiträdestjänst.

2. Innehavaren utför arbetsuppgifter av så kvalificerad art att en uppflyttning i lönegrad är motiverad.

Yttrande

Statens lönenämnd har icke funnit tillräckliga skäl för tillstyrkan av den föreslagna lönegradsuppflyttningen.

Departementschefen

I enlighet med förslag av ombudsmannaämbetet bör medel icke beräknas för en vakanthållen ordinarie kontorsbiträdestjänst. Därutöver synes i samband med näringsfrihetsrådets flyttning till andra lokaler en reduktion möjlig med 8 000 kronor av medelsanvisningen till avlöningar till icke-ordinarie personal. Förslaget om lönegradsuppflyttning av en byråsekreterare kan jag icke biträda.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	218 400
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	39 300
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 400
	Summa kronor 262 100

b) till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 262 100 kronor.

[13] 10. *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	25 200	23 100
1959/60 (statsliggaren s. 963)	25 200	
1960/61 (förslag)	25 200	

I enlighet med förslag av *ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor* (skr. 31/8 1959) torde anslaget uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 25 200 kronor.

[14] 11. *Statens pris- och kartellnämnd: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 680 700	1 534 662
1959/60 (statsliggaren s. 963)	1 649 500	
1960/61 (förslag)	1 972 400	

Y r k a n d e

Statens pris- och kartellnämnd (skr. 26/8 1959) föreslår att anslaget höjes med 91 700 kronor

	Ökning	Minskning
1. Nya tjänster:		
a) 1 byrådirektör i Ae 24	25 536	
b) 2 förste aktuarier i Ae 21	43 752	
i utbyte mot 2 byråsekreterare i Ae 19		41 544
c) 1 kanslibiträde i Ae 7	10 620	
2. Minskat behov av medel till biträdespersonal		7 300
3. Minskat behov av medel till arvoden och särskilda ersättningar		1 500
4. Minskade vikariats- och övertidsersättningar		900
5. Lönegrads- och löneklassuppflyttningar	9 900	
6. Rörligt tillägg	34 200	
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	18 900	
	<hr/> 142 908	<hr/> 51 244
	+ 91 664	

Motiv

1 a). Nämnden har i allt större omfattning kommit att ägna sig åt s. k. lönsamhetsundersökningar. Dessa är utomordentligt krävande såväl med hänsyn till det antal tjänstemän, som måste sättas in på uppgiften, som till de kvalifikationer, som fordras av utredningsmännen. Nämnden upprepar tidigare framförda önskemål om att vid tredje utredningsbyråns utredningssektion inrättas en tjänst som byrådirektör i Ae 24, vars innehavare skall vara chef för den berörda sektionen inklusive dess kartellregisteravdelning. Inrättandet av denna högre tjänst skulle även ha stor betydelse ur allmänna rekryteringssynpunkter.

1 b). Nämnden anför att omsättningen av amanuenspersonalen under de senaste åren varit oroväckande hög och finner det därför vara önskvärt att, förutom tjänsten som byrådirektör, två befordringstjänster i Ae 21 tillskapas i utbyte mot två tjänster som byråsekreterare (amanuens i reglerad befordringsgång).

1 c). För att avlasta kontrollanterna avses en del uppgifter, beträffande bl. a. det hos nämnden förda butikregistret för Stockholms stad, skola överflyttas på ett kanslibitråde.

Yttrande

Statens lönenämnd åberopar, i vad avser tjänsten som byrådirektör, sitt yttrande över pris- och kartellnämndens anslagsyrkanden för budgetåret 1958/59: lönenämnden ansåg sig då icke kunna tillstyrka bifall till högre tjänst än såsom förste byråsekreterare i Ae 21.

Lönenämnden anser sig icke kunna biträda förslaget under punkten 1 b) men har däremot ingen erinran emot förslaget under 1 c) att inrätta en tjänst som kanslibitråde i Ae 7.

Departementschefen

I fråga om pris- och kartellnämndens anslagsbehov för budgetåret 1960/61 vill jag till en början erinra om att förra årets höstriksdag (se prop. 183, SU 190, Rskr 345) ställt medel till förfogande för en rätt avsevärd utbyggnad av de personella resurserna hos nämnden i samband med omsättningsskattens införande. Medel anvisades sålunda för anställande från och med den 1 januari 1960 av fjorton nya befattningshavare i olika lönegrader med placering på nämndens andra och tredje utredningsbyråer. De sammanlagda lönekostnaderna för tiden den 1 januari—den 30 juni 1960 uppskattades till 132 000 kronor. Samtidigt beräknades ytterligare 56 400 kronor under omkostnadsanslaget, varav emellertid en del avsåg engångskostnader.

Mot bakgrunden härav är jag icke beredd att nu tillstyrka ytterligare utbyggnad av nämnden eller förändring av existerande tjänster där. Då emellertid, enligt vad som upplyses i petitaskrivelsen, arbetet med butikregistret i Stockholm kan med fördel handhas av personal med lägre kompetens än som sker för närvarande, tillstyrker jag för nämnda arbets-

uppgifter m. m. inrättande från och med den 1 juli 1960 av en tjänst som kanslibiträde i Ae 7.

Vad nämnden föreslagit under punkterna 2—5 torde bifallas.

Med hänsyn härtill och med utgångspunkt från att den av 1959 års höst-riksdag beslutade personalförstärkningen kommer att behövas under hela budgetåret 1960/61 ökar nämndens avlöningsanslag med sammanlagt 322 900 kronor med den fördelning på olika anslagsposter som kan utläsas ur efterföljande avlöningsstat.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens pris- och kartellnämnd att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	80 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	34 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 540 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	285 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	32 500
	<hr/>
	1 972 400

b) till *Statens pris- och kartellnämnd*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 972 400 kronor.

[15] 12. Statens pris- och kartellnämnd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	266 300	212 849
1959/60 (statsliggaren s. 964)	266 300	
1960/61 (förslag)	353 100	

Y r k a n d e

Statens pris- och kartellnämnd (skr. 26/8 1959) föreslår, att anslaget för budgetåret 1960/61 nedräknas med ett belopp av 6 000 kronor.

Anslagspost (delpost)	Netto- utgift 1958/59	Omkost- nadsstat 1959/60	Nämndens förslag 1960/61
1. Reseersättningar	30 900	40 000	40 000 (± 0)
2. Bränsle, lyse och vatten	12 300	10 800	12 300 (+ 1 500)
3. Övriga expenser	135 200	117 500	115 000 (— 2 500)
4. Publikationstryck	29 000	50 000	45 000 (— 5 000)
			<hr/>
			(— 6 000)

M o t i v

2. Med hänsyn till belastningen bör delposten uppräknas med 1 500 kronor.
3. Nämnden räknar med att kunna göra en del besparingar under nästkommande budgetår, bl. a. i fråga om blanketryck och materielanskaffning.
4. Nämndens publikation väntas tills vidare utkomma med högst 10 nummer per år. Då kostnaden är 4 000—5 000 kronor per nummer torde en nedskrivning av posten med 5 000 kronor kunna ske.

Departementschefen

I anslutning till den av förra årets höstriksdag (se prop. 183, SU 190, Rskr. 345) beslutade personalförstärkningen hos nämnden räknades — varom erinrats under närmast föregående punkt — med ökade medel även till omkostnader. Med hänvisning härtill förordar jag nu för budgetåret 1960/61 ökning av anslagsposten till Reseersättningar med 80 000 kronor och av delposten till Övriga expenser med 12 800 kronor. Då emellertid under nämnda delpost i petitaskrivelsen räknas med vissa besparingar för nästa budgetår, vilka uppskattas till 2 500 kronor, blir nettoökningen under delposten 10 300 kronor.

Då jag i övrigt godtar nämndens beräkningar av medelsbehovet för budgetåret 1960/61, torde anslaget upptagas med $(266\,300 + 80\,000 + 10\,300 + 1\,500 - 5\,000 =)$ 353 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens pris- och kartellnämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 353 100 kronor.

C. Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.**[16] 1. Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 559 700	2 094 177
1959/60 (statsliggaren s. 964)	2 004 400	
1960/61 (förslag)	2 384 500	

Y r k a n d e

Sveriges geologiska undersökning (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 415 000 kronor.

	Ökning
1. Överflyttning från reservationsanslaget till Malmletning:	
1 assistent Ag 17—Ae 17	16 896
2. Uppflyttning i lönegrad:	
a) 1 kemist Ae 21—Ae 23	2 148
b) 1 geokemist Ae 21—Ae 23	2 148
c) 1 geofysiker Ae 21—Ae 23	2 148
d) 1 kanslibitråde Ae 7—1 biblioteksassistent Ae 11	2 196
3. Lönegradsändringar i anledning av prop. 152/1959:	
a) 1 förste laboratoriebiträde Ao 10—1 tekniker Ao 10	—
b) 1 förste laboratoriebiträde Ae 10—1 laboratorieassistent Ae 13 ..	1 860
c) 1 förste laboratoriebiträde Ae 10—1 laboratorieassistent Ae 11 ..	588
d) 1 förste laboratoriebiträde Ae 10—1 laboratorieassistent Ae 11 ..	588
e) 1 förste laboratoriebiträde Ae 9—1 laboratorieassistent Ae 11 ...	1 152
4. Uppförande av tjänst som ritare Ae 10 i förteckningen över extra ordinarie tjänster	—
5. Avförande ur personalförteckningen av 2 geologer Ae 21	—
6. Medel för försöksvis omorganisation	94 000
7. Löneklassändringar	9 157
8. Extra personal	225 000
9. Rörligt tillägg	22 300
10. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	34 800
	<u>414 981</u>

I riksstaten för innevarande budgetår har såsom inkomster vid Sveriges geologiska undersökning upptagits 1 000 000 kronor. Under budgetåret 1958/59 uppgick inkomsterna till 2 076 900 kronor, och de uppskattas för nästa budgetår till 1 700 000 kronor.

M o t i v

1. Från reservationsanslaget till Malmletning har sedan år 1949 avlönats en tjänsteman med uppgift att systematiskt ordna och sammanställa obser-

vationsmaterial och tekniska data, som insamlats vid arbeten i fält och laboratorier. För vederbörande tjänsteman inrättades år 1954 en extra assistentbefattning, fortfarande med avlöning från malmetningsanslaget. Permanent behov av tjänsten föreligger.

2 a—c). Närmast under cheferna för kemiska, geokemiska och geofysiska laboratorierna är anställda en kemist, en geokemist och en geofysiker med placering i lönegraden Ae 21, var och en specialist inom sitt område. Kompetensfordringarna är genomgående fil. lic.-examen eller motsvarande. Med hänsyn till specialiseringen är befordringsmöjligheterna begränsade.

2 d). Biblioteket, som torde vara det största i Norden i sitt slag, växer årligen med cirka 25 hyllmeter. Det hålles aktuellt huvudsakligen genom byte av publikationer med olika utländska institutioner. Härför krävs en omfattande korrespondens även på ryska språket. Med biblioteket är förordat ett arkiv med handskrivet material, som fortlöpande registreras.

4. Ehuru numera extra ordinarie tjänster för ritare i lönegrad A 10 uppflyttats till 12 lönegraden, föreligger vid geologiska undersökningen allttjämt behov av att i vissa fall utnyttja 10 lönegraden för kvalificerade ritare.

5. Två geologbefattningar i lönegrad Ae 21 har varit vakanta sedan 1940-talet. I samband med planerad omorganisation kan tjänsterna avföras ur personalförteckningen.

6. En omorganisation av verket med byråindelning som grund bör försöksvis prövas. Därvid avses tre byråer bliva inrättade, nämligen malmbyrå för ärenden rörande malmetning, kartbyrå för ärenden rörande bergarts- och jordartskartering och allmänna byrå för övriga arbetsuppgifter. Vid sidan av allmänna byrå bör finnas en under chefen direkt ställd administrativ sektion. Även cheferna för det geofysiska laboratoriet, de samordnade kemiska och geokemiska laboratorierna samt museiföreståndaren bör vara direkt underställda verkschefen. Chefskapen för de nya enheterna bör tilldelas nuvarande befattningshavare, varigenom någon utökning av den fast anställda personalen icke erfordras. För cheferna beräknas löneförstärkning i form av vikariatslöner och arvoden med 16 000 kronor för år.

För att inom den nya organisationen effektivisera och rationalisera verksamheten bör i det vetenskapliga arbetet i viss utsträckning anlitas även icke akademiskt skolad arbetskraft, utbildad inom verket för rutinemässig kartläggning, sammanställningsarbeten, vissa ritarbeten m. m. Härigenom skulle bl. a. en snabbare utgivningstakt av viss karttyp kunna ernås. Kostnaderna för denna del av den omorganiserade verksamheten beräknas till 70 000 kronor.

Slutligen bör som ett led i försöksverksamheten särskilda medel ställas till verkets förfogande för ersättning till tillfälliga experter och sakkunniga. Härför begärs 8 000 kronor.

8. Yrkandet föranledes av ökad uppdragsverksamhet. (Till extra personal anvisades för budgetåret 1959/60 552 000 kronor; belastningen å anslagsposten var under 1958/59 777 033 kronor). Ökningen uppväges av inflytande inkomster.

Yttrande

Statens lönenämnd, som yttrat sig om de under punkten 2 a—d) framställda yrkandena anser tillräckliga skäl icke föreligga för bifall till förslagen om uppflyttning av en tjänst som kemist, en som geokemist och en som geofysiker. Beträffande förslaget om förändring av en tjänst som kanslibitråde i Ae 7 till en tjänst som biblioteksassistent i Ae 11 anser nämnden för sin del, att befattningen bör placeras i lönegrad A 12 med tjänstebemäningen förste biblioteksassistent.

Departementschefen

Geologiska undersökningen har byggts ut rätt avsevärt under särskilt de senaste åren, och det kan inte bedömas rationellt att längre bibehålla nuvarande personalorganisation med ett stort antal högre befattningshavare, sorterande direkt under överdirektören. Jag är därför beredd medverka till att undersökningen under ett par år får i huvudsaklig anslutning till det framlagda förslaget pröva ett system med byrå- och sektionsindelning m. m. och i viss utsträckning anlita icke akademiskt skolad arbetskraft för rutinemässig kartläggning. De erforderliga kostnaderna för nämnda försöksorganisation uppskattar jag för nästa budgetår till sammanlagt högst 75 000 kronor.

En assistent i Ag 17, som för närvarande avlönas från malmletningsanslaget, torde från och med nästa budgetår erhålla extra ordinarie anställning med tjänstebemäningen ingenjör. Medel för hans avlöning beräknas under icke-ordinarieposten. I övrigt tillstyrker jag utbyte av ett kanslibitråde i Ae 7 mot en biblioteksassistent i Ae 10. Genom nämnda förslag ökar medelsbehovet under anslaget med sammanlagt 19 400 kronor. Förslagen under p. 3 prövas i annat sammanhang. Övriga förslag till ändrad lönegrads-placering torde lämnas utan bifall.

Uppdragsverksamheten ökar successivt, och för nästa budgetår beräknar jag, i likhet med geologiska undersökningen, det ökade medelsbehovet för extra personal till 225 000 kronor. Vidare räknar jag för löneklassändringar, för rörligt tillägg och för kompensation för höjda folkpensionsavgifter höjningar med resp. 9 200 kronor, 21 800 kronor och 29 700 kronor. I enlighet härmed kommer anslaget för nästa budgetår att upptagas med sammanlagt 2 384 500 kronor. Därvid räknas med bifall till geologiska undersökningens förslag om slopande ur personalförteckningen av två tjänster som geolog i Ae 21.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för Sveriges geologiska undersökning, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	498 000
2. Avlöningar till extra personal, <i>förslagsvis</i>	777 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	848 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	218 400
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	42 300
	Summa kronor 2 384 500

c) till *Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 384 500 kronor.

[17] 2. *Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	646 500	1 017 587
1959/60 (statsliggaren s. 965)	904 900	
1960/61 (förslag)	1 074 900	

Y r k a n d e

Sveriges geologiska undersökning (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 170 000 kronor.

Anslagspost	Netto- utgift 1958/59	Omkost- nadsstat 1959/60	Undersökningens förslag 1960/61
Omkostnader i anledning av uppdrag	716 369	550 000	720 000 (+ 170 000)

M o t i v

Ökningen sammanhänger med den ökade uppdragsverksamheten. Beloppet debiteras uppdragsgivarna.

Departementschefen

Jag lämnar undersökningens utgiftsberäkningar utan erinran och föreslår alltså, att nuvarande anslag uppräknas med 170 000 kronor till 1 074 900 kronor.

Under återropande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 074 900 kronor.

[18] 3. Sveriges geologiska undersökning: Resor och fältarbeten

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	145 000	156 626
1959/60 (statsliggaren s. 966)	145 000	
1960/61 (förslag)	154 000	

Geologiska undersökningens kostnader för resor och fältarbeten bestrides från olika anslag. Sålunda bestrides dylika kostnader i samband med malmletning från det för detta ändamål särskilt anvisade reservationsanslaget, medan samtliga omkostnader, alltså även resekostnader, vilka har samband med undersökningens uppdragsverksamhet, belastar ämbetsverkets omkostnadsanslag. Övriga kostnader för resor och fältarbeten bestrides från förevarande anslag.

Sveriges geologiska undersökning (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 23 000 kronor. De från och med den 1 juli 1959 höjda traktamentena föranleder en kostnadsökning med 9 000 kronor. För resor m. m. till geologkongressen i Köpenhamn instundande sommar begäres ett engångsbelopp av 14 000 kronor. Tillika hemställer geologiska undersökningen om bemyndigande att för sådana internordiska resor, av vilka behov uppkommer inom ramen för undersökningens löpande arbete, få ur anslaget disponera 6 000 kronor för år.

Departementschefen

Till kompensation för de från och med den 1 juli 1959 höjda traktamentena beräknar jag, i likhet med geologiska undersökningen, ökning med 9 000 kronor.

I överensstämmelse med de principer, som efter beslut av statsmakterna numera tillämpas vid bestridande av utgifter för internordiska resor, förordar jag att geologiska undersökningen inom ramen för förevarande anslag må till dylika resor disponera ett belopp av högst 5 000 kronor för år. Jag förutsätter därvid att utgifter för internordiska resor fortsättningsvis icke kommer att belasta det särskilda reservationsanslaget till Malmletning.

Då kostnader för vårt lands deltagande i kongresser m. m. bör belasta reservationsanslaget till Extra utgifter, torde det få ankomma på geologiska undersökningen att hos Kungl. Maj:t i särskild ordning göra framställning om den medelsanvisning ur nämnda anslag, som kan bedömas erforderlig i anledning av den internationella geologkongressen i Köpenhamn sommaren 1960.

Anslaget bör i enlighet med vad nu anförts för nästa budgetår upptagas med (145 000 + 9 000 =) 154 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Sveriges geologiska undersökning: Resor och fältarbeten för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 154 000 kronor.

[19] 4. Sveriges geologiska undersökning: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	280 000	284 561
1959/60 (statsliggaren s. 966)	280 000	
1960/61 (förslag)	150 000	

Y r k a n d e

Sveriges geologiska undersökning (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget sänkes med 50 000 kronor till 230 000 kronor.

M o t i v

För laboratorierna m. m. i Frescati uppskattas utrustningsbehovet till sammanlagt 158 000 kronor. Till maskiner och annan utrustning vid verkstaden i Malåträsk begäres 29 000 kronor och till malmletningen i övrigt 44 000 kronor. Sistnämnda belopp avser anskaffande av en jeep, en bandtraktor samt vissa fältinstrument.

Y t t r a n d e

Statskontoret kan icke tillstyrka att medel beräknas till inköp av ytterligare en bandtraktor. Ämbetsverket framhåller, att geologiska undersökningen disponerar bl. a. en mindre bandtraktor, som sysselsättes inom Svappavaaraområdet för LKAB:s räkning. Här pågående arbeten beräknas till sin huvuddel vara avslutade under budgetåret 1960/61.

Beträffande anslagsbehovet i övrigt erinrar statskontoret om att undersökningen erhållit ett särskilt utrustningsanslag först från och med budgetåret 1953/54, att undersökningen sedermera erhållit avsevärda belopp för utrustning, delvis hänförande sig till laboratorieutrustningsbehov resp. kvarstående sådant behov för nybyggnaden vid Frescati samt att undersökningen i föreliggande anslagsäskanden icke begärt medel för kvarstående utrustningsbehov för denna nybyggnad men likväl hemställt om medel för inköp av specialinstrument av skiftande slag för mycket betydande belopp. Statskontoret ifrågasätter med anledning härav, om icke undersökningen numera erhållit en så tillfredsställande instrumentuppsättning, att tidpunkten för åtminstone stark beskärning av förevarande anslag nu skall vara inne. Med beaktande härav och med hänsynstagande jämväl till vid ingången av budgetåret 1959/60 å anslaget förefintlig reservation vill statskontoret för sin del icke motsätta sig att anslagsberäkningen sker med utgångspunkt från ett behövt belopp av 150 000 kronor. Ämbetsverket anför, att vid budgetavvägningen torde få bedömas om angivna utrustning i sin helhet bör anskaffas under kommande budgetår eller om utrustningsprogrammets fullföljande bör fördelas på två eller flera budgetår.

Departementschefen

Geologiska undersökningen har under särskilt den senaste femårsperioden erhållit betydande belopp för utrustningsändamål. Sålunda har till

maskiner m. m. för den numera färdigställda verkstadsbyggnaden i Malå-träsk anvisats omkring 200 000 kronor, och den nyligen uppförda laboratoriebyggnaden i Frescati har försetts med ny utrustning till ett värde av i runt tal 300 000 kronor. Givetvis är inköp av ytterligare utrustning önskvärdt i syfte att effektivisera arbetet vid verkstaden och laboratorierna m. m. För nästa budgetår synes likväl medelstillskottet böra begränsas till 150 000 kronor. Jag räknar med att geologiska undersökningen inom ramen härför skall kunna bereda utrymme för den ersättnings- och nyanskaffning, som med hänsyn till driften bedömes särskilt angelägen.

Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Utrustning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

[20] 5. Sveriges geologiska undersökning: **Malmletning**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 240 000	1 097 143
1959/60 (statsliggaren s. 966)	1 316 000	
1960/61 (förslag)	1 516 000	

Y r k a n d e

Sveriges geologiska undersökning (skr. 28/8 1959 och 12/10 1959) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 382 000 kronor enligt följande:

	Beräknat för 1959/60	Undersökningens förslag 1960/61	
1. Geologiska arbeten	284 000	273 000	(— 11 000)
2. Geofysiska arbeten	310 000	325 000	(+ 15 000)
3. Flygmätningar i Norrbottens län ...	—	200 000	(+ 200 000)
4. Diamantborrning	503 000	673 000	(+ 170 000)
5. Grävning och sprängning	17 000	17 000	—
6. Analyser	26 000	34 000	(+ 8 000)
7. Tillfälliga transportleder	80 000	80 000	—
8. Ersättningsanskaffning	96 000	96 000	—
	<hr/> 1 316 000	<hr/> 1 698 000	(+ 382 000)

Om malmletningsverksamheten under tiden november 1958—oktober 1959 anföres bl. a. följande.

I *Norrbottens urberg* har inom det s. k. Svappavaaraområdet inventeringen av där befintliga järnmalmsfyndigheter fortsatt med medel som ställts till förfogande genom Luossavaara-Kirunavaara AB. Hela

LKAB:s optionsområde har magnetiskt övermätts från flygplan, vilket gav en översikt över områdets strukturer och mineraliseringarnas fördelning. Kompletterande geofysiska och geologiska undersökningar på marken samt omfattande diamantbergborrningar har utförts. Redogörelser av undersökningens resultat och informationer över arbetenas gång lämnas fortlöpande till LKAB.

Inom Kirunaområdet i vidsträckt bemärkelse har någon diamantbergborrning icke kunnat utföras på kända uppslag, då borrar-skinner härför icke funnits tillgängliga. Icke heller har utrymme funnits för geofysiska arbeten. Geofysisk översikt över de vidsträckta malmförande områdena i Norrbotten saknas för närvarande. Utan en sådan översiktsmätning från flygplan kan de för malmundersökningarna nödvändiga geofysiska markmätningarna icke planeras på ekonomiskt sätt. Geologiska fältarbeten har utförts framför allt norr om Kiruna.

I Södra Norrbottens urbergsområden har arbetena inom Arjeplogs socken fortsatt med blockletningar, geologiska och geofysiska arbeten planerligt. Två borrhål neddrevs utan att malm påträffades.

I fjälltrakterna av Västerbottens län och norra delen av Jämtlands län har arbetena fortgått med geologiska karteringar, blockletningar, geofysiska mätningar med bl. a. gravimetermätning samt diamantbergborrning. Vidare provades geokemiska prospekteringsmetoder i mindre omfattning. Borrningsarbetena var koncentrerade till Stekenjokkdalen. Utöver Stekenjokkmalmen och Levimalmen, vilka håller på att undersökas genom en intensiv borrhkampanj, har en ny malmkropp påträffats vid Tjokkola ca 2,5 km sydväst om ovannämnda malmer.

En beräkning av de fram till årsskiftet 1957/58 påvisade malmkvantiteterna och metallhalterna för Stekenjokk och Levimalmen gav tillsammans 5 milj. ton malm med 1,5 % koppar, 3,4 % zink och 19 % svavel. Sedan dess har fram till den 15 september 1959 ytterligare 4 milj. ton malm påvisats med uppskattningsvis samma metallhalter, så att den hittills säkrade malmkvantiteten vid Stekenjokk uppgår till sammanlagt ca 9 milj. ton.

Malmlinealen vid Stekenjokk har nu uppborrats på en längd av ca 1,4 km. Såväl dess bredd som malmarea (beräknat vinkelrätt mot malmlinealens fältstupning) har ökat betydligt mot djupet och uppgår i sista borrhålsridån till ungefär det dubbla jämfört med förhållandena vid malmens utgående (bredden har ökat från 100 m till över 200 m och malmarean från ca 1 800 m² till över 3 000 m²). 1,4 km från utgåendet ligger Stekenjokkmalmen ca 200 m under markytan. Levimalmen däremot ligger 1,2 km från utgåendet redan ca 500 m djupt under markytan, vilket försvårar dess undersökning.

I Västerbottens urbergsområde har arbetena i samband med legodriften inom Adakfältet fortsatt med diamantbergborrningar. Sålunda har borrhningsprogrammet på fyndigheten Brännmyran, som genom legodriftens försorg belagts med brytning, slutförts. Den rikare kopparmineraliseringen är där avgränsad. Några nya borrhningar från dagen synes

f. n. icke påkallade. Vid Långreven har i det pågående borrhprogrammet ekonomiskt intressanta kopparmineraliseringar påträffats. Där och i Lindsköld utföres ett större program för krökningsmätning av diamantborrhål. Genom dessa krökningsmätningar kommer bättre konnekteringsmöjligheter att erhållas mellan diamantborrning från dagen samt ortdrivning och borrning från gruvorna.

I Malånsområdet har den geofysiska djupmätningen fortsatt. Vidare har gravimetermätningar och mätningar i borrhål utförts. Geologiska undersökningen har icke kunnat diamantborra inom området i önskad utsträckning, då huvudparten av bormaskinerna är sysselsatta med uppborrningen av Stekenjokkområdet. Den i fjolårets statsverksproposition (s. 56) omnämnda rika kopparmineraliseringen har ännu icke kunnat utredas. En nypåträffad kompakt malmkropp (Västra Maurliden) har dock kunnat undersökas med 9 diamantborrhål, genom vilka hittills ca 1,5 milj. ton malm påvisats. Malmkroppen är ännu ej avgränsad mot djupet. Malmkvaliteten är lik den i Östra Maurliden påträffade typen. En analys av ett representativt borrhål i Västra Maurliden gav 45 % svavel, 1 % arsenik, 4,8 % zink och 0,1 % koppar.

Andra lovande malmuppslag inom området har icke kunnat kontrolleras med diamantbergborrning.

För budgetåret 1960/61 anser geologiska undersökningen arbetet i huvudsak böra inriktas på följande objekt.

I Norrbottens län bör — om medel härför heviljas — i första hand geofysiska översiktsmätningar från flygplan påbörjas för att snarast erhålla en samlad överblick av möjliga malmtillgångar och deras belägenhet. I länets vidsträckta malmförande områden är nämligen sådana geofysiska mätningar nödvändiga för en rationell och ekonomisk planering av markundersökningarna, då dylika översiktsmätningar från flygplan kan utföras till en låg kostnad per prospekterad ytenhet samtidigt som en snabb överblick vinnes av områdets strukturer och möjligheter ur prospekteringssynpunkt.

Med medel ställda till undersökningens förfogande genom LKAB fortsättes inventeringen av järnmalmerna inom Svappavaraområdet planenligt.

Inom Kirunaområdet i vidsträckt bemärkelse fortsättes prospekteringsarbetena med tyngdpunkten lagd på geofysiska mätningar från flygplan och geologiska arbeten.

I Södra Norrbottens urbergsområdet fortsätter arbetena med blockletningar, geofysik och geologi i samma omfattning som hittills.

I fjälltrakterna av Västerbottens län och norra delen av Jämtlands län fortsättes diamantbergborrningar i Stekenjokkdalen i minst samma omfattning som under föregående budgetår. I samma område utföres även geofysiska undersökningar och geologiska detaljkarteringar. Elektriska mätningar och geologiska undersökningar är även aktuella i andra områden, bl. a. Södra Storfjället. Geokemiska arbetsmetoder används i större omfattning än hittills.

I Västerbottens urbergsområde fortsätter borrhningarna inom Adakfältet för legodriften. Framförallt kommer kopparmineraliseringar på djupare nivåer att utredas.

På Malånäset bör borrhningsarbetena utökas. Inom Maurlidenområdet bör i första hand djupborrningen av den nyligen påträffade malmkroppen fullföljas. Vidare bör en del närbelägna lovande malmindikationer undersökas med diamantborrhål.

Djupundersökningen av Malånäset fortsättes med geofysiska fältarbeten och resultatens geologiska tolkning. I andra områden utföres mindre detaljundersökningar.

Beträffande *anslagsberäkningen för budgetåret 1960/61* anför geologiska undersökningen bl. a. följande.

De höjningar av löner och traktamenten som genomförts för kollektivanställd personal och för statliga tjänstemän under 1959 medför en automatisk ökning av malmletningens omkostnader per budgetår med sammanlagt 39 000 kronor vid oförändrad verksamhet. Kostnadsökningen fördelar sig på geologiska arbeten med 9 000 kronor samt på geofysiska arbeten och diamantborrning med 15 000 kronor vardera.

Beträffande de särskilda yrkandena i den tidigare återgivna sammanställningen anföres i huvudsak följande.

1. Arbetena har förutsetts få i stort sett samma omfattning som beräknats för innevarande budgetår. Överförandet av en assistenttjänst till geologiska undersökningens avlöningsanslag (se motiv under detta anslag) medför en kostnadsminskning av 20 000 kronor inklusive rörligt tillägg.

3. Geofysiska mätningar från flygplan ingår numera som en viktig del i modern malmprospektering över större ytor. Kostnaderna för en sådan kartläggning uppgår icke till mer än några procent av det belopp, som en motsvarande undersökning med konventionella markmätningar skulle betinga, vartill kommer den avsevärda tidsvinst, som användandet av flygmätningar innebär. I dagens läge synes malmbrytningen inom de lappländska järnmalmsfälten icke kunna utökas väsentligt utan att nya fyndigheter utnyttjas. Det är därför angeläget att söka få en samlad överblick av möjliga malmtillgångar och deras belägenhet. Det första ledet i en intensifierad prospektering — flygmätningarna — bör snarast påbörjas. En medelsanvisning av 200 000 kronor begäres, vilket skulle förslå för upprättande av flygmagnetiska kartor över cirka 30 kvadratmil. Geologiska undersökningen förfogar över instrumentering för flygmagnetiska mätningar.

4. Geologiska undersökningen disponerar för närvarande medel för drift av sex borrhmaskiner, exklusive fyra maskiner, som anskaffats för LKAB:s räkning för arbete inom det s. k. Svappavaaraområdet. Av de sex maskinerna är tre insatta för uppborrhning av Adakfältet. Övriga tre maskiner är engagerade i borrhning till större djup i Stekenjokkmalmen. Dessa borrhningar bör fortsätta i oförändrad omfattning under en följd av år. Behov av kontinuerliga borrhningar föreligger även dels inom Malånäsområdet (kopparrhårdmalmer), dels inom övre Norrbotten (sulfidmalmer). Härför

disponeras för närvarande inga maskiner. Medel har dock anvisats för anskaffande av ytterligare en djupgående bormaskin. För att under budgetåret 1960/61 kunna utnyttja maskinparkens samlade kapacitet erfordras en förstärkning av anslaget med 155 000 kronor.

6. De framgångsrika prospekteringsarbetena nödvändiggör en ökning av antalet malmanalyser. Kostnaderna för inmutningar och utmålsläggning stegas även successivt, vilket kräver en uppräknig av posten med 8 000 kronor.

Y t t r a n d e

Statskontoret motsätter sig icke att flygmätningar nu påbörjas men vill för nästa budgetår begränsa medelsanvisningen härför till 100 000 kronor. Av besparingsskäl bör samtidigt en begränsning av markmätningarna åstadkommas, förslagsvis med 50 000 kronor. Ämbetsverket framhåller vikten av att borrhingskostnaderna i möjligaste mån hålls nere. En uppräknig av driftskostnaderna med 100 000 kronor tillstyrkes. Vidare tillstyrker statskontoret ytterligare medelsanvisning med 8 000 kronor för analyser och med 19 000 kronor avseende automatiska kostnadsökningar, varvid förutsättes att kostnaderna för en assistenttjänst överföres till avlöningsanslaget. En total förstärkning av anslaget med 177 000 kronor möjliggöres härigenom. Slutligen föreslår ämbetsverket, att i regleringsbrevet för geologiska undersökningen de olika ändamålen under förevarande anslag upptages som särskilda anslagsposter.

Departementschefen

Den statliga malmletningsverksamheten i geologiska undersökningens regi har successivt utbyggts, och för innevarande budgetår är till ändamålet anvisade drygt 1,3 milj. kronor. Med hänsyn till det ekonomiska utbytet på lång sikt av en fortsatt effektivisering av verksamheten, är jag beredd medverka till att för budgetåret 1960/61 ytterligare medel ställes till undersökningens förfogande. Jag förordar sålunda att anslaget ökas med 200 000 kronor, främst för att i någon utsträckning möjliggöra geofysiska mätningar från flygplan, en arbetsmetod som bjuder såväl kostnadsmässiga som tidsmässiga fördelar. Därjämte räknar jag med att genom anslagsförstärkningen en viss utvidgning av diamantborrningsarbetet skall kunna äga rum.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 1 516 000 kronor.

[21] 6. Vissa kostnader för statens gruvegendom

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	52 000	33 947
1959/60 (statsliggaren s. 966)	45 700	
1960/61 (förslag)	35 700	

Från anslaget bestrids kostnaderna för förvaltningen av Ruotivare gruvaktiebolag samt för den gruvegendom, som står under kommerskollegiets förvaltning, däribland kostnaderna för kontroll av legodriften av vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län. Därjämte har anslaget under senare budgetår disponerats för vissa undersökningar inom Ruotivare statsgruvefält (se X ht 1958, s. 45 och 46). Härför har i anslaget för innevarande budgetår inräknats 10 000 kronor.

Kommerskollegium (skr. 26/8 1959) uppskattar utgifterna under anslaget för nästa budgetår till 45 750 kronor. Kollegium framhåller att undersökningarna inom Ruotivare statsgruvefält blivit starkt försenade genom tekniska och andra svårigheter vid den fotografiska kartering, som vattenfallsstyrelsen åtagit sig att utföra. Frågan om vad som ytterligare bör göras för att erhålla en bättre uppfattning om titanjärnmalmsfyndigheterna i Ruotivare står därför tills vidare öppen. De fortsatta åtgärderna blir beroende dels på en närmare prövning av hittills erhållet undersökningsmaterial, dels på hur vattenfallsstyrelsens utbyggnadsprojekt i Lilla Luleälven, vilka berör malmfyndigheterna, kommer att utveckla sig. Inom ramen för det äskade anslaget begärs oförändrat 10 000 kronor för smärre undersökningar inom statsgruvefältet.

Departementschefen

Då frågan om fortsatta undersökningar inom Ruotivare statsgruvefält tills vidare står öppen, synes särskilda medel till ändamålet icke behöva upptagas för nästa budgetår. Anslagsbehovet minskar härigenom med 10 000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för statens gruvegendom* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 35 700 kronor.

[22] 7. Statens provningsanstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	2 255 100	2 367 562
1959/60 (statsliggaren s. 967)	2 303 400	
1960/61 (förslag)	2 534 300	

Inkomsterna vid statens provningsanstalt uppgick under budgetåret 1958/59 till 2 418 000 kronor. De har i riksstaten för innevarande budgetår upp-

tagits med 2 300 000 kronor. För nästa budgetår beräknar anstalten inkomsterna till 2 700 000 kronor.

Y r k a n d e

Styrelsen för statens provningsanstalt (skr. augusti 1959) hemställer, att anslaget höjes med 315 000 kronor.

	Ändring
1. Nya tjänster:	
a) 1 avdelningsingenjör Ae 19	+ 19 728
b) 1 avdelningsingenjör Ae 19	+ 19 728
c) 1 förste avdelningsingenjör Ae 23	+ 24 252
2. Lönegradsuppflyttning och ändrad anställningsform:	
a) 1 förste avdelningsingenjör Ag 21—Ae 23	+ 1 224
b) 1 kansliskrivare Ag 10—Ae 10	—
3. Tillfälliga biträden	+ 150 000
4. Överföring av tillfälliga biträden till vakanta extra ordinarie tjänster	— 32 424
5. Löneklassändringar	+ 14 388
6. Rörligt tillägg	+ 95 223
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 22 800
8. Avrundning	+ 81
	<hr/>
	+ 315 000

M o t i v

Provningsanstaltens styrelse anser starka skäl i och för sig föreligga för en utökning av särskilt den kvalificerade personalen vid anstalten. Därjämte föreligger väl motiverade önskemål om uppflyttning av en del av personalen i högre lönegrad än nuvarande. I avvaktan på resultatet av den pågående provningsanstaltsutredningen anser sig styrelsen nu böra framlägga endast sådana yrkanden, som styrelsen med hänsyn till sitt ansvar för verksamheten anser vara av särskild vikt.

1 a). Anstalten har för närvarande icke tillgång till någon sakkunskap på det värmetekniska området. Med hänsyn bl. a. till att byggnadsstyrelsen föreslagit att provningsanstalten borde fungera som centralt typgodkännande organ för eldstäder och andra förbränningsanordningar begärs medel för anställande av en väl kvalificerad värmetekniker.

1 b). Önskemålet avser en väl kvalificerad tekniker för arbeten på plastområdet. Denne skulle också kunna handlägga en del arbetsuppgifter på målningsområdet och därigenom i begränsad omfattning kunna ersätta den förste avdelningsingenjör vid målningslaboratoriet, för vilkens anställande medel tidigare begärts. Den hastigt stigande användningen av plaster för olika ändamål gör det alltmera angeläget, att provningsanstaltens resurser för undersökningar inom plastområdet förstärkes. Diskussioner om ett samarbete härvidlag har upptagits med tekniska högskolan. Anstaltens nuvaran-

de personella resurser är alltför begränsade för att en mot behovet svarende utveckling av arbetet skall kunna ske.

1 c). Behov föreligger av en väl kvalificerad byggnadstekniker som ledare för den byggnadstekniska avdelningens brandlaboratorium. Arbetsuppgifternas antal på det brandtekniska området väntas öka bl. a. med anledning av byggnadsstyrelsens nya bestämmelser rörande brandklassificering, vilka träder i kraft den 1 januari 1960. En särskild utredning har givit vid handen, att ett eventuellt nytt brandlaboratorium bör förläggas utanför Stockholm. I samråd med lokaliseringsutredningen och byggnadsstyrelsen pågår undersökningar rörande uppförandet av detta laboratorium.

2 a). Anstaltens arbeten på det akustiska området tilldrar sig ett alltmer ökat intresse. För ljudtekniska undersökningar disponerar anstalten två högskoleingenjörer, av vilka den ene som förste avdelningsingenjör är placerad i Ae 23, medan den andre har arvode motsvarande Ag 21:24. Önskemålet att behålla den kvalificerade personalen motiverar, att den tillfälliga arvodsbefattningen omvandlas till en extra ordinarie tjänst i Ae 23.

2 b). Ett tillfälligt biträde med arvode motsvarande Ag 10 har anställts som sekreterare åt överdirektören och som korrespondent. Tjänsten bör uppföras som extra ordinarie.

3). Nettoutgifterna under den förslagsvis betecknade anslagsposten Avlöningar till tillfälliga biträden har under senare budgetår betydligt överskridit anvisade belopp. En växande uppdragsmängd kommer att öka behovet av här ifrågasvarande arbetskraft. Vidare krävs medel för den utvidgade filialverksamheten. Även höjda arvoden, som utbetalas till praktikanter, experter och sakkunniga, motiverar en uppräknig av anslagsposten.

Y t t r a n d e n

Statens lönenämnd, som under hand inhämtat, att de under punkterna 1 a och 1 b föreslagna tjänsterna som avdelningsingenjör i Ae 19 avses för civilingenjörer, anser, att i avvaktan på de ändringar i anstaltens organisation, som provningsanstaltsutredningens pågående översyn kan leda till, befattningarna bör placeras som tjänster för civilingenjörer i reglerad befordringsgång. Lönenämnden framhåller, att den tidigare icke funnit anledning till erinran mot den föreslagna löneställningen för den under punkten 1 b föreslagna tjänsten. Ej heller har lönenämnden funnit skäl till erinran mot löneställningen för den under punkten 1 c begärda tjänsten som förste avdelningsingenjör i Ae 23. Förslaget under punkt 2 a om inrättande av en tjänst som förste avdelningsingenjör i Ae 23 kan lönenämnden i avvaktan på resultatet av ovannämnda utredning icke biträda. Slutligen anser lönenämnden, att de arbetsuppgifter, som är förenade med den under punkt 2 b behandlade tjänsten som kansliskrivare i Ag 10, icke motiverar högre löneställning än kontorist i A 9.

Provningsanstaltsutredningen tillstyrker de framställda yrkandena med framhållande av att dessa står i överensstämmelse med utredningens uppfattning om anstaltens behov av ytterligare personella resurser.

Departementschefen

Såsom omnämndes redan i förra årets statsverksproposition pågår för närvarande genom särskilda utredningsmän en översyn av den statliga provningsverksamheten och dess organisation med särskild inriktning på statens provningsanstalt. Det räknas med att arbetet skall vara slutfört under våren 1960. I avvaktan på Kungl. Maj:ts prövning av hela denna fråga anser jag mig icke böra nu tillstyrka inrättande av nya befattningar vid provningsanstalten eller extraordinariesättning av befintliga tjänster där.

Under närmast efterföljande punkt kommer jag att föreslå medelsanvisning till en omläggning i rationaliseringssyfte av anstaltens registrerings- och debiteringssystem. Genom det nya systemet blir en viss personalminskning möjlig. Jag föreslår i anledning därav sänkning av icke-ordinarieposten med 4 800 kronor, motsvarande halva årslönen för ett kontorsbiträde.

I anslutning till det ökade antalet beställningsuppdrag torde anslagsposten till Tillfälliga biträden böra för nästa budgetår uppräknas med 117 600 kronor. Härutöver beräknar jag för löneklassändringar samt under anslagsposterna till Rörligt tillägg och till Kompensation för höjda folkpensionsavgifter ökning med respektive 14 400, 82 900 och 20 800 kronor.

I enlighet med vad jag nu anfört bör anslaget bestämmas till $(2\,303\,400 - 4\,800 + 117\,600 + 14\,400 + 82\,900 + 20\,800 =) 2\,534\,300$ kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	553 300
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	523 700
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 039 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	384 600
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	31 900
	Summa kronor 2 534 300

- b) till *Statens provningsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 534 300 kronor.

[23] 8. Statens provningsanstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	446 800	502 085
1959/60 (statsliggaren s. 968)	441 800	
1960/61 (förslag)	540 800	

Y r k a n d e

Styrelsen för statens provningsanstalt (skr. augusti 1959) hemställer, att anslaget höjes med 133 000 kronor.

Anslagspost (delpost)	Netto- utgift 1958/59	Omkost- nadsstat 1959/60	Styrelsens förslag 1960/61	
1. Sjukvård m. m.	6 700	3 000	5 000	(+ 2 000)
2. Reseersättningar	53 200	50 000	55 000	(+ 5 000)
3. Expenser:				
a) Bränsle, gas, el. energi samt vatten	88 400	90 000	93 000	(+ 3 000)
b) Övriga expenser	81 000	81 000	116 000	(+ 35 000)
c) Engångsanslag för inköp av lokaltelefonanläggning	—	—	50 000	(+ 50 000)
4. Publikationstryck	2 800	5 000	7 000	(+ 2 000)
5. Övriga utgifter:				
a) Förbrukningsartiklar m. m.	224 800	170 000	200 000	(+ 30 000)
b) Överdragskläder samt tvätt därav	4 600	4 800	4 800	(—)
c) Bibliotek	5 000	5 000	6 000	(+ 1 000)
d) Frakt och spedition av provföremål	36 300	33 000	38 000	(+ 5 000)
				<u>(+ 133 000)</u>

M o t i v

1. Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1958/59 bör anslagsposten uppräknas till 5 000 kronor.

2. Större delen av resekostnaderna återdebiteras uppdragsgivarna och återgår till provningsanstalten över inkomstiteln »Inkomster vid statens provningsanstalt». Under budgetåret 1958/59 återdebiterades sålunda närmare 94 procent av belastningen. Med hänsyn till den stigande uppdragsverksamheten bör anslaget uppräknas till 55 000 kronor.

3 a). Den stigande uppdragsmängden motiverar en uppräknning av delposten till 93 000 kronor.

3 b). Utgifterna för städning, telefon och skrivmaterial tar i anspråk mer än 90 procent av anslaget. Detta är i övrigt avsett för inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner m. fl. inventarier, jämte annonsering etc. Löneökningar medför höjning av kostnaderna för renhållning och städning med 2 000 kronor. Kostnaderna för telefon, telegram och annonsering beräknas öka med minst 10 000 kronor. För att tillgodose de mest oundgängliga behoven i fråga om kontorsmöbler samt inlösen av lånade skrivmaskiner beräknas ett belopp av 8 000 kronor. I samarbete med statens organisationsnämnd utarbetas ett nytt system för registrering och debitering av inkommande uppdrag samt för kontroll av kostnaderna för dessas genomfö-

rande. Önskvärdheten av en noggrannare kostnadskontroll har framförts av statens sakrevision. Medelsbehovet härför, som är av engångsnatur, beräknas till 15 000 kronor. Sammanlagt motiverar detta en höjning av delposten med 35 000 kronor.

3 c). Anstaltens telefonväxel kan ej utbyggas till för närvarande erforderlig kapacitet. För avlastning av växeln begäres 50 000 kronor för anskaffande av lokaltelefonanläggning med 50 anknytningar. Detta skulle allmänt medföra fördelar för anstalten och inom överskådlig tid ej kräva utbyte av nuvarande telefonväxel.

4. En betydligt ökad upplysning om arbetet vid anstalten skulle gynnsamt inverka på verksamhetens omfattning. En viss form av rapportering i detta avseende planeras. Kostnaderna härför beräknas till 2 000 kronor.

5 a). Med hänsyn till belastningen under föregående budgetår bör delposten uppräknas till 200 000 kronor. Till väsentlig del återgår kostnaderna till statsverket genom återdebitering på uppdragsgivarna.

5 c). Delposten bör uppräknas med 1 000 kronor med hänsyn till de ökade anspråk, som ställes på biblioteket.

5 d.) Belastningen under föregående budgetår motiverar en uppräkning av delposten till 38 000 kronor. Kostnaderna återdebiteras anstaltens uppdragsgivare.

Departementschefen

I enlighet med anstaltsstyrelsens förslag tillstyrker jag under anslagsposterna till Sjukvård och till Reseersättningar samt under delposten till Bränsle, gas, elektrisk energi samt vatten ökning med respektive 2 000, 5 000 och 3 000 kronor. Delposten till Övriga expenser torde uppräknas med 54 000 kronor, varav 24 000 kronor avser inköp och installation av en lokaltelefon samt 15 000 kronor kostnaderna för en av provningsanstalten i samråd med statens organisationsnämnd planerad omläggning av registrerings- och debiteringsförfarandet i syfte att vinna noggrannare kontroll över inkomster och utgifter i uppdragsverksamheten. Jag förordar vidare ökning för nästa budgetår av delposterna till Förbrukningsartiklar m. m. samt till Frakt och spedition av provföremål med respektive 30 000 och 5 000 kronor. Under övriga poster torde räknas med oförändrat medelsbehov.

I enlighet med vad jag nu anfört bör anslaget i sin helhet för budgetåret 1960/61 upptagas med 540 800 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statens provningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 540 800 kronor.

[24] 9. Statens provningsanstalt: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	200 000	87 384
1959/60 (statsliggaren s. 968)	335 000	
1960/61 (förslag)	200 000	

Y r k a n d e

Styrelsen för statens provningsanstalt (skr. augusti 1959) hemställer, att anslaget uppföres med 575 000 kronor.

M o t i v

Återanskaffningsvärdet av utrustningen beräknas icke understiga 3 miljoner kronor. Med en genomsnittlig livslängd av 10 år fordras 300 000 kronor i årligt tillskott för att hålla befintlig utrustning i stånd. I avvaktan på resultatet av provningsanstaltsutredningens arbete inskränker sig styrelsen till att för nästa budgetår begära medel för de mest nödvändiga inköpen enligt följande specifikation.

		Varav ersättningsanskaffning
1. Mekaniska avdelningen	190 000	137 000
2. Byggnadstekniska avdelningen	130 000	22 100
3. Elektrotekniskt-fysikaliska avdelningen	128 000	74 300
4. Bergskemiska avdelningen	45 000	33 000
5. Kemiskt-tekniska avdelningen	82 000	26 000
	575 000	292 400

Y t t r a n d e

Provningsanstaltsutredningen har funnit, att en modernisering av utrustningen är nödvändig och snarast bör igångsättas. Utredningen tillstyrker de framlagda yrkandena, vilka anges icke komma att föregripa utredningens ställningstaganden.

Departementschefen

Med hänsyn till pågående utredning om provningsanstaltens organisation och arbetsuppgifter anser jag mig icke böra nu tillstyrka ökad medelsanvisning för den löpande anskaffningen av utrustning. Av innevarande års anslag har 135 000 kronor erlagts till byggnadsstyrelsen såsom ersättning för vissa elinstallationer inom laboratorierna. Anslaget bör minskas med nämnda belopp och sålunda för budgetåret 1960/61 uppföras med (335 000 — 135 000 =) 200 000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens provningsanstalt: Utrustning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[25] 10. Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	4 676 700	4 534 554
1959/60 (statsliggaren s. 968)	4 725 400	
1960/61 (förslag)	4 775 800	

Y r k a n d e

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 774 600 kronor.

	Ökning
1. Nya tjänster:	
a) 5 laboratorer Be 1	156 960
b) 1 förste forskningsingenjör Ae 26	28 320
c) 4 avdelningsingenjörer Ae 21	87 504
d) 2 försöksledare Ae 19	39 456
2. Uppflyttning i lönegrad m. m.:	
a) 1 överdirektör Bp 5—Bp 6	2 616
b) 3 avdelningschefer Bp 1—Bp 3	6 732
c) 1 avdelningschef ABp 26—Bp 3	3 816
d) 1 avdelningschef ABp 26—överingenjör Bp 3	3 816
e) 1 fotograf Ag 9—Ae 11	1 152
3. Ändrad anställningsform:	
a) 2 förste avdelningsingenjörer Ag 24—Ae 24	—
b) 1 förste forskningsingenjör Ag 24—Ae 24	—
c) 1 forskningsingenjör Ag 23—Ae 23	—
d) 3 avdelningsingenjörer Ag 19—Ae 19	—
e) 1 försöksledare Ag 17—Ae 17	—
f) 1 ingenjör Ag 17—Ae 17	—
g) 2 ingenjörer Ag 15—Ae 15	—
h) 1 ritare Ag 13—Ae 13	—
i) 1 assistent Ag 13—Ae 13	—
j) 2 förste laboratoriebiträden Ag 10—tekniker Ae 10	—
k) 1 fotograf Ag 9—Ae 9	—
l) 1 kontorist Ag 9—Ae 9	—
m) 6 kanslibiträden Ag 7—Ae 7	—
n) 1 expeditionsvakt Ag 7—Ae 7	—
4. Extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden	175 000
5. Kontraktanställningar	50 000
6. Arvode till ordföranden i anstaltens flygtekniska råd	1 800
7. Löneklassändringar	22 500
8. Rörligt tillägg	150 100
9. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	44 800
10. Avrundning	28
	774 600

M o t i v

Den i föregående års statsverksproposition (X ht, s. 69) omnämnda utredningen av flygtekniska rådet om mål och medel för svensk flygteknisk forskning har numera slutförts och av anstalten redovisats till Kungl. Maj:t med skrivelse den 29 augusti 1959. Rådet föreslår däri bl. a. en kraftig utvidgning av anstaltens egen forskning under de närmaste åren genom inrättande av flera nya forskartjänster, bl. a. sådana i lönegraderna B 1 och

B 3. Anstaltens styrelse ansluter sig i allt väsentligt till rådets förslag och framlägger nu en detaljerad plan över den takt, i vilken nya tjänster behöver inrättas vid ett genomförande av förslaget. Styrelsen framhåller, att en utökning av antalet högre forskartjänster vid anstalten är nödvändig för att anstalten skall kunna förvärva och behålla kvalificerade forskare.

Behovet av medel under avlönings- och omkostnadsanslagen för budgetåret 1960/61 har beräknats med utgångspunkt från dels att beställningarna hos anstalten kommer att uppgå till samma belopp som upptagits för innevarande budgetår, 6 000 000 kronor, dels att utgiften för anstaltens egen forskning ökas. Utgiften för egen forskning är därvid liktydig med summan av utgifterna å anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag med avdrag för anstaltens inkomster. Utgiften för egen forskning, som sedan flera år varit bestämd till 1 200 000 kronor, föreslås höjd till 1 800 000 kronor.

På grund av forskarbrist och genom pågående ombyggnad av höghastighetstunneln har beställningsinkomsterna under budgetåret 1958/59 blivit något mindre än beräknat. Personalen vid anstalten har under nämnda budgetår minskat med fjorton tjänstemän och åtta arbetare.

Till stöd för de särskilda yrkandena under avlöningsanslaget anför styrelsen bland annat följande.

1 a). Tjänsterna bör inrättas i enlighet med styrelsens förenämnda plan. Av tjänsterna avses två för aerodynamiska avdelningen II och tre för återstående forskningsavdelningar. Personalförstärkning på den förstnämnda avdelningen erfordras bl. a. därför att de forskare, som sedermera skall placeras vid den nya högtrycksanläggningen, i god tid innan anläggningen tas i bruk skall bli förtrogna med de för anstalten nya hastighets- och temperaturområden för vilka anläggningen är avsedd.

1 b). Tjänsten, som är upptagen i styrelsens utbyggnadsplan, är avsedd för forskning rörande flygning med mycket snabba robotar.

1 c). Inrättandet av tjänsterna skulle öka möjligheterna för anstalten att förvärva lämpliga tekniker — antingen civilingenjörer med några års praktik eller läroverksingenjörer med specialutbildning och långvarig erfarenhet — för ledning av undersökningsuppdrag eller för konstruktionsarbete. En tjänst avses för var och en av de tekniska avdelningarna utom hållfasthetsavdelningen.

1 d). Den ene tjänstemannen skall tjänstgöra vid aerodynamiska avdelningen II med uppgift att genomföra vindtunnelundersökningar, den andre vid mättekniska avdelningen och där svara för elektroniska utvecklingsarbeten.

2 a). Överdirektörens löneställning har icke ändrats sedan anstalten inrättades år 1940. En omprövning anses nu motiverad med hänsyn till den utveckling, som verksamheten vid anstalten undergått. Från att ursprungligen ha omfattat två forskningsavdelningar rymmer anstalten för närvarande fyra sådana avdelningar och en driftsavdelning. Samtidigt har personalen ökat och uppgår numera till närmare 300 man. Med den snabba utvecklingen på det flygtekniska området har även arbetsuppgifternas svårighetsgrad ökat. Stora krav ställs sålunda på överdirektörens förmåga att

inom det allt större forskningsfältet utvälja de mest angelägna forskningsuppgifterna och att vid genomförandet av dessa utnyttja anstaltens ytterst begränsade tekniska och personella resurser på effektivaste sätt. Därjämte kommer tillkomsten av den av försvaret bekostade högtrycksanläggningen att medföra en avsevärd utökning av anstaltens verksamhet.

2 b). Befattningshavarna är chefer för de båda aerodynamiska avdelningarna och hållfasthetsavdelningen. Tjänsterna bör med hänsyn till arbetsuppgifternas ökade svårighetsgrad, vilken ställer stora krav på vederbörandes vetenskapliga förmåga, erhålla en förbättrad löneställning. En sådan motiveras även av den lönegradsuppflyttning, som från och med budgetåret 1957/58 kommit avdelningscheferna vid försvarets forskningsanstalt till del.

2 c) och d). Vederbörande förestår den mättekniska avdelningen respektive driftsavdelningen. Då de arbetsuppgifter, som utföres där, är av samma kvalificerade art som arbetsuppgifterna på övriga avdelningar, bör den under 2 b) föreslagna lönegradsplaceringen tillämpas även här. Såsom ett särskilt skäl för en förbättrad löneställning anföres, att ifrågavarande befattningshavare genom löneplansrevisionen kommit att bli placerade i samma lönegrad som sex förste forskningsingenjörer.

2 e). Innehavaren tjänstgör på anstaltens fotolaboratorium. Enligt de nya normerna för lönegradsplacering av teknisk biträdespersonal bör tjänsten placeras i Ae 11.

3. Ett antal tjänster vid anstalten, vilka är av stadigvarande natur, bör extraordinariesättas.

4. För att kunna utföra beställningar och egen forskning i föreslagen omfattning måste medelsanvisningen till anställning av extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden öka.

5. Huvudorsaken till den allvarliga bristen på forskare vid anstalten är att de löner, som kunnat erbjudas, varit alltför låga i förhållande till lönerna inom industrien. Den förbättring, som nuvarande möjlighet till kontraktsanställning innebär, är ytterst ringa bl. a. därför att merutgiften för kontraktsanställning enligt bestämmelserna måste rymmas inom avlöningsanslagets icke-ordinariepost. En anslagsökning är av denna anledning erforderlig.

6. Ordföranden i anstaltens flygtekniska råd, vars ledamöter utses av Kungl. Maj:t, uppbär icke något arvode för ordförandeuppdraget. Sådant arvode bör emellertid utgå bl. a. med hänsyn till att rådets uppgifter torde komma att öka. Arvodet bör bestämmas till samma belopp som arvodet till ledamot i anstaltens styrelse, eller till 1 800 kronor för år.

8. Större delen av ökningen sammanhänger med begärda nya tjänster; återstoden är av automatisk natur.

9. Ökningen är till större delen automatisk och i övrigt betingad av begärda nya tjänster.

Yrkandena under 1 (utom fyra laboratorstjänster), 2 a)–d), 3 (flertalet tjänster) och 5 ävensom yrkande berörande 4 har tidigare framförts (X ht 1959, s. 65).

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten har vidare i skrivelse den 9 december 1959 anmält, att under hösten 1959 anstaltens svårigheter att förvärva och behålla kvalificerade forskare ökat och att nu mer än hälften av anstaltens forskartjänster är obesatta. Styrelsen framhåller, att det väsentliga i rådets utredning berör utvecklingsmöjligheterna på det civila flygtekniska området. Vad avser den militära flygtekniken innebär utredningsresultatet endast ett understrykande av de militära myndigheternas ofta upprepade uttalanden om nödvändigheten av en effektiv flygforskning bland annat vid anstalten. Därför bör enligt styrelsen det förhållandet, att rådets utredning alltjämt är under prövning, icke få till följd att försvarets erkända flygforskningsbehov åsidosättes. För att detta ej skall bli fallet bör bl. a. åtminstone tre laboraturer i lönegrad B 1 inrättas; härför erfordras icke någon ökning av anstaltens utgiftsram.

Y t t r a n d e n

Statskontoret anför, att förslagen i petitaframställningen att öka försöksanstaltens nettoutgift för egen forskning och att inrätta fem laboratorstjänster i allt väsentligt undandraget sig ämbetsverkets bedömande. Nettoutgiften fastställdes visserligen till nuvarande belopp år 1956, och sedan dess har kostnadsstegringar inträtt, men ämbetsverket hävdar att enbart ur den synpunkten någon jämkning av nettoutgiften icke bör komma ifråga. Rörande de begärda tjänsterna erinrar statskontoret om att den allmänna upprustningen av universitet och högskolor samt de löneförbättringar, som genomförts vid bl. a. försvarets forskningsanstalt, otvivelaktigt försvårar försöksanstaltens forskarrekrutering. Statskontoret förordar, att till personalförstärkning för att möjliggöra ett effektivt utnyttjande av den nya supersonisk-hypersoniska högtrycksanläggningen, som år 1963 beräknas kunna tas i bruk, ett belopp om 65 000 kronor anvisas för arvoden åt erforderligt antal arvodesanställda befattningshavare. Förslaget att extraordinariesätta vissa tjänster tillstyrkes av statskontoret i vad avser elva av de tjänster, som upptagits under 3 a), b), d), g), i), j), l) och m). Statskontoret vill icke motsätta sig att ett särskilt belopp om 50 000 kronor anvisas för finansiering av kontraktsanställningar.

Överbefälhavaren anser, att anledning saknas att ifrågasätta anstaltens beräkningar av erforderligt personalbehov om det föreslagna målet skall nås. Svensk flygforskning bör enligt överbefälhavaren i fortsättningen tillgodoses i sådan omfattning att vårt land, i varje fall relativt sett, därvid kan hävda sig. Alla behov av forskningspersonal och annan kvalificerad personal torde emellertid knappast kunna tillgodoses inom något verksamhetsområde, i vart fall är så icke möjligt inom krigsmakten och de myndigheter som står krigsmakten nära. Överbefälhavaren anför vidare, att den forskningspersonal, vilken oundgängligen erfordras för ett effektivt utnyttjande av den hypersoniska vindtunnel, som bekostas från anslag under fjärde huvudtiteln och som beräknas bli tagen i drift om något år, bör tillsättas liksom den personal i övrigt, som fordras för helheten i forskningsarbetet.

Flygförvaltningen tillstyrker de av försöksanstalten i petitaskrivelsen gjorda äskandena.

Statens lönenämnd, som yttrat sig över de under 1 och 3 framförda yrkandena, erinrar i fråga om laboratorstjänsterna, att nämnden tidigare uttalat att de ytterligare forskartjänster vid anstalten, som kunde vara erforderliga, borde placeras i den lönegrad som numera betecknas A 26 (jfr X ht 1957, s. 51). Lönenämnden erinrar vidare om att nämnden tidigare icke funnit anledning till erinran mot förslagen att inrätta de under 1 c) och d) upptagna tjänsterna (jfr X ht 1958, s. 55). Rörande övriga under 1 och 3 upptagna tjänster anser sig lönenämnden, på föreliggande uppgifter, icke kunna bilda sig en säker uppfattning om lönegradsplaceringen.

Departementschefen

I 1959 års statsverksproposition (X ht, s. 69) omnämnde jag under förevarande punkt, att flygtekniska rådet hade under särskild utredning bl. a. problemet om förhållandet mellan militär och civil flygteknisk forskning och att resultatet därav kunde komma att beröra hela frågan om den framtida inriktningen hos svensk flygforskning. För riksdagen torde nu få anmälas, att flygtekniska försöksanstalten med skrivelse den 29 augusti 1959 till Kungl. Maj:t överlämnat ett av rådet utarbetat stencilerat betänkande, kallat Mål och medel för svensk flygforskning. Då remissbehandlingen därav nyligen avslutats är jag i avvaktan på Kungl. Maj:ts prövning av utredningsförslaget icke nu beredd att tillstyrka ökad medelsanvisning eller andra förändringar under avlönings- och omkostnadsanslagen till flygtekniska försöksanstalten utan förordar att dessa hålles vid i stort sett oförändrad nivå. Dock synes för nästa budgetår utrymme böra beredas för vissa automatiska kostnadsökningar. Jag föreslår i det hänseendet höjningar av anslagsposterna till Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden (löneklassförändringar) samt till Rörligt tillägg och till Kompensation för höjda folkpensionsavgifter med respektive 11 400, 9 100 och 29 900 kronor.

Avlöningsanslaget bör i enlighet härmed bestämmas till 4 775 800 kronor med den fördelning på olika poster som framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	204 800
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	18 000
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	1 910 100
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2 098 500

5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	498 300
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	46 100

Summa kronor 4 775 800

b) till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 4 775 800 kronor.

[26] 11. Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	2 123 300	1 100 280
1959/60 (statsliggaren s. 969)	2 123 300	
1960/61 (förslag)	2 123 300	

Y r k a n d e

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten (skr. 31/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 176 700 kronor.

Anslagspost (delpost)	Netto-	Omkostnads-		Styrelsens förslag	
	utgift 1958/59	stat 1959/60	1960/61		
1. Ersättningar vid utrikes resor .	30 000	30 000	42 000	(+ 12 000)	
2. Övriga expenser	301 278	335 000	371 000	(+ 36 000)	
3. Publikationstryck	17 000	17 000	20 000	(+ 3 000)	
4. Anskaffning och underhåll av försöks- och verkstadsutrustning m. m.	420 541	1 314 300	1 435 000	(+ 120 700)	
5. Bibliotek	15 000	15 000	17 000	(+ 2 000)	
6. Verkskydd	—	—	3 000	(+ 3 000)	
					(+ 176 700)

M o t i v

1. Endast genom personliga kontakter mellan svenska och utländska forskare kan — såsom också flygtekniska rådet i sin under avlöningsanslaget nämnda utredning framhållit — tillräckliga uppgifter erhållas om de senaste forskningsresultaten i andra länder. Inhämtandet av nya forskningsrön utomlands kan medföra, att planerade dyrbara undersökningar ej behöver komma till utförande eller får en annan inriktning än som tänkts. Därutöver kommer att erfordras utlandsresor av anstaltens tjänstemän i samband med projektering m. m. av den högtrycksanläggning, vartill medel anvisats under fjärde huvudtiteln. Kostnaderna härför kommer att debiteras flygförvaltningen. Styrelsen räknar med två resor till Amerikas förenta stater med en sammanlagd restid om ca 60 dagar och omkring 13 resor till olika europeiska länder med en sammanlagd restid om ca 90 dagar. Kostnaderna beräknas till 42 000 kronor, varav ca 20 000 kronor avser kostnader för resor i samband med projekteringsarbetet för högtrycksanläggningen.

2. Av de 371 000 kronor, som begärts för övriga expenser, avser 85 000

kronor kostnader för städning och vakthållning, 110 000 kronor hyra för hålkortsbearbetningsmaskiner samt 176 000 kronor kostnader för papper, telefon, kontorsutensilier m. m. Sistnämnda belopp innebär en väsentlig ökning i förhållande till budgetåret 1958/59, då ifrågavarande kostnader uppgick till ca 130 000 kronor. Ökningen motiveras av den väntade större omfattningen av verksamheten.

3. Den förutsedda ökningen av anstaltens egen forskning beräknas medföra, att forskningsresultat måste publiceras i större omfattning än som förutsatts för innevarande budgetår.

4. Anskaffningarna av material och halvfabrikat för försöksverksamheten måste till följd av den förutsedda omfattningen och inriktningen av verksamheten väsentligt öka i omfattning. Från denna post bekostade apparatinköp måste ökas för att undersökningsverksamheten skall kunna bedrivas rationellt. Genom att anstaltens maskiner och apparater blir alltmer komplicerade väntas reparations- och underhållskostnaderna öka. Slutligen måste anskaffning av verkstadsutrustning ske i ökad omfattning.

5. Då litteraturen på såväl det flygtekniska området som på vissa gränsområden härtill, exempelvis matematik, fysik och mätteknik, blivit allt mer omfattande måste litteraturinköpen ökas.

6. Enligt vad civilförsvarsstyrelsen meddelat anstalten skall denna i fortsättningen äska medel för materiel, utbildning m. m., som kan erfordras för anstaltens verksskydd. Det begärda beloppet har beräknats i samråd med civilförsvarsstyrelsen.

Y t t r a n d e n

Statskontoret förordar, med hänvisning till belastningen budgetåret 1958/59 å delposten till Övriga expenser, att densamma uppräknas med 11 000 kronor, motsvarande den beräknade ökningen av utgifterna för städning och för maskinhyror. Yrkandena avseende publikationstryck och bibliotek anser sig statskontoret icke kunna biträda. I övrigt har förs!agen under detta anslag icke föranlett erinran eller särskilt uttalande från statskontorets sida.

Flygförvaltningen tillstyrker anstaltens äskanden under förevarande anslag.

Departementschefen

Under närmast föregående punkt har jag förordat, att anslagen till flygtekniska försöksanstalten i avvaktan på prövning av flygtekniska rådets utredning om mål och medel för svensk flygforskning hålles i princip oförändrade för nästa budgetår. I enlighet härmed bör anstaltsstyrelsens förslag om uppräknning av skilda poster i omkostnadsstaten lämnas utan bifall. Anslaget torde sålunda för budgetåret 1960/61 upptagas med oförändrat 2 123 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 123 300 kronor.